Orient Românesc - Martie 2026

Cuprins

1. Editorial: Cultura ca fundament al viitorului unei națiuni, Anca Cheaito, p.3
2. Conferinţa Diaspora – IAŞUL este acasă, 12-13 august 2026, p.9
3. Târgul Internaţional de Carte de la Cairo- Egipt 2026, p.16
4. Dimensiuni interculturale România – Liban, p.33
5. Dragostea pentru istorie, Elena Chiaburu, p. 44
6. Anul 2026 – Anul Brâncuşi, p.50
7. Un dialog cu artista Bianca Paraschiv, p.58
8. Cartografii afective şi estetice, Marinela Rusu, p.73
9. Portret de artist – Mioara Corozel Cherki, p.79
10. Români de excepţie – ambasadori ai excelenţei, p.88
11. Maura Anghel – jurnalism şi dăruire pentru copii, p.91
12. Cărările regale ale Transilvaniei prezentate la Londra, Paul Bordas, p.96
13. Editurile - un regal intelectual pentru scriitori și cititori, Rhea Cristina, p.98
14. Cuvânt şi vibraţie – condeiul poetei Doina Guriţă, p.101
15. Identitate şi memorie culturală, Carmen Oltean, p.109
16. Sub semnul poeziei, p.139
17. Primăvara ca metaforă a feminităţii, Beatrice Maalouf, p.151
18. Destine dincolo de frontiere, p.152
19. Sensul autenticităţii în era digitală, Maria Fayad, p.166
20. Filosofia vulnerabilităţii, Irina Palade, p.168
21. Libertatea interioară în época suprainformaţiei, Lamis Attalah, p.170
22. Sculptorii – arhitecţii memoriei, Anca Cheaito,p.172
23. Arta ca formă de vindecare, Alexandru Irimia, p.189
24. Culoarea ca limbaj al emoţiei, Bianca Rym Naana, p.191
25. Interviu cu Bianca Rym Naana, p.194
26. Primii paşi spre excelenţă – interviu cu Joe Izzat Halawi, p.199
27. Educaţie, Felicia Nehme, p. 203
28. Poezia – un vehicul pentru imaginaţie, Laura Angelescu Rizk, p. 207
29. Pictura mută şi poezia oarbă – Leonardo da Vinci, Aura Manole, p. 213
30. Marcel Proust – pictură şi literatură, Maria Teodorescu, p. 215
31. Pictura ca poezie vizuală- Alexandru Darida, Anca Cheaito, p.219
32. Feminitatea prin ochii unui medic, dr. Ali Cheaito, p.229
33. Călător prin „Târgul Ieșilor”, Cristina Nălbitoru, p.231
34. De vorbă cu Egiptul – Ramona Sandrina Ilie, p.234
35. Generaţia a doua din diaspora, Lucie Valdor, p.244
36. Scrisul ca formă de întoarcere, Norma Hachem, p.246
37. Memoria locurilor, Norma Hachem, p. 248
38. Mărţişorul bucuria de primăvară a copiilor, Aura Manole, p.250
39. Podcasturi, reviste şi platforme culturale create în diaspora, Laura Arghir, p.252
40. Oradea, mon amour, George Roca, p.254
41. Un remarcabil studiu de istorie literară, Anca Sîrghie, p.256
42. Cum privim recunoştinţa, Elena Buică, p.260

43. Ştefan Lupaşcu – filosoful logicii terţului inclus. Robert Lascu, p.263
44. Arhitectura veche din Iran, Yasmina Bazyani, p.267
45. Istoria lumii – frumusețea și importanța mărturiilor ei, Yalda Ramin, p.282
46. Istoria – legătura vie dintre copil și identitatea națională, Felicia Nehme, p. 284
47. Mamă, ştii ceva? Valentina Teclici, p.286
48. Femeia ca muzică a vieții, Sabrina Enache, p.288
49. Femeia: muză eternă a artelor, dr.Ali Cheaito, p.290
50. Două cuvinte despre dragoste, Amalia Adam, p.293

*****

O societate se distruge nu când își pierde bunurile materiale, ci când își pierde valorile culturale. ***Cioran***

Cultura este farul care ne ghidează prin întunericul ignoranței.

Cultura este îmbinarea armonioasă a tradițiilor cu inovația.

Cultura este arta înălţată la un set de convingeri. ***Thomas Wolfe***

Cultura transformă posibilitățile umane în realizări concrete. ***Edward B. Tylor***

Fiecare om este o cultură, o civilizație în sine. ***Jean-Luc Godard***

Cultura reprezintă formele superioare prin care spiritul uman se străduiește să se exprime. ***Albert Einstein***

Cultura omoară naivitatea și știința gonește simplitatea. ***George Coșbuc***

Cultura este amprenta pe care o lăsăm în istorie.

Arta este arma noastră. Cultura este o formă de rezistenţă. ***Shirin Neshat***

Un popor lipsit de cunoaşterea istoriei sale, a originii şi culturii sale, este ca un copac fără rădăcini. ***Marcus Garvey***

Cultura aduce lumina în întunericul ignoranței.

Prin cultură, omul se ridică deasupra naturii.

Cultura fiecărui popor astăzi e măsura fericirii și a singurătății lui.

Simion Bărnuțiu

Cultura ca fundament al viitorului unei națiuni

Matei Vișniec afirmă că *„a nu investi în cultură înseamnă a nu investi în viitorul unei națiuni”*, subliniind astfel rolul esențial al culturii în perpetuarea identității, a valorilor și a coeziunii unei comunități umane. Într-o epocă dominată de tehnologie, consum și pragmatism economic, reflecția asupra importanței culturii devine un act de rezistență intelectuală și morală. Cultura nu este un lux, ci o necesitate ontologică: ea hrănește spiritul, dă sens existenței colective și oferă repere pentru evoluția unei societăți. O națiune care neglijează cultura își refuză propria devenire, pierzând contactul cu memoria și idealurile sale.

Cultura – memoria vie a umanității

Cultura reprezintă forma prin care o națiune își conservă memoria și identitatea, devenind, în timp, arhiva spirituală a umanității. Prin artă, literatură, filosofie, religie și tradiții, oamenii dau sens trecutului și construiesc punți către viitor. Ea este, în esență, dialogul neîntrerupt dintre generații, o conversație tăcută în care experiențele și valorile celor de dinainte se transmit celor de azi. Fără cultură, omul nu ar fi decât un individ izolat în timp, incapabil să-și înțeleagă locul în lume și destinul colectiv. În fiecare operă de artă, în fiecare mit sau cântec popular se concentrează o parte din sufletul unei comunități. Cultura nu este doar un depozitar pasiv al trecutului, ci o forță vie, care dă sens și coerență prezentului. Ea oferă răspunsuri la întrebările fundamentale ale existenței

și modele de comportament moral. Așa cum spunea T.S. Eliot, „o cultură nu poate supraviețui decât prin transmiterea conștientă a valorilor sale”, ceea ce presupune o responsabilitate comună: a educației, a familiei, a instituțiilor și a fiecărui individ. A investi în cultură înseamnă, așadar, a conserva conștiința istorică și morală a unui popor. Fără această investiție, societatea riscă să devină amnezică, ruptă de propriile rădăcini și, prin urmare, incapabilă să se proiecteze coerent în viitor. Un popor fără memorie devine vulnerabil în fața manipulării, a globalizării superficiale și a pierderii identității. Cultura este scutul simbolic care apără specificul național în fața uniformizării impuse de lumea contemporană.

Mircea Eliade numea cultura „memoria colectivă a umanității”, fără de care omul modern devine un simplu consumator de prezent. Într-o lume în care viteza informației pare să fi înlocuit profunzimea reflecției, cultura oferă un spațiu de reîntoarcere la esențial. Ea nu doar ne amintește cine am fost, ci ne ajută să înțelegem cine suntem și încotro ne îndreptăm. Prin muzeele, bibliotecile, monumentele și creațiile sale artistice, cultura transformă timpul într-o formă de continuitate, făcând posibilă supraviețuirea spiritului uman dincolo de efemeritatea vieții materiale. Astfel, investiția în cultură nu este doar un act de conservare, ci și unul de creație. Ea înseamnă a da naștere viitorului prin reinterpretarea trecutului. O națiune care își cunoaște istoria

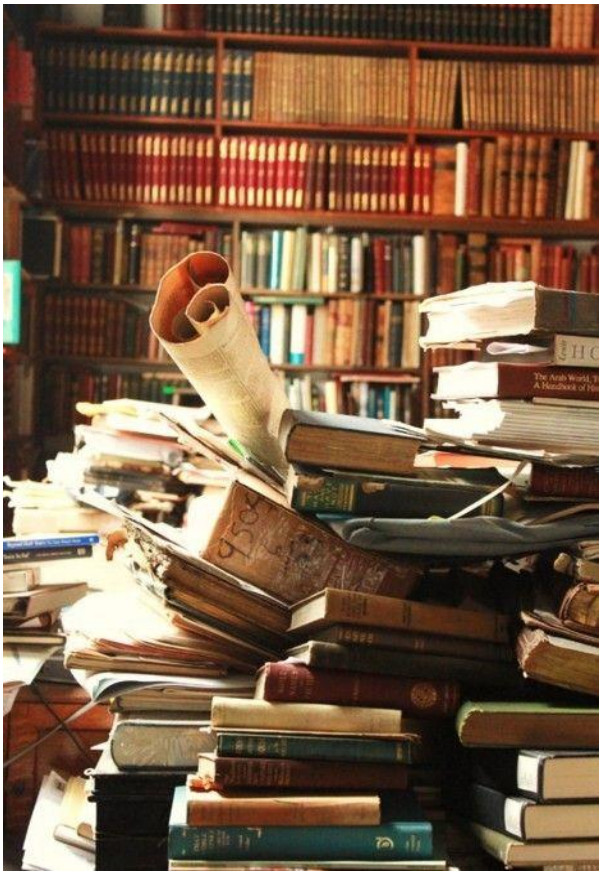

și valorile devine capabilă să inoveze fără a-și pierde identitatea. Prin urmare, cultura nu este un muzeu al amintirilor, ci un laborator al devenirii.

Dimensiunea formativă și critică a culturii

Cultura nu este doar o colecție de valori moștenite, ci un instrument activ de formare intelectuală, morală și civică. Ea modelează omul, îi structurează gândirea, îi rafinează sensibilitatea și îi deschide orizonturile către diversitatea lumii. Din acest punct de vedere, cultura este o forță educativă fundamentală: ea cultivă nu doar cunoașterea, ci și discernământul, nu doar informația, ci și înțelepciunea.

Educația culturală are rolul de a forma oameni liberi, capabili să gândească autonom și să se raporteze critic la realitate. Într-o societate în care informația se multiplică exponențial, cultura oferă criterii de selecție și interpretare. Ea ne învață să deosebim esențialul de superficial, adevărul de aparență. Prin contactul cu marile opere ale spiritului uman, de la filosofia lui Platon și Shakespeare până la arta contemporană, omul învață nu doar să cunoască lumea, ci și să se cunoască pe sine.

Filosoful Theodor W. Adorno sublinia că adevărata cultură are o funcție critică, întrucât ea se opune conformismului și gândirii unice. Într-o lume guvernată de interese economice și mediatice, cultura devine un spațiu al libertății interioare, un refugiu al reflecției și al rezistenței față de manipulare. Prin cultură, omul dobândește capacitatea de a se distanța de imediat, de a pune sub semnul întrebării realitatea și de a imagina alternative. De aceea, o societate care investește în cultură nu formează doar profesioniști, ci și cetățeni responsabili, conștienți de rolul lor în viața publică. Mai mult, cultura stimulează empatia și deschiderea către alteritate. Lectura, teatrul, filmul sau arta vizuală ne permit să trăim experiențele celorlalți, să înțelegem suferința, bucuria, dilemele și speranțele lor. În acest sens, cultura are o funcție morală profundă: ea ne învață compasiunea. Așa cum afirma Martha Nussbaum, arta și literatura nu sunt simple forme de divertisment, ci exerciții de imaginație morală care ne fac mai umani. Din perspectivă civică, cultura este pilonul unei democrații autentice. Un popor cultivat nu poate fi ușor manipulat, pentru că posedă instrumente de analiză și judecată. Cultura dă sens libertății și o transformă într-o valoare conștient asumată. În absența culturii, libertatea se reduce la instinct sau la simpla satisfacere a dorințelor imediate. Tocmai de aceea, a investi în cultură înseamnă a consolida democrația, a crea premisele pentru dialog, toleranță și responsabilitate.

Cultura și progresul autentic - În societatea contemporană, dominată de tehnologie, eficiență și competiție economică, noțiunea de progres este adesea redusă la dimensiunea sa materială. Se vorbește despre creștere, inovație, productivitate și performanță, însă rareori despre înțelepciune, sens și echilibru. Această perspectivă unilaterală riscă să transforme civilizația într-un mecanism lipsit de suflet. Cultura, însă, readuce în centrul conceptului de progres dimensiunea spirituală a omului, reamintindu-ne că adevărata dezvoltare nu poate exista fără dezvoltarea conștiinței.

Immanuel Kant avertiza că „omul nu poate fi folosit niciodată doar ca mijloc, ci trebuie tratat întotdeauna ca scop în sine". Această idee stă la baza oricărui progres autentic: fără un fundament etic și cultural, tehnologia și economia devin simple instrumente lipsite de direcție morală. Cultura are rolul de a orienta inovația către binele comun, de a umaniza progresul și de a-l ancora într-un sistem de valori. Ea oferă acel filtru critic prin care o societate își poate evalua propriile transformări, evitând riscul de a confunda confortul cu fericirea și acumularea cu împlinirea.

Progresul tehnologic, oricât de spectaculos, nu poate substitui progresul cultural. Roboții pot calcula, dar nu pot crea sens; inteligența artificială poate produce imagini, dar nu poate exprima emoție autentică. Cultura este ceea ce conferă vieții o dimensiune reflexivă, simbolică și afectivă, dimensiune fără de care omul devine un simplu instrument al propriilor invenții. Filosoful Albert Camus observa că „adevăratul progres constă în a descoperi mereu ce este demn de a fi iubit". Într-o lume în care totul pare măsurabil și cuantificabil, cultura reamintește ceea ce nu poate fi redus la cifre: frumusețea, sensul, spiritul. Mai mult, cultura garantează continuitatea între generații și oferă un cadru de reflecție asupra consecințelor morale ale progresului. Prin literatură, film sau filosofie, societatea își imaginează viitorul și își analizează greșelile. De la *1984* de George Orwell la *Minunata lume nouă* de Aldous Huxley, cultura avertizează asupra pericolelor unui progres dezumanizat. În acest sens, cultura are o funcție profetică: ea anticipează, avertizează și corectează direcția unei civilizații care riscă să se rătăcească în propriile cuceriri tehnologice.

A investi în cultură înseamnă, prin urmare, a investi în echilibrul dintre spirit și materie. Cultura nu ne interzice progresul, ci îl ghidează. Fără cultură, știința poate deveni o forță oarbă; fără

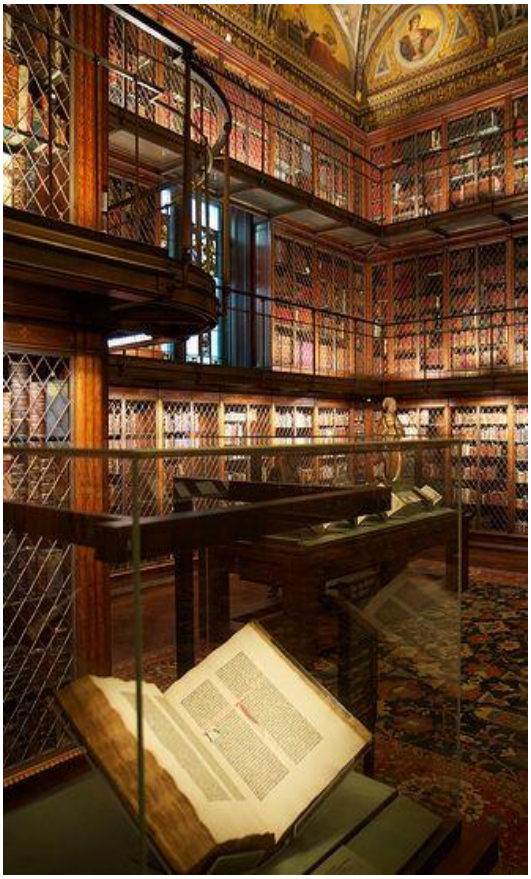

cultură, economia poate transforma omul într-un simplu instrument al pieței. Numai prin cultură progresul capătă sens moral, estetic și uman.

Responsabilitatea instituțională și individual - Afirmația lui Matei Vișniec implică nu doar o reflecție teoretică asupra culturii, ci și o chemare la responsabilitate concretă - atât din partea instituțiilor statului, cât și din partea fiecărui individ. Cultura nu poate exista în absența unui cadru care o susține, dar nici nu poate înflori fără participarea activă a oamenilor care o trăiesc și o creează. În acest sens, investiția în cultură nu este doar o chestiune de buget, ci și o expresie a maturității civice și morale a unei națiuni.

Pe plan instituțional, cultura are nevoie de sprijin constant: finanțarea educației, a artelor, a cercetării, protejarea patrimoniului și promovarea creației contemporane. Un stat care reduce cultura la un capitol secundar de cheltuieli își slăbește propriile fundații identitare. Educația artistică și umanistă trebuie să fie privită nu ca un lux, ci ca o investiție strategică în viitor. Bibliotecile, teatrele, muzeele și școlile sunt templele moderne ale spiritului; fără ele, societatea se transformă într-o masă amorfă de indivizi izolați, lipsiți de repere și valori comune.

Responsabilitatea instituțiilor nu se reduce însă la finanțare. Ea presupune și crearea unui climat favorabil libertății de expresie, diversității și dialogului cultural. Cultura autentică nu poate fi controlată sau instrumentalizată politic. Ea se naște din libertate, iar rolul statului este acela de a-i asigura cadrul necesar pentru a se manifesta. Așa cum spunea Constantin Noica, „statul are menirea de a proteja cultura, nu de a o produce”. În acest sens, orice politică publică responsabilă trebuie să privească cultura ca pe o prioritate națională, nu ca pe un domeniu decorativ. Responsabilitatea față de cultură revine, de asemenea, fiecărui individ. Participarea la viața culturală, lectura, teatrul, filmul, implicarea în activități educaționale, este o formă de implicare civică. Cultura trăiește prin oameni: prin creatori și prin

publicul care îi susține. A ignora cultura înseamnă a abdica de la propria demnitate spirituală. Într-o lume globalizată, fiecare om are datoria de a proteja specificul cultural al comunității sale, fără a respinge diversitatea altora. Cultura devine astfel un teren al solidarității și al înțelegerii reciproce. Prin urmare, responsabilitatea față de cultură este un act de conștiință. Ea nu se limitează la conservarea trecutului, ci privește construirea viitorului. Atât instituțiile, cât și indivizii trebuie să recunoască faptul că fără cultură nu există coeziune, creativitate sau sens colectiv. A investi în cultură înseamnă a investi în libertate, în educație, în moralitate și în demnitatea umană. Numai astfel o națiune își poate asigura un viitor demn de memoria sa.

Citatul lui Matei Vișniec devine, astfel, un avertisment și un îndemn: o societate care neglijează cultura își sabotează propriul viitor. Cultura este liantul invizibil care unește trecutul, prezentul și viitorul unei națiuni; este respirația profundă a spiritului uman. Ea educă, inspiră și protejează libertatea. A investi în cultură înseamnă a investi în oameni, în valori, în sens și în durabilitatea civilizației. Fără cultură, progresul rămâne gol, iar viitorul, lipsit de umanitate.

Anca Cheaito

Bibliografie

1. **Vișniec, Matei.** *Omul pubelă și alte povestiri fantastice.* Editura Polirom, Iași, 2019.
2. **Eliade, Mircea.** *Sacrul și profanul.* Editura Humanitas, București, 1992.
3. **Eliade, Mircea.** *Istoria credințelor și ideilor religioase.* Vol. I-III. Editura Științifică, București, 1981.
4. **Kant, Immanuel.** *Întemeierea metafizicii moravurilor.* Traducere de Nicolae Bagdasar. Editura Univers Enciclopedic, București, 1995.
5. **Adorno, Theodor W.** *Teoria estetică.* Editura Meridiane, București, 1984.
6. **Nussbaum, Martha C.** *Cultivating Humanity: A Classical Defense of Reform in Liberal Education.* Harvard University Press, 1997.
7. **Camus, Albert.** *Mitul lui Sisif.* Traducere de Irina Mavrodin. Editura Humanitas, București, 1991.
8. **Eliot, T.S.** *Notes Towards the Definition of Culture.* Faber & Faber, London, 1948.
9. **Noica, Constantin.** *Cuvânt împreună despre rostirea românească.* Editura Humanitas, București, 1996.
10. **Orwell, George.** *1984.* Traducere de Ion Vinea. Editura Polirom, Iași, 2011.
11. **Huxley, Aldous.** *Minunata lume nouă.* Traducere de Ion Vianu. Editura Humanitas, București, 2013.

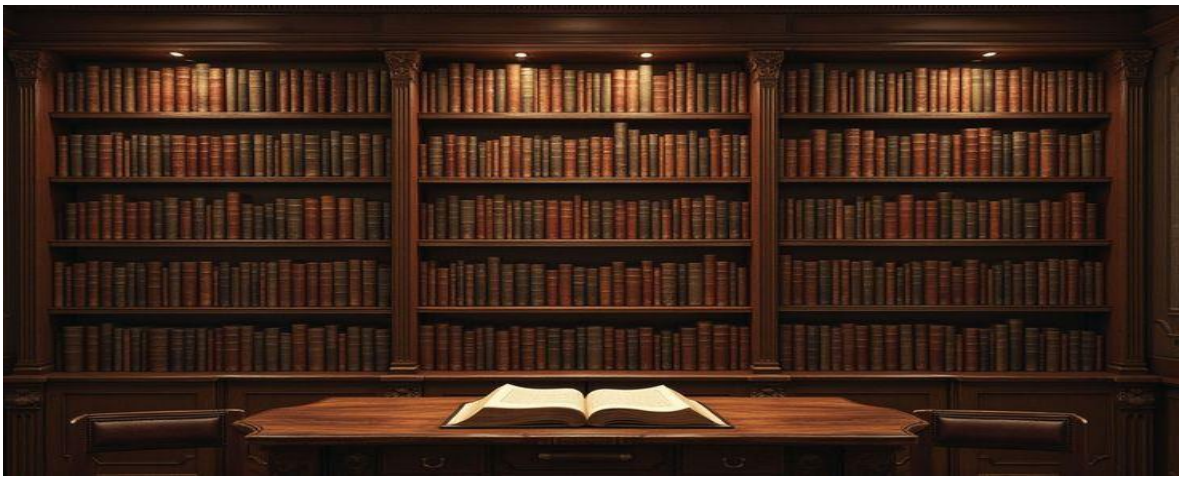

În fiecare an, **Iașul – oraș al memoriei fondatoare, loc în care s-au articulat repere esențiale ale României moderne și veritabil leagăn al culturii, educației și spiritualității românești,** își reafirmă vocația de centru al dialogului și al coeziunii naționale prin organizarea unor evenimente dedicate diasporei românești. Aceste inițiative se constituie într-un demers constant de reconectare simbolică și instituțională cu românii de pretutindeni, valorizând contribuția lor la păstrarea și promovarea identității culturale naționale într-un context global dinamic.

În acest cadru de continuitate istorică și responsabilitate culturală se înscrie **Conferința „Diaspora românească – Rădăcini și Orizonturi”**, organizată în perioada **12–13 august 2026**, în cadrul programului anual **„Sărbătoarea Diasporei – Iașul este ACASĂ!”**, inițiat de **Primăria Municipiului Iași**, în parteneriat cu instituții academice și organizații reprezentative din țară și din diaspora. Conferința își propune să ofere un spațiu de reflecție academică asupra relației dintre identitate, mobilitate și apartenență culturală, precum și asupra rolului pe care diaspora românească îl joacă în afirmarea valorilor naționale pe plan internațional.

Conferința reunește **personalități de prestigiu ale vieții academice și culturale**, cercetători, profesori universitari, specialiști în domeniul filologiei, istoriei, educației și studiilor culturale, alături de reprezentanți ai comunităților românești din diaspora. Prin intervențiile lor, participanții aduc în prim-plan perspective interdisciplinare asupra identității românești, evidențiind rolul diasporei ca vector al continuității culturale și ca factor activ în dialogul dintre tradiție și modernitate. Prezența unor oameni de cultură recunoscuți pentru contribuțiile lor științifice și educaționale conferă evenimentului o dimensiune academică solidă și consolidează statutul conferinței ca platformă de reflecție și schimb de bune practici.

Această conferință se remarcă prin **parteneriatul extins dintre instituții publice, organizații academice și asociații ale diasporei,** reflectând un efort comun de susținere a excelenței și a cooperării internaționale. Implicarea **Primăriei Municipiului Iași**, aflată în anul 2026 la **cea de-a XI-a ediție** a seriilor de evenimente dedicate diasporei, confirmă angajamentul constant al administrației locale față de promovarea valorilor culturale și față de consolidarea legăturilor dintre Iași și românii din întreaga lume. Prin această continuitate instituțională, Iașul își reafirmă rolul de spațiu al dialogului cultural și de reper identitar pentru diaspora românească contemporană.

Importanța acestei conferințe este consolidată de implicarea unor **parteneri instituționali și asociativi de prestigiu,** precum ***Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide" – Academia Română, filiala Iași, Inspectoratul Școlar Județean Iași, ADRI – Asociația Femeilor Române din Italia, Școala Românească de la Haga, Asociația România Levant - Liban, RePatriot România, Asociația ART – Meșteșugurile Prutului*** *şi* ***UNIFERO – Uniunea Internațională a Femeilor Române*** Această colaborare reflectă un efort comun de a susține excelența academică, dialogul intercultural și coeziunea comunității românești de pretutindeni.

Prin temele abordate și prin calitatea intervențiilor, conferința devine un cadru de recunoaștere a **oamenilor valoroși de cultură** care, indiferent de spațiul geografic în care activează, contribuie constant la afirmarea patrimoniului intelectual și spiritual românesc. Totodată, evenimentul oferă oportunitatea consolidării rețelelor de cooperare între mediul academic din țară și cel din diaspora, încurajând inițiative comune și proiecte sustenabile.

Conferințele dedicate diasporei românești reprezintă instrumente esențiale de coeziune culturală și de dialog instituțional**,** contribuind la consolidarea unei comunități academice și culturale extinse dincolo de granițele geografice ale României. Ele facilitează schimbul de idei, experiențe și practici între specialiști din țară și din diaspora, favorizând dezvoltarea unor perspective comune asupra identității, educației și patrimoniului cultural. În acest sens, astfel de întâlniri nu au doar o valoare științifică, ci și una strategică, reafirmând apartenența la un spațiu cultural comun și stimulând inițiative de colaborare durabilă.

Dincolo de dimensiunea academică, aceste conferințe oferă cadrul unor momente de profundă semnificație umană**,** în care dialogul devine expresia unei reîntâlniri simbolice „acasă". Comunicarea deschisă, schimbul autentic de idei și experiențe, precum și bucuria de a împărtăși valori și trăiri comune conferă evenimentului o frumusețe aparte, greu de cuantificat în termeni strict științifici. Prin aceste momente trăite împreună, conferințele diasporei contribuie la întărirea legăturilor afective și culturale dintre români, transformând întâlnirea academică într-un act de continuitate identitară și solidaritate culturală.

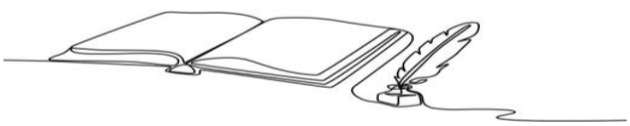

Orient Românesc

Mihai Chirica - Primarul Municipiului Iaşi

Promotor al culturii românești și al comunității diasporale

Sub conducerea primarului Mihai Chirica, municipiul Iași s-a afirmat ca un adevărat reper al culturii românești, atât în plan local, cât și internațional. De peste un deceniu, primarul organizează evenimente dedicate în exclusivitate comunității românești din diaspora, consolidând legăturile afective, culturale și educaționale dintre cetățenii români de pretutindeni și orașul Iași. Această preocupare constantă reflectă înțelegerea profundă a rolului culturii în afirmarea identității naționale și a necesității de a menține viu dialogul între România și românii care trăiesc în afara granițelor.

Activitatea sa evidențiază nu doar eficiență administrativă, ci și o viziune strategică asupra Iașului ca centru cultural național. Evenimentele dedicate diasporei nu se limitează la manifestări festive, ci sunt instrumente de păstrare a limbii, tradițiilor și valorilor românești, transformând orașul într-un spațiu de întâlnire, educație și reflecție culturală. Mihai Chirica continuă astfel vocația Iașului de capitală culturală, conectând trecutul istoric și artistic al orașului cu nevoile și aspirațiile românilor contemporani, oriunde s-ar afla.

Prin această activitate constantă și atent coordonată, primarul Mihai Chirica devine un exemplu de promotor cultural, demonstrând că politica locală și responsabilitatea publică pot fi instrumente eficiente pentru consolidarea identității naționale și pentru promovarea unei Românii unite prin

cultură și memorie comună. Această abordare nu numai că afirmă Iașul ca reper cultural de referință, dar și întărește legătura afectivă și intelectuală a românilor din diaspora cu țara lor de origine, subliniind rolul indispensabil al administrației locale în susținerea culturii și educației civice.

Un moment definitoriu al acestei viziuni a fost înființarea, sub conducerea sa, a Serviciului Diaspora, o structură unică în România, menită să faciliteze comunicarea și sprijinul pentru românii din întreaga lume. Prin acest serviciu, Iașul devine un punct central de coordonare și consultanță pentru diaspora, punând la dispoziția acesteia resurse, informații și platforme de participare culturală și civică. Rolul serviciului este esențial în păstrarea legăturii identitare și emoționale a românilor din străinătate cu țara lor, transformând orașul într-un adevărat liant între generații și spații geografice diferite.

Activitatea primarului Mihai Chirica și a administrației pe care o conduce reafirmă Iașul ca centru vechi, istoric și viu al culturii românești, un oraș în care tradiția, arta și memoria istorică coexistă armonios cu inițiativele contemporane. Iașul devine astfel nu doar capitala culturală a României, ci și „acasă” pentru toți românii, indiferent unde se află, un spațiu în care identitatea națională, valorile și spiritul comunitar sunt păstrate și promovate cu responsabilitate și sensibilitate.

Adresăm mulțumiri și aprecieri deosebite Primăriei Municipiului Iași, care, în anul 2026, marchează cea de-a XI-a ediție a seriilor de evenimente dedicate diasporei. Prin consecvență, viziune și deschidere instituțională, Iașiul își reconfirmă statutul de capitală culturală și simbolic „acasă” pentru românii din întreaga lume.

Orient Românesc

Palatul Roset-Roznovanu (Primăria Municipiului Iași)

Ansamblul Folcloric "Carpatica"- Torino, Italia la "Românii au talent".

Felicitări dansatorilor Ansamblul Folcloric "Carpatica"-Torino, Italia, instructorului Nicolae Cioată-Burduja, coregrafului Bogdan Eugen Cioată-Burduja și directorului artistic prof. Elisabeta Cioată-Burduja

Ansamblul Folcloric „Carpatica” din Torino, Italia, reprezintă un exemplu remarcabil de continuitate culturală, excelență artistică și dăruire pedagogică în cadrul comunității românești din diaspora. Prezența sa pe scena emisiunii *„Românii au talent”* nu a fost doar o performanță artistică de înalt nivel, ci și o afirmație profundă a identității românești, transmisă prin limbajul universal al dansului. Dansatorii ansamblului, copii și tineri care poartă cu demnitate moștenirea culturală a României, au demonstrat nu doar talent autentic, ci și o disciplină exemplară, o rigoare artistică și o maturitate scenică ce reflectă un proces formativ solid și exigent. Fiecare mișcare, fiecare ritm și fiecare gest scenic au exprimat respectul față de tradiție și o înțelegere profundă a valorilor folclorului românesc.

Un omagiu deosebit se cuvine **instructorului Nicolae Cioată-Burduja**, a cărui implicare constantă, abnegație și vocație pedagogică au contribuit decisiv la formarea acestor tineri artiști. Profesionalismul său se reflectă nu doar în precizia coregrafică, ci și în formarea caracterelor, insuflând respectul pentru muncă, perseverență și excelență.

De asemenea, recunoașterea noastră se îndreaptă către **coregraful Bogdan Eugen Cioată-Burduja**, pentru viziunea artistică coerentă și rafinată, capabilă să îmbine tradiția autentică cu dinamica expresivă a scenei contemporane, păstrând nealterată esența folclorului românesc. Un rol fundamental în această construcție artistică îl are **directorul artistic, prof. Elisabeta Cioată-Burduja**, a cărei înaltă ținută profesională, rigoare intelectuală și devotament față de educația

artistică au conferit ansamblului o identitate solidă și un prestigiu recunoscut. Sub îndrumarea sa, ***Ansamblul „Carpatica”*** a devenit nu doar un spațiu de performanță, ci și unul de formare culturală și umană.

Prin munca neobosită, prin pasiunea pentru artă și prin respectul față de valorile naționale, Ansamblul Folcloric „Carpatica” din Torino demonstrează că tradiția românească trăiește, se dezvoltă și strălucește dincolo de granițe. Performanța lor este o sursă de mândrie pentru întreaga comunitate românească și un exemplu elocvent de profesionalism, talent și excelență artistică. Munca desfășurată cu acești copii depășește dimensiunea strict artistică, devenind un act de responsabilitate culturală și identitară. În contextul diasporei, educația prin artă capătă o valoare fundamentală, contribuind la păstrarea limbii, tradițiilor și a memoriei colective românești. Prin dansul popular, copiii nu doar învață pași și structuri coregrafice, ci internalizează valori esențiale precum apartenența, respectul față de rădăcini și continuitatea unei culturi transmise din generație în generație.

Astfel, ***Ansamblul Folcloric „Carpatica”*** devine un spațiu viu de formare identitară, în care tradiția românească este trăită, nu doar reprezentată. Prin efortul susținut al cadrelor artistice și prin implicarea sinceră a copiilor, se construiește o punte solidă între trecut și prezent, între România și comunitățile românești din afara granițelor. Această muncă exemplară confirmă faptul că păstrarea identității culturale în diaspora este posibilă doar prin educație, dăruire și o profundă înțelegere a rolului artei ca formă de memorie și coeziune comunitară.

Felicitări tuturor dansatorilor și cadrelor artistice pentru această realizare!

Târgul Internațional de Carte de la Cairo – 2026

Ministerul Afacerilor Externe a co-organizat, împreună cu Ministerul Culturii, participarea României, în perioada 22 ianuarie - 3 februarie 2026, la a 57-a ediție a Târgului Internațional de Carte de la Cairo. Participarea României la acest eveniment regional de referință la nivel mondial a avut loc în calitate de Țară Invitată de Onoare, în contextul celebrării a 120 de ani de relații bilaterale româno-egiptene.

Târgul Internațional de Carte de la Cairo (Cairo International Book Fair / CIBF) este recunoscut drept unul dintre cele mai mari și mai frecventate târguri de carte la nivel mondial,

reunind anual milioane de vizitatori, editori internaționali și un program cultural de amploare. Ediția specială din 2026 marchează desemnarea laureatului Premiului Nobel pentru Literatură,

Naguib Mahfouz, drept Personalitatea Anului, precum și participarea României în calitate de Țară Invitată de Onoare, evidențiind legături literare și culturale solide. Publicul are posibilitatea de a explora miile de expozanți de literatură arabă, africană, europeană și universală. Totodată, târgul include mese rotunde și paneluri de discuții, întâlniri cu autori, sesiuni de autografe, precum și spații dedicate cărților la preț redus. Prin tradiția sa îndelungată, Târgul Internațional de Carte de la Cairo reprezintă un reper major al dialogului intercultural și al promovării valorilor literare în spațiul arab și la nivel internațional.

România a participat la ***Târgul Internațional de Carte de la Cairo***, prin demersurile Ambasadei României în Republica Arabă Egipt, cu peste 30 de evenimente care evidențiază literatura contemporană, dialogul cultural, traducerea, cercetarea academică, diplomația culturală, patrimoniul și educația. Târgul a reunit 60 de invitați speciali - autori, cercetători, traducători, editori, artiști și profesioniști din domeniul cultural din România și Egipt, dar și actuali și foști diplomați și personalități academice românești.

Parteneri ai participării țării noastre la eveniment sunt Institutul Cultural Român, Centrul Național al Cărții și Centrul de Studii Arabe Universitatea București. Standul României a fost deschis oficial, joi, 22 ianuarie, în prezența autorilor **Tatiana Țîbuleac, Ioana Pârvulescu, Denisa Comănescu, Matei Vișniec, Varujan Vosganian, Bogdan-Alexandru Stănescu, Cătălin Pavel și Radu Vancu**.alături de reprezentanți ai instituțiilor culturale și de publicul târgului.

Programul literar a inclus dezbateri și mese rotunde dedicate literaturii române contemporane, poeziei, prozei și dialogului intercultural, precum:

– „*Autoare române: între tradiție și contemporaneitate*”, cu Ioana Pârvulescu, Denisa Comănescu și Tatiana Țîbuleac;

– „*De la arheologie la ficțiune. Cum prind formă poveștile*”, cu Matei Vișniec, Bogdan-Alexandru Stănescu și Cătălin Pavel;

– „*Antologii sau volume individuale? Cum pătrunde poezia pe o piață nouă*”, discuție urmată de lansarea antologiei duble de poezie contemporană, cu Varujan Vosganian;

– „*Generații, voci. Priviri asupra poeziei române contemporane*”, cu participarea Luminiței Amarie, Călin Dănilă, Dan Cristian Iordache, Matei Huțopilă, Florin Dan Prodan și Simona Năstac.

În deschiderea ***Târgului Internațional de Carte de la Cairo*** a fost organizat un eveniment special dedicat operei lui Matei Vișniec și prezentării în premieră a unor traduceri în arabă din scrierile acestuia. Autorul a susținut o conferință despre valoarea universală a literaturii ca punte între culturi. Evenimentul, organizat în parteneriat cu Institutul Francez din Egipt, a marcat și lansarea Președinției române a Grupului ambasadorilor și ambasadoarelor francofone de la Cairo (GAAF).

Participarea României la ***Târgul Internațional de Carte de la Cairo*** a evidențiat dimensiunea culturală, educațională și economică ale diplomației românești. Programul a inclua întâlniri profesionale între editori români și egipteni, dedicate cooperării editoriale și promovării traducerilor literare, precum și evenimente academice consacrate studiilor arabe în România, care aniversează 75 de ani în 2026. Dezbaterile au abordat, totodată, teme legate de diplomația culturală, cooperarea academică și cercetare, precum și de relațiile economice internaționale, cu participarea unor specialiști români din mediul academic și din sectorul privat.

Un accent important al prezenței României în premieră ca Invitat de Onoare la Cairo a fost pus pe traduceri și dialog editorial, prin lansări de volume românești traduse în limba arabă, inclusiv opere de George Arion, Marin Sorescu, Petre Ispirescu, Ion Creangă și Peter Sragher, precum și prin prezentarea edițiilor trilingve (română-franceză-arabă) publicate de Editura Junimea. Totodată, au avut loc întâlniri profesionale între editori români și egipteni, inclusiv evenimentul „Cairo Calling

– întâlnire profesională cu editorii români", dedicate dezvoltării cooperării editoriale și traducerilor literare.

Dimensiunea academică și de cercetare este susținută prin evenimente dedicate studiilor arabe în România, care împlinesc 75 de ani în 2026, istoriei tiparului arab, diplomației culturale și relațiilor internaționale, cu participarea unor reputați specialiști români, între care ***prof. dr. George Grigore, dr. Laura Sitaru, dr.Bogdan Cojanu, dr. Ioana Feodorov, dr. Octavian-Adrian Negoiță și Polycarp Chițulescu.***

Programul a inclus și dezbaterea „Perspective strategice comparative și priorități de politică externă: România și Egipt la 120 de ani", organizată în parteneriat cu New Strategy Center, precum și o masa rotundă „Dincolo de granițe: relații culturale internaționale și rețele globale", organizată în parteneriat cu clusterul EUNIC din Egipt și cu Institutul Cultural Român. Publicul tânăr și familiile sunt invitate la un program consistent de literatură pentru copii, cu lecturi interactive și ateliere susținute de ***Mihaela Coșescu, Alex Donovici, Cristina Donovici, Cosmin Perța***, precum și la prezentări ale celor mai recente traduceri în limba arabă ale volumelor românești pentru copii, desfășurate în spațiul dedicat copiilor din cadrul târgului.

Programul cultural a fost completat de expoziția foto româno-egipteană „Frumusețea necunoscută a României", dedicată peisajelor și tradițiilor românești cu fotografii ale Mihaelei Năstase, precum și de reprezentații de muzică și dansuri tradiționale românești, susținute de ansamblul Românașul, pe întreaga durată a târgului. Un moment special îl reprezintă evenimentul „*Panait Istrati în Egipt*", care a fost susținut de reputatul ***profesor George Grigore***, dedicat scriitorului român profund legat de spațiul mediteranean.

Participarea României la ***Târgul Internațional de Carte de la Cairo*** s-a încheiat pe 3 februarie 2026 cu ceremonia oficială de transmitere a ștafetei către țara invitată de onoare în 2027.

În paralel cu ***Târgul Internațional de Carte de la Cairo***, România a fost prezentă și în cadrul Forumului Internațional „***Cairo: Interwoven Voices 2***” (19 ianuarie - 2 februarie 2026), o platformă de dialog artistic și rezidență literară dedicată diplomației culturale și cooperării internaționale. Un moment central al forumului îl reprezintă masa rotundă dedicată viitorului traducerilor literare între Egipt, România și Malta, găzduită la Ambasada României la Cairo, care va lansa inițiativa „15 Interwoven Voices” și va culmina cu semnarea Declarației de la Cairo pentru Traducere Trilaterală.

Participarea României la ***Târgul Internațional de Carte de la Cairo 2026*** evidențiază angajamentul constant al culturii române față de dialogul internațional și contribuie la consolidarea unei percepții favorabile a țării noastre în spațiul arab și pe continentul african, prin promovarea literaturii, creativității și cooperării culturale ca instrumente durabile de apropiere între societăți și generații.

Târgul Internațional de Carte de la Cairo este cel mai renumit târg de profil din lumea arabă și din Africa. Se află la a 57 ediție. În 2025, Târgul a înregistrat un număr record de vizitatori : 5,5 milioane.

Organizatori: ***Ministerul Culturii din România / Ambasada României în Republica Arabă Egipt***

Parteneri: ***Ministerul Afacerilor Externe al României / Institutul Cultural Român / Centrul Național al Cărții / Centrul de Studii Arabe Universitatea București***

Sponsori: ***Books for Friends (BFF) / CIS Group / Alexandrion Group / Transgaz / Lunox/ Pharco Pharmaceuticals / TAROM / Grand Step / Link Cargo / Blue Sky Travel /NaTrans / Cornerstone D.B***

Târgul Internațional de Carte de la Cairo constituie o platformă majoră pentru circulația ideilor și pentru afirmarea literaturilor naționale într-un cadru global. Participarea României ca Țară Invitată de Onoare oferă oportunitatea de a prezenta patrimoniul literar românesc, de la clasicii canonici la vocile contemporane, precum și realizările din domeniul traducerilor, cercetării umaniste și al editării. Astfel, cartea românească este plasată într-un circuit internațional al valorilor culturale, contribuind la creșterea vizibilității literaturii române și la consolidarea dialogului cu publicul arab și internațional.

Promovarea literaturii române în lumea arabă reprezintă un demers strategic de importanță majoră pentru afirmarea identității culturale a României într-un spațiu geopolitic și cultural de o relevanță crescândă la nivel global. Lumea arabă, caracterizată printr-o tradiție literară milenară și printr-un public numeros, oferă un cadru fertil pentru dialog intercultural și pentru circulația valorilor literare universale.

Literatura constituie un instrument esențial al diplomației culturale, capabil să depășească barierele lingvistice, religioase și istorice, facilitând înțelegerea reciprocă între societăți distincte. În acest context, promovarea literaturii române în spațiul arab contribuie la construirea unei imagini nuanțate și autentice a culturii române, dincolo de stereotipuri sau reprezentări simplificate. Prin intermediul traducerilor, al schimburilor editoriale și al participării la evenimente literare internaționale, creația literară românească devine un vector al dialogului cultural și al cooperării intelectuale.

Importanța acestui demers este amplificată de afinitățile tematice și de convergențele culturale dintre literatura română și cea arabă, în special în ceea ce privește reflecția asupra identității, memoriei, spiritualității și relației dintre tradiție și modernitate. Aceste puncte de convergență facilitează receptarea operei literare românești în mediul cultural arab și creează premisele unor lecturi comparative fertile, favorabile schimbului academic și critic.

Totodată, promovarea literaturii române în lumea arabă susține internaționalizarea culturii scrise românești și integrarea acesteia în circuitele globale ale valorii literare. Accesul publicului arab la operele autorilor români, clasici și contemporani, contribuie la consolidarea prestigiului literaturii române și la extinderea orizontului de receptare al acesteia, stimulând interesul pentru studii de literatură comparată, traduceri și cercetare interdisciplinară.

Într-un context internațional marcat de tensiuni și fragmentări culturale, literatura rămâne un spațiu al reflecției critice și al empatiei. Promovarea literaturii române în lumea arabă nu reprezintă doar un act de difuzare culturală, ci și o contribuție semnificativă la consolidarea dialogului dintre civilizații, afirmând rolul cărții ca instrument al cunoașterii, al respectului reciproc și al cooperării culturale durabile.

Într-o lume marcată de transformări rapide și de provocări globale, cartea rămâne un vector fundamental al cunoașterii, al reflecției critice și al înțelegerii reciproce. Prin participarea la acest eveniment de anvergură, România își reafirmă angajamentul față de promovarea culturii scrise ca instrument al diplomației culturale și ca mijloc de consolidare a legăturilor dintre civilizații, contribuind activ la dialogul cultural dintre Europa și lumea arabă.

E.S. Doamna Olivia Toderean, Ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Arabă Egipt

Este o onoare deosebită să aducem un omagiu Excelenței Sale, Doamna Ambasador **Olivia Toderean**, pentru contribuția esențială la susținerea și realizarea participării României, în calitate de Țară Invitată de Onoare, la cea de-a 57-a ediție a Târgului Internațional de Carte de la Cairo, unul dintre cele mai prestigioase evenimente editoriale la nivel mondial.

Prin viziune, profesionalism și angajament constant față de valorile diplomației culturale, Excelența Sa a avut un rol determinant în consolidarea prezenței culturale românești în Republica Arabă Egipt și în lumea arabă în ansamblu. Sub coordonarea și sprijinul activ al doamnei ambasador Olivia Toderean, acest proiect de anvergură a depășit dimensiunea unui simplu eveniment cultural, devenind un act de dialog intercultural și un simbol al deschiderii României către spații culturale de o importanță strategică.

Participarea României la Târgul Internațional de Carte de la Cairo, în contextul aniversării a 120 de ani de relații diplomatice româno-egiptene, a fost nu doar un moment comemorativ, ci și o reafirmare a continuității și profunzimii legăturilor culturale dintre cele două state. Excelența Sa a înțeles și a valorificat rolul fundamental al culturii scrise ca instrument al diplomației moderne, promovând literatura română ca expresie autentică a identității naționale și ca punte de comunicare între civilizații.

Eforturile susținute ale doamnei ambasador Olivia Toderean au contribuit decisiv la crearea unui cadru favorabil pentru promovarea autorilor români, pentru stimularea traducerilor și pentru dezvoltarea cooperării editoriale și academice dintre România și spațiul arab. Prin această implicare, Excelența Sa a sprijinit nu doar vizibilitatea literaturii române, ci și integrarea acesteia în circuitul internațional al valorilor culturale. Activitatea diplomatică autentică se definește nu doar prin rigoare profesională și reprezentare oficială, ci și prin capacitatea de a construi punți durabile între oameni, culturi și comunități. În acest sens, E.S. Olivia Toderean se distinge ca un diplomat de excepție, a cărui misiune în Republica Arabă Egipt a fost marcată de deschidere, empatie și o profundă înțelegere a rolului uman al diplomației.

Prezența activă a Excelenței Sale la Târgul Internațional de Carte din Egipt a constituit un moment deosebit de vizibilitate culturală pentru România, reafirmând importanța dialogului intercultural și a diplomației culturale ca instrument esențial al relațiilor internaționale. Prin susținerea valorilor culturale românești și prin promovarea cărții ca spațiu al cunoașterii și al dialogului, E.S. Olivia Toderean a contribuit la consolidarea imaginii României ca partener cultural credibil și respectat într-un spațiu de mare tradiție intelectuală.

Dincolo de dimensiunea oficială, relația Excelenței Sale cu comunitatea românească din Egipt s-a construit pe apropiere, respect și disponibilitate. Printr-o prezență constantă și un dialog deschis cu cetățenii români, ambasadorul a demonstrat că reprezentarea statului nu este o funcție abstractă, ci o responsabilitate profund personală. Empatia manifestată față de nevoile și aspirațiile comunității românești a transformat misiunea diplomatică într-un veritabil sprijin moral și instituțional.

E.S. Olovia Toderean întruchipează modelul diplomatului modern: ferm în principii, rafinat în comunicare și profund atașat valorilor umane. Capacitatea de a armoniza interesele statului român cu respectul față de contextul cultural și social al țării gazdă reflectă o viziune diplomatică matură, bazată pe dialog, echilibru și cooperare. Sub această viziune, relațiile româno-egiptene au cunoscut o consolidare semnificativă, atât pe plan instituțional, cât și cultural.

Activitatea Excelenței Sale în Republica Arabă Egipt constituie un exemplu de diplomație exercitată cu demnitate, inteligență și umanitate. Prin implicare, profesionalism și sensibilitate culturală, E.S. Olivia Toderean a demonstrat că un ambasador nu reprezintă doar un stat, ci și valorile sale profunde: respectul pentru cultură, deschiderea către dialog și grija față de cetățeni. Această misiune, îndeplinită cu excelență, merită recunoaștere și apreciere publică.

Într-o epocă marcată de provocări globale și de nevoia acută de dialog și înțelegere reciprocă, activitatea doamnei ambasador Olivia Toderean demonstrează cu claritate că diplomația culturală rămâne un pilon esențial al relațiilor internaționale. Pentru viziunea, dedicarea și contribuția sa remarcabilă la afirmarea culturii române în lume, îi adresăm Excelenței Sale întreaga noastră recunoștință și apreciere publică.

Matei Vișniec

Prezența scriitorului **Matei Vișniec** ca invitat pentru a reprezenta România la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo* constituie un demers deosebit de relevant pentru promovarea literaturii române contemporane într-un context cultural internațional de maximă vizibilitate. Autor cu o operă tradusă și reprezentată pe numeroase scene ale lumii, ***Matei Vișniec*** este una dintre figurile emblematice ale literaturii române postbelice, situată la intersecția dintre tradiția literară națională și universalitatea temelor majore ale condiției umane.

Opera scriitorului ***Matei Vișniec*** se distinge printr-o profundă dimensiune reflexivă și critică, articulată în jurul unor teme precum libertatea, exilul, identitatea, violența istoriei și fragilitatea ființei umane în fața mecanismelor de putere. Scriitura sa, marcată de influențe ale teatrului absurdului și ale avangardei europene, dialoghează constant cu realitățile politice și sociale ale secolului XX și XXI, conferindu-i o relevanță aparte pentru publicul internațional, inclusiv pentru cel din spațiul cultural arab. Invitarea scriitorului ***Matei Vișniec*** la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo* reflectă nu doar recunoașterea valorii sale literare, ci și capacitatea operei sale de a funcționa ca punte de comunicare între culturi. Textele sale, traduse în numeroase limbi și receptate într-o varietate de contexte culturale, propun o reflecție universală asupra destinului uman, favorizând dialogul intercultural și lectura comparativă. În acest sens, literatura lui Matei Vișniec se înscrie firesc în dinamica schimburilor culturale dintre Europa și lumea arabă. Reprezentarea României printr-un autor de talia lui ***Matei Vișniec*** subliniază importanța promovării valorilor literare autentice în cadrul diplomației culturale. Prezența sa la Cairo contribuie la consolidarea imaginii României ca spațiu al creativității literare și al reflecției critice, oferind publicului internațional acces la o literatură profund ancorată în experiența istorică europeană, dar deschisă către universalitate.

În contextul aniversării a 120 de ani de relații diplomatice dintre România și Republica Arabă Egipt, participarea lui Matei Vișniec la acest prestigios eveniment editorial capătă o semnificație simbolică suplimentară. Ea reafirmă rolul scriitorului ca mediator cultural și confirmă capacitatea literaturii române de a dialoga, prin vocile sale cele mai reprezentative, cu marile teme și sensibilități ale lumii contemporane.

Simona Modreanu - Editura Junimea

Prezența doamnei prof. **Simona Modreanu**, director al **Editurii Junimea**, la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo*, în cadrul ediției la care România a fost invitată de onoare, reprezintă un moment semnificativ pentru afirmarea valorilor editoriale românești într-un context cultural internațional de mare vizibilitate. Participarea unei edituri cu o tradiție solidă și un prestigiu consacrat subliniază importanța mediului editorial românesc în promovarea culturii scrise și în susținerea dialogului intercultural.

Fondată ca una dintre cele mai influente edituri din România, Editura Junimea ocupă un loc distinct în peisajul cultural național, fiind recunoscută pentru rigoarea selecției editoriale, pentru promovarea valorilor academice și literare autentice și pentru continuitatea unui proiect cultural coerent. De-a lungul timpului, Junimea a contribuit decisiv la afirmarea literaturii române, a studiilor umaniste și a cercetării academice, devenind un reper al excelenței editoriale și al responsabilității culturale.

Sub conducerea doamnei ***prof. Simona Modreanu***, ***Editura Junimea*** și-a consolidat profilul intelectual și deschiderea internațională, promovând atât autori consacrați, cât și voci contemporane relevante, și încurajând dialogul dintre literatură, filozofie, studii culturale și

cercetare academică. Activitatea editorială coordonată de aceasta reflectă o viziune care îmbină respectul pentru tradiția culturală cu necesitatea adaptării la dinamica globală a circulației ideilor.

Invitarea ***Editurii Junimea*** la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo* confirmă recunoașterea valorii sale în cadrul diplomației culturale românești și relevanța catalogului său într-un spațiu cultural caracterizat printr-o puternică tradiție a cărții și a reflecției intelectuale. Prezența editurii la acest eveniment contribuie la promovarea literaturii și gândirii românești în lumea arabă, facilitând schimburile editoriale, traducerile și cooperarea academică.

Într-un context internațional în care cartea rămâne un instrument fundamental al dialogului cultural, participarea ***Editurii Junimea*** *la Târgul Internațional de Carte de la Cairo*, prin reprezentarea sa academică și editorială, reafirmă rolul editurilor de prestigiu în susținerea identității culturale naționale și în integrarea acesteia în circuitul valorilor universale. Astfel, Editura Junimea se afirmă nu doar ca un actor editorial de prim rang, ci și ca un mediator cultural activ între România și lumea arabă.

Prof. George Grigore

Prezența ***profesorului George Grigore*** la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo* conferă o dimensiune academică și simbolică deosebită participării României la acest prestigios eveniment editorial. Recunoscut ca unul dintre cei mai importanți cunoscători ai limbii și literaturii arabe din România, profesorul George Grigore reprezintă o personalitate marcantă a studiilor orientale și a dialogului cultural dintre spațiul românesc și lumea arabă.

Activitatea sa academică se distinge printr-o abordare riguroasă și profundă a literaturii arabe clasice și moderne, precum și printr-o contribuție semnificativă la dezvoltarea studiilor de arabistică în mediul universitar românesc. Prin cercetările sale, ***profesorul George Grigore*** a facilitat o mai bună înțelegere a patrimoniului literar arab, promovând o lectură contextualizată, comparativă și interdisciplinară, esențială pentru dialogul dintre culturi. Un aspect fundamental al activității sale îl constituie munca de traducător, prin care literatura arabă a devenit accesibilă publicului român. Traducerile realizate de ***profesorul George Grigore*** se remarcă prin acuratețe lingvistică, fidelitate semantică și sensibilitate culturală, reflectând nu doar competența filologică, ci și capacitatea de a media între universuri culturale distincte. În acest sens, activitatea sa de traducător depășește dimensiunea tehnică, asumând un rol esențial în circulația valorilor literare și în construirea punților de comunicare intelectuală.

Experiența sa vastă, acumulată de-a lungul unei cariere dedicate cercetării, predării și traducerii, îl recomandă drept un interlocutor privilegiat în cadrul dialogului cultural româno-arab. Prezența ***profesorului George Grigore*** la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo* contribuie astfel la consolidarea dimensiunii academice a participării României, oferind legitimitate și profunzime demersurilor de promovare a literaturii și culturii române în lumea arabă.

Prin activitatea sa constantă și prin prestigiul profesional de care se bucură, ***profesorul George Grigore*** se afirmă ca un mediator cultural de prim rang, a cărui contribuție este esențială pentru dezvoltarea relațiilor culturale și academice dintre România și spațiul arab, într-un context internațional în care dialogul intercultural reprezintă o necesitate fundamentală.

Prezența scriitorului ***Varujan Vosganian***, președinte al ***Uniunii Scriitorilor din România***, la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo*, în cadrul ediției la care România a fost invitată de onoare, reprezintă un moment deosebit de relevant pentru afirmarea literaturii române contemporane într-un context internațional de maximă vizibilitate. Participarea sa conferă evenimentului o dimensiune instituțională și simbolică importantă, subliniind rolul Uniunii Scriitorilor din România în promovarea creației literare și în susținerea dialogului cultural internațional.

În calitate de scriitor, ***Varujan Vosganian*** este una dintre personalitățile marcante ale literaturii române contemporane, opera sa fiind apreciată pentru profunzimea reflecției etice, pentru dimensiunea memorialistică și pentru abordarea temelor identității, memoriei colective și traumei istorice. Scrierile sale, traduse și receptate în numeroase spații culturale, se înscriu într-un orizont universal al literaturii, facilitând dialogul dintre experiența istorică românească și sensibilitățile publicului internațional.

Prezența preşedintelui ***Uniunii Scriitorilor din România*** la Târgul de Carte de la Cairo evidențiază importanța reprezentării instituționale a literaturii române în cadrul marilor evenimente editoriale internaționale. Prin această participare, ***Uniunea Scriitorilor din România*** își reafirmă angajamentul față de promovarea autorilor români, față de susținerea traducerilor și față de integrarea literaturii române în circuitul global al valorilor culturale.

Totodată, participarea sa contribuie la consolidarea dialogului cultural dintre România și lumea arabă, literatura fiind un instrument privilegiat al diplomației culturale. Prin opera și activitatea sa publică, ***Varujan Vosganian*** întruchipează ideea scriitorului ca martor al istoriei și ca mediator cultural, capabil să ofere perspective relevante asupra condiției umane și asupra valorilor universale. În contextul aniversării relațiilor diplomatice româno-egiptene și al participării României ca Țară Invitată de Onoare, prezența scriitorului ***Varujan Vosganian*** la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo* reafirmă rolul literaturii române ca factor de dialog intercultural și ca expresie a unei identități culturale deschise și responsabile în fața provocărilor lumii contemporane.

Ramona Sandrina Ilie – jurnalist şi scriitor

Volumul *Tărâmul oamenilor soarelui. Alexandria mea – Jurnal de Egipt care aparţine* ***jurnalistei şi scriitoarei Ramona Sandrina Ilie****,* se înscrie într-o literatură a experienței și a întâlnirii interculturale, propunând o perspectivă personală, profund reflexivă, asupra spațiului egiptean contemporan. Lansată recent și prezentată în cadrul *Târgului Internațional de Carte de la Cairo,* cartea se distinge prin capacitatea autoarei de a transforma experiența trăită într-un discurs narativ coerent, situat la intersecția dintre jurnal, eseu și literatură de călătorie.

Din punct de vedere tematic, volumul explorează relația dintre individ și alteritate, Alexandria devenind nu doar un spațiu geografic, ci un teritoriu interior al cunoașterii. ***Ramona Sandrina Ilie*** surprinde lumea egipteană printr-o privire atentă la detalii, în care cotidianul capătă valoare simbolică. Orașul este descris ca un palimpsest cultural, stratificat istoric și afectiv, în care trecutul și prezentul coexistă într-o tensiune fertilă. Această abordare conferă textului o dimensiune antropologică discretă, susținută de observații fine și de o sensibilitate autentică față de spațiul descris. Stilistic, scrisul se caracterizează prin claritate și sobrietate, evitând exotismul facil și retorica excesivă. Autoarea preferă o narațiune temperată, în care emoția este filtrată prin reflecție, iar descrierea devine instrument de mediere între experiența personală și realitatea culturală a

celuilalt. Jurnalul nu este un simplu inventar de impresii, ci o construcție narativă în care subiectivitatea este asumată ca metodă de cunoaștere. Din perspectivă culturală, *Tărâmul oamenilor soarelui* contribuie la consolidarea dialogului dintre spațiul românesc și cel nord-african, oferind cititorului o lectură empatică și informată asupra Egiptului contemporan. Prezentarea volumului la *Târgul Internațional de Carte de la Cairo*, confirmă relevanța sa interculturală și capacitatea textului de a funcționa ca punte simbolică între lumi diferite, dar comunicante.

În ansamblu, cartea ***Ramonei Sandrina Ilie*** se afirmă ca un demers literar matur, în care experiența directă este transfigurată într-un discurs reflexiv, sensibil și coerent. *Alexandria mea* nu este doar un jurnal de călătorie, ci o formă de cartografiere interioară, în care spațiul egiptean devine oglindă a unei conștiințe deschise către alteritate, dialog și înțelegere culturală.

Scrisul Ramonei Sandrina Ilie se remarcă prin capacitatea de a transforma observația cotidianului în literatură atent structurată, în care detaliul devine poartă către înțelegerea mai profundă a lumii. Viața de zi cu zi a Alexandriei este surprinsă cu delicatețe și respect, fiecare colț de stradă, fiecare piață sau cafenea devenind scenă a interacțiunii umane și a pulsului cultural al orașului. Autoarea nu se limitează la descrierea fizică a spațiului, ci pătrunde în ritmul și energia lui, redând cu acuratețe atmosfera, sunetele, mirosurile și gesturile care conturează identitatea locului. Prin această atenție la detaliu, textul său capătă dimensiunea unei cronici afective, în care realitatea cotidiană este transformată în experiență literară și culturală.

Apropierea Ramonei Sandrina Ilie de oamenii Alexandriei este vizibilă în fiecare pagină, iar sensibilitatea ei devine un instrument de mediere între cititor și cultura egipteană. Autoarea surprinde nu doar locurile istorice și monumentele încărcate de memorie, ci și poveștile oamenilor, gesturile lor mărunte și relațiile interpersonale care dau viață orașului. Această intuiție empatică îi permite să contureze un portret complex și autentic al Alexandriei, în care istoria și prezentul coexistă în armonie. Scrisul ei se află astfel la intersecția dintre jurnal de călătorie, eseu cultural și reflexie personală, oferind cititorului nu doar informație, ci și o experiență emoțională profundă și autentică.

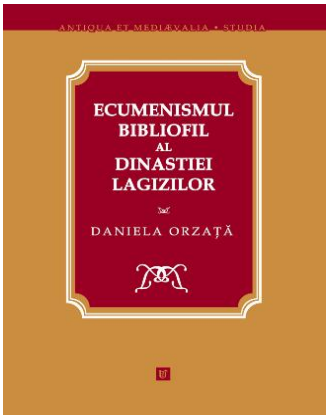

Daniela Orzaţă

Teză de doctorat în domeniul istoriei (perioada elenistică). Cartea prezintă aspecte de istorie culturală din vremea dinastiei regilor Ptolemei, care au condus regatul Egiptului timp de aproximativ 300 de ani, având capitala la Alexandria.
Cartea a fost publicata la Editura Universității "Al. I. Cuza" din Iaşi

Importanța științifică a studiului Danielei Orzață

Cartea ***Danielei Orzață***, derivată din teza sa de doctorat în domeniul istoriei, constituie o contribuție semnificativă la înțelegerea perioadei elenistice, cu accent pe regatul Ptolemeilor și pe dinamica culturală a Egiptului alexandrin. Studiul explorează o perioadă complexă, în care tradițiile autohtone egiptene s-au intersectat cu influențele grecești, creând un cadru unic de sinteză culturală și politică. Prin analiza atentă a surselor istorice, epigrafice și documentare, autoarea reușește să reconstruiască nu doar evenimentele politice, ci și viețile cotidiene, mentalitățile și formele de expresie culturală care au definit o epocă de aproape trei secole.

Importanța științifică a lucrării constă în capacitatea de a aprofunda dimensiunea culturală a domniei Ptolemeilor, de a evidenția mecanismele de interacțiune între culturi și de a evidenția modul în care Alexandria, capitala regatului, a funcționat ca un nod de circulație a ideilor, artei și cunoașterii. Studiul ***Danielei Orzață*** nu se limitează la relatarea cronologică a evenimentelor, ci valorifică abordări interdisciplinare, integrând perspective istorice, culturale și sociale, oferind astfel o viziune holistică asupra unei epoci definitorii pentru istoria lumii mediteraneene. Munca depusă de autoare este remarcabilă prin rigoarea cercetării, prin consultarea atentă a surselor primare, dar și prin capacitatea de a sintetiza informații complexe într-o formă coerentă și academic structurată. Publicarea cărții la *Editura Universității „Al. I. Cuza" din Iași* și prezentarea acesteia la Târgul Internațional de Carte de la Cairo 2026 constituie recunoașterea internațională a relevanței studiului, oferind cercetătorilor, studenților și publicului larg o lucrare care aduce claritate și profunzime unei perioade istorice adesea marginalizate în studiile generaliste.

Prin tematica aleasă și prin calitatea investigației, volumul ***Danielei Orzață*** devine un instrument esențial pentru înțelegerea proceselor de transfer cultural, a interacțiunii între elite și populație, dar și a rolului orașelor în definirea identității culturale și politice în Egiptul elenistic. Această cercetare consolidează poziția României în studiul istoric internațional, demonstrând că abordarea riguroasă și sensibilă a surselor poate genera contribuții originale, relevante și durabile pentru comunitatea academică mondială.

Educația contemporană între permisivitate excesivă și necesitatea revenirii la principii fundamentale

Educația timpurilor noastre se află într-un punct de inflexiune profund, marcat de transformări sociale, culturale și psihologice care au redefinit raporturile dintre copil, familie și instituțiile educaționale. În dorința de a proteja copilul și de a-i asigura o dezvoltare armonioasă, societatea contemporană a ajuns adesea să promoveze un model educațional excesiv de permisiv, în care autoritatea adultului este slăbită, regulile sunt relativizate, iar copilul ajunge, paradoxal, să devină „stăpânul" părinților și al deciziilor educative. Această orientare ridică întrebări serioase cu privire la viitorul formării morale, intelectuale și civice a noilor generații.

Unul dintre fenomenele centrale ale educației actuale este diluarea conceptului de autoritate. În multe contexte familiale și școlare, impunerea regulilor este percepută ca o formă de constrângere sau chiar de abuz, iar disciplina este confundată cu lipsa de empatie. În consecință, copilul este rareori confruntat cu limite clare, cu responsabilități ferme sau cu consecințele propriilor acțiuni. Orice dificultate de adaptare, orice frustrare sau eșec este rapid medicalizat sau psihologizat, apelul la specialist devenind o soluție reflexă, nu una fundamentată pe o analiză profundă a contextului educativ. Deși psihologia are un rol legitim și necesar, utilizarea sa excesivă riscă să transforme copilul într-un „caz", într-un permanent neînțeles, în loc să fie sprijinit să înțeleagă lumea și pe sine prin reguli, efort și perseverență. Această abordare conduce la formarea unei generații pentru care noțiuni esențiale precum munca, răbdarea, seriozitatea și responsabilitatea sunt adesea secundare în raport cu confortul emoțional imediat. Educația, însă, nu poate fi redusă la evitarea disconfortului. Dimpotrivă, ea presupune confruntarea treptată cu dificultatea, cu efortul susținut și cu ideea că reușita este rezultatul muncii constante. Revenirea la rigoare, la principii și la seriozitate nu implică o întoarcere la modele educaționale autoritare sau punitive, ci o reafirmare a echilibrului dintre libertate și responsabilitate. Copilul are nevoie de afecțiune, dar și de structură; de înțelegere, dar și de limite; de sprijin emoțional, dar și de exigență. Educația autentică presupune formarea caracterului, nu doar protejarea sensibilității. Prin reguli clare și consecvent aplicate, copilul învață nu doar ce este permis, ci și cum să trăiască într-o comunitate bazată pe respect reciproc.. Dacă dorim adulți responsabili, capabili de efort, discernământ și angajament civic, este necesar ca aceste valori să fie cultivate încă din copilărie. Școala și familia trebuie să colaboreze în transmiterea unui mesaj coerent: viața presupune muncă, perseverență și asumare, iar nimic durabil nu poate fi obținut fără efort. În concluzie, educația contemporană are nevoie de o reconfigurare axiologică, de o reîntoarcere la principiile fundamentale care au stat dintotdeauna la baza formării umane: disciplina, responsabilitatea, respectul și seriozitatea. Numai printr-o astfel de abordare echilibrată putem evita formarea unei societăți fragile și superficiale și putem contribui la dezvoltarea unor indivizi maturi, capabili să își construiască propria viață prin muncă și sens.

Anca Cheaito

Proiectele interculturale româno-libaneze – punți educaționale și culturale în formarea tinerei generații

În contextul educației contemporane, marcată de globalizare, mobilitate culturală și necesitatea dialogului intercivilizațional, proiectele educaționale internaționale reprezintă un instrument esențial pentru formarea integrală a tinerilor. Cele două proiecte interculturale realizate între ***Colegiul Național „Emil Racoviță" din Iași și Antonine Sisters School din Roumieh – Liban, respectiv Collège de la Sagesse – St. Jean – Brasilia din Liban și Colegiul Național „Mihai Eminescu" din Iași,*** se înscriu exemplar în această paradigmă educațională modernă, oferind elevilor și profesorilor un cadru autentic de cooperare, deschidere și cunoaștere reciprocă.

Aceste inițiative au fost posibile datorită unei colaborări instituționale solide și a sprijinului constant al ***Ambasadei României în Liban***, sub egida și cu susținerea activă a ***Excelenței Sale, domnul Radu Cătălin Mardare, Ambasadorul României în Republica Libaneză***. Implicarea diplomatică în susținerea proiectelor cultural-pedagogice demonstrează rolul esențial al diplomației culturale în promovarea valorilor educației, dialogului și cooperării internaționale. Ambasada a acționat ca un veritabil mediator cultural, facilitând legături durabile între instituții școlare din două spații geografice și culturale distincte.

România și Libanul reprezintă două universuri culturale diferite, marcate de tradiții, istorii și contexte sociale specifice. Cu toate acestea, proiectele au evidențiat existența unor puncte de convergență semnificative, dintre care francofonia ocupă un loc central. Limba franceză a devenit un instrument de comunicare, dar și un liant cultural, favorizând schimbul de idei, valori și experiențe educaționale. Prin intermediul acestei limbi comune, elevii au reușit să depășească barierele geografice și culturale, construind relații bazate pe respect, curiozitate intelectuală și deschidere. Un rol fundamental în succesul acestor proiecte l-a avut implicarea cadrelor didactice din instituțiile partenere. Profesorii au demonstrat profesionalism, viziune pedagogică și o

autentică dorință de a oferi elevilor oportunități educaționale care depășesc cadrul tradițional al clasei. Prin coordonarea activităților comune, prin ghidarea elevilor în realizarea proiectelor și prin promovarea dialogului intercultural, aceștia au contribuit la formarea competențelor transversale esențiale: comunicarea interculturală, gândirea critică, colaborarea și respectul față de diversitate.

De asemenea, motivația și entuziasmul elevilor constituie un element definitoriu al acestor inițiative. Dorința lor de a cunoaște, de a interacționa cu elevi din alte țări și de a înțelege realități culturale diferite reflectă nevoia profundă a tinerei generații de a se raporta la lume într-o manieră deschisă și responsabilă. Prin aceste proiecte, elevii nu au fost simpli receptori de informație, ci actori activi ai propriei formări, implicați în schimburi autentice de idei și experiențe.

Importanța acestor proiecte interculturale depășește dimensiunea punctuală a activităților desfășurate. Ele contribuie la dezvoltarea unei educații orientate spre valori universale: toleranța, dialogul, solidaritatea și respectul reciproc. Într-o lume adesea fragmentată de diferențe culturale și tensiuni sociale, astfel de inițiative educaționale oferă un model de cooperare și înțelegere, pregătind tinerii pentru rolul lor viitor de cetățeni activi și responsabili.

Proiectele interculturale realizate între instituțiile de învățământ din Iași și Liban, cu sprijinul ***Ambasadei României în Liban și al Excelenței Sale, domnul ambasador Radu Cătălin Mardare,*** reprezintă exemple elocvente de bune practici educaționale. Ele confirmă faptul că educația, susținută de diplomație culturală și de implicarea dedicată a profesorilor și elevilor, poate construi punți durabile între culturi și poate contribui semnificativ la formarea unei generații tinere deschise, competente și profund ancorate în valorile dialogului intercultural.

Les projets interculturels roumano-libanais – des passerelles éducatives et culturelles pour la formation de la jeune génération

Dans le contexte de l'éducation contemporaine, marqué par la mondialisation, la mobilité culturelle et la nécessité du dialogue intercivilisationnel, les projets éducatifs internationaux constituent un instrument essentiel pour la formation intégrale des jeunes. Les deux projets interculturels réalisés entre le ***Collège National « Emil Racoviță » de Iași et l'Antonine Sisters School de Roumieh – Liban, ainsi qu'entre le Collège de la Sagesse – St Jean – Brasilia (Liban) et le Collège National « Mihai Eminescu » de Iași,*** s'inscrivent de manière exemplaire dans cette dynamique éducative moderne, en offrant aux élèves et aux enseignants un cadre authentique de coopération, d'ouverture et de connaissance mutuelle.

Ces initiatives ont été rendues possibles grâce à une collaboration institutionnelle solide et au soutien constant de ***l'Ambassade de Roumanie au Liban, sous l'égide et avec l'implication active de Son Excellence Monsieur Radu Cătălin Mardare, Ambassadeur de Roumanie au Liban.*** L'engagement diplomatique en faveur de ces projets à caractère culturel et pédagogique témoigne du rôle fondamental de la diplomatie culturelle dans la promotion des valeurs éducatives, du dialogue et de la coopération internationale. L'Ambassade a agi comme un véritable médiateur culturel, facilitant l'établissement de liens durables entre des institutions scolaires issues de deux espaces géographiques et culturels distincts.

La Roumanie et le Liban représentent deux univers culturels différents, façonnés par des traditions, des histoires et des contextes sociaux spécifiques. Toutefois, ces projets ont mis en évidence l'existence de points de convergence significatifs, parmi lesquels la francophonie occupe une place centrale. La langue française est devenue à la fois un outil de communication et un lien culturel, favorisant l'échange d'idées, de valeurs et d'expériences éducatives. Grâce à cette langue partagée, les élèves ont pu dépasser les barrières géographiques et culturelles, en construisant des relations fondées sur le respect, la curiosité intellectuelle et l'ouverture.

Le succès de ces projets repose également sur l'implication exemplaire des équipes enseignantes des établissements partenaires. Les professeurs ont fait preuve de professionnalisme, de vision pédagogique et d'un engagement authentique en faveur d'une éducation ouverte sur le monde. Par la coordination des activités communes, l'accompagnement des élèves dans la réalisation des projets et la promotion du dialogue interculturel, ils ont contribué au développement de compétences transversales essentielles telles que la communication interculturelle, l'esprit critique, la collaboration et le respect de la diversité.

Par ailleurs, la motivation et l'enthousiasme des élèves constituent un élément déterminant de ces initiatives. Leur désir de découvrir, de créer des liens avec des jeunes d'autres pays et de comprendre des réalités culturelles différentes reflète une aspiration profonde de la jeune génération à s'inscrire dans une dynamique de citoyenneté mondiale. À travers ces projets, les élèves ne se sont pas limités à un rôle passif, mais sont devenus des acteurs à part entière de leur propre formation, engagés dans des échanges authentiques et enrichissants.

L'importance de ces projets interculturels dépasse largement le cadre ponctuel des activités réalisées. Ils contribuent à la construction d'une éducation fondée sur des valeurs universelles telles que la tolérance, le dialogue, la solidarité et le respect mutuel. Dans un monde souvent fragmenté par les différences culturelles et les tensions sociales, de telles initiatives éducatives offrent un modèle de coopération et de compréhension, préparant les jeunes à devenir des citoyens responsables, ouverts et engagés.

Les projets interculturels réalisés entre les établissements scolaires de Iași et du Liban, avec le soutien de ***l'Ambassade de Roumanie au Liban et de Son Excellence Monsieur l'Ambassadeur Radu Cătălin Mardare,*** constituent des exemples éloquents de bonnes pratiques éducatives. Ils démontrent que l'éducation, soutenue par la diplomatie culturelle et par l'engagement des enseignants et des élèves, peut créer des passerelles durables entre les cultures et contribuer de manière significative à la formation d'une jeune génération ouverte, compétente et profondément attachée aux valeurs du dialogue interculturel.

Educația prin experiență: o alternativă necesară la cultura ecranelor în formarea copilului contemporan

În societatea contemporană, educația copiilor se află într-un punct de cotitură. Accelerarea progresului tehnologic, accesul precoce la dispozitive digitale și omniprezența ecranelor au modificat profund modul în care copilul percepe lumea, învață și relaționează cu realitatea. În acest context, se impune o reflecție critică asupra valorilor pe care le transmitem generațiilor tinere și asupra tipului de „capital" educațional pe care îl considerăm esențial pentru formarea lor ca adulți autonomi, responsabili și deschiși cultural.

Unul dintre cele mai vizibile fenomene ale ultimelor decenii este substituirea experiențelor directe cu simulări virtuale. Cadourile oferite copiilor, telefoane inteligente, console de jocuri, platforme digitale sofisticate, devin nu doar obiecte de divertisment, ci repere simbolice ale succesului, recompensei și chiar afecțiunii. În acest cadru, copilul este încurajat, adesea involuntar, să consume realitatea în format mediat, filtrat și standardizat, în detrimentul explorării nemijlocite a lumii.

Educația, însă, nu poate fi redusă la acumularea de informații sau la dezvoltarea unor competențe tehnice. Din perspectivă culturală și umanistă, educația reprezintă un proces de formare a sensibilității, a gândirii critice și a capacității de a înțelege alteritatea. Or, aceste dimensiuni se dezvoltă în mod autentic prin contactul direct cu diversitatea lumii: cu spațiile geografice, cu tradițiile, cu limbajele, cu oamenii și cu istoriile lor.

În acest sens, oferirea de experiențe, excursii, călătorii, vizite culturale, întâlniri interculturale, poate fi înțeleasă ca o alternativă educațională profundă la cultura obiectelor tehnologice. O excursie nu este doar o deplasare fizică, ci un act pedagogic complex: copilul observă, compară, pune întrebări, își construiește repere și își extinde orizontul de înțelegere. Lumea devine astfel un text viu, deschis interpretării, nu un conținut pasiv consumat pe un ecran.

Experiențele trăite în mod direct au capacitatea de a se fixa durabil în memoria afectivă a copilului. Ele devin parte din identitatea sa culturală și emoțională, influențând modul în care va percepe diferența, necunoscutul și schimbarea. Cunoașterea diversității culturale nu mai rămâne un concept abstract, ci se transformă într-o realitate trăită, interiorizată. Copilul care a văzut, a auzit și a simțit diversitatea va fi, ca adult, mai puțin predispus la stereotipuri, intoleranță sau izolare culturală.

Mai mult decât atât, educația prin experiență cultivă o relație sănătoasă cu lumea și cu sine. În locul gratificării imediate oferite de jocurile video sau aplicațiile digitale, copilul învață răbdarea, adaptarea și capacitatea de a face față imprevizibilului. El descoperă frumusețea naturii, valoarea patrimoniului cultural și importanța relațiilor umane autentice. Aceste achiziții nu pot fi cuantificate imediat, dar reprezintă o bogăție interioară care se va manifesta pe termen lung Critica excesului de tehnologie în educația copiilor nu presupune negarea utilității acesteia. Tehnologia poate fi un instrument valoros atunci când este integrată echilibrat și conștient. Problema apare atunci când ea devine substitut al experienței reale și al relației directe cu lumea. Educația riscă astfel să se transforme într-un proces de alienare, în care copilul este conectat permanent, dar profund deconectat de realitatea concretă.

A oferi copiilor experiențe în loc de obiecte tehnologice înseamnă, în ultimă instanță, a investi într-o formă de educație durabilă. Înseamnă a forma adulți care nu doar „știu”, ci înțeleg; care nu doar „văd”, ci observă; care nu doar consumă lumea, ci o valorifică și o respectă. Într-o epocă dominată de viteză, superficialitate și suprasaturație informațională, educația prin experiență apare ca un act de rezistență culturală și ca o necesitate morală. Prin urmare, regândirea educației copiilor presupune o schimbare de paradigmă: de la acumularea de obiecte la acumularea de sensuri, de la posesie la trăire, de la ecran la lume. Numai astfel putem spera la o generație care să poarte în suflet și în minte nu doar amintiri digitale, ci o autentică bogăție culturală și umană.

Prof. Vera Dumitrescu

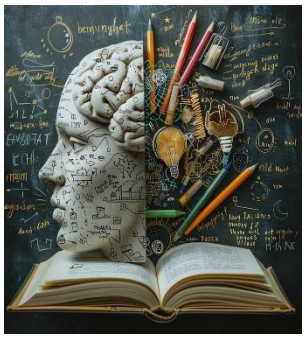

Filosofia educației: fundamente, scopuri și perspective contemporane

Filosofia educației reprezintă un domeniu fundamental al reflecției pedagogice, având rolul de a analiza sensul, scopurile și valorile care stau la baza procesului educațional. Prin intermediul său, educația este înțeleasă nu doar ca un transfer de cunoștințe, ci ca un proces complex de formare a ființei umane, atât din punct de vedere intelectual, cât și moral, social și cultural. Filosofia educației oferă cadrul teoretic necesar pentru a înțelege de ce educăm, ce educăm și cum ar trebui să educăm. Un prim aspect esențial al filosofiei educației îl constituie clarificarea scopurilor educației. De-a lungul istoriei, diferiți filosofi au formulat viziuni distincte asupra acestora. În filosofia clasică, Platon considera educația un mijloc de formare a cetățeanului ideal, orientat spre adevăr și bine, în timp ce Aristotel accentua dezvoltarea virtuților și realizarea potențialului uman. În epoca modernă, gânditori precum John Locke sau Jean-Jacques Rousseau au pus accent pe individ, pe libertatea și dezvoltarea naturală a copilului. Astfel, filosofia educației reflectă întotdeauna valorile și idealurile societății în care se dezvoltă.

Un al doilea aspect important este relația dintre educație și cunoaștere. Filosofia educației analizează natura cunoașterii, modalitățile de dobândire a acesteia și criteriile de validitate. Curentele filosofice precum empirismul, raționalismul sau constructivismul au influențat profund teoriile educaționale. De exemplu, constructivismul susține că elevul își construiește activ cunoașterea prin experiență și reflecție, ceea ce conduce la metode didactice centrate pe elev și pe învățarea activă. În acest context, rolul profesorului se transformă din simplu transmițător de informații în facilitator al învățării. Filosofia educației are, de asemenea, o dimensiune axiologică, fiind preocupată de valorile promovate prin educație. Educația nu este neutră din punct de vedere valoric, ci contribuie la formarea atitudinilor, convingerilor și comportamentelor. Valori precum respectul, responsabilitatea, toleranța sau spiritul critic sunt esențiale într-o societate democratică și trebuie cultivate sistematic prin educație. Astfel, filosofia educației oferă repere pentru dezvoltarea unei educații morale și civice autentice.

În context contemporan, filosofia educației este confruntată cu numeroase provocări generate de globalizare, digitalizare și diversitate culturală. Apar noi întrebări legate de rolul tehnologiei în educație, de echitatea accesului la învățare și de adaptarea sistemelor educaționale la schimbările rapide ale societății. Filosofia educației contribuie la formularea unor răspunsuri critice și reflexive, evitând soluțiile simpliste și promovând o abordare echilibrată între tradiție și inovație.

În concluzie, filosofia educației constituie un pilon esențial al gândirii pedagogice, oferind o perspectivă profundă asupra sensului și finalităților educației. Prin analiza scopurilor, cunoașterii și valorilor educaționale, aceasta contribuie la construirea unui sistem educațional coerent și responsabil. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, filosofia educației rămâne un instrument indispensabil pentru orientarea și îmbunătățirea practicilor educaționale.

Philippe Meirieu

Cercetător , eseist și politician francez specializat în științele educației și pedagogiei. Profesor emerit de științe ale educației la *Universitatea Lumière Lyon 2* din 1985, a efectuat cercetări ample, în special asupra instruirii diferențiate și a filosofiei educației.

„Trăim, pentru prima dată, într-o societate în care marea majoritate a copiilor care vin pe lume sunt copii doriți. Acest lucru provoacă o schimbare radicală: odinioară, familia „facea copii", astăzi este copilul care face familia. Venind să ne împlinească dorința, copilul și-a schimbat statutul și a devenit stăpânul nostru: nu-i putem refuza nimic, sub risc de a deveni „părinți răi"...

Acest fenomen a fost înscris în logica liberalismului comercial: societatea de consum ne pune, de fapt, la dispoziție o infinitate de gadgeturi pe care nu trebuie decât să le cumpărăm pentru a satisface capriciile progeniturii noastre. Această conjuncție între un fenomen demografic și apariția capriciului globalizat, într-o economie care face din impulsul de a cumpăra matricea comportamentului uman, zdruncină configurațiile tradiționale ale sistemului școlar.

După ce am predat recent într-o clasă a V-a, după o întrerupere de câțiva ani, nu atât scăderea nivelului m-a impresionat, cât extraordinar de mare dificultatea de a ține sub control o clasă care se aseamănă cu o oală sub presiune. În general, elevii nu sunt violenți sau agresivi, dar nu stau locului. Profesorul trebuie să petreacă tot timpul încercând să construiască sau să restabilească un cadru structurant. Adesea este obligat să practice o „pedagogie de chelner", alergând de la unul la altul pentru a repeta individual o instrucțiune deja dată colectiv, calmând unii și readucând pe alții la lucru. Este epuizat de o cerere permanentă de interlocuțiune individualizată. Se consumă încercând să reducă tensiunea pentru a obține atenția.

În lumea zapping-ului și a comunicării „în timp real", cu o permanentă supralicitare a efectelor care solicită reacția impulsivă imediată, devine tot mai dificil să „faci școala". Mulți colegi se împotmolesc zilnic în imposibilitatea de a realiza ceea ce Gabriel Madinier a definit drept expresia însăși a inteligenței: „inversiunea dispersiei". Atâta timp cât unii părinți nu mai cresc copiii având în vedere binele colectiv, ci pentru dezvoltarea lor personală, ar trebui să regretăm că cultura nu mai este o valoare împărtășită?"

Declarația lui Philippe Meirieu analizează tranziția antropologică și pedagogică prin care trece societatea contemporană, în special în raport cu copilul și instituția școlară. Punctul de plecare este constatarea unei mutații fundamentale: în societățile actuale, copilul nu mai este un dat al existenței familiale, ci rezultatul unui proiect afectiv conștient. Această schimbare, trecerea de la copilul

„dat” la copilul „dorit” produce o reorganizare profundă a funcției parentale. Meirieu observă că, odinioară, familia se constitui în jurul normelor și rolurilor transmise tradițional, iar copilul era integrat în acest cadru preexistent; astăzi, copilul devine pivotul identitar al familiei, un element generator de sens și coeziune. Această inversare, susține pedagogul, nu este lipsită de consecințe: copilul ajunge să fie investit cu o putere simbolică excesivă, transformând părinții în actori gata mereu să satisfacă dorințele lui, temători să nu fie evaluați negativ în calitatea lor morală.

Analiza lui Meirieu devine și mai complexă atunci când situează această transformare într-un context economic mai larg: logica liberalismului comercial. Societatea de consum capitalizează asupra sensibilităților parentale, oferind resurse infinite pentru satisfacerea imediată a dorințelor copilului. Aici, Meirieu pune în lumină mecanismul prin care consumul devine un mod de gestionare a relației părinte - copil, reducând educația la achiziție și stimulând un habitus al gratificării imediate. El atrage atenția asupra riscului ca „capriciul globalizat” să se substituie treptat efortului formativ, deschizând calea către o individualizare excesivă și către erodarea normelor colective.

Pe plan pedagogic, textul aduce în discuție tensiunea dintre transformările societale și capacitatea instituției școlare de a le gestiona. Meirieu nu deplânge scăderea nivelului academic, ci mai degrabă fragilizarea cadrului educativ, disoluția stabilității necesare învățării. Școala, forțată să funcționeze într-un climat dominat de stimulii dezordonați ai culturii digitale și ai consumului instantaneu, se confruntă cu dificultatea de a produce ceea ce el numește „inversiunea dispersiei”. Această idee este centrală: actul educativ presupune trecerea de la reactivitate spontană la capacitatea de concentrare, de interiorizare și de reflecție, competențe care devin tot mai greu de cultivat în contextul hiper-mobilității psihice a copilului de astăzi. Descrierea profesorului transformat într-un „chelner pedagogic”, nevoit să gestioneze micro-interacțiuni individuale în detrimentul cadrului colectiv, este simptomatică pentru o pedagogie confruntată cu imposibilitatea de a reconstrui coerența spațiului didactic.

În cele din urmă, Meirieu formulează o critică subtilă la adresa schimbărilor culturale: odată ce părinții pun accent mai degrabă pe dezvoltarea individuală a copilului decât pe integrarea lui în colectiv, cultura, în sensul de patrimoniu comun, de bun simbolic împărtășit, își pierde puterea de liant social. Este vorba, de fapt, despre dispariția unui orizont comun al sensului, care pune sub presiune atât educația formală, cât și coeziunea socială. Meirieu întreabă, retoric, dacă această mutație trebuie deplânsă, însă întregul text lasă să se întrevadă răspunsul: lipsa unei culturi comune riscă să golească educația de funcția ei fundamentală, aceea de a forma subiecte capabile să se înscrie în spațiul comunitar.

Prin urmare, textul reprezintă o reflecție lucidă asupra tensiunilor dintre modelul actual al parentalității, logica economică dominantă și misiunea școlii. Meirieu nu cere o întoarcere nostalgică la trecut, ci invită la o regândire critică a raportului dintre individual și colectiv, dintre dorință și normă, dintre spontaneitate și disciplină intelectuală. În acest sens, discursul său

participă la dezbaterea contemporană privind reconfigurarea responsabilităților educative, reafirmând necesitatea unui proiect pedagogic capabil să restabilească echilibrul dintre libertate și reguli, între dorințele copilului și exigențele construției culturale comune. În lumina acestor observații, textul lui Meirieu se configurează ca un avertisment asupra fragilității noilor paradigme educaționale, care riscă să fie deturnate de logica hiperindividualistă a societății contemporane. El ne invită să reconsiderăm fundamentul relației pedagogice, punând în centrul ei nu satisfacerea imediată a dorinței, ci construirea unei experiențe comune a cunoașterii. Astfel, profesorul nu trebuie redus la un agent de menținere a ordinii sau la un furnizor de satisfacții individuale, ci reabilitat ca mediator al unui sens colectiv, ca arhitect al unui spațiu de învățare în care copiii pot învăța să-și tempereze impulsurile și să transforme atenția în exercițiu intelectual.

Într-un context în care copilul tinde să devină figura centrală a proiectului familial, iar consumul substituie tot mai des educația, poziția lui Meirieu reintroduce în dezbaterea publică o întrebare fundamentală: cum mai putem face școala să fie locul unei formări autentice? În ultimă instanță, pedagogul sugerează că soluția nu stă în adaptarea necritică la ritmurile „lumii în timp real”, ci în reamintirea unei vocații esențiale a educației: aceea de a crea distanță reflexivă, de a transforma copilul de azi în adultul capabil să participe la construcția unui viitor comun. În acest sens, textul lui Meirieu nu este doar o critică, ci o pledoarie pentru reconstrucția unei culturi educative care să restabilească echilibrul dintre dorință și disciplină, dintre individ și colectiv, dintre spontaneitate și rigoare intelectuală.

Prof. Clara Mărgineanu

Elena Chiaburu
Doctor în istorie şi ştiinţe auxiliare
Bibliotecar şef – Univ. Al. Ioan Cuza Iaşi

Expert în Carte veche și Documente acreditat de Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național

Dragostea pentru istorie și responsabilitatea adevărului cultural

Elena Chiaburu este o personalitate dedicată studiului istoriei și apărării adevărului cultural, a cărei activitate profesională se definește printr-un angajament constant față de patrimoniul scris și memoria colectivă. Formația sa academică solidă și experiența îndelungată în domeniul biblioteconomiei și al cercetării istorice susțin o vocație autentică pentru conservarea și valorificarea cărților vechi, a manuscriselor și a documentelor de arhivă.

Devotamentul său față de istorie nu se limitează la cercetarea teoretică, ci se manifestă printr-o practică riguroasă orientată spre protejarea surselor primare, fundamentale pentru reconstituirea adevărului istoric. Într-un context cultural în care informația este adesea fragmentată sau supusă reinterpretărilor superficiale, activitatea sa se remarcă prin respectul pentru autenticitate, exactitate și continuitate culturală. Pentru Elena Chiaburu, cartea reprezintă nu doar un obiect de studiu, ci un depozitar al identității și al valorilor culturale. Prin munca sa de bibliotecar și expert în carte veche, contribuie în mod esențial la păstrarea și transmiterea patrimoniului cultural scris, considerând conservarea acestuia o datorie față de trecut și o responsabilitate față de viitor. Activitatea sa confirmă convingerea că istoria, cultura și cartea sunt indisolubil legate, iar protejarea lor este o condiție fundamentală pentru menținerea adevărului cultural.

Istoria nu este doar o succesiune de evenimente ordonate cronologic, ci expresia vie a memoriei colective, a identității și a conștiinței culturale a unui popor. A o studia, a o proteja și a o transmite mai departe presupune nu doar rigoare științifică, ci și o profundă asumare morală. Dragostea pentru istorie se naște din respectul față de adevărul istoric și din convingerea că trecutul, în toate formele sale documentare, constituie fundamentul solid al prezentului și al devenirii noastre culturale. Adevărul istoric este fragil. El poate fi denaturat, uitat sau pierdut, dacă nu este susținut de surse autentice și de o cercetare atentă a documentelor. Manuscrisele, cărțile vechi, arhivele și documentele de patrimoniu nu sunt simple obiecte materiale, ci mărturii ale gândirii, credinței și experienței umane. Ele poartă în sine vocile celor care au fost, structurile mentale ale epocilor trecute și valorile care au modelat societatea. Conservarea acestora devine, astfel, un act de fidelitate față de adevăr și de responsabilitate față de generațiile viitoare.

Cultura scrisă reprezintă una dintre cele mai durabile forme ale memoriei istorice. În paginile manuscriselor medievale, în tipăriturile vechi sau în documentele administrative se regăsesc rădăcinile noastre intelectuale și spirituale. Fiecare volum salvat, restaurat și pus în valoare contribuie la continuitatea identității culturale și la menținerea unui dialog autentic între trecut și prezent. Biblioteca, ca instituție a cunoașterii, devine astfel un spațiu al conservării, dar și al reinterpretării responsabile a patrimoniului. Păstrarea cărților și a manuscriselor nu este un gest nostalgic, ci o necesitate culturală. Într-o epocă a accelerării informației și a fragilității suporturilor digitale, patrimoniul scris reclamă o atenție sporită, competență profesională și o etică a protejării. Expertiza în carte veche și documente presupune nu doar cunoaștere tehnică, ci și o vocație a slujirii culturii, a discreției și a respectului față de valoarea unică a fiecărui document.

Dragostea pentru istorie se manifestă, în ultimă instanță, prin grija față de autenticitate și prin refuzul compromisului în fața adevărului. A conserva patrimoniul scris înseamnă a apăra memoria colectivă, a proteja identitatea culturală și a oferi societății repere solide într-o lume aflată în continuă schimbare. Cărțile, manuscrisele și documentele sunt rădăcinile noastre; fără ele, cultura devine vulnerabilă, iar istoria riscă să se transforme într-o simplă narațiune lipsită de fundament.

ISTORIE …

La sfârşitul lunii ianuarie, anul acesta, Biserica Ortodoxă Română l-a celebrat pe Sf. Iosif cel Milostiv - adică pe strălucitul mitropolit al Moldovei și Sucevei dintre anii 1875 și 1902, Iosif Naniescu, căruia românii de pretutindeni îi datorează foarte mult. Muntenii, moldovenii de la vest și de la est de Prut, românii din Apusul Europei au beneficiat timp de trei decenii de inteligența, cultura, harul, darul și mărinimia acestui sfînt prelat ortodox.

Canonizarea și înscrierea în calendar a unei persoane sfințite se face pentru ziua în care aceasta s-a săvîrșit din viața pămîntească și a trecut la Cele Veșnice, nu cu ziua nașterii.

În cazul lui Iosif Naniescu, trecerea la Cele Veșnice s-a petrecut la 26 ianuarie (1902), iar înmormîntarea a avut loc pe 28 ianuarie (1902). Nicolae Iorga scria despre dînsul: "ales mitropolit al Moldovei la 1875, acest Basarabean, care a trăit pînă la adînci bătrînețe în chiliile sărăcăcioase de lîngă măreața mitropolie a lui Veniamin, zidită după planurile lui Gheorghe Asachi însuși și sfințită în prezența unui Rege al României, a fost, ca și marele Veniamin cel veșnic milostiv și darnic, păzitorul cinstit al averii rămase Mitropoliei, în clădiri, odoare și odăjdii,

slujitorul credincios în biserica Dumnezeului său și neasemănat iubitor de cultură, ca un inel de aur între bronzul vechilor timpuri de carte bisericească și fierul aspru al noii culturi laice revărsate și asupra Bisericii. Care a fost ieșeanul, moldoveanul, românul cu iubire pentru Legea strămoșilor săi care să nu fi vărsat o lacrimă caldă cînd trupul bătrînului se coborî, la 1902, călugărește, afară din zidurile bisericii, în care el - sfînt viu - stătuse închinîndu-se treizeci de ani între chipurile sfinților nemuritori? O epocă din istoria Bisericii românești s-a încheiat" cu dînsul.

Iosif (din botez Ioan) s-a născut în Basarabia; a fost fiul preotului Anania (de unde numele ulterior «Naniescu») Mihalache și a văzut lumina zilei în cătunul Răzălăi, filială a parohiei Pepeni (sau Popeni?) numită în perioada interbelică I. G. Duca, din județul Bălți. Data nașterii, ca și în cazul marelui povestitor Ion Creangă, a fost subiectul unor largi discuții în epocă. Mitropolitul însuși a declarat că s-a născut în anul 1820, luna iulie 27. Numai că, se pare că anul real este 1818.

Explicația este aceea că rămînînd orfan de mic, a fost luat sub tutelă de un unchi, care pentru a-l putea trece Prutul dincoace și a veni la Iași, l-a declarat grănicerilor ca fiind mai mic cu doi ani.
Călugărit la Iași, la mănăstirea Sf. Spiridon, a plecat la m-rea Sf. Prooroc Samuil din Focșani, metoc al Sf. Spiridon, după care a devenit elev la Seminarul teologic de la Buzău și la Colegiul Sfîntul Sava din București. Timp de 12 ani (între 1849 și 1857) a fost starețul m-rii Șerbănești-Morînglavu din județul Vîlcea, apoi egumenul m-rii Sărindar din București (1863-1864).
Din anul 1864 și pînă în 1872 monahul Iosif a fost profesor de Religie la București: la Gimnaziul "Gheorghe Lazăr", Liceul "Matei Basarab", Institutul Pedagogic și director al Seminarului Central din București. În 1873 a fost ales episcop de Argeș (pînă în 1875). Vasta lui cultură și bogata experiență misionară, pastorală și organizatorică îl recomandau să devină Mitropolitul Primat al Principatelor Române la încetarea din viață a Mitropolitului Nifon, în anul 1875.
Numai că regele Carol I face o alegere politică, menită a salva unitatea Bisericii și a Statului român și îl impune ca Mitropolit Primat pe adversarul său înverșunat, mitropolitul Calinic Miclescu al Moldovei, care susținuse, după abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza în 1866, mișcarea separatistă de la Iași. Punîndu-l în fruntea Bisericii Principatelor Unite printr-o mișcare surprinzătoare, domnitorul Carol i-a anihilat tendințele separatiste, știind că ierarhul patriot se va considera obligat să apere unitatea Bisericii și deci a Statului. Pentru că atunci, ca și acum, unitatea Bisericii este fundamentul unității Statului. Așa se face ca Iosif Naniescu, episcopul eparhiei Argeșului, a fost ales Mitropolit al Moldovei și Sucevei în locul lui Calinic Miclescu. Ieșenii îi datorează mitropolitului Iosif Naniescu actuala Catedrală Mitropolitană - construită, pictată de Gheorghe Tattarescu și sfințită în timpul păstoriei sale. Tot lui i se datorează înființarea revistelor „Biserica

Ortodoxă Română" și „Revista Teologică”, reașezarea Seminarului teologic „Veniamin Costachi" de la mănăstirea Socola, unde funcționa într-un sediu vechi și inadecvat, într-o clădire nouă în apropierea mitropoliei. Lui Iosif Naniescu i se datorează și revigorarea Corului Mitropoliei din Iași prin sprijinirea ilustrului muzician Gavriil Muzicescu. Legea pentru îmbunătățirea soartei clerului de mir, prin care s-au construit casele parohiale și s-a dat pământ preoților din sate, a fost promulgată de asemenea datorită sprijinului său.

Fiind mitropolit al Moldovei în vremea în care Principatele Unite au fost angrenate în Războiul de Independență din 1877, Iosif Naniescu a organizat personalul clerical pentru a contribui religios-moral și material la sprijinirea ostașilor români de pe front. La îndemnul său preoții, monahii și monahiile au organizat colecte de haine, alimente și bani pentru soldați și chiar au mers pe front ca preoți și ca surori de caritate în spitalele militare.

O placă comemorativă din biserica Sf. Ioan din Piatra Neamț amintește de jertfa soldaților și efortul pentru front al mitropolitului Iosif.

Cărturarul ierarh a avut și inițiativa numeroaselor restaurări de biserici vechi la finele secolului al XIX-lea. În vremea lui au avut loc reconsolidările faimoaselor biserici domnești de la Curtea de Argeș (începută în ultimul an al păstoriei sale la Argeș), Sf. Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc din Iași făcute sub îndrumarea arhitectului francez André Lecomte du Nouy. Acestora li se adaugă vreo sută de biserici restaurate în satele Arhiepiscopiei Iașilor. Mitropolitului Moldovei Iosif Naniescu i se datorează capela ortodoxă română de la Baden-Baden (Germania), înființată în anul 1882 pentru a asigura serviciul religios permanent în memoria familiei fostului domn al Moldovei Mihail Sturza.

Lui Iosif Naniescu spiritualitatea românească îi datorează importantele cărți și documente adunate în biblioteca proprie și donate spre sfîrșitul vieții Academiei Române din București. Peste zece mii de cărți tipărite și manuscrise, veritabile monumente ale culturii românești vechi scrise, precum și arhiva Mitropoliei Moldovei și Sucevei au fost salvate grație lui Iosif Naniescu.

Mulțumită dragostei pentru muzică a monahului Iosif avem astăzi cîteva sute de manuscrise psaltice în limba română, între care trebuie remarcate manuscrisele ieromonahului Macarie: Teoreticonul, Anastasimatarul, Irmologhionul – ce au stat la baza modernizării muzicii noastre bisericești la începutul secolului al XIX-lea. Dar Iosif Naniescu a făcut importante donații de carte românească și în urgisita Basarabie, în special la mănăstirea Noul Neamț, lipsită de carte românească după atîtea decenii de rusificare începută o dată cu anexarea din 1812.

Pentru că Iosif Naniescu nu a uitat niciodată locul nașterii sale - Basarabia. Apropierea mitropolitului de Basarabia l-a ajutat ca să poată mijloci și obținerea unor burse din partea

Imperiului Rus pentru studenții teologi români ca să studieze la renumita Academie Teologică de la Kiev, înființată de românul Petru Movilă la începutul secolului al XVII-lea. Aproximativ 25 de bursieri au fost ajutați de mitropolit ca să studieze la Kiev. Pe lîngă aceștia, episcopul și apoi mitropolitul Iosif Naniescu a susținut din banii proprii numeroși alți tineri ca să învețe carte în țară. Veșnică amintirea Lui!

Mormântul lui Iosif Naniescu se află în partea de sud a Catedralei Mitropolitane din Iași; în 1902, mitropolitul a fost îngropat pe tron, așa cum era obiceiul privitor la înalții ierarhi.

La 25 martie 2018, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat, cu titulatura de "Sfântul Ierarh Iosif cel Milostiv, Mitropolitul Moldovei" – la 200 de ani de la nașterea lui în Basarabia și la 100 de ani de la Re-Unirea României Mari.

Să ne ajute Dumnezeu pe toți cu sănătate și putere ca să ținem aprinsă candela neuitării iluștrilor noștri înaintași! Și să învățăm din trecutul frumos, care va supraviețui dacă vom vrea și noi să trăim, măcar cînd și cînd, ca ei!

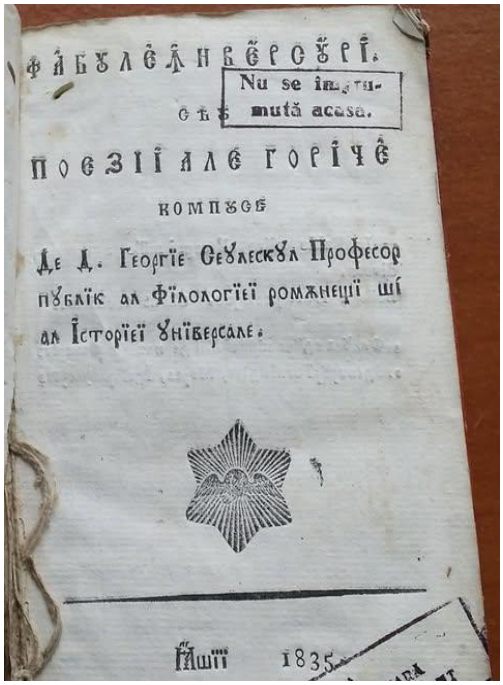

Istorie...

În 1835, Gheorghe Săulescu – al cărui nume îl poartă astăzi o stradă din Iași, profesor la Academia Mihăileană (precursoare a Universității), unul din promotorii învățământului în limba națională, printre primii autori de manuale de literatură și de istorie în limba română pentru școlile din Moldova, a publicat un volum de Fabule. Acestea urmau să fie citite acasă, în familie, dar și în școli de către elevi, dată fiind valoarea lor moralizatoare și educativă.

Ca o paranteză: pe la 1830, în școlile noastre nu apăruseră încă manualele propriu-zise tipărite în limba română. În Moldova, Gheorghe Asachi, printre altele și „ministrul" învățământului după 1832, a dispus pentru prima dată ca fiecare profesor de la Academia Mihăileană să își alcătuiască propriul manual după care să le predea elevilor disciplina respectivă; la București același lucru l-a făcut Ion Heliade-Rădulescu pentru profesorii de la Colegiul de pe lîngă m-rea Sf. Sava și de la Școala Națională din Craiova. Așa au apărut la noi primele cărți școlare de istorie, gramatică, retorică, aritmetică, economie casnică, drept civil și canonic, catehisme etc. în limba română ori de învățare a limbilor străine (franceză, rusă, greacă).

La rîndul lor, și Fabulele erau o specie literară nouă în limba română: cu doar trei ani înainte fuseseră publicate primele fabule din literatura română la București, de Grigore Alexandrescu („Boul și vițelul", „Dreptatea leului", „Vulpea liberală", „Cîinele și cățelul" etc.). Mai trebuie spus și că în epocă iubitorii de carte se abonau în avans pentru a-și cumpăra publicațiile dorite direct la editură – erau așa numiții „prenumeranți". În Fabulele sale, Gh. Săulescu critică vicii generale precum: beția și zgârcenia („Avarul sau zgârcitul și bețivul"), îngîmfarea ("Papagalul"), falsele

judecăți („Mâțele și cașul”) etc. și face o adaptare pitorească a motivelor universale din fabule prin elemente lingvistice moldovenești și nume autohtone (cotoiul e „Petrică”, găina e „Porumbaca”). Dată fiind noutatea întreprinderii, el n-a reușit însă să găsească mereu exprimările potrivite și a alcătuit «câteva fabule cam prea naturaliste» - zicea V. A. Urechia la 1892 în vol. I din „Istoria școalelor” (cam indecente, adică). Așa stînd lucrurile, Fabulele licențioase ale novicelui într-ale versificației profesor Săulescu au ofensat morala publică ieșeană!

Cititorii au protestat în contra unor asemenea texte iar bietul autor a fost nevoit să meargă prin oraș și în afara lui, la fiecare abonat în parte (!) ca să-și ceară scuze și să-i dea banii înapoi, răscumpărînd volumașul și a-l retrage din circulație.

Pentru afrontul adus limbii române și răul pe care fabulele sale l-ar fi putut produce școlarilor profesorul Gheorghe Săulescu a suportat cu stoicism nu doar o usturătoare lecție de umilință publică, ci și o serioasă pagubă bănească.

Lucrurile s-au putut petrece astfel deoarece, așa cum scria Gheorghe Asachi cu alt prilej, «nici un lucru nu interesează îndeobște o nație ca Limba, avînd asupra ei drept de proprietate pînă și aceia care nu au alta nimica».

Dar, cu asemenea prețuri, nu peste mulți ani Gh. Sion putea să scrie: «Mult e dulce și frumoasă / Limba ce-o vorbim. / Altă limbă armonioasă / Ca ea nu găsim», iar peste cîteva decenii părintele Alexei Mateevici să zică și el: «Limba noastră-i o comoară... / Limba noastră-i foc ce arde... / Limba noastră-i numai cîntec... / Limba noastră-i graiul pîinii, / Cînd de vînt se mişcă vara; / In rostirea ei, bătrînii / Cu sudori sfinţit-au Țara». Aceștia sînt înaintașii noștri și în Țara croită de dînșii trăim.

Elena Chiaburu

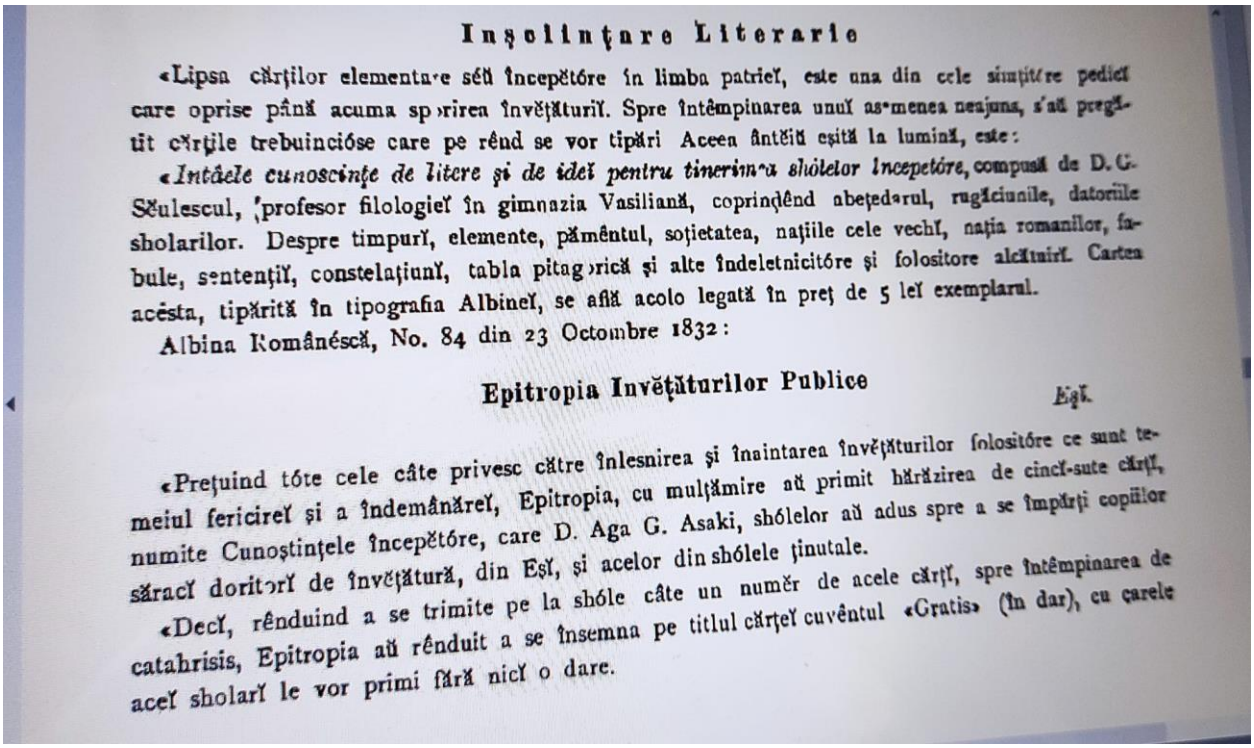

Inşciinţare Literarie

«Lipsa cărţilor elementare séŭ începĕtóre în limba patrieĭ, este una din cele simţitóre pedicĭ care oprise până acuma sporirea învĕţăturiĭ. Spre întêmpinarea unuĭ asemenea neajuns, s'aŭ pregătit cărţile trebuincióse care pe rênd se vor tipări Aceea ântêiŭ eşită la lumină, este:

«*Intâele cunoscinţe de litere şi de ideĭ pentru tinerimea shólelor începetóre*, compusă de D. G. Sĕulescul, profesor filologieĭ în gimnazia Vasiliană, coprinḑênd abeţedarul, rugăciunile, datoriile sholarilor. Despre timpurĭ, elemente, pămêntul, soţietatea, naţiile cele vechĭ, naţia romanilor, fabule, sentenţiĭ, constelaţiunĭ, tabla pitagorică şi alte îndeletnicitóre şi folositore alcătuirĭ. Cartea acésta, tipărită în tipografia Albineĭ, se află acolo legată în preţ de 5 leĭ exemplarul.

Albina Românéscă, No. 84 din 23 Octombre 1832:

Epitropia Invĕţăturilor Publice

Eşĭ.

«Preţuind tóte cele câte privesc către înlesnirea şi înaintarea învĕţăturilor folositóre ce sunt temeiul fericireĭ şi a îndemânăreĭ, Epitropia, cu mulţămire aŭ primit hărăzirea de cincĭ-sute cărţĭ, numite Cunoştinţele începĕtóre, care D. Aga G. Asaki, shólelor aŭ adus spre a se împărţi copiilor săracĭ doritorĭ de învĕţătură, din Eşĭ, şi acelor din shólele ţinutale.

«Decĭ, rênduind a se trimite pe la shóle câte un numĕr de acele cărţĭ, spre întêmpinarea de catahrisis, Epitropia aŭ rênduit a se însemna pe titlul cărţeĭ cuvêntul «Gratis» (în dar), cu carele aceĭ sholarĭ le vor primi fără nicĭ o dare.

Anul 2026 – Anul BRÂNCUŞI

Anul 2026, declarat „Anul Brâncuși” în România, marchează o recunoaștere națională și internațională a valorii universale a operei lui Constantin Brâncuși. Sculptorul român a redefinit limbajul formelor artistice, căutând esența fiecărui obiect și eliminând tot ceea ce era superflu. Prin lucrările sale, Brâncuși a transformat materia brută în expresii de puritate și armonie, reușind să creeze o artă care depășește granițele culturale și temporale. Această comemorare ne oferă ocazia de a explora nu doar dimensiunea estetică a operei sale, ci și profunzimea filozofică a abordării sale artistice.

Opera lui Brâncuși este o meditație asupra relației dintre formă și spirit, între vizibil și invizibil. Fiecare sculptură devine un punct de întâlnire între experiența senzorială și contemplarea intelectuală, invitând privitorul să perceapă nu doar obiectul fizic, ci și ideea și energia care îl animă. Simplificarea extremă a formelor, care poate părea aproape abstractă, este, de fapt, rezultatul unui proces de concentrare asupra esenței. Astfel, Brâncuși nu creează doar obiecte vizuale, ci adevărate simboluri ale unei înțelegeri profunde a lumii și ale căutării umane de armonie și sens. În contextul contemporan, Anul Brâncuși ne provoacă să regândim legătura dintre tradiție și modernitate. Moștenirea sa nu constă doar în sculpturile memorabile, ci și în modul în care acestea continuă să inspire reflecții asupra artei, filozofiei și condiției umane. Brâncuși ne arată că arta nu este doar o formă de expresie, ci și un mijloc de cunoaștere și de explorare a adevărului universal. Această aniversare ne oferă șansa de a reafirma importanța creației artistice ca vehicul al culturii, spiritualității și identității românești în lume.

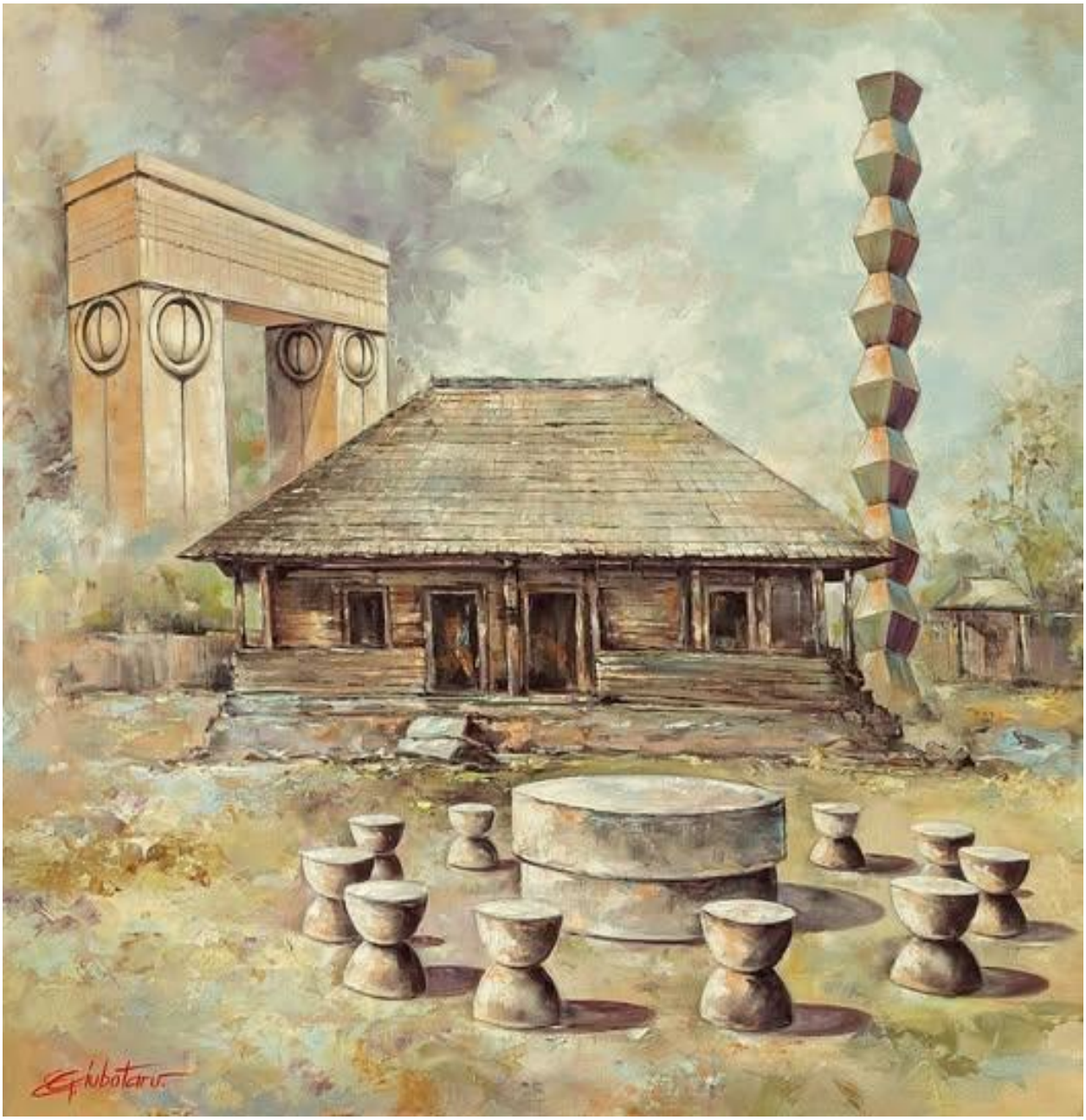

Artist plastic: **EMIL CIUBOTARU**
Denumirea lucrării: ***"Hobița - tăcerea sărutului infinit"***
Dimensiuni: 60x60cm
Tehnică: ulei pe pânză

Lucrarea ***Hobița – tăcerea sărutului infinit*** se înscrie într-un demers plastic de recuperare simbolică a spațiului originar, transformat aici într-o matrice a memoriei culturale și a reflecției asupra sacrului. Titlul, cu evidentă încărcătură metaforică, trimite atât la geografia natală a lui Constantin Brâncuși, cât și la ideea de continuitate spirituală, sugerată prin conceptul „sărutului infinit" ca act al comuniunii tăcute și al permanenței. Compozițional, formatul pătrat al lucrării (60

× 60 cm) conferă imaginii o stabilitate simbolică, sugerând echilibrul și închiderea într-un spațiu al esențelor. Artistul evită narațiunea descriptivă, optând pentru o construcție plastică în care formele și cromatica sunt subordonate unei tensiuni interioare. Hobița nu este reprezentată ca un loc geografic concret, ci ca un spațiu arhetipal, redus la semne plastice esențializate, ce trimit către ideea de început și de tăcere originară.

Cromatica, dominată de tonuri pământii și nuanțe temperate, susține dimensiunea meditativă a lucrării. Straturile de ulei, aplicate cu o gestualitate controlată, creează o suprafață picturală densă, în care materia devine purtătoare de sens. Lumina nu este distribuită naturalist, ci apare ca o iradiere interioară, sugerând o prezență spirituală latentă, mai degrabă simțită decât explicit reprezentată.

Referința la „sărut" nu este ilustrativă, ci conceptuală. *Emil Ciubotaru* reia ideea brâncușiană a unirii contrariilor, a contopirii formelor într-un gest primar, esențial. „Tăcerea" devine aici o categorie estetică: un spațiu al contemplației, în care privitorul este invitat să depășească nivelul vizibilului și să acceseze un registru interior al sensului. Lucrarea funcționează astfel ca un obiect al meditației vizuale, mai degrabă decât ca o imagine narativă.

În ansamblu, ***Hobița – tăcerea sărutului infinit*** se afirmă ca o lucrare cu puternică încărcătură simbolică, în care artistul explorează relația dintre memorie, spațiu și spiritualitate. *Emil Ciubotaru* propune o pictură a interiorizării și a esențialului, în care materia picturală devine vehicul al unei reflecții culturale profunde, plasând lucrarea într-un dialog subtil cu tradiția modernității românești și cu valorile ei fondatoare.

Emil Ciubotaru își construiește demersul artistic în jurul unei picturi a esențializării, în care forma, culoarea și materia sunt subordonate unui concept reflexiv profund. Pentru artist, pictura nu este un exercițiu descriptiv, ci un act de interiorizare, prin care spațiul vizibil este transformat într-un teritoriu al memoriei și al semnului. Conceptul său plastic gravitează în jurul ideii de origine, de tăcere și de continuitate spirituală, recuperând simboluri ale culturii românești într-o formulă contemporană, lipsită de retorică.
Prin reducerea elementelor figurative și accentul pus pe tensiunea dintre material și imaterial, *Emil Ciubotaru* propune o pictură meditativă, în care actul artistic devine un dialog tăcut între tradiție și conștiința modernă.
Constantin Brâncuși rămâne un exemplu fundamental pentru toți artiștii români, nu doar prin inovația formală a operei sale, ci prin atitudinea sa profund etică față de creație. Brâncuși a demonstrat că adevărata modernitate se naște din fidelitatea față de esențe, din capacitatea de a transforma tradiția într-un limbaj universal. Prin reducerea formei la arhetip și prin sacralizarea gestului artistic, el a oferit un model de rigoare, autenticitate și libertate creatoare. Pentru artiștii contemporani, Brâncuși nu este doar un reper istoric, ci o conștiință vie a artei, care invită la asumarea identității culturale ca sursă de universalitate, nu ca limită.

Artist plastic: **BIANCA PARASCHIV**
Denumirea lucrării: ***"Brâncuși & Pogany"***
Dimensiuni: 70x50cm
Tehnică: acrilic pe pânză

Lucrarea ***Brâncuși & Pogany*** propune un dialog plastic asumat între figura fondatoare a modernității sculpturale românești și una dintre cele mai emblematice creații ale sale, ***Domnișoara Pogany.*** *Bianca Paraschiv* nu urmărește o reprezentare mimetică, ci construiește o reflecție vizuală asupra relației dintre artist și operă, dintre creator și forma ideală născută din viziunea sa.

Compozițional, lucrarea este organizată într-un echilibru atent controlat, în care raportul dintre figură și simbol devine esențial. Prezența lui Brâncuși este sugerată mai degrabă conceptual decât portretistic, ca principiu ordonator al imaginii, în timp ce referința la *Pogany* funcționează ca axă formală și spirituală. Această juxtapunere creează o tensiune fertilă între individual și universal, între identitatea biografică a artistului și esența operei sale.

Dimensiunea medie a lucrării (70 × 50 cm) favorizează o lectură intimă, apropiată, invitând privitorul la contemplare. Limbajul plastic adoptat de *Bianca Paraschiv* sugerează o sinteză între figurativ și abstract, în care formele sunt epurate, iar liniile și volumele trimit la principiile brâncușiene ale simplificării și continuității. Culoarea nu este utilizată decorativ, ci ca element de structurare a spațiului pictural și de susținere a tensiunii interioare a imaginii.

Din perspectivă conceptuală, lucrarea funcționează ca un act de omagiu lucid, lipsit de retorică, în care Brâncuși este asumat nu ca mit inaccesibil, ci ca sursă vie de reflecție artistică. ***Brâncuși & Pogany*** devine astfel un spațiu al dialogului dintre generații, în care opera marelui sculptor este recontextualizată într-un limbaj contemporan, păstrându-și forța simbolică și capacitatea de a genera sens. Lucrarea *Biancăi Paraschiv* se distinge prin echilibrul dintre reverență și interpretare personală, demonstrând că moștenirea brâncușiană poate fi valorificată creativ, fără a-i diminua profunzimea sau rigoarea estetică.

Bianca Paraschiv își construiește identitatea artistică printr-un demers coerent, centrat pe dialogul dintre tradiție și expresia contemporană. Practica sa picturală se distinge printr-o atenție constantă acordată formei esențializate și relației dintre imagine și concept. Autoarea nu tratează tema brâncușiană ca pe un exercițiu de citare, ci ca pe un spațiu de reflecție asupra genezei formei și asupra rolului artistului ca mediator între materie și idee. În acest sens, pictura sa devine un teritoriu al interogației vizuale, în care structurile formale sunt supuse unui proces de sinteză și reinterpretare, evitând mimetismul și excesul decorativ.

Din punct de vedere estetic, *Bianca Paraschiv* manifestă o sensibilitate aparte față de echilibrul compozițional și față de tensiunea dintre figurativ și abstract. Limbajul său plastic se bazează pe rigoare, claritate și o economie a mijloacelor expresive, principii care trimit implicit la ethosul modernității brâncușiene. În același timp, autoarea introduce o dimensiune personală, recognoscibilă, prin modul în care tratează suprafața picturală, cromatica și relația dintre spațiu și formă. Această sinteză între referința culturală majoră și vocea proprie conferă lucrărilor sale o autenticitate distinctă, plasând-o într-un discurs artistic contemporan care valorifică memoria culturală nu ca ornament, ci ca fundament conceptual.

Artist plastic: **INGRID BEATRICE COMAN PRODAN**
Denumirea lucrării: ***"Iubirea cheama iubire"***
Dimensiuni: 70x50cm
Tehnică: ulei pe pânză

Lucrarea ***Iubirea cheamă iubire*** propune o reflecție plastică asupra unei teme universale, abordată aici într-o formulă care depășește registrul sentimental pentru a accede la un nivel simbolic și ontologic. Titlul însuși funcționează ca o cheie de lectură conceptuală, sugerând ideea de reciprocitate afectivă și de circularitate a emoției, în care iubirea nu este un gest unilateral, ci o energie care se regenerează prin dăruire. Din punct de vedere compozițional, formatul vertical (70 × 50 cm) susține o construcție vizuală orientată spre interiorizare și ascensiune. Artista evită narativul explicit, preferând o organizare a formelor și a cromaticii care conduce privitorul către o lectură meditativă. Raportul dintre spațiu și formă este atent echilibrat, iar elementele plastice sunt subordonate unei tensiuni interioare, sugerând ideea de apropiere, chemare și comuniune.

Cromatica, specifică tehnicii uleiului pe pânză, este utilizată ca vehicul emoțional. Tonurile par să se atragă reciproc, construind o vibrație cromatică ce reflectă dinamica afectivă a temei. Tușele, controlate dar expresive, conferă suprafeței picturale o densitate care transformă materia în purtătoare de sens. Lumina nu este reprezentată ca fenomen exterior, ci ca iradiere interioară, sugerând prezența unei stări sufletești mai degrabă decât a unui spațiu concret.

Metaforic, ***Iubirea cheamă iubire*** poate fi citită ca o imagine a dialogului tăcut dintre ființe, în care gestul afectiv devine limbaj universal. Lucrarea sugerează că iubirea nu se impune, ci se revelează prin deschidere și receptivitate. În această perspectivă, pictura funcționează ca un spațiu al întâlnirii, în care privitorul este invitat să recunoască propria experiență afectivă și să participe, prin contemplație, la dinamica simbolică a imaginii. În ansamblu, lucrarea artistei *Ingrid Beatrice Coman Prodan* se afirmă ca o creație cu puternică încărcătură expresivă, în care rigoarea compozițională se îmbină cu sensibilitatea metaforică. *Iubirea cheamă iubire* devine astfel nu doar o reprezentare plastică a unei teme universale, ci o meditație vizuală asupra legăturii dintre emoție, formă și sens, confirmând preocuparea artistei pentru explorarea dimensiunii interioare a existenței prin limbajul picturii.

Ingrid Beatrice Coman Prodan se distinge printr-o sensibilitate artistică profundă, orientată spre explorarea dimensiunii afective și spirituale a existenței. Practica sa picturală nu urmărește reprezentarea fidelă a realului, ci transpunerea stărilor interioare într-un limbaj vizual epurat și sugestiv. Emoția devine, în creația sa, un principiu organizator, iar culoarea și forma sunt utilizate ca instrumente de mediere între trăirea subiectivă și expresia plastică. Această capacitate de a transforma afectul într-o structură vizuală coerentă conferă lucrărilor sale o autenticitate recognoscibilă și o forță de comunicare discretă, dar persistentă. Viziunea artistică a autoarei se construiește în jurul ideii de comuniune — între ființe, între materie și spirit, între privitor și imagine. *Ingrid Beatrice Coman Prodan* propune o pictură a apropierii și a deschiderii, în care gestul artistic devine o formă de dialog tăcut. Prin refuzul excesului narativ și prin preferința pentru sugestie și simbol, artista creează spații picturale care invită la introspecție și empatie. În acest sens, opera sa se înscrie într-o estetică a interiorizării, în care actul artistic nu impune sensuri, ci le revelează gradual, lăsând privitorului libertatea unei experiențe personale și contemplative.

Opera lui Constantin Brâncuși – între origine și înălțare

Opera lui Constantin Brâncuși ocupă un loc unic în istoria artei universale, nu prin abundența formelor, ci prin radicalitatea esenței. Brâncuși a înțeles că adevărata modernitate nu constă în ruptura violentă cu tradiția, ci în capacitatea de a ajunge la structurile ei primordiale. Prin reducerea formei la arhetip, el a transformat sculptura într-un limbaj al originilor, în care materia nu mai descrie, ci revelează. Această unicitate nu este doar estetică, ci ontologică: opera sa interoghează condiția umană, relația dintre materie și spirit, dintre finitudine și absolut.

Pentru români, Brâncuși nu este doar un mare artist al lumii, ci o conștiință culturală fondatoare. El a purtat în sine memoria satului românesc, rânduiala lemnului, tăcerea bisericilor de la țară și verticalitatea stâlpului funerar, transfigurându-le într-un limbaj universal. Universalitatea operei sale nu anulează identitatea românească, ci o confirmă: dintr-un spațiu cultural aparent marginal, Brâncuși a extras valori capabile să vorbească întregii umanități. Astfel, opera sa devine pentru noi nu doar un motiv de mândrie, ci un reper etic și spiritual.

Motivul oului, recurent în creația brâncușiană, se constituie ca simbol al genezei și al potențialității pure. Oul nu este forma vieții, ci promisiunea ei; nu este mișcare, ci tensiune concentrată. În această formă primordială, Brâncuși a intuit începutul tuturor lucrurilor, punctul zero al creației, unde materia și spiritul nu sunt încă separate. Sculptura devine astfel o meditație asupra nașterii, asupra tăcerii dinaintea cuvântului, asupra începutului ca stare metafizică.

Înălțarea, exprimată exemplar prin *Coloana fără sfârșit*, reprezintă cealaltă axă fundamentală a operei sale. Dacă oul semnifică originea, coloana semnifică depășirea condiției terestre. Repetiția modulului, lipsa unui capăt vizibil, refuzul închiderii formei trimit la ideea de infinit și de transcendență. Înălțarea nu este aici un gest triumfal, ci un act al continuității, o aspirație calmă și constantă către absolut. Omul, în viziunea brâncușiană, nu se rupe de pământ, ci se ridică din el.

Metaforic, opera lui Brâncuși poate fi citită ca o scară a spiritului: de la oul genezei, prin sărutul unirii, până la verticala infinitului. Fiecare formă este o treaptă a cunoașterii, o încercare de a reduce complexitatea lumii la esența ei ireductibilă. Această rigoare a simplității conferă operei sale o forță atemporală, făcând-o mereu contemporană. Unicitatea operei lui Brâncuși constă, în cele din urmă, în capacitatea sa de a transforma tăcerea în limbaj și materia în idee. Pentru români, această operă este o dovadă că identitatea culturală, atunci când este asumată profund, poate deveni universală. Brâncuși ne amintește că rădăcina și înălțarea nu se exclud, ci se susțin reciproc, iar adevărata creație se naște din fidelitatea față de esență.

Orient Românesc

Pictura ca exercițiu al echilibrului interior

Un dialog cu artista Bianca Paraschiv

În peisajul artei contemporane românești, Bianca Paraschiv se distinge printr-un limbaj vizual rafinat, construit la intersecția dintre rigoare, sensibilitate și memorie corporală. Formată în cadrul Universității Naționale de Arte din București și activă pe scena artistică internațională, artista propune o pictură în care gestul, echilibrul și structura devin expresii ale unei experiențe de viață marcate de disciplină artistică timpurie - pianul și baletul - și de o cercetare plastică profundă. Selecțiile sale în contexte majore precum Expo 2025 Osaka, London Design Biennale sau World Expo Dubai confirmă relevanța demersului său artistic și deschid un dialog necesar despre rolul artei contemporane românești în spațiul global. În interviul de față, realizat de *Orient Românesc*, o invităm pe Bianca Paraschiv să reflecteze asupra parcursului său artistic, a procesului de creație și a sensurilor care animă practica sa vizuală.

Orient Românesc: - Cum s-a configurat, în mod esențial, relația dumneavoastră cu pictura și artele grafice în contextul formării academice la Universitatea Națională de Arte din București? În ce măsură studiile de licență și master au influențat direcțiile conceptuale ale lucrărilor recente?

Bianca Paraschiv : - Relația mea cu pictura și artele grafice s-a conturat firesc încă din adolescență, când am început să studiez aceste discipline în mod organizat, în timpul liceului, la vârsta de 16 ani, dupa un parcurs amprentat de muzica clasica si balet. Deși am urmat un profil de Filologie la Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu” din Constanța, nevoia de expresie vizuală a fost constantă și definitorie pentru parcursul meu, arta devnind o constanta in viata mea inca din copilarie.

Ulterior, admiterea la Universitatea Națională de Arte din București, atât la specializarea Pictură, cât și la modulul de Pedagogia Artei, unde am obținut Licența și Masterul, a reprezentat un punct esențial de reconfigurare a identității mele artistice. Studiile academice au adus un val de cunoștințe teoretice și practice care mi-au redefinit abilitățile și mi-au oferit un cadru profund de introspecție. Studiul aprofundat al Istoriei Artei, revelațiile aduse de Filosofie, Etică și Estetică, precum și înțelegerea psihologiei aplicate în artă, m-au ajutat să mă cunosc mai bine și să pot aborda teme complexe și profunde în seriile mele de lucrări.

Anii de studenție au fost, fără îndoială, cei mai provocatori din punct de vedere psihologic, însă îi consider esențiali pentru schimbările de perspectivă care au avut loc în lumea mea interioară. Tocmai aceste procese de analiză și reconstrucție interioară au influențat direcțiile conceptuale ale lucrărilor mele recente, care gravitează în jurul relației dintre emoție, structură, echilibru și tensiune. Cred cu tărie că cunoașterea este adevărata putere și adevărata libertate, iar talentul reprezintă capacitatea de a materializa trăirile din lumea lăuntrică nevăzută în planul exterior.

Orient Românesc : - Titlul programului de master – „Strategii de reprezentare plastică în pictură" – sugerează o abordare analitică a imaginii. Ce strategii considerați că definesc astăzi demersul dumneavoastră artistic?

Bianca Paraschiv : - Titlul programului de master a reflectat foarte fidel modul în care am ajuns să gândesc imaginea în practica mea artistică: ca pe un rezultat al unei construcții conștiente, în care analiza și intuiția coexistă. Demersul meu se bazează pe o succesiune de strategii care preced actul pictural propriu-zis și care dau coerență conceptuală fiecărei serii de lucrări. De obicei, procesul începe cu o etapă de documentare și cercetare în jurul subiectului ales, etapă esențială

pentru clarificarea ideilor și pentru selectarea nucleului conceptual. Urmează identificarea unor simboluri și motive recurente, realizarea schițelor și conturarea compoziției, precum și alegerea paletei cromatice. Nu încep pictura pe pânză până când structura ideatică și vizuală nu este pe deplin clarificată, pentru că această rigoare inițială îmi oferă libertate în etapa de execuție. O strategie importantă în demersul meu este echilibrul dintre ordine și reinventare. Deși procesul are o anumită rutină și o logică internă bine stabilită, fiecare proiect își construiește propria lume vizuală, cu ritm, tensiuni și stări diferite. Subiectele se schimbă, iar această alternanță generează prospețime și evită repetitivitatea formală. Lucrez, de regulă, la o singură lucrare sau la un singur proiect în același timp, pentru a putea păstra o concentrare deplină asupra universului conceptual pe care îl dezvolt.

Astfel, strategiile de reprezentare plastică pe care le folosesc astăzi nu sunt formule rigide, ci structuri flexibile, care îmi permit să traduc vizual stări interioare complexe, să controlez construcția imaginii și, în același timp, să las loc intuiției și sensibilității personale. Acest mod de lucru definește, în mod esențial, direcția mea artistică actuală.

Orient Românesc : - Experiența timpurie în muzică și balet pare să joace un rol important în construcția vizuală a lucrărilor. Cum se traduce memoria corporală și ritmul interior în gestul pictural?

Bianca Paraschiv : - Experiența timpurie în muzică și balet a avut un rol esențial în formarea mea artistică, influențând profund modul în care gândesc și construiesc imaginea. Încă din copilărie am fost atrasă de lumea artei în multiplele ei forme – pian, balet clasic, desen, pictura – iar această educație interdisciplinară a creat un fundament solid al sensibilității mele vizuale. Studiul pianului mi-a modelat percepția ritmului, a structurii și a

echilibrului, dar și gustul pentru valorile clasice, înțelese nu ca repere rigide, ci ca puncte de plecare pentru o interpretare adaptată contemporaneității. Muzica a fost primul limbaj care m-a învățat să simt timpul, tensiunea si rezonanta launtrica, elemente care se regăsesc ulterior în construcția compozițională a lucrărilor mele. Baletul, studiat la nivel profesionist timp de aproximativ șase ani, a avut însă un impact definitoriu asupra relației mele cu miscarea coregrafica și cu gestul. Disciplina aproape militară, dublată de nevoia de grație, delicatețe și expresivitate aparent fără efort, m-a învățat să creez o sincronicitate între mișcare, gând și emoție. Fiecare coregrafie presupunea asumarea unei stări mentale distincte, un abandon temporar într-o identitate emoțională precisă, experiență care astăzi se traduce în gestul pictural prin alt tip de limbaj, acela unde culorile devin simboluri ce imbraca cu sens compozitia, intocmai cum gratia si principiile expresive din balet innobilau coregrafia si dezideratele tehnice aferente. Memoria gestuala acumulată prin balet se transferă firesc în pictură: în ritmul intern al lucrării, în dinamica liniilor, în tensiunea dintre control și libertate, dintre precizia desenului și fluiditatea culorii. Gestul pictural devine astfel o extensie a corpului, un spațiu în care ritmul interior, respirația și emoția se materializează vizual. În acest sens, trecerea de la balet la pictură nu a fost o ruptură, ci o transpunere a aceleiași nevoi de expresie într-un limbaj care reflectă mai fidel structura mea interioară.

Orient Românesc: - Pictura dumneavoastră este adesea caracterizată prin echilibru compozițional și o fluiditate controlată. Cum negociați, în procesul de creație, relația dintre control și spontaneitate?

Bianca Paraschiv : - Relația dintre control și spontaneitate reprezintă una dintre premisele fundamentale ale demersului meu artistic, atât la nivel conceptual, cât și la nivel al construcției vizuale. O privesc ca pe o tensiune necesară, care generează echilibru și profunzime în interiorul imaginii.

Controlul se manifestă în etapa inițială a procesului creativ, prin structurarea compozițională și prin raportarea conștientă la culoare, lumină și umbră. Pentru mine, culoarea este ceea ce vocabularul este pentru comunicare: sensul care îmbracă forma în emoție. Ea definește atmosfera, susține caracterul expresiv al lucrării și mediază relația dintre formă și spațiu, dintre plin și vid. Contrastul, în special, joacă un rol esențial, adăugând mister și profunzime și orientând privirea într-un ritm controlat. Spontaneitatea intervine însă ca o necesitate vitală a procesului, permițând manifestarea autentică a sensibilității interioare.

În acest context, gestul, textura și anumite decizii intuitive devin purtătoare de energie emoțională, fără a anula rigoarea inițială, ci completând-o. Nu este vorba despre abandon, ci despre o libertate atent calibrată, care dă viață structurii preexistente. Aş putea spune că misterul controlat este ceea ce îmi defineste creatia artsitica si in speta, opera picturala si grafica. Spontaneitatea are rolul de a permite sinelui autentic să se manifeste creativ în contextul sensibilitatii controlate prealabile, dând suflet lucrării prin gest, textură şi arbitrar estetic.

Orient Românesc : - Participarea la un număr semnificativ de expoziții colective, alături de expozițiile personale, presupune o confruntare constantă cu spații și contexte curatoriale diverse. Cum se adaptează lucrările dumneavoastră acestor contexte și ce rol joacă dialogul cu publicul?

Bianca Paraschiv : - Practica mea artistică se înscrie în sfera artei ultra-contemporane, ceea ce îi conferă o flexibilitate naturală în raport cu spațiile și contexte curatoriale diverse. Lucrările mele se adaptează cu ușurință atât cadrelor expoziționale locale, cât și scenei internaționale, tocmai pentru că propun o formă vizuală idealizată a unor teme profunde, de interes atemporal. Aceste teme nu își erodează conținutul semantic odată cu trecerea timpului, ci, dimpotrivă, timpul devine un catalizator al mesajului și al forței lor expresive.

În contexte curatoriale diferite, lucrările nu se supun spațiului, ci intră într-un dialog cu acesta, păstrându-și autonomia discursivă. Ele funcționează ca entități deschise, capabile să genereze sensuri multiple în funcție de cadrul în care sunt plasate și de experiența subiectivă a privitorului. În acest sens, adaptarea nu este una formală, ci conceptuală, bazată pe capacitatea imaginii de a activa o experiență estetică autentică. Dialogul cu publicul ocupă un loc central în demersul meu artistic. Relația dintre privitor și operă este una circulară și profund personală, în care sensul nu este impus, ci descoperit. Departe de o judecată exclusiv bazată pe „gust", întâlnirea cu lucrarea devine o experiență fenomenologică, în care privitorul este invitat să suspende cotidianul și să se lase absorbit de universul imaginii. Am observat adesea că această interacțiune produce o schimbare subtilă a stării interioare: o formă de liniște concentrată, de deschidere și introspecție. Faptul că lucrările mele sunt percepute ca având un caracter revelator, care se dezvăluie treptat, confirmă pentru mine ideea că arta autentică nu se epuizează într-o singură privire.

Misterul, stratificarea și ambiguitatea controlată devin astfel instrumente prin care publicul este stimulat să revină, să contemple și să își construiască propriul adevăr în raport cu imaginea. În acest dialog tăcut dintre operă și privitor, arta își împlinește funcția esențială: aceea de a activa conștiința și de a îmbogăți universul interior al celui care o întâlnește.

Orient Românesc : - În ceea ce privește tehnicile abordate, cum ați descrie relația dintre material, suprafață și gest în practica dumneavoastră artistică? În ce măsură alegerea tehnicii devine un instrument conceptual și nu doar unul formal în construcția imaginii?

Bianca Paraschiv : - În practica mea artistică, relația dintre material, suprafață și gest este una de dialog și adaptare continuă, în care tehnica nu este un scop în sine, ci un mijloc de susținere a ideii. Nu pornesc niciodată de la dorința de a demonstra o abilitate tehnică, ci de la necesitatea de a găsi forma cea mai potrivită prin care un anumit conținut poate fi exprimat vizual. Lucrez frecvent cu tehnici mixte, îmbinând pictura cu artele grafice, tocmai pentru a obține o diversitate de texturi și tensiuni vizuale care să susțină complexitatea compozițională. Materialele devin astfel elemente active în construcția imaginii, iar suprafața nu este doar un suport pasiv, ci un spațiu de negociere între control și expresivitate. Alegerea mediilor – fie că este vorba despre pictură sau grafică – se face în funcție de subiect și de starea pe care doresc să o transmit, nu ca o formulă prestabilită. Pentru mine, alegerea tehnicii este similară alegerii cuvintelor într-un discurs: fiecare material are

o anumită încărcătură expresivă, iar combinația dintre ele poate potența sensul imaginii. În acest sens, tehnica devine un instrument conceptual, integrat organic în demersul artistic, contribuind la atmosfera, ritmul și tensiunea lucrării, fără a se impune ostentativ asupra mesajului. Această simbioză între pictură și grafică îmi permite să păstrez un echilibru între rigoare și libertate, între structură și sugestie, lăsând loc misterului ca parte esențială a experienței vizuale

Orient Românesc : - Selecția pentru *Pavilionul României la Expo 2025 Osaka* reprezintă un moment definitoriu al carierei dumneavoastră. Cum ați raportat propriul discurs artistic la tema expoziției: „Proiectând Societatea Viitorului pentru Viețile Noastre”?

Bianca Paraschiv : - Participarea la Expo 2025 Osaka a reprezentat pentru mine un context esențial de raportare a propriului discurs artistic la o temă cu deschidere globală, precum „Proiectând Societatea Viitorului pentru Viețile Noastre”. Acest cadru m-a determinat să privesc arta dintr-o perspectivă extinsă, în care dialogul intercultural devine fundamental, iar responsabilitatea mesajului artistic capătă o dimensiune amplificată.

În acest context, am conștientizat și mai clar importanța construirii unui limbaj vizual capabil să transmită un mesaj universal, fără a-și pierde însă autenticitatea culturală. Pentru mine, viitorul nu este definit exclusiv prin tehnologie sau progres material, ci prin capacitatea societății de a-și păstra empatia, echilibrul interior și conștiința de sine. Discursul meu artistic s-a pliat firesc pe această direcție, explorând relația dintre individ și mediul său, dintre emoție, structură și adaptare. Confruntarea cu o diversitate de perspective, idei și abordări asupra viitorului m-a determinat să reflectez mai profund asupra propriei practici artistice, să îmi formulez întrebări noi și să îmi ajustez discursul astfel încât acesta să rămână relevant într-un cadru internațional. Experiența Expo Osaka 2025 a consolidat, totodată, dorința mea de a participa activ la dialogul artistic global, în care arta devine un spațiu de reflecție comună asupra societății și a condiției umane în contemporaneitate.

Orient Românesc : - Participarea la *London Design Biennale* aduce arta în proximitatea designului și a cercetării sociale. Cum vedeți granițele, sau permeabilitatea, dintre pictură, design și discurs conceptual?

Bianca Paraschiv : - Participarea la London Design Biennale a reprezentat pentru mine o reconfirmare a versatilității artei contemporane în contexte expoziționale internaționale și în raport cu domenii conexe, precum designul și cercetarea socială. Acest cadru a evidențiat faptul că granițele dintre pictură, design și discurs conceptual nu sunt fixe, ci profund permeabile, funcționând mai degrabă ca zone de intersecție și dialog decât ca delimitări rigide.

Pentru *London Design Biennale* am realizat o serie de lucrări adaptate temei propuse de Pavilionul României, într-un context expozițional cu o puternică încărcătură simbolică. Evenimentul, desfășurat în vara anului 2025 la Somerset House din Londra – un spațiu cu o istorie de peste două secole în susținerea culturii și creației internaționale – a reunit artiști, designeri și arhitecți din întreaga lume, preocupați de explorarea esteticii, inovației și dialogului prin limbajul universal al artei. În acest context, discursul conceptual devine elementul de legătură care permite coexistența și colaborarea dintre artele majore, precum pictura și arhitectura, și ramurile acestora, cum este designul. Designul funcționează astfel ca o punte de mediere, un spațiu de juxtapunere între idee, formă și funcție, aducând echilibru între expresivitate și structură. Pictura, la rândul ei, își extinde rolul dincolo de dimensiunea strict vizuală, devenind un instrument de reflecție asupra contextului social și cultural contemporan. Consider că această permeabilitate între discipline este definitorie pentru practica artistică actuală, întrucât permite construirea unor discursuri complexe, capabile să integreze sensibilitatea estetică, gândirea critică și dimensiunea socială. Experiența London Design Biennale a consolidat această viziune, confirmând pentru mine că arta contemporană își găsește forța tocmai în capacitatea de a traversa granițe și de a crea sens la intersecția dintre domenii.

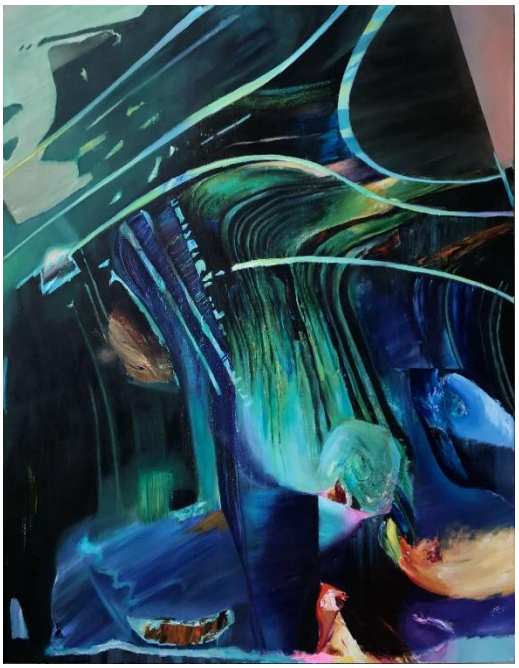

Orient Românesc : - Prezența dumneavoastră la *World Expo Dubai* încă din primii ani de carieră indică o deschidere timpurie spre scena internațională. Cum a influențat această expunere modul în care vă raportați la identitatea artistică românească?

Bianca Paraschiv : - Participarea la *World Expo Dubai 2020* a reprezentat unul dintre primele contexte în care am fost pusă în situația de a-mi raporta practica artistică la o scenă internațională, încă din perioada studiilor. La acel moment, experiența a funcționat ca un catalizator al conștiinței identitare, determinându-mă să privesc identitatea artistică românească nu ca pe un reper limitativ, ci ca pe un fond cultural profund, cu deschidere universală.

Faptul că participarea mea a fost mediată de un proiect dedicat personalității lui Constantin Brâncuși a avut o semnificație aparte. Brâncuși reprezintă, pentru mine, exemplul suprem al artistului care a transformat rădăcinile culturale românești într-un limbaj vizual universal, capabil să traverseze timpuri, geografii și contexte culturale diferite. Această experiență m-a ajutat să înțeleg că identitatea artistică românească nu trebuie afirmată prin citare directă sau simboluri recognoscibile, ci printr-o anumită profunzime a gândirii, prin esențializare și prin raportarea autentică la valorile umane fundamentale. Expunerea timpurie într-un context global m-a determinat să îmi asum identitatea artistică într-un mod mai conștient și mai responsabil, în care apartenența culturală devine un strat interior al discursului, nu o etichetă. Astfel, relația mea cu identitatea românească este una reflexivă și asumată, integrată organic într-un demers artistic care urmărește să comunice universal, păstrând în același timp un nucleu cultural autentic.

Orient Românesc : - În contextul artei contemporane actuale, adesea dominată de discursuri tehnologice și multimedia, care credeți că este locul picturii ca mediu de reflecție și profunzime?

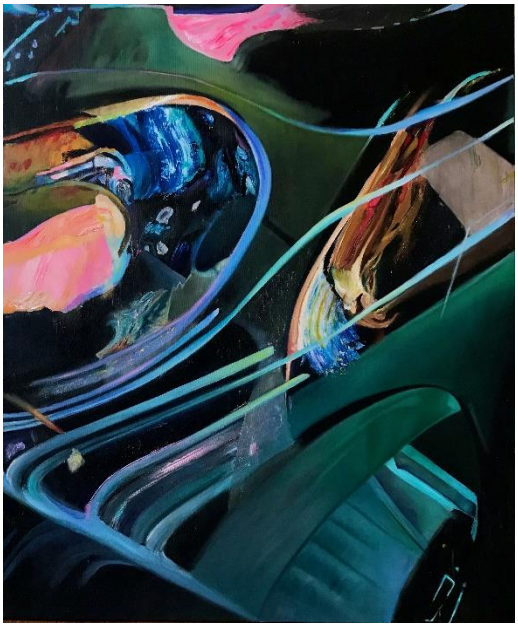

Bianca Paraschiv : Consider că pictura își consolidează tot mai mult statutul de Artă Majoră, chiar și în contextul digitalizării accelerate și al emergenței inteligenței artificiale în câmpul artistic contemporan. Noile tehnologii pot funcționa ca instrumente adiacente procesului creativ, fără a substitui dimensiunea umană, sensibilă și reflexivă a actului artistic. În acest sens, un artist cu o pregătire solidă poate integra mijloacele digitale ca suport de rafinare a imaginii sau de explorare conceptuală, fără ca acestea să devină un impediment sau un substitut al creației autentice.

În paralel, pictura tradițională și-a consolidat deja statutul de reper evocator de sens și stabilitate artistică. Relația dintre pictor și lucrare rămâne una nemijlocită, un dialog direct între uman și dimensiunea creativă profundă, tradus într-un jurnal gestual exprimat prin culoare, formă și compoziție. Această relație conferă picturii o forță de introspecție și profunzime greu de replicat prin medii exclusiv tehnologice.

Astfel, pictura nu concurează cu artele multimedia sau cu inteligența artificială, ci coexistă și, uneori, colaborează cu acestea într-un dialog echilibrat, evidențiind caracterul autentic, durabil și atemporal al artei, în opoziție cu efemeritatea tehnică a noilor media.

Orient Românesc : - Privind în perspectivă, ce direcții de cercetare artistică vă interesează în perioada următoare și ce teme simțiți că rămân încă deschise în practica dumneavoastră? Şi cum anticipați că acestea vor continua sau transforma discursul dumneavoastră vizual?

Bianca Paraschiv : - Privind în perspectivă, practica mea artistică s-a construit ca un parcurs coerent de cercetare vizuală și conceptuală, în care fiecare etapă a aprofundat o serie de teme recurente legate de condiția umană, interioritate, moralitate, identitate și raportarea individului la sacru, materie și transcendență. Lucrările mele au funcționat constant ca spații de reflecție, în care elemente din istorie, mitologie, arhitectură și anatomie au fost integrate într-un limbaj simbolic, cu valențe atemporale, mai degrabă orientat spre esență decât spre contextualizare strictă.

O direcție importantă a cercetării mele a fost investigarea tensiunilor dintre aparență și profunzime, dintre iluzie și adevăr, dintre ordine și haos, teme care au permis o analiză critică a societății contemporane și a mecanismelor sale de superficializare și alienare. Acest demers a fost dublat de o explorare a universului interior, unde introspecția, subiectivitatea și dialogul cu sinele au devenit instrumente de decodificare a realității exterioare. În timp, discursul meu vizual s-a orientat tot mai mult către dimensiunea psihologică și emoțională a ființei, cu accent pe autenticitate, identitate și relația dintre mască și esență.

În prezent, cercetarea mea artistică se află într-o etapă de sinteză și reactivare a unor valori fundamentale ale umanismului, reinterpretate într-un limbaj contemporan. Mă interesează în continuare figura umană ca nucleu al compoziției, nu ca ideal formal, ci ca organism vulnerabil, traversat de tensiuni interioare, memorie, empatie și transformare. Spațiile pe care le construiesc sunt liminale, suspendate între corporal și spiritual, între apolinic si dionisiac, iar culoarea funcționează ca un instrument de revelare a stărilor interioare, mai degrabă decât ca descriere a realului.

Anticipez că aceste direcții vor continua să îmi transforme discursul vizual printr-o aprofundare a relației dintre om, natură și dimensiunea spirituală a existenței, propunând o pictură care nu oferă răspunsuri definitive, ci creează contexte de contemplare, introspecție și reconectare. Practica mea rămâne astfel deschisă, într-un proces continuu de rafinare și clarificare, în care cercetarea artistică devine un mod de a interoga prezentul prin valori și teme de relevanță universală.

Îi mulțumim artistei Bianca Paraschiv pentru deschiderea și generozitatea cu care a acceptat acest dialog și pentru claritatea reflecțiilor sale asupra artei contemporane. Interviul realizat de Orient Românesc își propune să aducă în atenția cititorilor nu doar parcursul unei artiste emergente de anvergură internațională, ci și o perspectivă profundă asupra picturii ca formă de cunoaștere, memorie și expresie a corpului interior.

Orient Românesc

Dr. Marinela Rusu – cercetător ştiinţific

Cartografii afective și estetice

Revista ***Orient Românesc*** anunță, cu deosebită considerație, alăturarea doamnei **dr. Marinela Rusu**, cercetător științific, în calitate de colaborator permanent al publicației. Începând cu numărul din luna martie a acestui an, domnia sa va face parte din board-ul revistei și va semna rubrica intitulată ***„Cartografii afective și estetice”***, un spațiu de reflecție consacrat interferențelor subtile dintre artă, experiență subiectivă și exercițiul analizei critice. Această rubrică se dorește a fi nu doar un loc al interpretării, ci și un laborator al gândirii vii, în care sensibilitatea și rigoarea conceptuală se întâlnesc fertil.

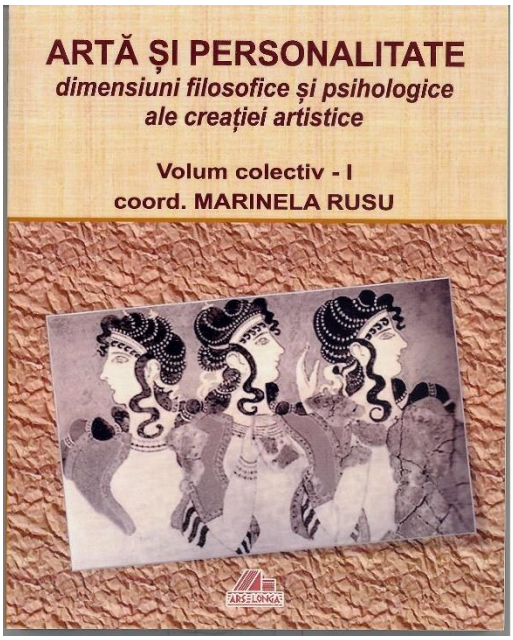

Personalitate intelectuală cu o formație solidă în domeniul psihologiei și o profundă cunoaștere a fenomenului artistic, dr. Marinela Rusu se distinge printr-un parcurs interdisciplinar coerent și exigent. Cercetările sale explorează zonele de frontieră dintre psihic și expresie estetică, dintre trăirea individuală și structurile simbolice care o fac inteligibilă. Într-un context cultural adesea fragmentat, demersul său propune o reconectare a discursului critic la dimensiunea sa umană, afectivă și reflexivă.

Rubrica ***„Cartografii afective și estetice”*** se configurează, astfel, ca un exercițiu de cartografiere a sensibilului: o încercare de a surprinde modul în care arta devine mediu de revelare a sinelui și, totodată, instrument de interogare a lumii. Dintr-o perspectivă filosofică asumată, textele vor urmări nu doar obiectul artistic în sine, ci și rețelele de semnificație, memorie și emoție care îl însoțesc, conferindu-i densitate existențială. Prin această colaborare, *Revista Orient Românesc* își reafirmă vocația de platformă a dialogului interdisciplinar și a reflecției critice de profunzime. Prezența doamnei dr. Marinela Rusu în cadrul revistei constituie un câștig intelectual și simbolic, deschizând noi direcții de gândire și oferind cititorilor prilejul unei întâlniri autentice cu o voce care unește claritatea științifică, finețea analitică și sensibilitatea filosofică.

PICTURA DANIELEI ISACHE ȘI TĂRÂMUL ABISAL AL CREAȚIEI

Cercet. Șt. Dr. Marinela Rusu

Daniela Isache este o artistă a cărei unicitate în creație a fost demult recunoscută și apreciată. Pictura Danielei Isache, născută ca un protest față de regimul comunist de altă dată, a devenit ulterior un modus vivandi, un manifest pentru Adevăr, așa cum este el, ne-fardat, cu umbrele inerente unei vieți implicate. Amprenta specifică a creației sale ne ajută să pătrundem într-un domeniu complex al picturii, pe care doar receptorii de artă educați și sensibili îl pot percepe cu adevărat: estetica urâtului și rolul urâtului în artă. Psihanalistul Sigmund Freud ar avea o ”pâine caldă” pe masă, pentru analiza lui psihanalitică: ”urâtul” este acea parte a inconștientului în care sunt refulate toate frustrările, traumele și durerile noastre și, ascunse acolo, în inconștient, ele se dezvoltă anormal, necontrolat, devenind ”monștrii” pe care îi ascundem sau îi manifestăm fiecare dintre noi, din când în când, în momentele de nervozitate, de nemulțumire, amplificând mereu lanțul slăbiciunilor noastre.

Daniela Isache – Fereastra închisă

Daniela Isache – Radiografie

Freud este de părere că numai un proces de conștientizare a acestor dureri și traume (de care ne este jenă, rușine și frică să vorbim), proces ce se va realiza prin întoarcerea analitică la trecut (regresie), prin discuție cu psihanalistul și conștientizare. În final, psihanaliza va oferi clientului acel catharsis de care avea nevoie pentru a se clarifica pe el însuși, pentru a înțelege mecanismele întunecate ale propriului inconștient. Picturile Danielei Isache ne conduc, la fel ca într-o regresie psihanalitică, spre înțelegerea acestei dimensiuni abisale a conștiinței umane.

Psihiatrul elvețian Carl Gustav Jung descria psihismul ca fiind dual, cuprinzând în el atât partea luminoasă, cât și partea întunecată (Umbra, Vrăjitorul etc.), latura reprimată, instinctuală, adesea negată a personalității, ambele prezente în fiecare dintre noi. Deosebirea dintre oamenii buni și răi, este dată tocmai de felul în care gestionăm aceste porniri instinctuale, egoiste, mecanisme de auto-apărare în relațiile noastre cu ceilalți. Personajele artistei expresioniste, Daniela Isache, ni se înfățișează deschis, ca într-o ciudată radiografie psirituală, sunt dure, tranșante, ele afirmă ceea ce noi vrem să negăm, ele arată o realitate de care ne temem, pe care o negăm și doar evoluția conștiinței noastre ne va ajuta să o recunoaștem și să o dominăm.

Titlurile tablourilor ne conduc ușor către adâncurile ființei, către nevoia de a ne cunoaște cu adevărat*: Întrebare, Scoaterea măștii, Rădăcini, Radiografie, Via crucis, Reconciliere, Structură nefinisată, Clown.* ”Eu am ales să strig adevărul într-un mod insolit, notează artista într-o mărturisire a sa, să deconspir ipocrizia și să scot la iveală răul ascuns sub rânjetul personajelormarionetă care populează lumea.” Alegerea figurilor (a portretelor) ca mijloc de exprimare artistică nu este întâmplătoare, întrucât figura umană este oglinda sufletului nostru, reflectând spre exterior trăsăturile noastre caracteristice. Daniela Isache notează: ”Ochii au în pictura mea o putere cathartică impresionantă. Privirea înlocuiește limbajul și rămâne singurul mod de a exprima demnitatea omului strivit, speranța sau resemnarea.”

D. Isache - Copacul pictorului suprarealist

D. Isache – Actorul

Este de remarcat temeritatea artistei de a aborda întunericul ființei, inconfortabilul: fricile, traumele, durerile, duplicitatea, indeterminarea, neîncrederea. De fapt, opera Danielei Isache este avocatul Binelui, avocatul Frumosului, ea tânjește, în fiecare dintre tablourile sale, după armonie, după bunătate, după perfecțiune, fiind, de cele mai multe ori, dezamăgită că ele sunt atât de greu de găsit. Creațiile sale se constituie ca un ”scut” împotriva Răului, ca și cum ar spune: ”Așa, Nu!”

Picturile Danielei m-au fascinat întotdeauna. Ca psiholog dar și ca autor al unor ample studii de psihologia artei, picturile sale au constituit pentru mine, transpunerea într-o imagine artistică, expresia în culoare a mecanismelor abisale ce guvernează psihismul. Imaginile create sunt puternice prin culoare și prin tușele îngroșate. Culorile vibrează pe pânză, luându-și seva de undeva din străfundurile întunecate ale minții, ne ating parcă prin curbele și colțurile lor neiertătoare, strigând parcă la noi: ”nu fii ipocrit, ai și tu pornirile tale rele: egoism, infatuare, rapacitate, nu mai minți, nu te mai preface!” Este ca și cum sufletul artistei nu are îndoieli, încurajându-ne să acceptăm și acest adevăr, mai puțin plăcut al vieții!
Creatoarea Daniela Isache notează, ca un crez artistic propriu: ”Pictura este și va fi pentru mine un mijloc de purificare, prin eliberarea de <noxele> lumii în care trăim”.
Teoria estetică include ”urâtul” ca pe o valoare nu doar necesară dar și extrem de expresivă în cadrul creației artistice. Așa cum răul luminează binele în etică, urâtul luminează frumosul în estetică.

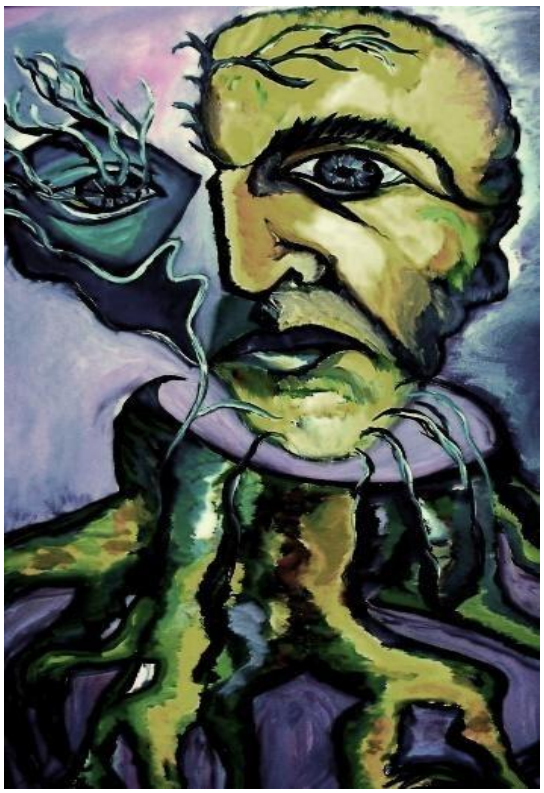

D. Isache – Rădăcini

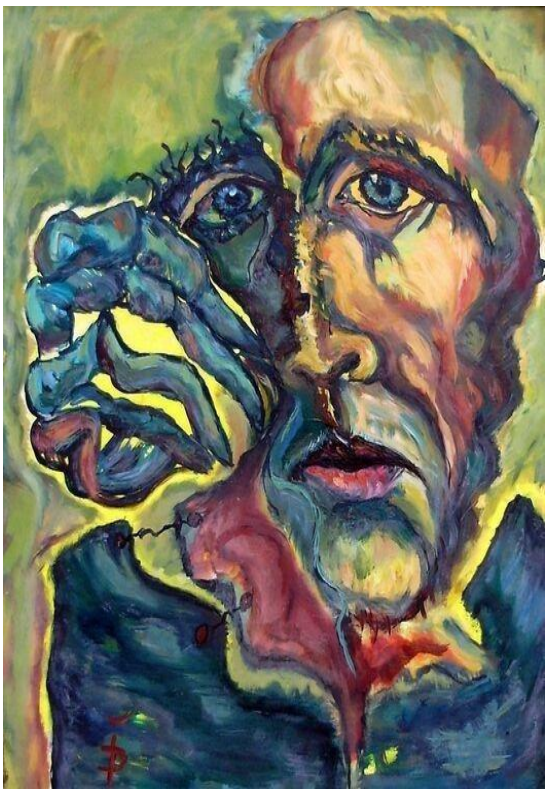

D. Isache – Căderea măștii

În artă, urâtul are o funcție dialectică: îl ajută pe artist să releve frumusețea, pentru că urâtul nu este absența frumosului, ci doar o imagine „deformată” a acestuia, marcând contradicții între conținut și formă. Urâtul are un important rol artistic întrucât intensifică expresivitatea. Arta nu respinge urâtul, ci îl transformă în expresie. Prin prelucrare artistică, urâtul devine estetic, adică semnificativ și necesar operei. La fel, picturile artistei Daniela Isache ne oferă ”urâtul în artă”, ca pe o invitație și un prilej de auto-cunoaștere. Tablourile ei ne fac să ne amintim că nu suntem întotdeauna binevoitori, altruiști, îngăduitori cu cei de lângă noi și poate, uneori, nici cu cei dragi nouă, din varii motive (teamă, îngrijorare dar poate și din egoism, infatuare sau din lăcomie).

Fiecare artist alege în creațiile sale temele față de care el rezonează, de care se simte apropiat. Artista ieșeană, de renume international, Daniela Isache, a ales să se dedice unei munci spirituale dificile, aceea a catharsis-ului. Artiștii evită de obicei urâtul în artă, pentru că dorința de a fi iubit și lăudat pentru lucruri frumoase, simple, armonioase și vesel colorate este un mecanism de apărare aproape instinctual. Daniela Isache însă, depășește acest nivel, ea nu se teme că va pierde iubirea spontană a receptorului de artă și nu urmărește să fie ”achiziționată” la prima privire, prin simplitatea formelor și dulceața culorilor. Abordările edulcorate îi sunt străine. Artista merge direct la esență, la rădăcina răului, îl caută, îl amușinează, îl suspectează sub falsele măști, sub rolurile sociale după care ne ascundem fiecare, nu se lasă păcălită și ne amintește repetitiv: umbrele se află acolo, în mintea noastră, în intențiile și în gândurile noastre. A le ocoli, a le estompa este ocazia propagării răului și a perspectivei ca el să nu mai poată fi oprit. De aceea, este important să conștientizăm toate aceste aspecte abisale ale minții și conduitei noastre, pentru a le putea controla și a le modela.

Dincolo de efortul creativ inteligent și prelucrarea ca într-un *athanor* a răului, există o bucurie și o satisfacție a acestei creații curajoase a artistei Daniela Isache: aceea a unei misiuni spirituale și umane îndeplinite. Ea ne mărturisește: ”Cu toată durerea pe care o simţeam când pictam, atunci când tabloul era finalizat, mă simțeam eliberată, ca și cum suferinţa și necazurile ieșiseră din viața mea, intrând în pânza din faţa mea. Motivele dramatice le-am găsit în viața de zi cu zi, cu interogaţiile și tensiunile acesteia. In schimb, eu am devenit calmă, şi când mă uitam la pictura mea, regăseam acolo prezente teama şi durerea pe care le adusesem din lumea de afară. Atunci, am înțeles că Expresionismul meu m-a salvat şi m-a eliberat.”

Arta Danielei Isache devine martora adevărului despre noi înșine. Nu întâmplător, i-a fost acordată Medalia placată cu aur pentru tabloul Clovnul, aflat în colecţia European Art Museum, Vordingborg (Danemarca) în anul 2018, tocmai pentru tehnica artistică de excepție dar și pentru mesajul puternic legat de ascunderea adevărului sub măștile false ale ipocriziei și minciunii.

Prin întreaga ei creație, artista readuce în discuție filosofiile depre progresul omenirii: da, am progresat, am inventat tehnologia, Artificial Intelligence și câte altele dar, suntem noi mai buni? Am evoluat cu adevărat în conștiința noastră ca oameni? Se pare, spun filosofii dar și artista ieșeană prin creațiile ei, că am evoluat prea puțin. Altfel, cum s-ar explica dorința încă vie a unora de a începe războaie, de a ucide, de a acapara, de a distruge?

D. Isache – Via crucis

D. Isache – Întrebare

Dezvăluirea răului rămâne o actualitate, rămâne ”tema zilei”, într-o vreme în care războiul este aproape chiar de spațiul nostru geografic. Deci, nu întoarceți privirea! Da, este incomod, doare, să aflăm despre noi că suntem în continuare egoiști, posesivi, agresivi, că ne manifestăm cu răutate gelozia, că furăm din ideile și realizările altora, că ne erijăm în ”mamele ideale” sau în ființe fără greșeală. Răul există și va exista și de aceea avem nevoie de gardieni care să-l recunoască și să-l denunțe. Rămâne doar ca noi să ne dezvoltăm puterea interioară de a-l înțelege și de a-l depăși prin educație, sensibilitate și creativitate

Look from Inside - Daniela Isache

Cercet.Şt.Dr. Marinela Rusu

Mioara Corozel Cherki – Artist plastic

Artista **Mioara Corozel Cherki**, de origine română și stabilită în Franța, se distinge pe scena artistică internațională printr-un demers plastic complex, profund ancorat atât în tradiție, cât și în contemporaneitate. Activitatea sa artistică se desfășoară la intersecția dintre memorie culturală, experiment material și reflecție estetică, fiind prezentă în numeroase expoziții și manifestări de prestigiu din Franța, India, Emiratele Arabe Unite și alte spații culturale internaționale.

Creația sa se remarcă printr-o stăpânire rafinată a tehnicilor textile, pe care artista le reinterpretează într-un limbaj vizual actual. Croșetul și dantela românească, purtătoare de identitate și simbol, sunt integrate în compoziții de tip mixed media, în dialog cu uleiul, acrilicul, sarea, rășina și foița de aur. Aceste asocieri materiale generează suprafețe vibrante, în care fragilitatea textilului este pusă în tensiune cu densitatea și strălucirea mediilor contemporane.

Un loc aparte în opera sa îl ocupă **broderiile de perle**, aplicate pe motive realizate în henna sau acrilic, lucrări ce evocă ritualul, feminitatea și sacralitatea gestului artistic. Prin aceste intervenții minuțioase, Mioara Corozel Cherki transformă ornamentul într-un act de meditație vizuală și culturală. Feminitatea care se degajă din opera Mioarei Corozel Cherki nu este una declarativă, ci profund asumată, exprimată prin delicatețea gestului, răbdarea tehnicii și atenția acordată detaliului. Sensibilitatea lucrărilor sale se construiește dintr-un dialog subtil între materialele fragile și cele dure, între transparență și densitate, între ornament și structură. Textilul, broderia, perla sau dantela devin extensii ale unei identități feminine care valorizează memoria, intuiția și

afectul, fără a exclude forța conceptuală. În acest univers plastic, feminitatea se afirmă ca principiu creator, ca formă de cunoaștere și ca limbaj vizual al empatiei, conferind operei o dimensiune profund umană și contemplativă.

De asemenea, artista explorează cu originalitate țesătura din piele reciclată, montată pe suport de aluminiu, fie în formule pure, fie în combinații de mixed media cu mozaic contemporan. Marmura, sticla, ceramica, perlele sau capsulele Nespresso reutilizate devin elemente constitutive ale unor lucrări cu o puternică dimensiune conceptuală, în care ideea de reciclare capătă valențe estetice, etice și simbolice. Acest tip de abordare confirmă preocuparea artistei pentru sustenabilitate și pentru redefinirea valorii materialului în arta contemporană.

Originalitatea creației Mioarei Corozel Cherki rezidă în capacitatea sa de a transforma tehnici tradiționale și materiale neconvenționale într-un limbaj artistic personal, recognoscibil și coerent. Prin îmbinarea meșteșugului textil cu intervenții contemporane de tip mixed media, artista depășește granițele convenționale ale artei decorative, propunând structuri vizuale cu o puternică identitate conceptuală. Utilizarea materialelor reciclate, asocierea neașteptată dintre dantelă, piele, metal, mozaic și elemente organice sau industriale generează compoziții inovatoare, în care experimentul nu este gratuit, ci susținut de o reflecție matură asupra materiei, timpului și memoriei culturale. Această sinteză între tradiție și inovație conferă operei sale un caracter unic, situând-o într-un discurs artistic contemporan de substanță.

Invitată constant la expoziții naționale și internaționale, Mioara Corozel Cherki este recunoscută nu doar pentru originalitatea și coerența demersului său artistic, ci și pentru prezența sa umană aparte. Artistă empatică, cu o solidă cultură vizuală și teoretică, ea reușește să creeze punți între tradiție și inovație, între meșteșug și artă conceptuală, între identitatea românească și universalitatea limbajului artistic. Creațiile artistei Mioara Corozel Cherki se disting prin finețea lor aparte și prin subtilitatea detaliilor, reflectând o rafinare estetică remarcabilă. Aceste lucrări deosebite, realizate cu o sensibilitate artistică profundă, constituie exemple relevante ale expresivității și originalității în arta contemporană, fiind apreciate atât de specialiști, cât și de publicul larg pentru capacitatea lor de a comunica emoție și semnificație prin mijloace vizuale complexe. Opera sa se impune prin forța expresivă a compozițiilor, rafinamentul tehnic al execuției și profunzimea unui discurs artistic coerent și matur, în care fiecare material, gest și intervenție este purtătoare de sens. Lucrările Mioarei Corozel Cherki nu se limitează la explorarea estetică a materiei, ci construiesc un spațiu de reflecție asupra identității, memoriei și transformării, integrând tradiția textilă într-o viziune contemporană amplă. Stăpânirea impecabilă a tehnicilor, dublată de curajul experimentului și de o sensibilitate conceptuală fin calibrată, conferă operei sale o prezență puternică și recognoscibilă în peisajul artistic actual. Prin capacitatea de a armoniza meșteșugul ancestral cu limbajele vizuale ale prezentului, artista își afirmă autoritatea creativă și își consolidează statutul de voce distinctă a artei textile și mixed media contemporane, apreciată și validată în contexte expoziționale internaționale.

Originalitate și filozofie în artă

Mioara Corozel Cherki se conturează ca o artistă originală a scenei contemporane, reușind să își afirme valoarea nu doar pe plan național, ci și internațional. Originalitatea lucrărilor sale nu se rezumă la simpla inovație estetică; ea devine un mod de gândire, o întreagă filosofie vizuală, în care fiecare element al operei este încărcat de sens și de reflecție.

Arta sa transcende granițele formale și estetice, explorând dimensiuni profunde ale experienței umane și ale cunoașterii. În lucrările sale, se poate distinge o preocupare constantă pentru relația dintre individ și univers, între concret și abstract, între percepție și realitate. Prin gesturi plastice inovatoare și simbolism subtil, Cherki reușește să creeze o punte între experiența senzorială și reflecția filosofică, invitând privitorul să devină participant activ în procesul de descifrare a semnificațiilor.

Dimensiunea filosofică a operei sale se manifestă printr-o gândire reflexivă asupra timpului, spațiului și identității. Fiecare lucrare pare să contureze un univers propriu, un microcosmos în care observația atentă dezvăluie legături subtile între forme, culori și idei. Astfel, arta Mioarei Corozel Cherki devine un exercițiu de meditație vizuală, invitând privitorul să se confrunte cu propriile percepții și să reflecteze asupra condiției umane.

În același timp, recunoașterea internațională a artistei confirmă universalitatea temelor abordate și capacitatea sa de a comunica dincolo de bariere culturale sau lingvistice. Originalitatea sa nu constă doar în limbajul vizual distinct, ci și în modul în care reușește să stabilească un dialog cu spectatorul global, transformând fiecare expoziție într-o experiență intelectuală și emoțională complexă. Astfel, opera sa devine nu doar o expresie artistică, ci și o platformă de interogare și schimb de idei la nivel internațional.

Orient Românesc

Români de excepție în mediul internațional: ambasadori ai excelenței și ai valorilor naționale

Românii care activează în mediile universitare internaționale reprezintă adevărate modele de excelență și dedicare, purtând cu mândrie valorile și tradițiile culturale românești în întreaga lume. Acești oameni de știință și profesori universitari nu doar că își desfășoară activitatea în instituții prestigioase, ci și contribuie substanțial la dezvoltarea cunoașterii în domeniile lor, fiind recunoscuți și apreciați pe plan internațional pentru rigoarea științifică, creativitate și inovație. Prin rezultatele lor, România este prezentă în laboratoare de cercetare, săli de conferințe și biblioteci academice din întreaga lume, iar numele acestor români devine sinonim cu profesionalismul și excelența academică.

Mai mult decât simple cariere strălucite, acești specialiști sunt ambasadori ai României prin exemplul personal și pasiunea pentru valorile naționale. Deși activitatea lor se desfășoară adesea departe de țară, legătura lor cu România rămâne vie și profundă: participă la proiecte de colaborare cu universități românești, mentorizează tineri cercetători români, promovează cultura și știința românească în cadrul conferințelor internaționale. Această devotare arată că mândria națională nu este doar un sentiment, ci o formă activă de implicare, prin care se construiesc punți între România și comunitatea științifică globală.

Românii care se afirmă la nivel internațional ne învață că identitatea și excelența profesională nu se exclud reciproc, ci se completează armonios. Ei demonstrează că iubirea pentru țară poate fi exprimată prin contribuții intelectuale, prin cercetare de vârf, prin educarea generațiilor viitoare și prin respectul pentru valorile universale ale cunoașterii. Acești oameni de știință și profesori devin astfel simboluri ale României care reușește să strălucească pe scena internațională, făcându-ne să ne mândrim cu talentul, curajul și pasiunea lor, care transformă România într-un actor respectat și apreciat în universul academic global.

Anca Vasiliu - filosof român, stabilit în Franța, specialistă în filosofie antică și medievală

Un far al gândirii filosofice și al culturii românești în lume

Anca Vasiliu reprezintă un model remarcabil de excelență intelectuală și dăruire pentru studiul filosofiei antice și medievale, fiind, totodată, un ambasador al culturii românești în universitățile și centrele academice internaționale. Stabilită în Franța, ca director de cercetare la CNRS și coordonator al Centrului Léon-Robin de la Universitatea Paris-Sorbonne, doamna Vasiliu a demonstrat că rigurozitatea academică poate fi îmbinată cu o sensibilitate rară față de complexitatea gândirii filosofice, contribuind la consolidarea dialogului între tradițiile intelectuale europene și patrimoniul filosofic românesc.

Cariera sa impresionantă – de la cercetările la Institutul de Istoria Artei al Academiei Române, până la teza de doctorat susținută la Paris X-Nanterre sub îndrumarea lui Jean-Luc Marion – reflectă un parcurs dedicat cunoașterii și perfecționării. Publicațiile sale, monografice și tematice, reprezintă repere fundamentale pentru studiul filosofiei antice clasice și târzii, iar coordonarea traducerii în românește a *Vocabularului european al filosofiilor* și conducerea revistei *Chôra* arată angajamentul său constant pentru răspândirea și aprofundarea culturii filosofice, făcând-o un adevărat pilon al dialogului intercultural și intelectual.

Premiile și recunoașterile internaționale – printre care Marele Premiu de Filosofie al Academiei Franceze (2022) și titlurile de Doctor Honoris Causa ale Universităților Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și Ioannina (Grecia) – confirmă valoarea și impactul excepțional al muncii sale. Anca Vasiliu nu este doar un om de cultură de valoare, ci și un mentor și model pentru generațiile tinere de cercetători, arătând prin exemplul său că pasiunea pentru cunoaștere, excelența academică și devotamentul pentru adevăr și cultură pot transforma vieți și comunități intelectuale. În prezența sa, înțelegem că filosofia nu este doar un domeniu academic, ci o formă de artă a gândirii, iar cultura românească își găsește un ambasador de excepție în întreaga lume.

Prin munca sa neobosită, Anca Vasiliu demonstrează că filosofia este mai mult decât o disciplină academică: este un mod de a înțelege lumea, de a pune întrebări esențiale și de a forma gândirea critică a oamenilor. În cercetările sale, ea explorează conexiunile subtile dintre gândirea antică și

contemporanitate, arătând că valorile, întrebările și dilemele filosofice transcind timpul și spațiul, rămân relevante pentru omul modern. Această capacitate de a conecta trecutul cu prezentul transformă opera sa într-un veritabil pod intelectual între culturi și generații, iar România câștigă prin aceasta o vizibilitate și un respect deosebit în comunitatea academică internațională.

Mai mult, dedicarea Ancăi Vasiliu pentru educație și formarea tinerelor generații este remarcabilă. Ea nu se limitează doar la cercetare, ci investește timp și energie în mentoratul studenților și cercetătorilor, cultivând curiozitatea, rigoarea și pasiunea pentru gândire profundă. Prin exemplul său, Anca Vasiliu arată că adevărata excelență academică nu constă doar în publicarea lucrărilor, ci în capacitatea de a inspira și de a forma minți capabile să continue tradiția cercetării și să aducă contribuții originale la înțelegerea lumii și a ființei umane.

În final, contribuția Ancăi Vasiliu la cultura românească și la filosofia universală se poate citi nu doar în paginile lucrărilor sale, ci și în impactul său asupra comunității științifice și asupra societății. Ea simbolizează combinația rară dintre erudiție și sensibilitate, dintre rigoare academică și pasiune umană. Prin excelența, integritatea și dedicația sa, Anca Vasiliu devine un adevărat reper al culturii românești în lume, o personalitate de valoare excepțională, care ne inspiră să credem că gândirea profundă și iubirea pentru cunoaștere pot transforma nu doar cariere, ci și societăți întregi.

Orient Românesc

Maura Anghel – jurnalism și dăruire pentru copii

În peisajul jurnalistic al Iașului, puține personalități reușesc să îmbine profesionalismul cu implicarea socială într-un mod atât de autentic și dedicat cum o face doamna Maura Anghel. Reputată pentru experiența sa vastă în media, pentru talentul de a comunica și de a relata cu sensibilitate și responsabilitate, Maura Anghel nu se limitează la a fi doar un jurnalist de succes. Ea transformă fiecare apariție publică, fiecare eveniment sau proiect media într-o oportunitate de a aduce lumină și bucurie copiilor, cultivând valori de empatie, solidaritate și dăruire. Prin inițiativele sale constante, Maura Anghel demonstrează că jurnalismul poate fi mai mult decât informare — poate deveni un instrument real de schimbare în comunitate. Fie că susține campanii caritabile, promovează cauze sociale sau se implică direct în proiecte dedicate copiilor aflați în dificultate, ea reușește să inspire și să mobilizeze oameni din jurul său. Prezența sa caldă, discursul sincer și atenția față de nevoile celor vulnerabili conturează portretul unui profesionist complet, pentru care succesul nu se măsoară doar în audiență, ci și în impactul pozitiv lăsat în sufletele celor pe care îi atinge.

Cariera jurnalistică a doamnei Anghel se remarcă prin profesionalism, rigurozitate și o atenție constantă pentru problemele comunității. Însă ceea ce o diferențiază de mulți colegi de breaslă este felul în care pune copilul și nevoile sale în centrul preocupărilor. Fie că este vorba de reportaje sociale, interviuri sau campanii tematice, Maura Anghel reușește să transforme jurnalismul într-un instrument de schimbare. Prin vocea și acțiunile sale, copiii nu rămân doar subiecte pasive ale știrilor, ci devin participanți activi, iar nevoile lor sunt puse în lumina reflectoarelor. În acest demers, Maura Anghel îmbină rigoarea profesională cu o profundă dimensiune umană, abordând subiectele sensibile cu respect, echilibru și empatie.

Ea nu caută senzaționalul, ci adevărul care poate educa, mobiliza și genera soluții reale. Prin modul în care își construiește materialele jurnalistice, reușește să creeze punți între instituții, societatea civilă și beneficiarii direcți, contribuind la conștientizarea problemelor și la inițierea unor acțiuni concrete. Astfel, jurnalismul practicat de Maura Anghel devine o formă de responsabilitate civică, menită să lase urme durabile în comunitate și, mai ales, în viețile copiilor.

Un aspect definitoriu al personalității doamnei Anghel este dedicarea sa pentru cauze caritabile, în special pentru copii. Ea organizează și participă la numeroase evenimente menite să aducă bucurie, educație și sprijin copiilor din medii defavorizate sau aflați în situații vulnerabile. Spectacole, concerte, campanii de strângere de fonduri, ateliere educative sau acțiuni de voluntariat – toate acestea sunt orchestrate cu un scop precis: să creeze amintiri frumoase și să ofere copiilor oportunitatea de a trăi o copilărie demnă și fericită.

Prin aceste activități, Maura Anghel transmite un mesaj puternic: copiii reprezintă viitorul comunității, iar grija pentru ei nu este doar un gest de compasiune, ci o investiție în oameni autentici, empatici și responsabili. Ea arată că adevărata valoare a implicării nu se măsoară în recompense personale, ci în bucuria și zâmbetul unui copil care simte că este iubit și sprijinit. Dintr-o perspectivă filosofică și etică, implicarea doamnei Anghel poate fi interpretată ca o formă de responsabilitate morală asumată în raport cu celălalt, în special cu ființa aflată în devenire. Acțiunile sale se înscriu într-o viziune umanistă, în care copilul nu este perceput doar ca beneficiar al ajutorului, ci ca subiect de valoare intrinsecă, demn de respect și atenție. Prin cultivarea solidarității și a grijii față de cei vulnerabili, Maura Anghel contribuie la consolidarea unui ethos comunitar bazat pe ccompasiune, justiție socială și responsabilitate colectivă. Astfel, gesturile caritabile capătă o dimensiune formativă, devenind acte de educație morală care modelează atât caracterele copiilor, cât și conștiința societății în ansamblu.

Un alt aspect definitoriu al activității doamnei Anghel este organizarea de evenimente dedicate copiilor. Acestea nu se limitează la spectacole sau activități recreative, ci includ și proiecte educative, concursuri de talent, ateliere de creație sau întâlniri menite să stimuleze dezvoltarea lor personală și culturală. În

toate aceste acțiuni, jurnalistul devine mediator între comunitate și copii, oferindu-le acestora vizibilitate și oportunități de afirmare.

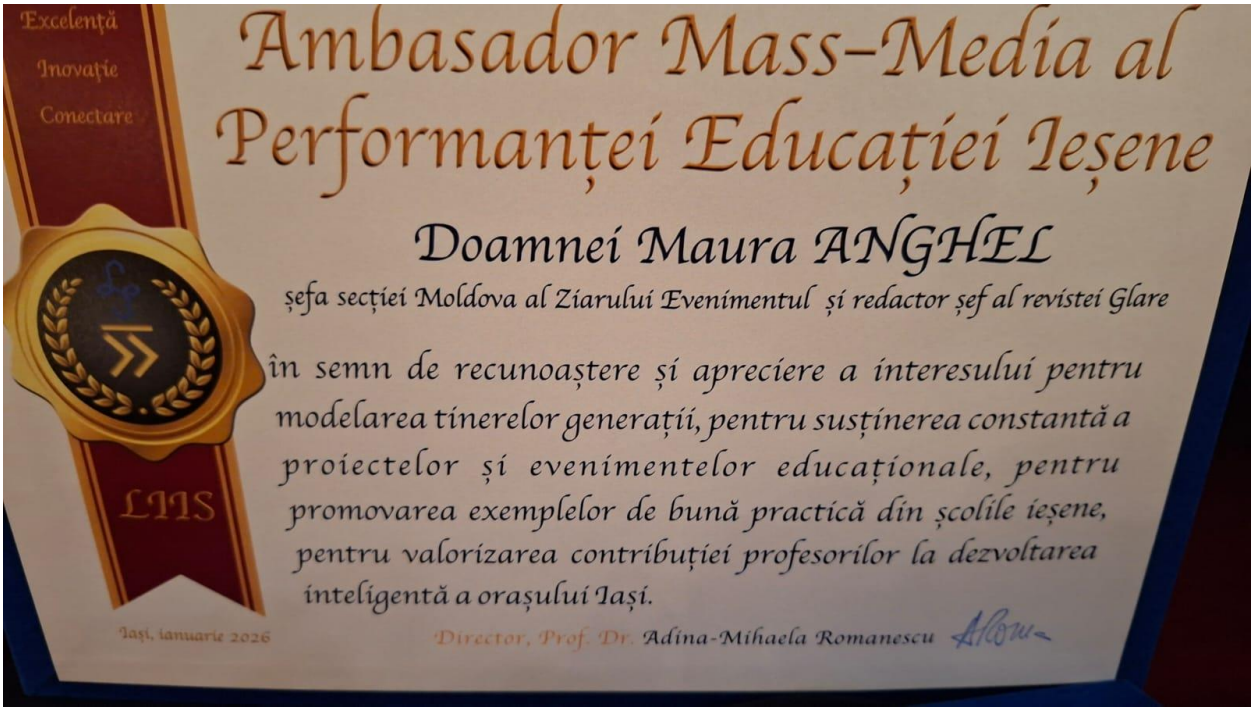

Prin eforturile sale constante, Maura Anghel reușește să creeze un ecosistem social în care copilul este valorizat, în care vocea sa contează, iar experiențele pozitive contribuie la formarea unui caracter sănătos și responsabil. Această dăruire transformă copilăria într-o perioadă plină de amintiri frumoase, încurajând totodată solidaritatea și empatia în întreaga comunitate. Ce face ca activitatea doamnei Anghel să fie cu adevărat remarcabilă nu este doar numărul de proiecte sau evenimente organizate, ci constanța și sinceritatea implicării sale. Ea nu urmărește recunoaștere personală sau premii, ci se concentrează pe ceea ce contează cu adevărat: să facă lumea mai bună pentru copii. Această abordare este un exemplu de altruism autentic, în care energia, timpul și resursele sunt dedicate în totalitate unei cauze mai mari decât sinele.

În plan etic și existențial, această dăruire continuă poate fi înțeleasă ca o vocație, nu ca o simplă alegere circumstanțială. Altruismul doamnei Anghel se manifestă ca o formă de angajament interior, susținut de convingerea că binele făcut celorlalți conferă sens și coerență propriei vieți. Prin perseverența sa, ea demonstrează că responsabilitatea față de copii și față de comunitate nu este un act ocazional, ci un mod de a fi, o expresie a unei conștiințe morale mature. Astfel, activitatea sa devine un reper axiologic, oferind societății un model de implicare în care compasiunea, consecvența și discreția se împletesc într-un demers profund uman. Eforturile doamnei Anghel au un impact profund asupra comunității ieșene și nu numai. Ea nu doar că aduce sprijin copiilor aflați în dificultate, dar mobilizează și alte persoane să participe la schimbare,

inspirând voluntariat, solidaritate și implicare civică. Prin exemplul său, comunitatea redescoperă valoarea fiecărui copil și responsabilitatea colectivă de a oferi fiecăruia șansa unei copilării frumoase și împlinite. Maura Anghel reprezintă un exemplu remarcabil de jurnalism dedicat și implicare socială autentică. Prin munca și dăruirea sa, ea dovedește că profesia și altruismul pot fi combinate pentru binele comunității, iar copiii – cei mai vulnerabili și mai importanți membri ai acesteia – pot fi sprijiniți să trăiască o copilărie fericită și plină de sens. Activitatea sa nu se limitează la spectacole sau evenimente, ci creează un cadru social și cultural în care copilul este valorizat și încurajat să se dezvolte.

Exemplul Maurei Anghel ne arată că adevărata măreție a unei persoane se măsoară nu prin realizările proprii, ci prin impactul pozitiv asupra celor din jur, iar fiecare copil care primește sprijin, afecțiune sau oportunitate datorită dăruirii sale poartă mai departe o fărâmă de lumină și speranță. Maura Anghel demonstrează că jurnalismul poate fi nu doar meserie, ci și instrument de schimbare socială, iar fiecare gest de grijă față de copii este o investiție în viitorul comunității și al societății. Ea ne reamintește că o copilărie frumoasă este un drept, dar și o responsabilitate colectivă, iar implicarea personală și continuă poate face diferența în viețile celor mai fragili dintre noi.

Orient Românesc

Dragi prieteni, din Diaspora, mai ales cei din Beirut, las aici linkul către cartea „Cronicile Luminii", scrisă de copii pentru copii. Cronicile Luminii adună poveștile unor copii și adolescenți din toată țara și Diaspora care îndrăznesc să-și așeze pe hârtie emoțiile, fricile și visurile, transformându-le în lumină. Între aceste pagini, Lumina poartă multe nume – curaj, prietenie, iertare, speranță, credință – iar fiecare text devine o candelă aprinsă într-o lume adesea grăbită și obosită. Născută dintr-un concurs național de povești, cartea este mai mult decât o antologie: e dovada că atunci când le oferim copiilor un spațiu sigur pentru cuvinte, ei își descoperă, fără să știe uneori, propria lumină interioară. De citit în familie, la clasă sau în tihna serilor liniștite, Cronicile Luminii îi invită pe cititori de toate vârstele să-și amintească ceva esențial: lumina nu se caută, se trezește – și începe mereu dinăuntru.

https://edulink.ro/.../o-carte-nascuta-din-curaj.../

Maura Anghel

Suntem profund recunoscători doamnei Maura Anghel pentru amabilitatea și generozitatea de a ne invita să participăm la concursul literar. Această inițiativă a reprezentat nu doar o ocazie de exprimare creativă, ci și o adevărată bucurie și onoare pentru copiii din Beirut, care au avut privilegiul de a se alătura colegilor lor din România în acest proiect cultural. Implicarea și sprijinul dumneaei conferă concursului o valoare deosebită, inspirând participanții să își manifeste talentul și pasiunea pentru literatură cu seriozitate și responsabilitate. Recunoștința noastră se îndreaptă nu doar către gestul invitației, ci și către exemplul de dedicare, sensibilitate și deschidere culturală pe care doamna Anghel îl oferă comunității, transformând această experiență într-un moment memorabil și plin de semnificație pentru fiecare copil implicat.

Participarea copiilor noștri din Liban la acest concurs literar a fost o experiență deosebit de frumoasă și sensibilă. Ei au avut ocazia să își împărtășească gândurile și emoțiile, să interacționeze cu colegi dintr-un alt context cultural și să se simtă parte dintr-o comunitate literară mai largă. Fiecare moment al concursului a fost pentru ei o lecție de creativitate, respect și empatie, iar bucuria de a fi ascultați și apreciați a lăsat o amprentă profundă în inimile lor.

Privim cu entuziasm către viitor și dorim să fim implicați și pe mai departe în proiectele organizate de doamna Maura Anghel. Experiențele oferite de dumneaei nu doar stimulează talentul și pasiunea copiilor, ci le oferă și ocazia de a trăi momente autentice de comunicare și legături interculturale. Sperăm ca această colaborare să continue, pentru ca și în anii ce vor urma copiii noștri să se poată bucura de frumusețea literaturii, de prietenii noi și de valorile pe care doamna Anghel le promovează cu atât de multă dedicare și sensibilitate.

Cu preţuire şi respect

Asociaţia România Levant – Liban

Cărările Regale ale Transilvaniei prezentate la Londra

de Ziua de Naștere a Majestății Sale Regele Charles al III-lea

Vineri, 14 noiembrie 2025, Ambasada României la Londra a găzduit vernisajul expoziţiei şi prezentarea volumului ”Cărările Regale ale Transilvaniei”, in honorem Majestății Sale Regele Charles al III-lea, realizat în semn de înaltă prețuire a dragostei și atașamentului Majestății Sale față de România, de către echipa Romania Student Tour.

În deschiderea evenimentului, Excelența Sa, doamna Laura Popescu, Ambasadoarea României în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, a felicitat întreaga echipă care a contribuit la realizarea volumului și a vorbit despre frumusețea patrimoniului nostru natural și cultural, atât de apreciate de Majestatea Sa. De asemenea, a evocat frumoasa coincidență - lansarea volumului la Londra a avut loc de ziua Majestății Sale.

A fost apreciat mesajul transmis de Cabinetul Majestății Sale Regele Charles al III-lea, iar în cadrul evenimentului au mai luat cuvântul Paul Bordaș - coordonatorul volumului ”Cărările Regale ale Transilvaniei”, Mihai Moldovan - directorul Casei de Cultură a Studenților București, Dr Cristiana Steliana Mihailovici - Liverpool John Moores University, Raluca Uță- reprezentant Repatriot, Octavia Dragoi - coordonator Liga Studenţilor Români din Străinătate (LSRS) - Filiala UK.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai mediului diplomatic din Londra, inclusiv Excelența Sa, domnul Andrew Noble, fost ambasador al Regatului Unit în România (între anii 2018 și 2023), oficiali britanici, membri ai comunității românești, antreprenori români stabiliți în Marea Britanie

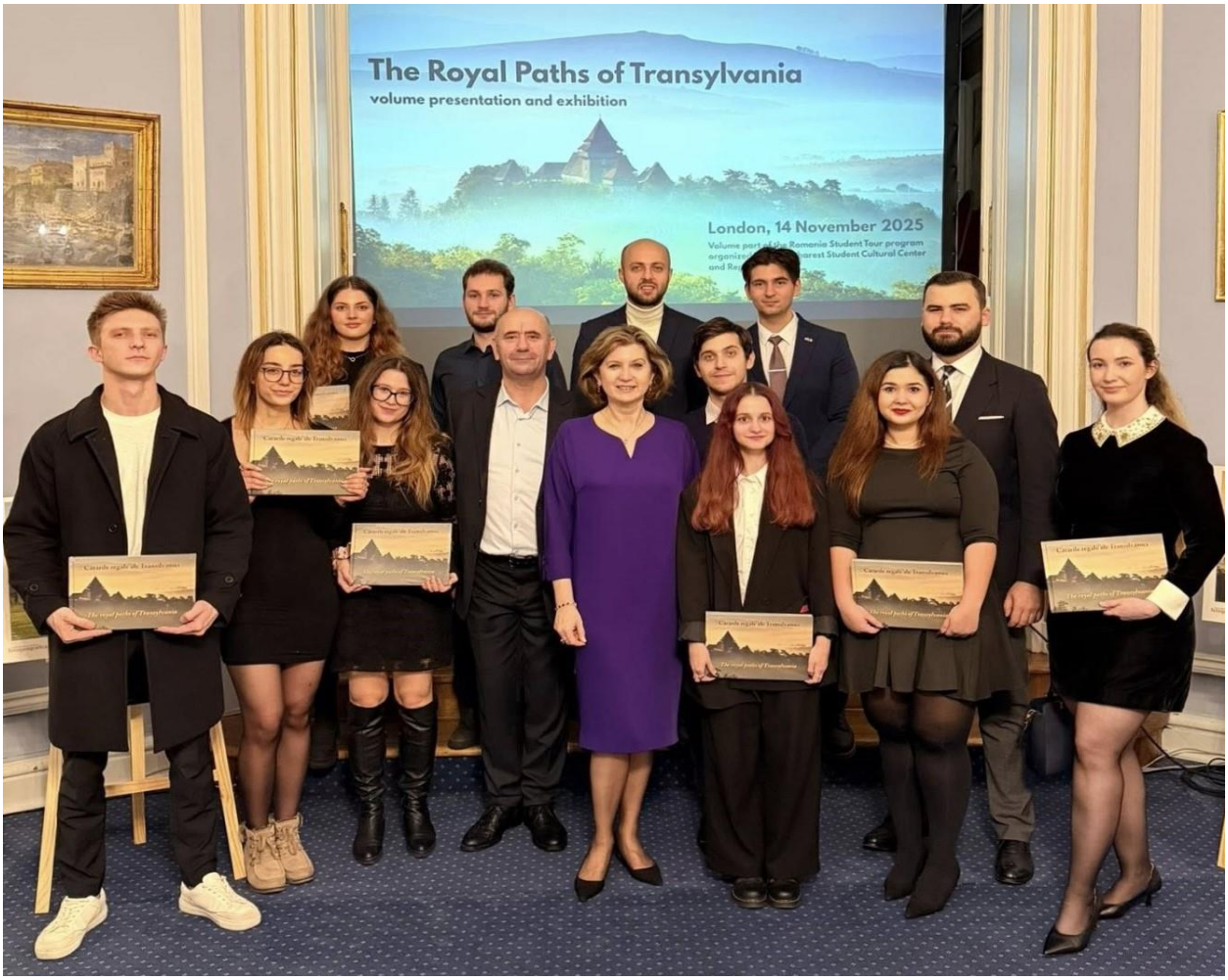

și studenți la diferite universități londoneze. Un moment special a fost reprezentat de prezența unor participante îmbrăcate în port tradițional românesc din Ținutul Momârlanilor. Evenimentul a fost organizat de Casa de Cultură a Studenților din București și comunitatea Repatriot, în parteneriat cu Ambasada României la Londra. Volumul ”Cărările Regale ale Transilvaniei”, a fost prezentat în premieră la București cu ocazia Zilei Oficiale a Regelui Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (King's Birthday).

Lansarea acestui volum sub înaltul patronaj al Președinției României, în cadrul programului Romania Student Tour, cu ocazia Zilei Oficiale a Regelui Charles al III-lea (14 iunie 2025) este nu doar o sărbătoare diplomatică și simbolică, ci și o invitație adresată tinerei generații de a păstra vie această legătură și de a valorifica moștenirea ei. ***Nicușor Dan, Președintele României***

Volumul ”Cărările Regale ale Transilvaniei” va fi trimis Majestății Sale, Regelui Charles al Marii Britanii și Irlandei de Nord și prezentat la diverse manifestări naționale și internaționale, cât și în centre universitare din România și din întreaga lume.

Paul Bordaș, fondator Romania Student Tour

Rhea Cristina

Jurnalist şi scriitor

De ce să apreciem mai mult editurile care sunt un regal intelectual pentru scriitori și cititori

Scriu acest articol, atat în calitate de scriitor cât și de cititor de carte. Pentru că am observat un fenomen în rândul ambelor categorii enumerate și pentru că există posibilitatea ca mulți dintre noi să nu își dea seama că pierd din vedere anumite aspecte culturale utile.

Trăim într-o lume în care piața editorială românească poate părea uneori dominată de volume de consum rapid, de producție de masă, superficială, care produce cu precădere divertisment de mai multe categorii. Și care ni se vinde, ambalat în marketing fals, ca fiind cărți adevărate, ce merită a fi publicate și citite.

În actuala eră, agitată și informațională, este cumva scuzabil, pentru că lumea cărții se grăbește, nemaiavând răbdare pentru adevărata valoare. Dar, oare, rabatul de la valoare este ceea ce ne trebuie, ceea ce căutăm cu toții atunci când scriem sau cumpărăm o carte?

De aici, întrebarea dominantă: toate editurile din România sunt calibrate pe literatura de consum? Răspunsul este cunoscut: evident că nu, există și multe edituri care refuză să facă acest lucru. Dar există și edituri care publică “de toate”. Un alt criteriu des utilizat este acela al dimensiunii sociale și culturale a editurilor românești: mari, mijlocii și medii.

Ceea ce mi se pare mie interesant de analizat și, repet, poate mulți dintre noi (scriitori și cititori) au omis fără voie această observație, este că, în noianul mare al editurilor care publică cărți de calitate (românești și străine), puține sunt acelea care te fac să crezi că literatura și cultura (românească, cu precădere) au rădăcini adânci și puternice. Edituri care, fără a fi încadratate în categoria celor mari și dominante în marketingul cultural național (cu centre, librării proprii etc), rămân faruri ale calității, culturii și rigurozității. Pentru că, în cazul lor, cuvântul de ordine este ATENȚIA față de cuvântul scris, față de scriitor și de cititor.

Două dintre ele, pe care le urmăresc cu admirație și respect, sunt **Ars Longa** și **EIKON**.

Nu sunt doar edituri: sunt faruri, spații de dialog între lumi, o confirmare că atunci când cineva crede în carte, o face cu tot sufletul.

Pentru ele, profesionalismul, tradiția și viziunea nu se explică doar prin vechimea lor pe piața editorială (Ars Longa, 32 ani și EIKON, 23 ani) și prin cărțile de bună calitate, "fără compromisuri", ci, mai ales, prin exigența profesională, selecția rafinată, resposabilitatea și grija față de produsul cultural livrat pe piață. Spunând un Nu hotărât marketingului agresiv, publicității cu orice preț, editării masive de carte de orice calitate. La ora când scriu acest text, editorii *Ars Longa și EIKON* nu știu că scriu despre munca lor și vor afla abia după apariția articolului meu în revista *Orient Românesc*. Gestul meu este natural și vine din sentimentul sincer că merită analiza și aprecierea noastră. Pentru că aceste edituri sunt punți între generații, culturi și discipline. Și au acel farmec inegalabil al instituției de calitate, al cărții care educă și înalță spiritual, al editorilor erudiți. Un parfum al unei epoci culturale de neegalat. Voi descrie pe scurt, principalele lor puncte forte editoriale.

Tradiție, deschidere și rigoare editorial - Ambele edituri sunt prezențe durabile în cultura scrisă, spații în care tradiția editorială se întâlnește cu modernitatea. Ars Longa – fiecare titlu publicat transmite consecvență dar și dorința de dialog cu lumea. EIKON – pasiune și respect pentru autor și cititor. Ambele edituri au urmărit aceeași chemare: să aducă în fața publicului românesc cărți relevante din domenii diverse, de la beletristică, filosofie și istorie, până la teatru și religie.

Reperele unui program editorial solid – Inspirată de dictonul latin *Ars longa, vita brevis*, Ars Longa a construit un portofoliu impresionant, cu colecții precum:
Academica, Filosofica, Didactica, Geppetto, Religio, Teatru&Teatru, Cassiopeia, Leda, Alfa,Med Summa cum laude, Vizual, LIC , Carmina, Española, Perseide și Alif. Un loc important în apariţiile sale editoriale îl ocupă literatura clasică şi contemporană naţională şi universală.
EIKON, cu peste 3 500 de titluri, a creat colecții majore – precum UNIVERSITAS, DEBUT, Beletristică, Eseu și Critică, Arhiva Rugului Aprins, Poezie Italiană Contemporană (peste 150 de poeți italieni contemporani), Literatură Polonă – și serii – precum Psihologie Franceză Contemporană, Karel Čapek – în care fiecare volum pare să spună: „merită să fii citit, merită să fie păstrat".
În cazul acestor edituri, fiecare colecție și serie de carte deține o identitate clară și un public fidel. Pentru Ars Longa și EIKON, diversitatea nu înseamnă superficialitate, ci grijă și respect pentru cititorul care vrea să înțeleagă, să cunoască și să simtă.

Dialogul cultural internațional - Ars Longa a fost prezentă chiar de la început la Târgurile internaţionale de carte: Frankfurt, Leipzig, Barcelona, Burgos, Paris, Bologna, editura colaborează cu instituţii de prestigiu din Franţa, Argentina, Italia, Spania, Brazilia, Irlanda ş.a.
EIKON, în paralel, a realizat proiecte editoriale cu sprijinul unor instituții precum Institutul Cultural Italian, Institutul Francez, Instytut Książki (Polonia), Institutul Adam Mickiewicz, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național din Polonia, Ministerul Culturii din Spania, Ministerul Culturii din Serbia, Ministerul Culturii din Republica

Cehă, TRADUKI, Deutsches Kulturforum östliches Europa, Federația Wallonie-Bruxelles, precum și în parteneriat cu universități și centre culturale europene.

Vizibilitate și impact cultural - Cifrele impresionează: sute de turnee, mii de lansări, zeci de mii de cititori, contact direct cu publicul român. Dar ceea ce contează cu adevărat nu este numărul, ci intenția și integritatea: Ars Longa și EIKON publică lucrări care contează, sprijină debutul autorilor români și fac din lectura unui cititor o experiență de descoperire.

În plus, ambele edituri au multe proiecte care vizează traduceri din limbi de circulație internațională, demonstrând astfel că o editură dedicată culturii adevărate nu se limitează la România, ci caută mereu să creeze punți și schimburi culturale.

Viață culturală și continuitate - Aceste edituri sunt mai mult decât tipar și copertă. Ele organizează mese rotunde, lansări de carte, simpozioane, dezbateri, turnee literare și reviste culturale care ne arată că literatura autentică rămâne un far de neînlocuit în viața culturală românească. Evenimentele au loc în țară în colaborare cu librării, biblioteci, universități, centre culturale și institute academice.

Acreditare și recunoaștere instituțională - Ambele edituri sunt acreditate de Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS), în domeniul științelor umaniste și sociale.

Închei cu aceeași întrebare de la început: de ce merită să apreciem aceste edituri românești?

Ars Longa și EIKON nu sunt doar edituri; ele sunt adevărate instituții culturale. Create și susținute zeci de ani cu mari eforturi, cu dăruire, speranță și încredere la fiecare carte.

În cazul lor, actul editorial este un proiect de durată, un act de credință în valoarea umană și intelectuală. În aceste vremuri dificile economic și cultural, avem bucuria să mai existe în România astfel de editori, pentru care pasiunea pentru carte se combină cu profesionalismul și respectul față de autori și cititori.

Pentru România, aflată la granița dintre Orient și Occident, acest gen de edituri reprezintă "o gură de oxigen cultural" de înaltă calitate și ne oferă o lecție despre cum poate fi literatura românească: riguroasă, bogată, profundă și, totodată, deschisă lumii. Construind punți între generații și între România și lumea întreagă.

Consider că e timpul să acordăm mai mult atenția noastră acestor edituri românești de excepție – nu doar ca scriitori, ci și ca cititori pasionați de cultura adevărată.

Rhea Cristina
www.cristinarhea.wordpress.com/

Conf. Dr. Doina Guriţă

Dans le cadre d'un dialogue poétique au-delà des frontières, j'ai le plaisir de rencontrer *Magali Breton,* grande poète et chanteuse française, dont la voix et la plume tissent un univers d'émotions profondes. Membre de la *Société des Poètes et Artistes de France et de l'Académie de Poésie Française de Montmartre*, elle incarne une sensibilité rare où la poésie rencontre la musique. Notre amitié littéraire s'est construite sur la même vibration intérieure : celle de la beauté, du mot juste et du souffle créateur. Je l'attends avec émotion en Roumanie, ce pays de Mihai Eminescu, pour qu'elle y soit découverte et aimée, tout comme la France est la terre des grands poètes universels.

Doina Guriță : Chère Magali, vous êtes poète, chanteuse, et membre de plusieurs institutions prestigieuses, dont la Société des Poètes et Artistes de France et l'Académie de Poésie Française de Montmartre. Comment définiriez-vous, aujourd'hui, votre univers poétique ?

Magali Breton : Mon univers poétique est ancré dans l'humanisme, la recherche de ce qu'il y a de meilleur dans les relations humaines, dans l'altruisme, l'intérêt pour « l'autre » dans toute sa richesse, mais aussi ses failles.

Doina Guriță : Votre œuvre est marquée par une sensibilité rare et une musicalité intérieure. Quelle place occupe la musique dans votre écriture poétique ?

Magali Breton : Ma formation musicale, ma passion pour la chanson, se retrouvent dans la forme de mes poèmes, notamment au travers du rythme et des rimes. C'est pourquoi je suis accompagnée d'un pianiste sur scène lors de mes récitals poétiques. Il s'agit de Patrick CARMIER, compositeur et pianiste français qui compose les musiques accompagnant mes poèmes déclamés ou chantés.

Doina Guriță : Vous parlez souvent de la lumière et de l'ombre dans vos vers. Est-ce une métaphore de la vie, de l'amour, ou un dialogue intérieur avec le monde ?

Magali Breton : C'est une métaphore de l'être humain capable du meilleur comme du pire. J'essaie de tendre vers la lumière, mais notre monde est assombri par les jeux de pouvoir, les guerres, les souffrances. La poésie doit aller vers l'espoir, tendre le monde vers l'amour.

Doina Guriță : En tant que femme et créatrice, ressentez-vous que la poésie a aujourd'hui un rôle particulier dans la société contemporaine ?

Magali Breton : Absolument ! Et plus le monde va mal, plus la poésie est puissante et salvatrice. Comme si elle venait compenser nos dérives, nous aider à retrouver le bon chemin, nous soigner, panser nos blessures.

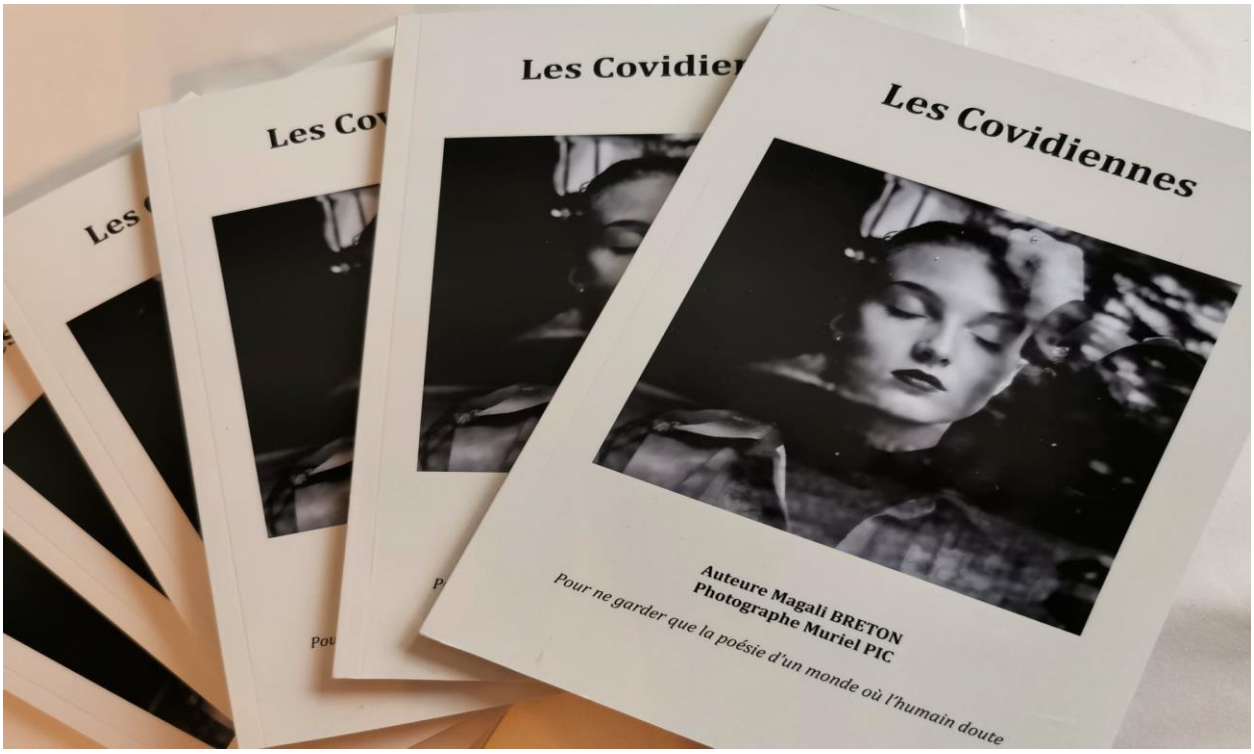

Doina Guriță : Vous avez reçu de nombreux prix internationaux et vous avez participé au Festival de Poésie de New York. Comment votre poésie est-elle perçue dans le monde ?

Magali Breton: J'ai la grande chance d'avoir rejoint le formidable réseau international « Rencontre des Auteurs Francophones, ce qui me permet de faire voyager mes poèmes et d'échanger avec des auteurs et poètes de tous horizons. Mes recueils sont au lycée français de New-York à disposition des élèves et de leurs professeurs grâce à ce réseau avec lequel je me suis rendue aux USA. J'aimerais beaucoup en 2026 me rendre en Roumanie et également au Sénégal.

Doina Guriță : Vous avez collaboré avec des poètes internationaux lors de nombreux festivals. Combien de livres avez-vous publiés jusqu'à présent, et quel genre de musique interprétez-vous ?

Magali Breton : Je suis éditée en France avec deux recueils de poèmes et un troisième qui sera édité au 1er semestre 2026. J'ai également le projet d'écrire un roman. La musique que j'interprète a des résonances de musique classique tout en étant très accessible. Le mot chanson est le plus proche de ce que je fais. J'ai été bercée par la chanson française populaire.

Doina Guriță : Si vous deviez choisir un seul mot pour définir la poésie, lequel serait-il, et pourquoi ?

Magali Breton : Le mot « Infini ». Car la poésie est immense, sans limites, sans frontières. Elle est bien plus grande que nous et intarissable. Elle nous offre des espaces d'écriture, eux-mêmes aspirés dans cet espace infini.

Doina Guriță : Nous faisons partie de la même grande famille poétique, et je sens une profonde résonance entre nos écritures. Quelle importance accordez-vous aux amitiés littéraires dans votre parcours artistique ?

Magali Breton : La poésie se partage, elle s'offre au monde. Sur ce parcours de belles amitiés se tissent. Des liens se créent, parce que nous parlons une même langue, celle de la poésie. C'est grâce à elle Doina que nous nous sommes rencontrées, pour ma plus grande joie au sein de la Société des Poètes et Artistes de France ainsi qu'au sein de l'Académie de la Poésie Française.

Doina Guriță : Enfin, quels sont vos projets actuels ou à venir ? Une nouvelle publication, un récital poétique, une création musicale ?

Magali Breton : Le roman dont je vous ai parlé et continuer encore et toujours à écrire et à interpréter sur scène la poésie. Je vais également, en 2026, animer des rencontres à Paris au nom de la Société des Poètes et Artistes de France, dont je suis déléguée. Ce seront des ateliers de réflexion et de découverte de poètes et j'espère vivement vous y recevoir chère Doina.

Avec mon amitié et toute ma gratitude pour cette interview.

Conclusion : Cet entretien est une fenêtre ouverte sur l'âme d'une artiste complète, où la poésie se fait chant et le chant devient lumière. À travers les mots de Magali Breton, la France et la Roumanie se rejoignent dans un même souffle de beauté et d'émotion, rappelant que la poésie n'a pas de frontières — elle a seulement des cœurs qui battent à l'unisson.

DR. DOINA GURIȚĂ, ÉCRIVAINE PRÉSIDENTE DE EUROPRESS, UZPR

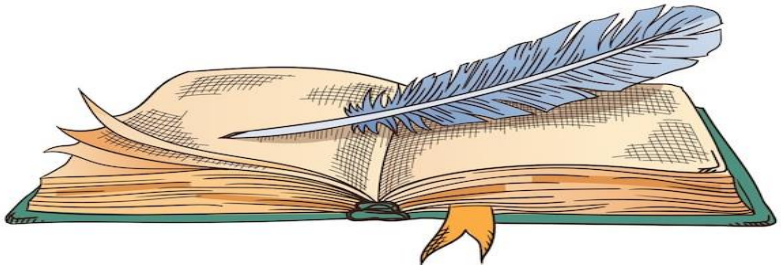

Sufletul ca labirint al revelației”: O cronică a volumului Arcana animae de Dumitru Talvescu

Într-o epocă în care discursul poetic alunecă adesea spre confesiune imediată sau minimalism, ***Dumitru Talvescu*** readuce în prim-plan dimensiunea solemnă, aproape ritualică a poeziei. Arcana animae este un volum care nu se citește, ci se traversează, asemenea unui spațiu sacru în care fiecare poem devine o poartă către o adâncime invizibilă. Cartea nu caută să explice, ci să dezvăluie treptat, în straturi succesive, ceea ce ființa ascunde în miezul ei cel mai vulnerabil.

Arcana animae – anunță încă de la început o poetică a misterului ontologic. „Arcanele” evocă atât straturile adânci ale inconștientului, cât și simbolurile inițiatice, iar „anima” trimite spre ideea jungiană de suflet ca entitate independentă, feminină, intuitivă, ancestrală. Poeziile devin astfel spații în care se manifestă o serie de hierofanii, epifanii ale sinelui care, deși intime, capătă valoare universală. Poezia lui Dumitru Talvescu se așează într-un registru aparte: un amestec de introspecție severă, sensibilitate alchimică și un limbaj ce străpunge cotidianul pentru a accede la temeliile ontologice ale eului. „Arcana” devine aici cuvânt-cheie- nu doar mister, ci și știință a reconfigurării sinelui. „Anima” este materie primordială, iar poetul, asemenea unui hermeneut al propriei ființe, o modelează prin vers într-o succesiune de revelații.

Textele sunt marcate de o tensiune între luciditate și transă, între nevoia de a pătrunde sensurile și imposibilitatea de a le prinde în totalitate. Din această fricțiune se naște poezia luiDumitru Talvescu: o poezie încordată, incandescentă, care nu caută aplauze, ci adevăr.

Limbajul poetic se construiește ca o arhitectură de simboluri:l umina devine un „organ viu al cunoașterii”, întunericul se transformă în „matricea începuturilor”, trupul apare drept „templu fragmentat”,iar sufletul – o „galaxie rănită, dar în perpetuă expansiune”.Aceste imagini nu sunt gratuite; ele constituie fundamentul unei poetici ce funcționează ca un ritual de inițiere. Dumitru Talvescu nu descrie, ci evocă. Nu povestește, ci invocă. Versul său este o incantație, iar cititorul devine martor la o transformare interioară pe care o recunoaște instinctiv. Volumul Arcana animae al scriitorului Dumitru Talvescu reprezintă o incursiune profundă în subteranele ființei, un demers poetic care recuperează esențe uitate și deschide porți către zonele cel mai greu accesibile ale eului. Poetul propune o poetică a interiorității, dar nu una confesivă în sensul tradițional, ci una alchimică, transfiguratoare, în care versul funcționează asemenea unui athanor în care sufletul este ars, purificat și reconstituit. Volumul este structurat asemenea unei călătorii în trei etape implicite:

Căderea în abis – confruntarea brutală cu propriile limite, cu pierderea și cu spaimele din subteranul ființei.

Iluminarea treptată – apariția firului de lumină, a sensului care nu reface complet, dar orientează.

Transfigurarea – maturizarea interioară, asumarea rănilor ca parte esențială a identității spirituale. Această construcție conferă volumului unitate, profunzime și coerență tematică.

Dumitru Talvescu nu mimează obscuritatea, nu caută elitismul, ci își revendică autentic propria voce – una verticală, puternică, tăioasă, în același timp vulnerabilă și lucidă. Poetul se înscrie într-o direcție rară astăzi: aceea a poeziei metafizice de calibru, preocupată de sensuri ultime și de dramele tăcute ale sufletului.

Poetul reușește să îmbine lirismul abstract cu nota reflexivă și meditativă, apropiindu-se de filonul poetic al lui Nichita Stănescu, Ion Pop sau Aurel Pantea dar și un dramatism care amintește de expresioniștii centrali-europeni. Cu toate acestea, vocea poetului rămâne inconfundabilă: un poet al umbririi luminii și al luminării umbrei. fără a renunța la propria voce. Cartea pare construită ca o călătorie inițiatică, împărțită în secvențe care urmează traseul transformării lăuntrice: Confruntarea cu abisul – texte tensionate, uneori dureroase. Recuperarea luminii – poezii ce deschid un registru contemplativ. Alchimia sinelui – zona cea mai matură poetic, în care discursul se rafinează și se stabilizează.

Hierofanii ale sinelui – *Arcana animae* – anunță încă de la început o poetică a misterului ontologic. „Arcanele” evocă atât straturile adânci ale inconștientului, cât și simbolurile inițiatice, iar „anima” trimite spre ideea jungiană de suflet ca entitate independentă, feminină, intuitivă, ancestrală.

Poetul explorează teme precum: identitatea fragmentată, timpul interior și memoria afectivă, relația dintre om și transcendență, căutarea luminii în miezul traumelor, metamorfoza durerii în cunoaștere. Această dialectică între întuneric și lumină constituie axa centrală a volumului. Dumitru Talvescu surprinde printr-un limbaj metaforic bogat, dens, uneori criptic, care obligă cititorul să participe activ la descifrarea sensurilor. Versul liber predomină, conferind textelor o respirație interioară autentică și un ritm aproape muzical.

Printre trăsăturile definitorii ale stilului său se află: imagini oximoronice (lumina întunecată, liniștea sonoră),metafore cosmogonice (sufletul ca galaxie, trupul ca sol stelar), lexic arhaic sau ritualic, cu puternică încărcătură simbolică, tensiuni între corporalitate și spiritualitate.

Această progresie îi conferă volumului coerență internă, făcându-l să funcționeze nu doar ca o colecție de poeme, ci ca o construcție arhitecturală cu sens. Arcana animae se distinge prin: profunzimea meditației poetice; capacitatea autorului de a actualiza imagini mitice în registre moderne; îmbinarea neoclasicismului simbolic cu expresivitatea contemporană; unitatea tonală și stilistică rar întâlnită în volume independente. Originalitatea lui Dumitru Talvescu constă în modul în care realizează o poezie de interioritate transfigurat-transcendentă, fără patetism și fără ostentație hermeneutică.

Dumitru Talvescu își așază volumul *Arcana animae* în linia poeziei românești de profunzime metafizică, aducând un suflu personal prin discursul său alchimizant, tensionat, rafinat. Cartea devine un act de curaj artistic și un exercițiu de sondare a sufletului într-o epocă dominată de superficialitate și viteză. Arcana animae este, în esență, un volum despre renaștere: a cuvântului, a

sinelui și a luminii interioare. Cartea ce nu poate fi grăbită. Este un volum care cere liniște, atenție și disponibilitate afectivă. Dumitru Talvescu reușește să construiască un spațiu poetic în care misterul nu este o barieră, ci un drum, iar sufletul - o arcă fragilă, dar indestructibilă, purtătoare de sens.

Prin acest volum, scriitorul Dumitru Talvescu se impune ca una dintre vocile de vârf în poezia românească actuală.

*****

DIN OCHII TĂI, NEMURIREA

Sub tălpile vremii curg raze de aur,
Martie plouă cu șoapte de floare,
Se-ntoarce din ierni primăvara de faur,
Și-n brațele tale devin sărbătoare.

Tu, mamă, ești vântul ce știe să cânte,
Ești lutul ce arde-n tăceri împletite,
Ești zborul ce suie prin frunze mărunte,
Ești marea ce-n mine se frânge-n ispite.

Mă ții între palme ca ruga aprinsă,
Iar sufletu-ți moale mă-nvață să fiu,
Mi-ai scris numele-n cer, cu privirea ta ninsă,
Și-n piept îmi tresare al dragostei viu.

În ochii tăi, mamă, e toamna și vara,
E pruncia ce încă mai doarme în mine,
E clipa ce-ntoarce tăcerea și seara,
E mâna ce șterge și dor, și suspine.

E glasul tău blând, ca un cântec de stele,
Ce-n noapte m-alină cu doruri ascunse,
Din vis mă ridici și-mi presari peste piele
Lumina născută din lacrimi nepuse.

Ești leagănul lumii, ești trunchiul din care
Se-nalță-n lumină tot omul ce sînt,
De ziua ta, mamă, mă-nchin cu visare,
Sărut rădăcina iubirii din gând.

Doina Guriță

DUMNEZEU ÎMI ZÂMBEȘTE

Dumnezeu îmi zâmbește
dintr-o clipă sfărâmată,
o rază rătăcită în abisul amurgului,
unde timpul se-nclină, obosit,
ca un arbore îmbrățișat de vânt,
iar sufletele cântă simfonii de tăceri.
Pe fruntea Lui, stelele curg
ca lacrimi desprinse din veșnicie,
iar ochii adânci ascund oceane de milenii,
unde valuri nesfârșite scriu poeme
pe care nimeni nu le va citi vreodată.
Cerurile tremură sub pleoapele Lui,
un freamăt al infinitului, o șoaptă fără sfârșit.
Pe buzele Sale, cuvintele tac,
iar taina rostirii
arde precum un surâs de lumină
ce-nflorește umbrele și le preface-n zori.
E chemarea lutului spre focul din înalturi,
unde fiecare dor se sparge în aripi,
bătând spre necunoscut.
Îmi vorbește în culori nemeșterite,
un curcubeu risipit în silabe divine,
pictând ceruri care ard
până devin rugăciuni nerostite.
Mâinile Lui sunt ramuri de migdal în floare,
atingând răni pe care tăcerea le-a ascuns.
Palma Sa poartă liniștea întregului univers,
o pecete de lumină peste tumultul din mine.
Dumnezeu îmi zâmbește,
iar în zâmbetul Lui mă pierd și mă regăsesc,
un fir de nisip mângâiat de valurile eternității,
un suspin topit în lumină,
o notă abia auzită
în melodia nesfârșită a cerului.

RĂDĂCINI ȘI ZBOR

În pântecul tăcerii, pământul îmi plânge,
Rădăcinile-mi cresc, dar cerul mă strânge.
Îmi port pașii în beznă, pe urme de foc,
Cu inima spartă, dar suflet de loc.

În palme am munți, în priviri am ocean,
În piept un vulcan, în glas un titan.
Umbra mea șoptește povești despre ieri,
Dar azi sunt un cântec, un strigăt spre cer.

Metafore-mi curg prin vene, străvechi,
Ca râuri de dor și ninsori pe poteci.
Sunt steaua ce arde când noaptea o-ngână,
Și ramul ce-i frânt, in muguri seva-și adună

Tăcerea e glasul ce-mi cântă-n abis,
Un dans între vis și ce-am fost și ce-am scris.
În mine, furtuni, în afară senin,
În lutul ce sunt, cresc aripi de crin.

Sunt toate acestea și sunt doar un om,
Dar timpul m-ascultă când scriu pe al său dom.
Îmi caut lumina, din umbră-n fior,
Și-n rădăcini crescute, găsesc al meu zbor.

Doina Guriță

Carmen Oltean

Identitate şi memorie culturală

Revista **Orient Românesc** are deosebita onoare de a anunța inaugurarea unei rubrici permanente, intitulată *„Identitate și memorie culturală”*, semnată de distinsa poetă româno-canadiană **Carmen Oltean**.

Personalitate lirică de o sensibilitate aparte, Carmen Oltean se distinge printr-o scriitură profundă, reflexivă, în care filonul identitar românesc se împletește armonios cu experiența diasporei. Iubitoare de țară, de frumosul românesc și de valorile perene ale literaturii naționale, poeta își asumă, prin opera sa, misiunea nobilă de a conserva și de a transmite memoria culturală a neamului românesc dincolo de granițe.

Rubrica *„Identitate și memorie culturală”* își propune să devină un spațiu al reflecției, al recuperării valorilor tradiționale și al dialogului între generații, aducând în prim-plan teme precum patrimoniul spiritual, continuitatea limbii române și vocația culturală a diasporei. Prin contribuția sa constantă, Carmen Oltean va consolida profilul academic și cultural al revistei, oferind cititorilor texte de înaltă ținută intelectuală și emoțională. Prezența sa în paginile revistei reprezintă nu doar o colaborare editorială, ci un act de reafirmare a identității românești în spațiul global, o pledoarie pentru memorie, demnitate și cultură.

******

Românii care sfințesc locul – Gala AREC - o seară a inimii românești din Canada

Sunt seri care nu se uită, seri în care timpul pare să se oprească pentru a lăsa sufletele să se recunoască. Gala AREC 2025 a fost una dintre acele seri. *La Venu Event Space* din Vaughan, într-o seară de octombrie cernută în lumini și eleganță, steagul României a stat alături de cel canadian ca o rugă de recunoștință și iubire. Gala AREC 2025, organizată de Asociația Inginerilor Români din Canada (Association of Romanian Engineers in Canada), a fost nu doar o celebrare a profesioniștilor români din diaspora, ci o seară a spiritului, a prieteniei și a excelenței. AREC s-a născut în anii 2001–2003, din inițiativa unor ingineri români care au dorit să creeze o punte între valorile românești și oportunitățile profesionale din Canada. De-a lungul celor 22 de ani, asociația s-a transformat într-o comunitate deschisă tuturor profesioniștilor de origine română, indiferent de domeniu. Astăzi, în jurul AREC se adună oameni de știință, artiști, antreprenori,

medici, avocați și specialiști din multiple ramuri, uniți de aceeași pasiune pentru excelență și de dorința de a dărui. Este o familie de suflet și valoare, un loc unde prietenia și profesionalismul se întâlnesc. Motto-ul asociației, care a însoțit fiecare etapă din istorie, rămâne și azi un adevăr viu: „Together we are stronger!”. Cu o tradiție de peste două decenii, AREC rămâne o inimă vie a comunității românești din Canada. În jurul acestei echipe se adună oameni de valoare, ingineri, antreprenori, artiști și vizionari, care duc mai departe ideea de competență și solidaritate, păstrând legătura sacră cu rădăcinile românești. Unul dintre pilonii cei mai frumoși ai AREC este sprijinul oferit tinerilor din comunitate. De ani de zile, datorită sponsorilor generoși, tinerii beneficiază de tarife simbolice la evenimente și gale, pentru a-i încuraja să se implice, să cunoască și să colaboreze. Prin proiecte de networking și mentorat, asociația a ajutat numeroși studenți și absolvenți să își găsească primul loc de muncă, un internship sau un program co-op, într-un gest constant de solidaritate. Membrii AREC devin prieteni, mentori, modele – oameni care se ajută unii pe alții, ca într-o mare familie a inimii românești din diaspora.

Discursul președintelui Emil Caraghin a fost o mărturie a pasiunii și a bunătății care definesc această asociație. Cu modestie și forță morală, a vorbit despre mentorat, educație și dăruire, despre punțile care unesc generațiile de profesioniști români din Canada. În fiecare cuvânt s-a simțit credința că excelența nu se clădește doar prin cunoștințe, ci și prin suflet.

A urmat un moment de profunzime dedicat celor care au ridicat temelia acestei organizații, Daniel și Simona Cheoreanu. De două decenii, acești oameni minunați întruchipează dăruirea, rafinamentul și harul de a uni. Prin viziune, discreție și noblețe, au condus AREC cu o eleganță aproape liturgică, nu doar administrând, ci inspirând, modelând caractere, clădind punți și luminând drumul altora. Astăzi, Daniel Cheoreanu este președinte onorific al AREC, un titlu care

reflectă nu doar meritele sale, ci și dragostea și respectul pe care întreaga comunitate i le poartă. Chiar dacă au predat ștafeta noii conduceri, prezența lor rămâne esențială; sunt o coloană de lumină în centrul acestei familii extinse. Prin ei, excelența a căpătat chip uman, iar AREC a devenit mai mult decât o organizație – o vibrație de frumusețe, echilibru și dragoste pentru rădăcini.

Evenimentul din 25 octombrie 2025 a fost o celebrare a celor 22 de ani de activitate ai AREC – o seară a excelenței și a prieteniei româno-canadiene, care a adus împreună oameni de știință, antreprenori, artiști și lideri ai comunității. Printre invitații de onoare s-au numărat Excelența Sa Bogdan Manoiu, Ambasadorul României în Canada, Oana-Raluca Gheorghe, Consul General, și Florentin-Titov Gheorghe, Consul, ale căror cuvinte au adus un sentiment de mândrie și unitate. Prin discursurile lor calde și pline de respect s-a simțit legătura vie dintre România și fiii săi aflați în lume, dar rămași aproape prin credință și iubire. Evenimentul a fost posibil datorită sprijinului generos al comunității româno-canadiene și al partenerilor care cred în valorile culturale și umane ale AREC. Toți purtăm în piept România noastră, chiar dacă trăim pe alte meleaguri. Am clădit-o și aici, în Canada, cu trudă, pasiune și demnitate. Fiecare dintre noi este o arteră vie a sufletului ei care bate dincolo de ocean, neobosit, cald și plin de dragoste. Prezența fiecăruia a fost parte din această frumoasă întâlnire de suflet, dovadă că diaspora nu doarme; ea trăiește, creează și își afirmă identitatea prin lumină, prin muncă și prin unitate. În spatele acestei seri desăvârșite s-a aflat o echipă dedicată, asemenea unui stup de albine, unde fiecare a lucrat cu dăruire și bucurie. O mențiune aparte merită Roxana Ichim, a cărei implicare, energie și grație au fost o veritabilă coloană de sprijin pentru întreaga organizare. Echipa AREC, alcătuită din oameni de o rară

dedicație, între care Paul Goldberg, Cristina și Robert Andreescu, a lucrat cu pasiune, într-o armonie care a făcut posibilă strălucirea acestei seri. Alături de ei, mulți alți voluntari și colaboratori au adus această gală la nivelul unei adevărate capodopere comunitare.

Serata a fost surprinsă cu sensibilitate de fotograful Radu Secașan și de cameramanul Raul Dudnic, care au reușit să transforme emoția serii în imagini vii, ce vor rămâne mărturie a unei comunități unite și luminoase. Pentru mine, această seară a avut o semnificație aparte. Am primit cu bucurie Award of Excellence, un gest care mă onorează și mă emoționează profund. Le mulțumesc din inimă echipei AREC și tuturor celor care, prin încredere și generozitate, au făcut posibil acest moment de recunoaștere. Este o bucurie și o responsabilitate de suflet, o dovadă că acolo unde există oameni buni și dăruiți, România continuă să trăiască, chiar și departe de hotarele sale.

Mulțumesc președintelui Emil Caraghin, echipei AREC, fostei conduceri Daniel și Simona Cheoreanu, Roxanei Ichim și tuturor celor implicați pentru generozitate, rafinament și dragostea cu care mențin vie această mică mare Românie în Toronto. Prin munca lor, prin eleganță și profesionalism, ei dovedesc că diaspora românească este o forță a binelui și a demnității.

Și pentru că niciun eveniment nu există fără sufletele care îl însuflețesc, se cuvine spus că prezența fiecăruia dintre invitați a fost o parte din această mare țesătură românească a lumii, o țesătură caldă, vie și unită, în care fiecare fir luminează prin devotament, recunoștință și dragoste pentru rădăcini. Sub cele două steaguri care au vegheat această seară s-a simțit că nu există distanță între patrie și diaspora, ci doar o inimă comună care bate în două lumi și o singură limbă, cea a iubirii de neam.

Carmen Cristina Oltean - Toronto

Flăcările Transilvaniei care nu se sting

O carte recitită cu mai multă emoție decât la prima întâlnire. Poate că nu e vorba doar despre lectură, ci despre dorul intens care se instalează după o carte ce te locuiește, despre acea anticipare aproape metafizică a gustului lecturii, un fel de lăcomie a sufletului, care nu vrea să consume textul, ci să se lase din nou cuprins de el. Poate că termenul lacom pare forțat, dar este exact starea trăită la a doua citire a volumului „Transilvania. Lacrimi și cruci", o stare diferită de fascinația primei întâlniri. Vara trecută, lectura mi-a adus un sentiment amestecat de intimitate și călătorie; acum, recitirea a declanșat un fenomen interior mult mai adânc, ca și cum nu doar aș fi citit, ci aș fi retrăit: atingerea filonului de aur, forfota târgului de la Abrud, auzul graiului vechi românesc, acel grai care nu descrie lumea, ci o cheamă la viață. Fiecare cuvânt arhaic, fiecare regionalism a făcut să-mi zvâcnească ființa cu o intensitate rară. Nu ca efect stilistic, ci ca reactivare a unei memorii adânci, de neam, de limbă, de apartenență. Cum poate un autor să înșiruie istorie, personaje vii, locuri, păduri, biserici, mine, târguri și să pună graiul românesc vechi, dulce și sacru într-o asemenea intensitate expresivă, fără să aibă o iubire structurală pentru cuvintele axiale ale limbii? Da, putem spune cuvinte axiale: acele cuvinte care nu sunt decorative, ci susțin lumea, ca niște stâlpi nevăzuți. Forța acestor povestiri nu stă doar în narațiune, ci în imagistica vie, în setea de frumos care mă consumă, dar nu se epuizează, într-o visterie mai prețioasă decât orice bogăție materială; o bogăție metafizică, antropologică, lingvistică.

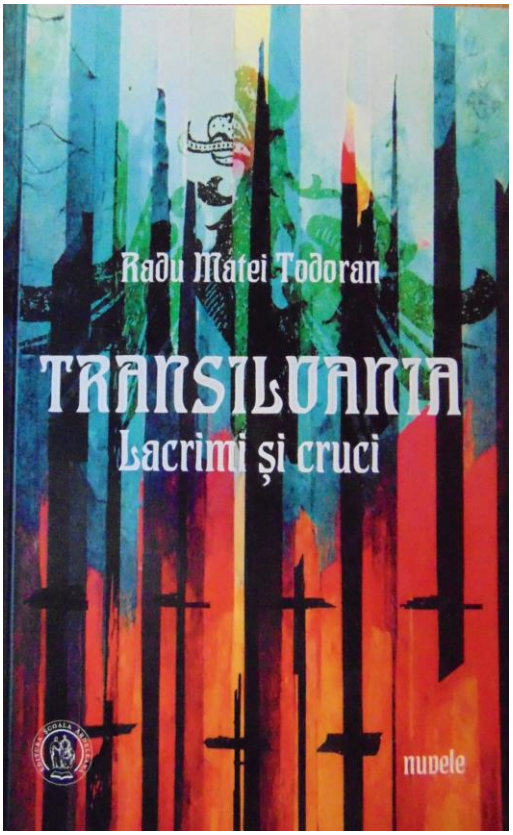

Cartea începe cu *Despicata,* iar această alegere nu este întâmplătoare. Prima poveste are aer de basm, dar miez de realitate inițiatică. Mihu Gritti nu este doar un personaj, ci un om ales de vis, responsabil nu de aur, ci de menirea lui. Visul care îl urmărește nu e o poftă, ci o chemare; nu îl îndeamnă la îmbogățire, ci la rânduială. Aurul, în această poveste, nu este pradă, ci probă. Filonul nu strălucește ca promisiune a câștigului, ci ca rană luminoasă a muntelui, iar omul este pus în fața unei alegeri morale. Aici se vede una dintre marile reușite ale lui Radu Matei Todoran: respectul față de filon, față de munte, față de dar. Aurul nu este smuls, ci ascuns; nu este împărțit, ci legat prin jurământ. Vâlva Băii nu apare ca element folcloric ornamental, ci ca instanță morală. Ea nu dă, ci cere; nu promite, ci condiționează. Aurul poate exista doar dacă se întoarce în comunitate sub formă de biserici, cruci, școli. Aici povestea depășește literatura și intră în antropologia sacrului românesc, unde darul care nu se întoarce devine blestem. Numărul șapte nu este simbol decorativ, ci măsură a desăvârșirii, iar jurământul devine act fondator. În Despicata, Todoran scoate la suprafață o esență profundă a mentalului arhaic: bogăția nu legitimează omul; omul legitimează bogăția prin ceea ce zidește cu ea. Limbajul nu este forțat arhaic, nu e muzeal, nu e exhibat. Este organic. Cuvântul are greutate, miros, textură; fraza merge cu pas de om prin noroi, nu plutește. De aceea cititorul simte că a fost acolo, că a intrat în peșteră, că a văzut aurul, că a respirat pădurea. Despicata nu este doar o poveste de început; este cheia morală a întregii cărți. De aici înainte, cititorul știe deja regula lumii în care a intrat: nimic nu este gratuit, nimic nu este întâmplător, nimic nu este fără preț interior.

În pasajul despre pietism, Todoran atinge o adâncime spirituală rară. Nu vorbește despre Dumnezeu ca idee, ci îl lasă să se simtă în lucrări, în tăceri, în felul în care natura răspunde omului curat. E o spiritualitate a inimii, trăită, nu declarată, care îți intră în sânge ca un adevăr vechi. De aceea fragmentul are putere; este viu, smerit, și rămâne ca o binecuvântare discretă peste pagină.

În carte, Sofronie nu e pus pe un piedestal; e pus în inimă. Todoran nu îl mitizează; îl păstrează viu: răspunderea ca stare lăuntrică, nu ca retorică; memento mori trăit cu trezvie, memento vivere trăit cu măsură; o făptură care se mistuie pentru ceilalți, fără să ceară nimic în schimb. Așa cum

amintește și autorul, puterea lui nu stă în pedeapsă, ci în felul în care „a zidit un Bălgrad în inima românilor”. Și, poate, tocmai de aici mirarea; un om simplu despre care Nicolae Iorga spunea că „abia reușea să citească”, ajunge să miște norodul prin limba lui, prin neînfricare, prin răspunderea clipelor trăite până la capăt.

În figura lui Atanasie, Todoran aduce în roman drama conștiinței prinse între rânduieli care nu mai încap una în alta. Atanasie nu este un personaj al zgomotului, ci al fisurii lăuntrice; nu trădează din slăbiciune, ci se frânge din prea multă greutate. În el se vede cât de dureros poate fi momentul în care identitatea nu mai este doar moștenire, ci alegere, iar alegerea cere un preț care nu se plătește cu vorbe, ci cu ruptură. Atanasie nu e judecat în roman; e lăsat să se arate în toată ambiguitatea lui umană, ca semn al unei epoci în care sufletul românesc era silit să se negocieze pe sine. Prin el, Todoran nu caută verdict, ci înțelegere; nu condamnă, ci arată rana. Iar această rană, tăcută și adâncă, face parte din istoria nevăzută a Transilvaniei, aceea care nu se citește în tratate, ci se simte în conștiință.

În povestea holerei, nunta nu mai este act social, ci un act de limită. Nu e validată de sat, ci martorii sunt puțini, aproape inexistenți: un singur personaj, doctorul, adică rațiunea, și absența grea a tuturor celorlalți. Clara nu este condusă spre viață, ci spre prag. Nunta fără mireasă nu unește, ci închide. Ultimul semn al Clarei nu este moartea, ci iubirea mutată din planul trupului în cel nevăzut: o iubire care nu mai cere prezență, ci acceptare; nu mai caută viitor, ci sens. În logica metafizică a romanului, Clara rămâne ca o pecete de lumină tăcută: un suflet care plătește pentru ca lumea să poată continua, o formă de jertfă curată, necerută, prin care răul se stinge. Aici Todoran atinge una dintre cele mai adânci idei ale cărții: că iubirea adevărată nu se sfârșește în moarte, ci se mută din vizibil în rânduială.

Despre „Plăsele de os”, Todoran așază răul într-un obiect mic, dar cu tăiș mare în conștiință: cuțitul cu plăsele de os. Nu este podoabă de atmosferă; este semn. Osul, galben și rece, prins de fier, pare o amintire de moarte lipită de mână, iar gestul lui Lobonț, care îl înfige nepăsător în tăblia mesei, anunță o lume în care jurământul se mută din sfințenie în complicitate, iar satul ajunge inventariat, ca o pradă, după „iugăre” și pungi. În această poveste, hanul Făgădăului și drumul țării, locuri făcute pentru adăpost și rânduială, se schimbă în capcană. Începutul are frumusețe întunecată, cu lună puțină, plopi „mocnind” și râu „orfan”; tocmai din această liniște, ca dintr-o pernă smulsă brusc, se naște ambuscada. Todoran arată limpede cum lăcomia și frica de oameni, nu de cer, pot răsturna rostul unei așezări: nu mai domnește ospitalitatea, ci lista; nu mai domnește cinstea, ci porunca rostită „în tuturez”; nu mai domnește casa, ci pădurea cu „fagul trăsnit”. Iar cuțitul cu plăsele de os rămâne, peste toate, ca o pecete a degradării: nu ucide doar trupuri; taie și legătura nevăzută dintre om și legea lui lăuntrică.

Todoran ne dă, în fond, un roman meditativ despre identitate și conștiință, despre sacrul care nu se strigă, ci lucrează în om, în munte, în rânduieli, în graiul vechi care nu descrie lumea, ci o reîntemeiază. Transilvania lui nu este peisaj, ci memorie vie, iar personajele nu sunt simple figuri de poveste, ci mărturii despre cum se ține un neam în picioare, prin demnitate, prin măsură, prin

așezarea inimii. Și, poate cel mai prețios, cartea deschide o bucurie demult uitată, uneori trivializată de grabă și de zgomot, bucuria de a înțelege cât suntem de bogați în rădăcini, în limbă, în duh, în frumusețea aceasta care nu are nevoie de podoabe ca să fie adevărată.

Așa cum visul îl îndrumă pe Mihu Gritti către filon, tot așa o rânduială nevăzută pare să-l fi îndrumat pe Todoran către un filon de grai, imagini și conștiință, pe care îl deschide cu măsură și cinste.

*****

Cronică literară - „*Domnița și Tudor Avădanei*” de David Kimel

Există cărți care se citesc liniștit și există cărți care se citesc cu febră, cu acel soi de nerăbdare interioară care nu te mai lasă să le pui jos. *Domnița și Tudor Avădanei*, semnată de David Kimel, aparține fără îndoială celei de-a doua categorii. Nu prin senzațional, nu prin artificii stilistice, ci prin densitatea vie a unei munci asumate până la capăt și prin respectul profund față de istorie și față de om.

Stabilit în Canada din 1975, David Kimel își asumă în acest roman una dintre cele mai dificile mize literare: aceea de a scrie despre Regina Maria a României fără a o transforma într-un monument rece. Cartea nu este o biografie și nu este nici un tratat istoric; este o construcție literară amplă, în care istoria se respiră prin destine, prin gesturi, prin frământări și alegeri. Tocmai această opțiune face romanul atât de convingător și de actual.

Se simte de la primele pagini că nimic nu este improvizat. În spatele textului se află ani de lecturi, de confruntări cu surse, de verificări atente. David Kimel nu se mulțumește cu versiuni comode sau cu clișee istorice; el caută, compară, aprofundează, iar această rigoare îi permite, paradoxal, o mare libertate literară. Istoria nu este povestită mecanic, ci așezată în viața interioară a personajelor, astfel încât cititorul ajunge să înțeleagă epoca nu doar prin fapte, ci prin trăire.

Unul dintre marile merite ale cărții este felul în care reușește să echilibreze dimensiunea politică și cea umană. Războaiele Balcanice, contextul european tensionat, reformele inițiate sub Carol I, epidemia de holeră din 1913 apar nu ca simple repere cronologice, ci ca presiuni reale asupra oamenilor. Pagini dedicate holerei au o forță aparte, pentru că readuc în lumină o realitate prea puțin cunoscută: România a fost, la acel moment, un exemplu de organizare științifică și de răspuns medical coerent, într-o Europă încă vulnerabilă. Aceste secvențe dau romanului nu doar gravitate, ci și un sens al responsabilității istorice. Deși epidemia de holeră constituie nucleul dramatic al acțiunii, romanul nu este despre boală, ci despre ceea ce boala scoate la iveală în oameni.

Prezența lui Vladimir Ghica în carte este, de asemenea, esențială. Nu ca figură idealizată, ci ca om al faptelor, al slujirii directe, al sacrificiului tăcut. Prin astfel de personaje, David Kimel sugerează că istoria mare se sprijină adesea pe oameni care nu caută gloria, ci împlinirea unei datorii morale.

Stilul autorului este profund și limpede. Fraza curge fără ostentație, observația este fină, iar emoția nu este niciodată forțată. Există o maturitate a scrisului care vine din timp și din disciplină, nu din dorința de a impresiona. Tocmai de aceea lectura rămâne surprinzător de relaxată, chiar și atunci când subiectele sunt grave. Personajele istorice își recapătă umanitatea, iar cititorul este invitat nu să le admire de la distanță, ci să le înțeleagă.

Cartea lui David Kimel se înscrie într-o tradiție solidă a scrierilor dedicate Reginei Maria, alături de volumele memorialistice lăsate chiar de ea și de marile biografii care i-au fost consacrate de-a lungul timpului. Diferența este însă una esențială: *Domnița și Tudor Avădanei* nu urmărește să dubleze istoria deja cunoscută, ci să o facă locuibilă, să o aducă în spațiul viu al literaturii, acolo unde personajele istorice respiră, iubesc, suferă și aleg. În acest sens, romanul nu concurează cu lucrările consacrate, ci le completează, oferind o perspectivă profund umană asupra unei figuri care a modelat destinul României.

L-am cunoscut pe David Kimel în timp ce lucra la acest roman, în biroul său de acasă, înconjurat de rafturi pline, de dosare, de note scrise de mână și de documente adunate cu răbdare. Era o liniște concentrată acolo, aceea a unui om care nu se grăbește, care verifică, recitește și caută adevărul dincolo de aparențe. Am văzut atunci nu doar un scriitor, ci un truditor al memoriei; un om care știe că fiecare pagină poartă o responsabilitate și că istoria nu poate fi tratată superficial fără a fi trădată. *Domnița și Tudor Avădanei* este rezultatul unei vieți de muncă intelectuală și de fidelitate față de adevăr. Este o carte scrisă cu răbdare, cu conștiință și cu un profund respect față de România și față de istoria ei. Într-o epocă a grabei și a superficialului, demersul lui David Kimel are valoarea unui gest rar: acela de a construi temeinic, fără zgomot, dar cu o forță care rămâne.

Domnița și Tudor Avădanei nu este doar o carte; este un dar sacru înmânat cititorului cu smerenie și rigoare. Ca autor nonagenar, David Kimel nu cere nimic și nu revendică nimic; el oferă. Oferă timp, adevăr, memorie și o lecție de demnitate. Prin această carte, istoria României nu ne este predată, ci ne este încredințată.

Carmen Cristina Oltean - *24 ianuarie 2026*

MARINELA BABA

Sunt oameni care își trăiesc viața ca pe un dar de lumină. Marinela Baba are un astfel de har.

În prezența ei înțelegi că frumusețea nu este podoabă, ci respirație a inimii. Este unul dintre acei oameni care trăiesc în lumină și o dăruiesc mai departe fără osteneală. Mângâierea glasului ei, firea ei așezată, privirea senină au puterea de a așeza pace în oameni. Nu vorbește despre bine, ci îl face. Nu caută recunoaștere, ci lasă faptele să adune ziduri nevăzute de lumină între oameni. O știu de mulți ani. Am fost colege la televiziune, iar de atunci am păstrat o prietenie așezată, caldă, din acelea rare pe care nici timpul, nici distanțele nu le pot umbri. Marinela are darul prieteniei adevărate, prietenie care nu se măsoară în vorbe, ci în prezență, în deschidere, în inimă.

Născută la 4 aprilie 1964 în satul Șard, județul Alba, a rămas așezată în rădăcina locului. Pentru ea, satul nu este trecut, ci inimă vie. A simțit devreme că folclorul este mărturie a sufletului românesc, că în cântec se păstrează chipul Domnului și amintirea celor dragi. A pornit să culeagă cântece din aproape toate zonele etnofolclorice ale județului Alba, adunându-le cu grijă, ca pe niște prunci ai memoriei.

A urmat Școala Populară de Artă din Alba Iulia la secția canto muzică populară, apoi Facultatea de Filologie din cadrul Universității 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia. A studiat pentru că a simțit chemarea. A cântat pentru că nu putea trăi altfel.

A debutat discografic în 1999 prin două albume de cântece populare și colinde tradiționale din zona Alba, înregistrări curate care păstrează căldura satului. A imprimat la Radio București și Radio Cluj și a colaborat cu ansambluri cărora le-a dăruit autenticitate: Doina Iancului din Câmpeni, Rapsozii Zarandului din Arad, Filarmonica de Stat Transilvania din Cluj Napoca, Crai Nou din Alba Iulia, Jidvei România, Doina Aiudului.

De-a lungul carierei, Marinela Baba a strâns cântece și colinde autentice care au devenit parte din arhitectura sonoră a Transilvaniei. Aparițiile sale discografice nu sunt simple imprimări, ci documente de suflet și memorie. Fiecare înregistrare păstrează respirația satului, povestea unei case, lumina unei sărbători. Albumul Slobod îi la colindat, realizat în 2021 împreună cu interpretele Maria Dan Păucean și Teodora Zărnescu Craiu, adună colinde străvechi din satul ardelenesc, cântate simplu și curat. Lucrează la un nou album cu cântece populare din zona folclorică Alba, chemare pe care o urmează cu bucurie. Glasul Marinelei are lăuntric tihna pământului. Are liniștea serilor de duminică. Are rugăciunea străbunilor.

În cântecele ei se simt pădurile, munții, lumina șesului, dorul călător, jocul și nașterea. Repertoriul ei cuprinde cântece și colinde vechi, alese cu grijă, pe care le împărtășește ca pe o liturghie. Nu interpretează, ci dă viață. Colindele cântate de ea coboară în suflet ca o apă limpede. Trezesc casa. Trezesc amintirile. Trezesc copilăria. Dincolo de scenă, Marinela Baba este culegătoare de folclor. A străbătut sate, a intrat în case modeste, a ascultat, a notat, a înregistrat. A cercetat pentru a salva. A primit moștenirea de la bătrâni cu respect, a protejat-o, a transmis-o mai departe. A reușit ceea ce puțini mai pot: a înțeles că tradiția este suflet viu și că fără ea nu ne-am mai cunoaște numele. Din anul 2000 este referent la Centrul de Cultură Augustin Bena din Alba Iulia, unde are grijă de patrimoniul cultural tradițional. A coordonat proiecte culturale dedicate patrimoniului imaterial: Jocul Călușerilor din județul Alba, Ceremonialul nupțial în abordare interetnică, Purtata fetelor și nevestelor de pe Târnave, Balada populară în zona Alba, Haidăul, proiectul Nunta în Transilvania, precum și Din Comoara Satelor. Aceste proiecte au salvat dansuri, ritualuri, cântece, datini și narațiuni care altfel s-ar fi pierdut. Vara aceasta, când ne-am reîntâlnit, mi-a deschis din nou drumul spre inima satului românesc. Prin ea am ajuns să scriu despre ultimul tulnicar, despre femeia din sat care țese și coase ii ca odinioară, despre vâltoare, despre claca la coasă, despre atâtea rânduieli care încă trăiesc. Ea mi-a reamintit cât de aproape este țara din sufletul meu.

Pe scenă este un astru calm. În biserică pare o preoteasă a tradiției. În mijlocul copiilor devine mamă. Poartă costume populare autentice, vechi, cusute cu migală. Alb, negru, roșu stins, broderii vechi încărcate de poveste, marame florale, veste de catifea, zăvelci prețioase. Pe Marinela aceste costume nu sunt podoabă, ci continuitate. Le poartă cu demnitatea unei regine și cu simțirea unei

femei din sat. În prezența ei se întâmplă ceva tainic. Oamenii se apropie unii de alții. Se recunosc. Se bucură. Marinela adună oameni, sate, meșteșugari, preoți, profesori, copii, artiști. Le deschide drumuri, vorbește în numele lor, îi sprijină, îi pune în lumină. De la ea pornesc semne bune. Este liant. Este punte. Este răsărit. Prietenia ei este dar rar. Cine a întâlnit-o știe că nu ajută doar uneori. Ajută oricând. Nu face diferențe. Nu judecă. Nu pune condiții. Nu cere nimic. Este o prietenă desăvârșită, o prezență care vindecă, o inimă care ține loc de acasă. Uneori nu își dă seama câte a făcut. Poate fiindcă harul adevărat nu vorbește despre sine. Harul se dăruiește. Marinela Baba trăiește exact așa: dăruind.

Este dovada că tradiția românească este vie atâta timp cât este iubită. Este dovada că satul românesc nu moare câtă vreme există glas care îl cântă. Este dovada că lumina nu piere dacă cineva o păzește cu inimă curată. Marinela Baba păzește lumina. O păstrează. O dăruiește.

Am avut șansa să fiu în spatele culiselor și să văd cu ochii mei câtă muncă, pregătire și rânduială stau înainte ca un artist să ajungă în luminile scenei. Uneori, privitorul vede doar cântecul, dar până la el sunt nenumărate fire nevăzute: grija pentru costum, pentru repertoriu, pentru orchestrație, pentru fiecare detaliu care dă viață unui moment. Această trudă nu se vede, dar se simte. Iar în cazul Marinelei, totul este făcut cu răbdare, cu inimă curată și cu bucuria celui care slujește o taină.

Carmen Cristina Oltean, Toronto, 11 noiembrie 2025

Mărţişoare în Toronto

În fiecare primăvară, în Toronto, prinde viață un gest care ne adună laolaltă, români uniți prin aceeași bătaie a inimii: mărțișorul. Irina Holic îl creează an de an cu migală și cu o bucurie limpede, ca și cum ar da, din nou, semnalul începutului primăverii încăpățânate din Toronto. Irina creează mărțișoare, dar ceea ce oferă depășește forma unui obiect. Ea aduce cu ea o continuitate. Pentru cei plecați de mult, mărțișorul rămâne una dintre cele mai simple și puternice dovezi că România încă încape în palma noastră. Un fir alb și roșu poate deschide, dintr-odată, ușa copilăriei: șnurul prins la piept, emoția de a-l dărui, sentimentul că primăvara începe cu un dar magic.

În colecțiile Irinei apar chipuri îmbrăcate în port popular, inspirate din zonele țării, fiecare cu personalitatea ei: culori, croiuri, detalii care spun povestea locului. Mărțișoarele devin astfel mici hărți ale apartenenței. Le porți și parcă îți amintești mai bine de unde vii. Aș numi-o, cu drag, zâna mărțișoarelor de Toronto. Nu ca metaforă, ci ca recunoaștere a unui dar rar: acela de a transforma tradiția într-o prezență actuală, vie, așezată frumos în ritmul comunității. Dincolo de mărțișoare, Irina creează și ceramică cu motive tradiționale românești: cești, suporturi, obiecte care duc semnul cusăturilor vechi în spațiul de zi cu zi. Nu sunt „suveniruri”, ci lucruri cu suflet, care îți fac dimineața mai românească și mai veselă. Un capitol special îl au atelierele ei cu cristale. Irina lucrează cu pietre, cu sârmă, cu formă și simbol, iar celor care participă le rămâne nu doar un „copăcel” creat de mâna lor, ci și un sentiment de împlinire: au construit ceva frumos, cu răbdare, într-un cadru care le dă voie să se reconecteze cu ei înșiși și cu ceilalți. Iar imaginea familiei ei, îmbrăcată în costum popular, completează firesc tot acest univers. Este o

dovadă vizibilă că tradiția nu se păstrează doar prin vorbe, ci prin felul în care o trăiești, o porți, o așezi în sărbătoare și în viața de fiecare zi. Irina Holic merită cinstită în diaspora pentru această continuitate dăruită cu generozitate. Pentru că, datorită ei, mărțișorul nu rămâne o amintire de acasă, ci devine o bucurie prezentă, aici, între noi, în Toronto.

Carmen Oltean, Toronto

Iarna unei duminici

Duminică.

Soarele își dăruiește razele parcă în mod neobișnuit.

Luminează ca un neon răsfrânt peste movilele de zăpadă.

Nu este lumina aceea care încălzește. Este o lumină vitregită de putere.

Am impresia că afară este ca într-un salon de bolnavi care așteaptă vindecarea ca pe o primăvară.

Totul pare amorțit.

Lipsește vlaga pe care numai soarele din miezul verii o știe dărui, ca miezul unei pâini. Vlaga care scoate amorțirea din trupuri, din copaci, din oameni, din gânduri.

Astăzi nu este de plimbat.

Frigul mușcă prin haine care, în alte zile, îmi sunt suficiente să mă simt lejer.

Mă întreb dacă și alții se simt captivi ca mine.

Este perioada în care îmi slăbesc puterile de răbdare.

Nu am fost dintotdeauna așa.

Dar „bătrânețea nu vine cu ceterași”, cum spune Alunița.

Și poate că nu este doar despre vârstă. Poate este despre oboseala adunată în ani.

Simt o captivitate care nu știu sigur dacă vine din iarna de afară sau din cea dinlăuntru.

Un pic nu stau locului.

Nu există un loc care să mă țină mult timp fără să simt nevoia de evadare.

Întotdeauna am ceva de făcut, chiar și când nu am nimic planificat.

Mă gândesc la copaci. Par că stau degeaba.

Dar în ei funcționează o uzină. Sub ei pământul lucrează.

Apa șovăie, dar curge.

Viața nu se oprește niciodată, doar își schimbă viteza.

Păsările dau semne de încântare.

Primele semne ale primăverii nu se văd, dar se aud.

Aici iarna și primăvara se hârjonesc ca două țațe născute să facă asta, la fel de natural cum respiră.

Se împing. Se păruiesc. Se anulează una pe alta.

Și din încăpățânarea lor ies ghioceii.

În fiecare an mă bucur ca de o minune.

Și în fiecare an mă tem. Mă tem că nu pot face față frigului.

Mă tem că îi va îngropa iarna sub zăpadă, ca o amazoană.

Mă zbat pentru ei ca pentru un nou-născut lăsat afară.

Și totuși revin. De ani buni. Victorioși. Eu tremur. Ei știu.

Nu aștept primăvara ca pe un tren pe care știu sigur că îl voi lua.

După douăzeci și cinci de ani de Canada, anotimpurile îți joacă renghiuri.

Țara aceasta are schimbări de dispoziție care ar speria și un om bipolar.

Te obișnuiești să nu mai promiți nimic nici vremii, nici ție.

Totul pare adormit, ca un ceas neîntors.

Doar veverițele par că nu au treabă.

Se cațără ici și colo, nestingherite, cu aceeași blană bogată.

Mă mir mereu că vara nu le este prea cald.

Cum ar fi să umblu și eu vara îmbrăcată cum mă îmbrac iarna?

Poate că iarna adevărată nu este afară.

Poate este suma tuturor așteptărilor amânate.

A tuturor plecărilor.

A tuturor lucrurilor pe care le porți în tine fără să le mai spui nimănui.

Și totuși, scriu. Scrisul este felul meu de a face foc.

Mic. Interior. Un foc care nu topește zăpada, dar ține sufletul viu.

Dacă din nimic poate ieși ceva, atunci poate dintr-o iarnă se poate naște un gând bun.

Și dacă dintr-un gând bun se naște un cuvânt viu, poate că primăvara începe, de fapt, dinăuntru.

De ce am impresia că iarna asta m-a înghițit ca un șarpe boa și aștept vlăguită să mă scuipe cum te trezești dintr-un vis urât.

Carmen Oltean

Florina Blidariu

Poeta **Florina Blidariu** se remarcă printr-o sensibilitate lirică autentică și printr-un discurs poetic de o rafinată profunzime, în care emoția este transfigurată în expresie artistică de înaltă ținută. Opera sa cultivă valorile spirituale și estetice ale culturii române, configurând un univers interior marcat de delicatețe, introspecție și fidelitate față de frumosul literar. Prin forța sugestivă a imaginii poetice și prin finețea reflecției, creația sa devine un spațiu al meditației asupra condiției umane, al memoriei afective și al continuității identitare, reafirmând rolul poeziei ca formă de cunoaștere și ca act de responsabilitate culturală. În același timp, vocea poetică a **Florina Blidariu** se distinge prin echilibrul dintre rigoarea expresiei și vibrația lăuntrică, conferind discursului său o noblețe intelectuală ce o așază cu demnitate în peisajul literaturii contemporane.

A fost noapte..

Cerul în întunericul lui părea alb
de lumina stelelor.
Vântul, oftând, îşi făcea dansul
Printre crengile teilor uscați şi ale salciei plânse,
Ce şi-au întins rădăcinile eterne,
pe furiş, în linişte,
Peste gurile celor ce nu vor să vadă.
Nu se mai aude glas, suspin, oftat;
Numai aerul curge în direcția ochilor:
E rece, clipeşti... trece o clipă.
Deschizi ochii larg... Acum vezi acea noapte,
Muşchii ți se zbat şi în lupta lor
Mâinile îți apasă pieptul urcând
cadențat spre obraz.
Degetele fredonează un poem idilic
Pe pleoapele obosite
Şi genele-s fascinate de umorul antic
De pe vremea lui Vergiliu.
Timpul se scurge letal.
Te păcăleşte şi din nou revine la normal,
Joacă-te cu el!
Fă-l doar un calambur,
Tu, om minunat!

Negare

De-ar fi să colind pământul
La tine m-aş întoarce.
Ți-aş aduce trandafiri albi
şi un semn de carte,
L-aş pune între petale,
Aş număra zilele
Şi tot la tine m-aş întoarce..
Să-ți fac pat şi cunună,
Să-ți pun perna de flori la cap,
Să miroşi a busuioc
Şi măcar o clipă să mă gândesc:
Tu n-ai murit deloc!

Autoportret

Poate sunt un vis al oricui şi
poate al nimănui
Poate sunt o peluză peste care creşte
iarba
Poate sunt o fotografie pe peretele
cuiva

Sau poate sunt un vers dintr-o melodie

necompusă

În final sunt doar un gând care zboară

peste tot şi niciunde –

Şi niciunde..

O fereastră

Priveşte, cerul s-a deschis...

opreşte timpul,

Spune-le păsărilor să tacă,

Ascultă! Vine un porumbel,

Se aşază pe crucea de lemn,

are ochii ei...

O lacrimă i-a căzut şi pământul

s-a veselit.

Am închis ochii o clipă, s-a dus.

S-a închis cerul, dar în secret

a mai lăsat o fereastră deschisă

către inimile noastre

pe care le udă zi de zi.

Trebuie doar să simți...

Asfixiere

Nu pot să respir.
Frigurile mă apasă tot mai tare
Şi străbat noaptea din ce în ce
mai greu.
Simt cum tot întunericul vine
peste mine şi mă asfixiază.
Încerc să dorm.
Nu pot...
Mă cuprinde un dor de îngeri,
Ştiu că ei sunt cu mine,
Dar nu-i văd,
Nu sunt atât de vrednică pentru asta,
Sunt doar eu:
o singuratică într-o casă mare cu multă lume...
Mă sufoc.

Oraşul cu salcâmi

În oraşul cu salcâmi, ploaia
se prelinge straşnic
pe scheletul vegetației.
Un om stă şi priveşte.
Nu înțelege nimic.

A plecat şi pământul

i-a păstrat urmele.

Măcar amprentele pantofilor

să rămână în lut,

Măcar ele să privească și

să nu uite oraşul,

salcâmii şi ploaia.

M-am născut

M-am născut într-un sat

Ce-și poartă inima în munți

Și își flutură aripile deasupra văilor

Unde apa curge de la rădăcina pomilor

Cu gust de pământ și piatră

M-am născut într-un sat

Unde casele erau pe atunci simple

Mirosul de pâine coaptă pe vatră

Îți deschidea poarta

Și râsetele copiilor erau duse de vânt

Mai departe

Acolo unde crestele erau singure

Și frunzele se jucau în cerc

Ca să le înveselească

Câteodată mai aud focul din sobă

Și mai văd un fus torcând a timp si dor

Mai văd ochi de copil într-o oglindă veche

Și visuri ce au rămas la fel

În liniștea unei seri de vară

Crezând că stelele căzătoare

Sunt pistruii de pe față

M-am născut într-un sat

Unde rugăciunile mamei

Picurau lacrimi pe drumurile

Ce păstrează câțiva pași grăbiți

Și caut iarăși prin urme

Un tropăit de cal

Să-mi șoptească vreo amintire rămasă

Și aud glasuri ce tânjesc după glasul meu

Iau o scoică și-l închid acolo

O arunc în mare și Dumnezeu o pune

Îngerilor la ureche

Iar valurile se apleacă și tac

Când satul tot mai crește între munți

Și timpul se oprește în pâinea ruptă cu mâna

Atunci...

Îngerul

Am bătut într-o inimă

Pe când timpul era doar timp

Și ea s-a deschis

Din rugăciuni amestecate cu lacrimi

Au crescut aripi de înger pe pământ

Și cerul a coborât, alunecând pe

Raze de soare

Când iarba era încă udă

De la ploaia măruntă ce-și

Vărsa dorul în ochii tăi

Am luat clipitul lor

Și l-am pus în primul răsărit de la munte

Iar genele făceau umbre pe pietre

Și copacii parcă plângeau după frunzele lor

Și-mi puneai în păr flori crescute de-un izvor

Adormeam ca un copil, visând atunci

Cum îngerul rostește rugăciunea

Lângă o apă luminată de un soare căprui

Și stai...mai stai...

Până se oprește timpul când nu mai are timp

Când dormeai

Ți-am furat o geană

Ce am sărutat-o

Și Dumnezeu m-a văzut.

Am suflat și a zburat

Pe aripa unui înger în treacăt

Și îngerul a dus-o la serafimi

Punând-o in inima harpei

Ce cântă imnuri Fecioarei.

Din ceruri

Trimise pe pamant

În lacrima fulgilor

Acoperiți de urmele cuiva

Sau în sărutul meu

Ce-l prefac într-o stea căzătoare

Oprită în ticăitul inimii tale

Și ascult la îngeri

Cum din harpă iar și iar cântă

Și zâmbești în somn

Eu te fur pe o geană Și zbor. Zbor...

De la începutul lumii

Dumnezeu ne-a ținut

În aceeași palmă

Ca pe două stele

Ce aprindeau obrajii

Însetați de lumina

Ochilor negri

De toamna pistruilor

Ce se pictau pe față

De tropăitul calului din vis

Ori de ecoul glasului

pe crăpătura buzei

Ce stă rezemat dinadins?

Și-n a doua zi cerul a fost sus

Pământul jos

Ca fumul tăiat de-o aripă-n zbor

Iar marea și-a lăsat apa în stânci

Și s-a făcut munte

I-a luat țărmul

Și l-a făcut pajiște

Când timpul gonește

Fiecare drum fără pași

Și tu vezi de la un geam

Și taci...

Florina Blidariu

O seară a inimii la Montreal

Clubul Arteon din Montreal a devenit, într-o seară de toamnă, un loc unde cuvintele au ținut loc de drumuri lungi între continente. Pentru românii adunați acolo, întâlnirea nu a fost doar un eveniment literar, ci o revenire într-un acasă împărtășit; un acasă al limbii, al memoriei și al prieteniei trăite în comunitate.

În centrul acestei țesături de oameni și povești se află Corina Diana Haiduc, scriitoare, publicistă și farmacistă de profesie, președintă a Asociației Culturale Române din Montreal. De ani întregi, ea poartă pe umeri, cu discreție, rolul de a țese legături durabile între România și diaspora. Scrisul, munca de organizare, prezența constantă în viața comunității au făcut din numele ei o garanție de seriozitate și suflet pus în tot ceea ce atinge.

Activitatea ei nu se vede doar în serile calde de la Arteon, ci și în proiecte de anvergură. Un exemplu este evenimentul Regina Maria 150 de ani de lumină și iubire. O viață pentru România, o inimă pentru popor, organizat în comunitatea românească din Montreal la 31 octombrie 2025. Atunci, mesaje video din partea președintelui României, Nicușor Dan, și ale istoricului Nicolae Pepene, directorul Muzeului Județean de Istorie Brașov, au însoțit un program care a reunit diplomați, istorici, artiști și membri ai comunității.

Ambasadorul României în Canada, ES Bogdan Manoiu, Ambasada României în Canada, Ambasadorul Republicii Moldova în Canada, ES Sergiu Odainic, Consulatul General al României la Montreal, prin doamna consul general Tullia Balla, precum și fostul ambasador al Canadei în România și Republica Moldova, Gilles Duguay, împreună cu Cristina Duguay, traducătoarea volumului Regina Maria și Joe Boyle, o dragoste imposibilă, au dat evenimentului o dimensiune istorică și simbolică.

Seara a fost întregită de lansarea cărții semnate de Gilles și Cristina Duguay, de expoziția fotografică oferită de Nicolae Pepene și de colecția de costume naționale adusă de Tullia Balla. Trofeele comunitare Spicul, realizate de sculptorul Cătălin Domnițeanu și oferite Tulliei Balla și familiei Gilles și Cristina Duguay, au recunoscut public o muncă de ani de zile în slujba comunității. În spatele reușitei s-au aflat echipele ACR și CMQ, cu moderatoarea Lilia Talmaci, cu soprana Corina Maria Zosim acompaniată de muzicologul Nicolae Mărgineanu, cu voluntari și sponsori care au lucrat la unison. Toate acestea arată limpede că, pentru Corina Diana Haiduc, organizarea de evenimente nu este un gest ocazional, ci un mod de a trăi și de a sluji comunitatea.

Pe acest fond de experiență și încredere s-a așezat și seara dedicată cărții mele, la Clubul Arteon. Montrealul m-a întâmpinat acolo cu o bunătate liniștită. În sală, oamenii purtau România nu ca pe un cuvânt, ci ca pe o prezență vie.

Corina Diana Haiduc a rânduit întâlnirea cu atenție pentru detaliu; fiecare moment a avut locul lui firesc, astfel încât nimeni nu s-a simțit simplu invitat, ci parte dintr-o familie lărgită. Generozitatea ei nu se arată prin gesturi spectaculoase, ci prin felul în care vede pe fiecare, ascultă, conectează, încurajează.

Pentru mine, această seară a avut o însemnătate aparte, fiind prima mea lansare literară în Canada, trăită chiar în Montreal, oraș care mi-a deschis drum nou pentru poezie.

Seara a avut un început emoționant prin prezentarea cărții Iubirea îți dă aripi de Angelica Ganea. Deși autoarea nu a putut fi prezentă fizic, filmul trimis de ea a umplut sala cu tandrețea și profunzimea vocii sale. Mesajul ei a trecut dincolo de ecran; oamenii au primit povestea ca pe o confesiune adusă de departe, dar trăită aproape.

A urmat intervenția doamnei Tullia Balla, Consul General al României la Montreal, care a vorbit despre poezie, identitate și legătura neîntreruptă cu țara. Cuvintele ei au așezat în sală o pace caldă și au reamintit tuturor că limba română și cultura comună ne țin împreună.

Scriitoarea Silvia Ionescu a ales să nu disece textele mele, ci să le respire. A vorbit despre felul în care simte poezia mea, despre imaginile și vibrația lăuntrică, ca un cititor care înțelege cu inima și cu mintea în același timp.

Poeta Marcela Straua a recitat câteva poeme și a împărtășit câteva gânduri despre stilul meu. A fost un moment cald și echilibrat, în care cuvântul a circulat firesc între scenă și sală.

Am vorbit la rândul meu despre România mea interioară, despre dorul care nu mai este doar nostalgie, ci spațiu de lucrare lăuntrică. Am vorbit despre felul în care scrisul m-a ținut ancorată în lumină în anii trăiți departe, despre credința că poezia poate fi și rugăciune și mângâiere. Am recitat și am povestit, așezând în fața celor prezenți tot ceea ce simt pentru cultura noastră.

În aceeași seară am prezentat și romanul lui Vasile Benche, o carte la care am scris cu drag cronică, convinsă că merită să ajungă la cât mai mulți cititori. Sala a ascultat într-o liniște deplină, iar cuvântul s-a așezat fără grabă.

Un moment aparte a fost cel al distincției care mi-a fost oferită pentru contribuția literară, un premiu sponsorizat de sticlarul Iulian Bordianu din Iași. Corina Diana Haiduc a prezentat acest gest cu noblețe și simplitate, iar emoția din sală a fost limpede și sinceră.

Publicul a rămas pentru mine una dintre cele mai frumoase amintiri ale serii. Oameni atenți și calzi. Oameni care duc limba română în inimă, nu doar în memorie. În privirile lor am recunoscut acel fel de acasă care nu se poate descrie pe deplin în cuvinte; se poate doar simți.

Un rol important în vizibilitatea acestei întâlniri l-a avut și jurnalistul Adrian Ardelean, voce cunoscută a diasporei prin emisiunea sa de radio. S-a implicat cu dăruire în promovarea evenimentului și, la scurt timp după seară, am avut un interviu în care am putut vorbi despre poezie, identitate și rostul culturii române în lume. Prin microfonul lui, ecoul întâlnirii de la Arteon a ajuns la mulți alți români din Montreal și împrejurimi.

Privită în ansamblu, această seară de la Montreal nu a fost doar un punct pe harta lansărilor mele de carte. A fost parte dintr-un efort colectiv prin care Corina Diana Haiduc, alături de Asociația Culturală Română și partenerii ei, construiește de ani buni un spațiu de demnitate și continuitate pentru cultura română peste ocean.

Pentru mine, Montrealul nu a fost doar o gazdă. A fost lumină blândă, omenie și loc în care sufletul a putut respira frumos. Și știu că drumul meu se va întoarce acolo, acolo unde cultura română continuă să crească în inimile celor care nu au uitat cine sunt.

Carmen Cristina Oltean

April! Iar „Aprilie e luna cea mai cruda.”

Daniele Gigli, „De ce „aprilie este cea mai crudă lună”?

„Aprilie este cea mai crudă lună”, deoarece conține și hrănește o dorință nebună, nebună și neașteptată de a trăi. Însă doar întâlnirea cu un „al treilea ” ne oferă posibilitatea de a înfăptui, de a construi.

„Aprilie este cea mai crudă lună”, știm cu toții, chiar și pietrele o știu, începând cel puțin din acel octombrie 1922 în care Eliot a publicat versiunea definitivă a „Pământului pustiit".

„Aprilie este luna cea mai crudă” pentru că „generează / liliac din pământul mort, amestecă / amintirea și dorința, mișcă / rădăcinile moi cu o ploaie”. Crud pentru că nu-i place iarna, iarna aceea care „ne-a ținut de cald, acoperind / pământul cu neaua uitării, hrănind / cu viață crudă tuberculii uscați”. Nu, aprilie-i crud nu pentru că nu are zăpada uitării, ci fiindcă vine cu o dorință nebună, nebună și neașteptată de a trăi.

Și, cu cât simți mai mult viața, propria ta natură, spunea Sfântul Toma, cu atât simți mai mult mirosul înspăimântător al morții. Un miros atât de acru, atât de înțepător și pătrunzător, încât - fără rădăcini reale de care să se agațe - te paralizează, te face să bâjbâi pe țărmurile opuse ale agitației neliniștitoare și ale disperatei inacțiuni. Făpturile „Pământului pustiit" arată toate această

ambivalență, precum naratorul primului cânt, care se întreabă de ce rădăcini ne putem agăța printre dărâmăturile pe care le trăim: «Ce rădăcini se agață, ce crengi cresc / pe acest moloz? Fiu al omului, / nu poți nici să spui și nici să-ți imaginezi că nu cunoști decât / o grămadă de imagini pustii". O grămadă de imagini fără legătură: „Eu pot lega / Nimic cu nimic"; care, cu cât se acumulează mai mult, cu atât scot la iveală sudoarea sidefată pe gât, acea teroare care ne ia când, într-o secundă de odihnă, ne asaltează fiorul prostiei, teroarea fără obiect a lipsei de sens: „(Vino la umbra acestei stânci roșii / și-ți voi mai arăta ceva / din umbra ce dimineața se târăște în spatele tău / sau din umbra care se înalță spre tine seara: / Îți voi arăta groaza într-o mână de praf ».

Sunt figuri ale irealității, ale unei lumi pe care o simțim și dupa care tânjim ca fiind reală și materială, dar pe care deseori ne trezim trăind-o ca și cum ar fi în schimb lipsită de dovezi, lipsită de convingeri care sa ne oblige, care sa ne lege: „Oraș ireal/ sub ceața maronie a unor zori de iarnă / peste podul Londrei se scurgea o mulțime, atât de multi / încât n-aș fi crezut niciodată că o astfel de moarte i-a destrămat".

Dar dacă figura lumii poate părea ireală, nesemnificativă, există motive insângerate – cu mult înaintea credinței: „Pământul pustiu" este scris de un Eliot încă necredincios – care strigă contrariul: luna aprilie-i crudă pentru că nu se comportă ca iarna, nu ne ajută să tăcem, ne obligă să ne uităm la ea și să privim împreună cu ea la teroarea că poate nu există răspuns. Iar dacă nu există răspuns, dar sângele strigă după el, sângele însuși îl va ispiti cât poate și cum știe, încercând adesea să recreeze iarna, să se adăpostească într-o ordine mai mult sau mai puțin liniștită, mai mult sau mai puțin învechită. , ca «Doamna» din al doilea cânt, prinsa de teroarea că lumea ei de aur se va prăbuși: «'Ce să fac acum? Ce voi face? / Voi fugi așa cum sunt, pe stradă / cu părul lăsat, așa. Ce vom face mâine? / Ce vom face vreodată?"».

Pe malul opus, dar de același semn, lăsându-se acționat mecanic prin trecerea clipelor, așa cum arată povestitorul vizionar Tiresias în episodul dactilografei și al funcționarului. Ea - care vine acasă la ora ceaiului și curăță masa încă murdară de dimineață; el – „unul de jos, pe care-l îmbracă încrederea în sine/ ca un cilindru pe un țăran îmbogățit" – care „emoționat și hotărât ataca " cu „mâinile exploratorii", mâini care „nu întâlnesc nicio apărare", dar nici măcar nu sunt dorite, dacă este adevărat că la finalul actului sexual ea, rămasă singură după „sărutul paternalist" cu care el o salută, abia observă că totul s-a terminat, într-adevăr că s-a întâmplat ceva: „în oglindă/ abia observând că a plecat./ Creierul ei lasă să se formeze un gând doar pe jumătate: „Ei, asta e. Și să nu ne mai gândim la asta "».

La momentul scrierii lui „The Waste Land" Eliot deja cunoaște teroarea despre care vorbește, prăbușirea constantă a oricărei încercări a rațiunii de a-și imagina o ordine definitivă – completă, perfectă – printre dărâmăturile prăfuite ale lumii. O vedea în inadecvarea studiilor sale filozofice, în inadecvarea intereselor sale pentru religiile răsăritene și probabil că deja simte – o va spune abia decenii mai târziu în "Cvartete" – că „poezia nu este răspunsul". Dar tocmai această scufundare în vid, în groază, în tremurul nervilor care par prinși în durerea fără obiect, este ceea ce îi permite să nu abdice. Și ce se va întâmpla cu rațiunea lui, cu viața lui, este prefigurat de ceea ce se întâmplă

în această poezie. Pentru că, deodată, din mizerie, iese vocea lumii: atât de puternică, atât de adevărată, încât obligă personajele să ridice privirea.

Și este singular că se uită în sus doi pelerini, două personaje - bazate pe apariția de la Emaus - care, spre deosebire de toți ceilalți, nu sunt staționari, ci sunt pe drum și care, prin urmare, pot, trebuie să privească înainte și să intuiască, - puțin surprins puțin pierdut, - o altă prezență, o „a treia”: „Cine este al treilea care merge mereu lângă tine? / Dacă număr, suntem doar tu și eu împreună / dar când mă uit înainte la drumul alb / „este întotdeauna altcineva ce merge lângă tine”. Observarea celui de-al treilea le reda pelerinilor lumea și viața sub forma de întrebare. Așa că ne întrebăm ce este „acel sunet înalt în văzduh / murmur de plângere maternă” sau cine sunt acele „hoarde cu glugă care roiesc / prin câmpii nesfârșite, poticnindu-se pe pământul zdrobit”, până când vocea tunetului explodează la final, cu întrebarea supremă: „Datta: Dar ce am dat noi ? / Prietene, sânge ce zgudui inimi / îndrăzneala cumplită a unei clipe de abandon /pe care o era de prudenta n-o va putea retrage... / Pentru aceasta, numai din acest motiv am existat, / motiv pe care nu-l vom găsi în necroloagele noastre / sau pe pietrele funerare voalate de binefăcătorul păianjen / sau sub pecețile notarului slăbănog /in încăperile noastre goale".

O clipă de părăsire, o singură clipă, observarea unui al treilea care să-l urmeze pentru a avea pace: „Damyata: barca a răspuns, / bucuroasă, la priceputa mână a velei și a vâslei / marea era liniștită, inima ta ar fi răspuns / bucuroasa, dacă ar fi fost chemata...”. Pământul pustiu, țara moartă, este în spatele nostru acum, nu mai este înainte. Dar întrebarea nu se oprește, dimpotrivă se ascute: „Voi putea în sfârșit să-mi pun pământurile în ordine?”. Și, dacă reușim, cum? Astfel, în timp ce totul pare să se prăbușească din nou, în timp ce «Hyeronim a înnebunit din nou», tocmai în fărâme, in așchii, în molozul lumii, Eliot simte drumul: nu plânsul peste ruine, ci ruinele ca material dat și necesar pentru a construi, spre a ne scoate din groază, spre a întâlni - în sfârșit - pe acel „al treilea” care merge lângă noi, ca să nu-l urâm pe Aprilie. Pentru a putea ajunge, în sfârșit, prin acțiune, la pace, la shantih, acea „pace care întrece orice înțelegere” cu care Eliot închide poezia, lăsându-ne lui și nouă lumea ca rugăciune:

„Cu aceste fărâme m-am ridicat pe ruine.

Acum eu te voi construi. Hyeronim a înnebunit din nou.

Datta. Dayadhvam. Damyata.

Shantih shantih shantih"

traducere de Catalina Franco

DIANA SAVA DĂRĂNUŢĂ

Poezia Dianei Sava Dărănuță se înscrie într-o tradiție lirică a interiorității, în care cuvântul nu este doar instrument estetic, ci formă de memorie afectivă și spirituală. Originară din spațiul cultural al Republicii Moldova, autoarea cultivă o poezie a discreției și a profunzimii, în care sensibilitatea devine modalitate de cunoaștere, iar dorul – categorie fundamentală a existenței poetice. Versurile sale se disting printr-o delicatețe aparte, construind un univers în care satul românesc nu apare ca decor nostalgic, ci ca matrice spirituală. Satul este, în poezia sa, locul originar al rânduielii, al limbajului primordial și al unei relații firești cu sacrul. Aici, timpul nu este fragmentat, ci curge organic, iar gesturile simple capătă valoare ritualică. Poeta recuperează această lume nu prin idealizare, ci printr-o asumare lucidă a fragilității ei, transformând memoria rurală într-un spațiu al reflecției interioare.

Natura ocupă un loc central în discursul liric al Dianei Sava Dărănuță, funcționând ca un limbaj paralel al trăirii. Elemente precum pământul, apa, copacul sau lumina nu sunt simple imagini poetice, ci repere ontologice, prin care eul liric își măsoară singurătatea, speranța și credința. În această poezie, natura nu este contemplată din exterior, ci trăită ca o extensie a ființei, ca un spațiu al comuniunii tăcute dintre om și creație. Dimensiunea spirituală a versurilor sale conferă poeziei o gravitate blândă, lipsită de ostentație. Credința apare ca o respirație interioară, ca o prezență discretă care ordonează sensurile și temperează neliniștile. Dorul, temă recurentă, nu este exclusiv o stare de lipsă, ci o formă de tensiune creatoare între trecut și prezent, între pământul natal și itinerariul existențial al eului poetic.

Din perspectivă academică, poezia Dianei Sava Dărănuță poate fi citită ca o expresie a continuității culturale românești din spațiul basarabean, în care limba, memoria și spiritualitatea se împletesc într-un discurs liric coerent și autentic. Metaforic, vocea sa poetică se aseamănă unui izvor adânc: nu caută spectaculosul, ci limpezimea; nu zgomotul, ci adevărul interior. Prin sensibilitatea sa distinctă și prin fidelitatea față de valorile esențiale ale lumii românești, Diana Sava Dărănuță se afirmă ca o prezență lirică demnă de atenție, a cărei poezie păstrează și transmite, cu discreție și profunzime, o formă de memorie vie a sufletului românesc.

Sensibilitatea Dianei Sava Dărănuță se manifestă ca o formă de atenție profundă față de detaliile fragile ale existenței. Poeta nu forțează emoția, ci o lasă să se reveleze gradual, prin imagini limpezi și un limbaj epurat de exces. Această delicatețe expresivă conferă versurilor sale o autenticitate rară, în care trăirea este filtrată printr-o conștiință poetică matură, capabilă să transforme fragilitatea în forță creatoare. Emoția nu devine niciodată retorică, ci rămâne o vibrație interioară, discretă, care invită cititorul la reculegere și reflecție. Dragostea față de satul românesc constituie una dintre axele fundamentale ale imaginarului său poetic. Satul apare ca spațiu al originilor și al echilibrului interior, loc în care ființa se regăsește în rânduiala firească a lumii. În această geografie afectivă, casa, ulița, biserica și câmpul nu sunt simple elemente descriptive, ci simboluri ale continuității și ale apartenenței. Poeta își asumă satul românesc ca pe o moștenire spirituală, pe care o protejează prin cuvânt, transformând poezia într-un act de fidelitate față de memoria comunitară și față de valorile care au modelat identitatea românească.

REȚETA DORULUI DE MAMĂ

Gătește, mamă, cozonacii și-i plămădește cu iubire,
Presară dorul cu speranțe și fă un aluat subțire!
Și din a ochilor adâncuri adaugă un pic de apă,
Să fie coca numai bună: nici dulce tare, nici sărată…
Frământă, mamă, aluatul și prin povestea ta îl trece,
Aroma fructelor uscate din amintiri să nu mai plece!
Cu iz ușor de vanilie, precum un vis ce se destramă,
Adaugă și trandafirii, bătuți cu zahăr într-o toamnă!
Amestecul cel plin de taine îl lasă, mamă, în covată,
Acoperit cu pânze albe, să crească basme pe o vatră.
Și-apoi, cu flacăra cea vie, să încălzești bătrân cuptorul
Și să adăugi nostalgie punând la copt pe tăvi și dorul!
Și când veni-vom de departe, bătând la ușă-n zi de Paște,
În Sfânta zi a Învierii, să fie cozonacii proaspeți!
Că n-am găsit în lumea mare un gust mai tandru, mai de seamă,
Decât în cozonaci de-acasă… rețeta dorului de mamă…

ȘI DACĂ?

Și dacă dincolo de noi
E-un infinit uitat de ploi,
Și drumuri fără de-napoi,
Ne-or duce iarăși la război?
Printre al stelelor puhoi
Ca-ntr-o oglindă de noroi,
Nebuni ne-om bate noi cu noi,
Fiind convinși că suntem doi?
Și dacă vechile cetăți
Nu vor mai fi realități,
S-or rupe și-or cădea peceți
În fața unei judecăți,
Când se vor pierde calități
Și n-o să fie jumătăți...
Cu prețul cărei libertăți
Veni-vor să ne ceară plăți?
Și dacă dincolo de timp

Nu mai există anotimp
Și nu mai e nici un Olimp,
Să mai negociem vreun schimb
Cu cei care purtat-au nimb
Și ne-au ghidat pe drumul strâmb,
De am ajuns în contratimp
Păgâni împrăștiați pe câmp?
Și dacă-n drum spre veșnicii
Ne-om rătăci prin energii
Și-om plânge ca niște copii,
Că tot făcând economii,
E sufletul în datorii...
Și-n poarta Raiului, pustii,
Găsi-vom lacăte-aurii
Cu chei rămase la cei vii?

Autor: Diana Sava Daranuța
Din volumul „APOCALIPSA din NOI”, 2021

SĂ ȘTII CĂ DOAR IUBIREA

De-o fi că valuri albe vor înveli cărarea
Și-n zbuciumul secundei va degera vreun gând,
Să știi că doar iubirea topi-va nepăsarea
Și inima-ncălzi-va la pieptul ei plăpând!
Și dacă-o fi să fie în jur să cadă toate,
Pășind prin întuneric, ispite și trădări,
Să știi că doar iubirea va pâlpâi în noapte,
Cu firea-i de lumină, ce-alungă încercări!
De-o fi să se întâmple, că înghețа-vor vise,
Pierzându-te-n iluzii de somn neprihănit,
Să știi că doar iubirea, cu învieri promise,
Va ști să te trezească în drum spre infinit.
De-o fi că te vei pierde în umbletul secundei,
Și vei cerși din spații o clipă cu-mprumut,
Să știi că doar iubirea, precum chemarea mumei,
Te-a trece peste veacuri spre noul început...

Autor: Diana Sava Daranuța
Din volumul „Locuiește-mă, IUBIRE”, 2024

ÎN LUMEA ASTA…

În lumea asta butaforică și rece,
Ne-am preschimbat în piese și decor,
Ca niște recuzite pe rafturi, învechite,
Cu inimi decupate din ceară și carton...
În lumea asta plină de patimi și iluzii,
Atâtea suflete în ghips s-au îmbrăcat
Și, rătăcind prin vid, cerșindu-și nemurirea,
S-au împietrit în albul modelat...
În lumea asta, aparent rotundă,
Cu maleabil glas și fără caracter,
Se-mpart în taină roluri și se aduc ofrande,
Ca să zâmbim și să gândim mereu la fel...
În lumea asta – lacrimi, după necesitate…
Se desenează chiar și zâmbetul pe buze,
Și aripi fără milă, din rădăcini se taie,
Acelor ce gândesc și n-au deloc confuzii...
În lumea asta, care-i: cârpită, peticită,
Se-nlocuiește curcubeul de pe cer,
Cu ațe colorate și sârme prea ghimpate –
Miraj păgân și putred născut de efemer.
În lumea asta pare, că laptele e negru...
Povestea daltonistă ne minte din priviri,
O neagă și pe mamă, pe tată-l defaimează
Și-i ține în apusuri cu vise prea subțiri...
În lumea asta cu hotare-nveninate,

Se prigonește chiar și umbra celor drepți,
Că nu acceptă roluri și falsuri osândiții,
De-aceea, mor pe cruce prea bunii înțelepți...
În lumea asta oarba, nu-i mare noutatea:
Nici demnitatea n-are vreun loc în casa ei...
Că dacă, treazul cuget nu vrea să se supună,
Mai nou, acum există tăcerea: scotch și clei...
În lumea asta, poate, dacă mai e lumină
În lacrima credinței din zori și la chindii,
Să coborâm din scenă, să aruncăm cortina,
Așa puțini cum suntem, rebeli, dar încă vii!
În lumea asta, totuși, există libertate,
Că nu-i doar noțiune din drepturi și din legi…
Veni-va bumerangul și-a face el dreptate:
Ce-ai semănat cu anii, aceea să culegi!
În lumea asta densă, ca matricea țesută,
Ucigătoare crudă de visuri și de minți,
Cât mai avem un suflet, care nimic nu uită,
Putem păstra istorii a sfinților părinți...
În lumea asta, iată-l, terenul cel de luptă,
Că nu-i dușman mai mare ca golul cel din noi!
Să scoatem ochelarii, cei roz, ca de păpușă,
Să câștigăm o lume reală, înapoi...!!!

Autor: Diana Sava Dărănuță

GLOSSA (Viața)

Pe drumuri care duc spre nicăieri,
Umbrit de liniști și neliniști trecătoare,
Se pierde omul, irosindu-se în „ieri”,
Ca firul muribund de lumânare...
Visând mereu la zile ce vor fi,
Certând prezentul, ignorând un soare,
Se stinge omul neferice într-o zi,
Când nu mai vine „mâine”- n calendare...
Când zorii îl trezeau înduioșați
Și-i aduceau iubirea cea divină,
Găseau irișii din privire supărați,
Iar fruntea încruntată și străină...
Când roua dimineții îl chema
Cu perle presărându-i noi cărări,
El strălucirea n-o vedea și apuca
Pe drumuri care duc spre nicăieri...
Și-atunci când iarba talpa-i săruta
Și se-nchina sfințeniei din om,
El, cu piciorul, floarea o strivea,
Crezându-se stăpân și mare domn...
Și copleșit de gânduri, mai mereu,
Ce semănau păreri amăgitoare,
Se consuma gândindu-se la rău,
Umbrit de liniști și neliniști trecătoare...

Când ramul fericit îl înfrupta
Cu poamele din Rai, la gust ca mierea,
„Amară-i viața...”, omul suspina,
Și toate îi păreau la gust ca fierea...
Și nu găsea să-i placă vreun răspuns,
Când își punea greșitele-ntrebări,
Și nu știa că-n haosul produs,
Se pierde omul irosindu-se în „ieri”...
Când cerul zi de zi îl cuprindea
Și-l răsfăța în zori privighetoarea,
El trilul fermecat nu-l auzea –
Purta în suflet numai supărarea...
Și-atunci când ploaia blândă contenea
Și legăna pe curcubeie doru-n floare,
Nefericitul om se-ngălbenea
Ca firul muribund de lumânare...
Când miez de pâine alb avea pe masă,
I se părea mâncarea aspră și săracă
Și nu-i plăcea nici haină și nici casă,
Visând la alte lucruri ce-o să-i placă...
Și îi smintea pe toți în jurul său
Cu idealuri și cu felul de a fi,
În care n-avea loc de Dumnezeu
Visând mereu la zile ce vor fi...
Privea de jos la aștrii cei cărunți,
Când n-avea somn în nopțile târzii,
Pe-o clipă-și amintea de ani pierduți,

De vise, de părinți și de... copii...
Copii... ar fi avut, dacă-și dorea,
Dar n-avea timp, nici bani și nici răbdare,
Visa o viață în mănuși de catifea
Certând prezentul, ignorând un soare...
Cândva la ușă dragostea-i bătu
Cu inima curată și desculță,
Dar alungând-o n-o recunoscu
Și îi făcu râzând din băsmăluță...
Și peste ani, însingurat, încărunțit,
De-un fir de iarbă inocent se poticni...
Precum un cuc de lume părăsit,
Se stinge omul neferice într-o zi...
În clipa ce privirea-i apunea,
Îl petrecea doar cerul și un soare
Și numai iarba verde îl plângea,
Cu florile călcate în picioare...
De sus privighetoarea îi cânta
Despre iubirea cea în veci nemuritoare
Și prea târziu un cuget se trezea,
Când nu mai vine „mâine”-n calendare...
Când nu mai vine „mâine”- n calendare...
Se stinge omul neferice într-o zi,
Certând prezentul, ignorând un soare,
Visând mereu la zile ce vor fi...
Ca firul muribund de lumânare,
Se pierde omul irosindu-se în „ieri”,

Umbrit de liniști și neliniști trecătoare,

Pe drumuri care duc spre nicăieri...

Autor: Diana Sava Dărănuță

Din volumul „ÎN TEMPLUL MUZELOR”, 2018

***Nichita Stănescu**: „*Noi suntem clipa care trece prin poarta existenței.”

Marin Sorescu: „Dacă nu poți fi soare, fii măcar o stea.”

Poezia e sufletul intim al omului, e cugetarea divină, e puntea pe care poţi trece în lumea visului. (**Vasile Conta**)

Poezia este aproape la fel de importantă ca şi istoria. (**Platon)**

Poezia este cea mai antică artă a spiritului omenesc. (**Grigore Alexandrescu**)

Poezia este limbajul prin care omul îşi explorează propria uimire. (**Chris Fry**)

Poezia este un fel de muzică, trebuie să o auzi ca să o apreciezi. (**Voltaire**)

Poezia nu trebuie să strălucească, trebuie să lumineze. (**Ana Blandiana**)

A fi poet este o condiţie şi nu o profesie. (**Robert Frost**)

Chopin este şi rămâne cel mai îndrăzneţ şi mândru spirit poetic al vremii…. (**Robert Schumann**)

Coroana literaturii este poezia. (**William Somerset Maugham**)

Cea mai mare licenţă poetică e a te crede un poet chiar când eşti. (**Nicole Iorga**)

Cu drept cuvânt s-a zis licenţă poetică, şi nu licenţa poetului. Numai cea dintâi este iertată. (**Titu Maiorescu**)

Dacă Galileo ar fi spus în versuri că pământul se învârte, poate că inchiziţia l-ar fi lăsat în pace. (**Thomas Hardy**)

Dumnezeu este poetul perfect. (**Robert Browning**)

Primăvara ca metaforă a feminității

Primăvara nu este doar un anotimp; ea este o stare a sufletului, un moment în care natura își dezvăluie fragilitatea și puterea în același timp. Asemenea feminității, primăvara se naște din tăcere și răbdare, din adâncul unui pământ ce a purtat iarna și greutatea frigului. Frunza care se deschide, floarea care se întoarce spre soare și parfumul subtil al primelor flori sunt ecouri ale gingășiei și delicateții feminine – dar și ale unei forțe tăcute, care renaște și își găsește locul în lume cu grație și înțelepciune.

Feminitatea, asemenea primăverii, nu poate fi impusă sau grăbită; ea se revelează treptat, prin gesturi subtile, priviri și tăceri pline de sens. La fel cum mugurii se deschid doar atunci când timpul și condițiile sunt potrivite, feminitatea se exprimă autentic atunci când spiritul este liber și armonia interioară este respectată. Există în acest proces o sincronizare cu ritmurile universului, o armonie între fragilitate și reziliență, între sensibilitate și vitalitate, care face ca feminitatea să fie o formă de artă trăită în fiecare zi. În această analogie, primăvara devine un simbol al potențialului latent, al frumuseții care se afirmă treptat și al energiei creative care renaște. Asemenea femeii care învață să își cunoască valoarea și să își manifeste grația naturală, natura în primăvară învață să se dezvăluie fără să piardă misterul și profunzimea sa. Astfel, primăvara și feminitatea se întâlnesc în echilibrul între tăcere și expresie, între gingășie și putere, oferindu-ne lecția că adevărata frumusețe se află în autenticitate, armonie și capacitatea de a renaște mereu.

În primăvară, fiecare floare care răsare devine o declarație tăcută a renașterii, o mărturie a fragilității care nu renunță niciodată la puterea ei interioară. La fel, feminitatea se afirmă nu prin forță bruscă, ci prin subtilitatea gesturilor, prin eleganța mișcărilor și prin profunzimea gândurilor. Ea înflorește în timp, asemenea unei grădini îngrijite cu răbdare, iar fiecare zâmbet, fiecare privire, fiecare moment de tandrețe este echivalentul unui mugur care se deschide, aducând lumina și culoarea în viața celor din jur. A privi primăvara devine astfel a înțelege feminitatea: un act de contemplație, de respect pentru delicatețea vieții și de recunoaștere a frumuseții ce se naște din echilibru. Mai mult, primăvara ne învață că feminitatea este ciclică, că se regenerează și se transformă odată cu timpul. La fel cum natura trece prin anotimpuri, femeia își descoperă noi dimensiuni ale sensibilității și forței interioare, iar fiecare experiență, fiecare provocare o modelează asemenea ploilor care hrănesc pământul și îi permit să înflorească din nou. Astfel, feminitatea, precum primăvara, nu este un obiect static, ci o energie vie, mereu în mișcare, capabilă să aducă speranță, inspirație și armonie în lume, amintindu-ne că adevărata frumusețe se află în renașterea constantă și în curajul de a fi autentică.

Beatrice Maalouf

Dr. Diana Cheaito - Bassim

Medic primar Chirurgie plastică - microchirurgie reconstructivă

Gingășie, feminitate și abordarea responsabilă a chirurgiei estetice

Chirurgia estetică nu este doar o disciplină medicală; este o artă subtilă, o interacțiune între știință, sensibilitate și respect pentru individualitatea pacientului. În practica chirurgului plastic, fiecare gest, fiecare decizie trebuie să fie ghidată de un principiu fundamental: respectul pentru frumusețea naturală și unicitatea fiecărei persoane. Feminitatea și gingășia nu sunt definite prin standarde uniforme, ci prin armonia proporțiilor, expresivitatea trăsăturilor și încrederea interioară pe care pacientul o poate recâștiga sau accentua. Astfel, chirurgia estetică devine o formă de dialog între medic și pacient, un proces în care obiectivul nu este transformarea, ci evidențierea și celebrarea trăsăturilor autentice.

În această abordare, responsabilitatea chirurgului estetic depășește simpla tehnică medicală și se apropie de o adevărată filozofie a frumuseții. Fiecare intervenție trebuie gândită ca o armonizare a proporțiilor, un echilibru delicat între ceea ce poate fi corectat și ceea ce trebuie respectat în forma naturală a pacientului. Este esențial ca estetica să nu devină artificiu, ci să rămână un instrument de valorizare a personalității și a expresivității individuale. Prin atenție, răbdare și empatie, chirurgul devine un ghid care ajută pacientul să redescopere propria feminitate, să o exprime cu grație și să o trăiască cu încredere, transformând fiecare procedură într-un act de susținere a armoniei interioare și exterioare.

În abordarea chirurgiei estetice, subtilitatea este cheia. Orice intervenție trebuie planificată cu precizie, dar și cu sensibilitate estetică, pentru a păstra delicatețea și naturalețea formei. Gingășia feței sau a corpului nu poate fi impusă prin excese tehnice; ea se construiește cu răbdare, echilibru și respect față de proporțiile armonioase ale corpului. De aceea, chirurgia estetică nu este doar despre corectarea imperfecțiunilor, ci despre restaurarea echilibrului și încrederea în sine, despre

a oferi pacientului oportunitatea de a se regăsi și de a se simți confortabil în propria piele, fără a pierde autenticitatea.

Mai mult, chirurgia estetică responsabilă presupune o înțelegere profundă a personalității și nevoilor fiecărui pacient. Nu este suficient să intervenim asupra formelor exterioare; adevărata artă constă în armonizarea rezultatului fizic cu imaginea de sine și starea emoțională a pacientului. Fiecare decizie trebuie luată în dialog atent, cu evaluarea impactului pe termen lung asupra echilibrului psihologic și al percepției propriei feminități. În acest sens, chirurgia estetică devine un instrument de reafirmare a încrederii în sine și de celebrare a frumuseții autentice, un proces delicat în care respectul pentru individualitate și naturalețe rămâne ghidul esențial al fiecărei intervenții.

Chirurgia estetică responsabilă presupune o abordare holistică, în care sănătatea fizică și psihologică a pacientului primează. Înainte de a decide orice procedură, medicul trebuie să înțeleagă nevoile, temerile și dorințele pacientului, evaluând impactul pe termen lung al intervenției. Feminitatea nu este un standard, ci o experiență subiectivă a frumuseții, iar rolul chirurgului estetic este să o respecte și să o amplifice subtil, fără să creeze așteptări nerealiste sau efecte artificiale. În acest sens, chirurgia estetică devine o artă a echilibrului, în care profesionalismul se împletește cu sensibilitatea, iar rezultatul final este nu doar fizic, ci și emoțional, conferind pacientului armonie, încredere și gingășie restaurată.

În concluzie, chirurgia estetică trebuie abordată cu delicatețe, profesionalism și respect pentru unicitatea fiecărui pacient. Gingășia și feminitatea nu sunt elemente ce pot fi fabricate, ci atribute care trebuie descoperite și celebrate prin gesturi precise și echilibrate. A fi chirurg estetic înseamnă, astfel, a fi artist, psiholog și medic în același timp: să înțelegi omul din fața ta, să-i respecți individualitatea și să îl ajuți să își exprime frumusețea într-un mod autentic și armonios.

În esență, fiecare intervenție estetică devine o colaborare profundă între medic și pacient, un parteneriat bazat pe încredere, empatie și comunicare deschisă. Rezultatul nu trebuie măsurat doar în centimetri sau forme, ci în felul în care pacientul redescoperă armonia cu sine, echilibrul interior și bucuria de a se privi în oglindă fără compromisuri. Chirurgia estetică, atunci când este abordată cu responsabilitate și sensibilitate, devine astfel o adevărată artă a reafirmării personale – un mod de a celebra viața, feminitatea și autenticitatea, în care frumusețea exterioară reflectă întotdeauna echilibrul și sănătatea interioară.

Dr. Diana Cheaito Bassim

Oana Poleacec – din dragoste pentru copii, artă, familie și identitate românească

Oana Poleacec este una dintre acele prezențe discrete și luminoase care dau sens profund noțiunii de dăruire. Membră a UNIFERO – organizația femeilor române din lume, ea își dedică energia, sensibilitatea și talentul acestei comunități, punând în centrul preocupărilor sale copilăria, educația prin frumos și valorile familiei. Trăind în Italia, Oana reușește să păstreze vie legătura cu rădăcinile românești, transformând dorul de casă într-o formă de creație artistică și implicare culturală.

Din dragoste pentru copii, Oana Poleacec a ales limbajul universal al imaginii și culorii, devenind o ilustratoare de carte pentru copii de o sensibilitate aparte. Lucrările sale sunt pline de lumină, gingășie și imaginație, invitând micii cititori într-o lume în care inocența, bunătatea și visarea sunt valori fundamentale. Ilustrațiile ei nu sunt simple completări vizuale ale textului, ci adevărate povești în sine, care educă emoțional, stimulează creativitatea și oferă copiilor un spațiu sigur al frumuseții și al speranței. Dincolo de talentul artistic, Oana Poleacec este un exemplu de echilibru și devotament în viața personală. Mamă și soție dedicată, ea întruchipează feminitatea în forma sa profundă: aceea care îmbină grija, responsabilitatea și iubirea cu forța creatoare și inteligența sensibilă. În familia sa, ca și în activitatea artistică, se regăsește aceeași atenție pentru detaliu, aceeași răbdare și aceeași capacitate de a construi lumi armonioase, în care copilul este protejat, înțeles și încurajat să crească liber.

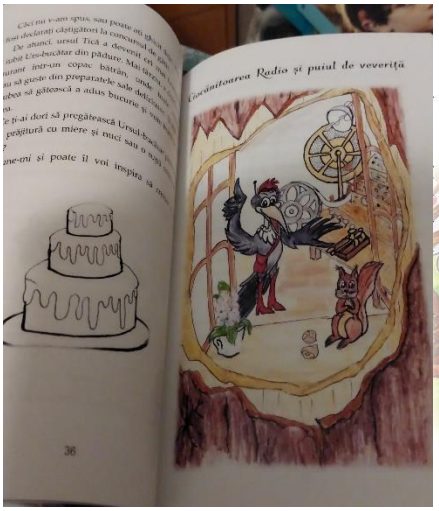

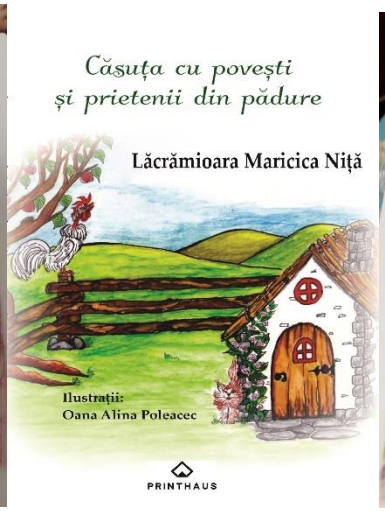

Prin implicarea sa în UNIFERO, Oana Poleacec contribuie la promovarea valorilor femeii române: creativitate, gingășie, inteligență și atașament profund față de familie și cultură. Ea demonstrează că arta poate fi o formă de iubire, iar iubirea – o formă de educație. Prin fiecare ilustrație, prin fiecare gest de implicare, Oana transmite un mesaj simplu și puternic: că frumusețea lumii începe cu grija față de copii și cu respectul față de valorile care ne definesc ca oameni.

Oana Poleacec este, astfel, un om extraordinar, o artistă talentată și o femeie care își trăiește viața ca pe un act de dăruire. Prin munca și exemplul ei, ea aduce onoare comunității UNIFERO și oferă un model luminos de feminitate, creativitate și responsabilitate, demonstrând că dragostea pentru copii poate deveni una dintre cele mai nobile forme de artă.

Silvia Dumitrache

Associazione Donne Romene in Italia; Romanian Women's Lobby; Women In Development Europe+

Vocea demnității și a compasiunii pentru femeile românce din Italia

Silvia Dumitrache este una dintre acele conștiințe vii care transformă durerea în responsabilitate și solidaritatea în misiune. Activistă românca stabilită în Italia, cunoaște în profunzime poveștile femeilor venite la muncă departe de casă, cu destine frânte între nevoia de supraviețuire și dorul de familie. Dincolo de statistici și rapoarte sociale, Silvia vede chipuri, nume, lacrimi și speranțe, iar această cunoaștere directă a realității a determinat-o să își dedice viața apărării drepturilor femeilor românce aflate în condiții precare de muncă și trai.

Lupta sa este una a demnității umane. Silvia Dumitrache este alături de femeile care muncesc în tăcere, în îngrijirea vârstnicilor, în gospodării străine, în slujbe adesea prost plătite și lipsite de protecție socială. Ea le apără drepturile, le sprijină în momentele de vulnerabilitate și le oferă nu doar ajutor practic, ci și încrederea că nu sunt singure. Prin implicarea sa constantă, Silvia a devenit o voce puternică pentru femeile românce din diaspora, o punte între instituții și oameni, între lege și realitatea dureroasă a vieților trăite în umbră.

O dimensiune profund umană a activității sale este atenția acordată copiilor rămași acasă, cunoscuți drept „orfanii albi” – copii care cresc fără mame, separați de ele de granițe, contracte de muncă și nevoi economice. Silvia Dumitrache înțelege drama acestor copii și luptă pentru recunoașterea impactului emoțional și social al migrației asupra familiei românești. Ea vorbește

despre dor, vinovăție, absență și sacrificiu, aducând în spațiul public o realitate adesea ignorată, dar care marchează generații întregi.

Această preocupare pentru soarta „orfanilor albi” nu rămâne la nivelul discursului public, ci se concretizează în inițiative de sprijin, consiliere și conștientizare socială. Silvia Dumitrache militează pentru politici mai umane, pentru programe care să ofere acestor copii sprijin emoțional și educațional, dar și pentru recunoașterea sacrificiului mamelor care, din iubire și responsabilitate, au fost nevoite să aleagă despărțirea. Prin vocea sa, acești copii capătă vizibilitate, iar suferința lor este transformată într-un apel la responsabilitate colectivă, atât în țară, cât și în diaspora.

În acest demers, Silvia Dumitrache dovedește o forță morală remarcabilă și o empatie profundă, construind punți între mame și copii, între comunități și instituții, între prezentul dureros și speranța unui viitor mai echilibrat. Activitatea sa este o formă de memorie vie și de angajament civic, menită să nu lase uitate poveștile celor care au plătit un preț tăcut pentru supraviețuire. Prin implicarea ei constantă, Silvia devine nu doar o apărătoare a drepturilor femeilor române, ci și o conștiință activă a unei societăți care are datoria să își protejeze copiii și să își respecte sacrificiile.

Prin empatie, curaj și perseverență, Silvia Dumitrache a demonstrat că activismul autentic se construiește din apropierea sinceră față de oameni și din refuzul de a accepta nedreptatea ca normalitate. Ea nu caută recunoaștere personală, ci schimbare reală, iar munca sa a contribuit la îmbunătățirea condițiilor de viață și muncă ale multor femei române din Italia. Silvia este un om deosebit, un model de solidaritate și responsabilitate civică, o dovadă vie că iubirea pentru oameni și pentru dreptate poate deveni o forță capabilă să vindece răni, să redea speranță și să redea demnitatea celor care au fost prea mult timp invizibili.

Prin tot ceea ce face, Silvia Dumitrache ne amintește că adevărata putere stă în compasiune și că lupta pentru drepturile femeilor române este, în esență, o luptă pentru umanitate, familie și viitor.

Într-o lume grăbită, în care suferința celor vulnerabili este adesea trecută sub tăcere, Silvia Dumitrache rămâne o prezență lucidă și fermă, un reper moral pentru comunitatea românească din diaspora. Prin consecvența și onestitatea demersului său, ea arată că solidaritatea nu este un gest ocazional, ci o responsabilitate asumată zi de zi. Activitatea sa dă sens noțiunii de comunitate și oferă un exemplu de implicare civică profundă, demonstrând că fiecare voce poate conta atunci când este susținută de empatie, curaj și respect pentru demnitatea umană. Prin această misiune, Silvia Dumitrache se înscrie între acei oameni rari care nu doar înțeleg suferința, ci aleg să o transforme în speranță și în șansa unui viitor mai drept pentru generațiile care vin.

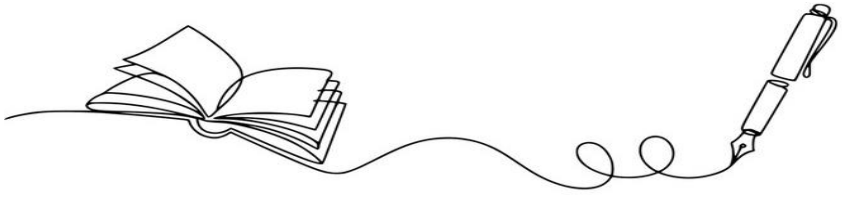

Elena Drăghicescu

Clubul Helveto-Român din Lucerna

Ambasador al culturii românești în Elveția

Elena Drăghicescu este una dintre acele personalități care, prin discreție, consecvență și dăruire, reușesc să construiască punți durabile între România și comunitățile românești din diaspora. În calitate de președintă a Clubului Helveto-Român din Lucerna, ea s-a afirmat ca un veritabil ambasador al culturii și tradițiilor românești în Elveția, dedicându-și energia promovării identității naționale într-un spațiu multicultural în care dialogul și respectul reciproc sunt esențiale. Sub conducerea sa, Clubul Helveto-Român a devenit un reper cultural activ, un loc de întâlnire și coeziune pentru românii din Elveția, dar și un spațiu de deschidere către publicul elvețian. Prin evenimente culturale, seri literare, expoziții, concerte și manifestări dedicate tradițiilor românești, Elena Drăghicescu a reușit să aducă mai aproape valorile autentice ale culturii române: limba, folclorul, muzica, portul tradițional și spiritualitatea. Fiecare inițiativă poartă amprenta respectului față de rădăcini și a dorinței de a transmite mai departe frumusețea și profunzimea patrimoniului românesc.

Dincolo de rolul său instituțional, Elena Drăghicescu este un om al comunității, animat de un profund simț al responsabilității și al solidarității. Ea înțelege că păstrarea identității culturale în diaspora nu este doar un act de memorie, ci o formă de continuitate și de educație pentru generațiile tinere. Prin implicarea sa constantă, oferă românilor din Elveția nu doar un spațiu de afirmare culturală, ci și un sentiment de apartenență, de „acasă” trăit dincolo de granițe.

Prin activitatea sa, Elena Drăghicescu demonstrează că dragostea pentru România poate fi trăită și exprimată cu demnitate oriunde în lume. Ea este un exemplu de implicare civică și culturală, o prezență care onorează comunitatea românească din Elveția și contribuie la consolidarea imaginii României ca spațiu al valorilor, al dialogului și al bogăției culturale. Prin viziune, perseverență și pasiune, Elena Drăgicescu rămâne o figură de referință în promovarea culturii românești în diaspora și un model de leadership cultural autentic.

Prin tot ceea ce face, Elena Drăghicescu dovedește că identitatea românească poate fi păstrată și onorată cu eleganță, inteligență și responsabilitate civică. Activitatea sa rămâne o mărturie vie a faptului că iubirea de țară, atunci când este dublată de cultură și dăruire, devine o forță care unește oameni și creează punți durabile între națiuni.

Prof. Elisabeta Cioată-Burduja

Ambasadoare a folclorului românesc la Torino

Prof. Elisabeta Cioată-Burduja este una dintre acele personalități complexe care reușesc să unească rigoarea științifică, vocația pedagogică și pasiunea pentru frumos într-un parcurs exemplar dedicat comunității românești din diaspora. Formată academic în domeniul chimiei-fizice la prestigioasa Universitate „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, domnia sa și-a continuat misiunea educațională ca profesor la Istituto Europeo Torino, unde promovează excelența, disciplina intelectuală și respectul pentru cunoaștere. Această solidă formație științifică se împletește armonios cu o profundă sensibilitate artistică, dând naștere unei personalități echilibrate, dedicate și vizionare.

În calitate de coregraf și coordonator al Ansamblului Folcloric „Carpatica” din Torino, Elisabeta Cioată-Burduja a obținut rezultate remarcabile, transformând ansamblul într-un reper cultural al comunității românești din Italia. Sub conducerea sa, „Carpatica” nu este doar un grup artistic, ci o adevărată școală de identitate, în care dansul popular românesc este transmis cu autenticitate, rigoare și respect față de tradiție. Fiecare spectacol poartă amprenta profesionalismului, a muncii susținute și a unei iubiri sincere pentru folclorul românesc adevărat, nealterat, păstrat în forma sa pură și expresivă. Iubitoare profundă a frumosului folcloric românesc, Prof. Elisabeta Cioată-Burduja înțelege dansul popular nu doar ca expresie artistică, ci ca limbaj al memoriei colective și al identității naționale. Prin coregrafiile sale, ea reușește să redea ritmul, simbolistica și energia tradițiilor românești, oferind publicului italian și român deopotrivă o imagine vie, demnă și autentică a culturii noastre. Fiecare apariție a ansamblului este o mărturie a valorii patrimoniului românesc și a capacității acestuia de a emoționa și de a uni oameni din culturi diferite.

Dincolo de succesele artistice, Elisabeta Cioată-Burduja este un pilon al comunității românești din Torino, un model de implicare, perseverență și generozitate. Prin munca sa, ea oferă tinerilor români din diaspora nu doar lecții de dans, ci și lecții de apartenență, disciplină și respect față de rădăcini. Activitatea sa contribuie esențial la păstrarea legăturii sufletești cu România și la transmiterea valorilor culturale către generațiile crescute departe de țară.

Prin tot ceea ce face, Prof. Elisabeta Cioată-Burduja dovedește că identitatea românească poate fi trăită cu demnitate și exprimată cu excelență oriunde în lume. Ea este un adevărat ambasador cultural al României la Torino, o personalitate care onorează comunitatea românească și care transformă folclorul într-un spațiu viu al memoriei, al bucuriei și al continuității.

Prin dedicarea sa neobosită, Prof. Elisabeta Cioată-Burduja reușește să transforme fiecare repetiție într-un act de educație identitară. Copiii și tinerii care pășesc în cadrul Ansamblului Folcloric „Carpatica” nu învață doar pași de dans, ci descoperă sensul profund al apartenenței, al continuității și al respectului față de tradițiile moștenite. Prin poveștile din spatele fiecărui joc popular, prin explicațiile despre costume, ritmuri și zone etnografice, ea le oferă o legătură vie cu România, ajutându-i să înțeleagă cine sunt și de unde vin, chiar și atunci când cresc departe de țară.

În acest mod discret și profund, Elisabeta Cioată-Burduja modelează caractere și suflete, cultivând în inimile copiilor mândria de a fi români și bucuria de a-și afirma identitatea în contexte multiculturale. Ea le oferă un spațiu de siguranță și de expresie, în care tradiția devine limbaj al prezentului și punte către viitor. Prin această misiune, doamna profesoară se afirmă nu doar ca artist și pedagog, ci ca păstrător al rădăcinilor românești, un reper moral și cultural pentru comunitatea românească din Torino și un exemplu luminos de dăruire față de generațiile care vin.

Colaj realizat de redacţia *Orient Românesc*

Cristina Sofronia

Centrul Educational Român din Emiratele Arabe Unite

Aducem în atenția comunității academice și profesionale parcursul remarcabil al doamnei **Cristina Sofronia**, un reper de excelență în domeniul economic, al formării profesionale și al antreprenoriatului românesc contemporan.

Absolventă a studiilor de *științe economice*, doamna Cristina Sofronia a obținut titlul de *doctor în economie* în anul 2011, cu specializarea *Analiză economico-financiară***,** demonstrând o solidă capacitate analitică și o înțelegere aprofundată a mecanismelor economice contemporane. Din anul 2001 activează ca formator în domeniul formării profesionale continue**,** contribuind constant la dezvoltarea capitalului uman și la creșterea nivelului de competență profesională în mediul economic și instituțional.

Cu o experiență antreprenorială de peste 16 ani, doamna Sofronia reprezintă un exemplu de reziliență și viziune strategică. Într-un context economic dificil, a reușit să conducă organizația pe care o administrează către dublarea cifrei de afaceri, menținând un trend ascendent sustenabil, fapt ce confirmă abilități manageriale solide și o capacitate reală de adaptare la schimbare.

Activitatea sa didactică și de formare este completată de o experiență de 18 ani ca trainer**,** precum și de cea de evaluator de proiecte cu finanțare nerambursabilă, rol exercitat de peste 6 ani în colaborări periodice cu ***Ministerul Fondurilor Europene*** și alte instituții publice cu atribuții în gestionarea fondurilor europene. De-a lungul timpului, a ocupat funcții esențiale în cadrul proiectelor finanțate nerambursabil – *manager de proiect, responsabil financiar, expert docimologic și formator* – contribuind decisiv la calitatea și succesul acestora.

Un capitol deosebit de important în activitatea sa îl constituie rolul de *Președintă a Centrului Educațional Român din Emiratele Arabe Unite***,** poziție din care coordonează și susține numeroase inițiative educaționale, culturale și comunitare dedicate românilor din diaspora. Printr-o abordare profund **empatică**, orientată spre nevoile reale ale comunității, doamna Cristina Sofronia a reușit să transforme centrul într-un spațiu de coeziune, educație și păstrare a identității culturale românești, promovând valorile educației, dialogului intercultural și solidarității.

În cadrul societății *Training Cariere SRL*, susține constant cursuri *autorizate ANC*, precum *Evaluator proiecte*, *Specialist în activitatea de coaching*, *Formator* și *Manager proiect*, programe care răspund exigențelor actuale ale pieței muncii și standardelor de calitate în educația adulților.

Începând cu anul 2019, doamna Sofronia este *speaker la evenimente publice* cu impact semnificativ în dezvoltarea personală și profesională, precum *Made by Women* și *Cafeneaua Mamprenoarelor*. Totodată, contribuie activ la educația economică a publicului larg prin articolele publicate în cadrul platformei *www.femeiamoderna.ro***,** la secțiunea economică și de business. Recunoașterea profesională este consolidată și prin statutul său de imagine a mai multor branduri locale**.** Activitatea sa este completată de o prezență constantă în mass-media, unde, în prezent, realizează și moderează emisiunea **„***Capital Economic***”** la televiziunea regională *Infinit TV*, după ce anterior a moderat emisiunile **„**Investim în Iași**”** și „Teleeconomia”, contribuind la promovarea educației economice și a dialogului public informat.

Prin profesionalism, empatie, leadership și angajament față de educație și comunitate, Cristina Sofronia se afirmă ca un model de excelență și responsabilitate socială, având un impact real și durabil atât în mediul academic și economic, cât și în viața comunităților pe care le reprezintă.

Orient Românesc

Ludmila Ivanova Tossounian

Doamna Ludmila Ivanova Tossounian, președinta *Asociației de Prietenie Moldo-Libaneză,* este o personalitate marcantă a dialogului intercultural și un promotor neobosit al valorilor cooperării, deschiderii și respectului reciproc între popoare.

Prin activitatea sa constantă și dedicată, a inițiat și susținut numeroase proiecte culturale, educaționale și sociale, menite să apropie comunități, să creeze punți între tradiții și să consolideze relațiile dintre Republica Moldova, Liban și spațiul european. Implicarea sa activă a contribuit la promovarea culturii, identității și patrimoniului, într-un spirit de prietenie autentică și dialog deschis.

De-a lungul timpului, doamna Tossounian a colaborat cu Asociația România Levant, demonstrând un angajament real pentru cooperarea regională și pentru dezvoltarea relațiilor culturale și instituționale în zona Levantului. Deschiderea sa, disponibilitatea de a coopera și capacitatea de a aduce oameni și idei împreună sunt trăsături definitorii ale activității sale.

Prin eleganță, profesionalism și o profundă înțelegere a diversității culturale, Ludmila Ivanova Tossounian reprezintă un exemplu de lider civic, care inspiră și motivează, construind cu răbdare și viziune punți durabile între comunități. Pe lângă activitatea sa instituțională, doamna Ludmila Ivanova Tossounian se remarcă printr-o implicare personală constantă în susținerea inițiativelor culturale, artistice și umanitare, fiind mereu prezentă acolo unde dialogul, solidaritatea și educația pot genera schimbări reale. Prin prezența sa activă la evenimente, conferințe și întâlniri internaționale, a devenit un veritabil ambasador al prieteniei și cooperării interculturale.

Viziunea sa este una profund europeană și umanistă, bazată pe respect, deschidere și colaborare pe termen lung. Cu o energie remarcabilă și o atitudine mereu constructivă, doamna Tossounian a reușit să transforme ideile în proiecte concrete, contribuind la consolidarea unui climat de încredere și colaborare între organizații, instituții și comunități din spații culturale diferite.

Pentru toate aceste merite, îi adresăm recunoștința și aprecierea noastră, cu respect și admirație.

Orient Românesc

Eudochia Duneașa Bolt

Doamna Eudochia Duneașa Bolt, președinta Asociației Provence-Est din Avignon, Franța, reprezintă un pilon important al comunității moldovenești din diaspora și un exemplu de leadership civic dedicat păstrării identității culturale și consolidării legăturilor dintre comunități.

Prin activitatea Asociației Provence-Est, doamna Duneașa Bolt a dezvoltat o cooperare constantă și eficientă cu comunitatea românească din Franța, promovând unitatea, solidaritatea și dialogul intercultural. Sub coordonarea sa, asociația a devenit un spațiu de întâlnire, sprijin și afirmare culturală pentru membrii comunității, dar și un partener activ în proiecte culturale și sociale comune.

O femeie energică, determinată și vizionară, doamna Eudochia Duneașa Bolt a reușit să mobilizeze oameni, idei și resurse pentru organizarea unor evenimente culturale deosebite, apreciate atât de comunitatea moldovenească, cât și de publicul larg. Activitățile inițiate de aceasta reflectă respectul pentru tradiții, valorificarea patrimoniului cultural și dorința de a transmite mai departe limba, obiceiurile și valorile autentice. Un loc special în activitatea sa îl ocupă proiectele dedicate copiilor și tinerilor, prin care promovează educația culturală, creativitatea și sentimentul de apartenență. Atelierele, serbările, activitățile educative și culturale organizate pentru cei mici contribuie la formarea unei generații conectate la rădăcinile sale și deschise către diversitate.

Prin planurile sale ambițioase și bine structurate de evenimente culturale viitoare, doamna Duneașa Bolt demonstrează continuitate, seriozitate și o viziune clară asupra rolului asociației în viața comunității. Implicarea sa constantă și capacitatea de a construi parteneriate durabile o recomandă ca un lider respectat și apreciat, atât în rândul diasporei, cât și al partenerilor instituționali.

Pentru devotamentul, energia și contribuția sa valoroasă la promovarea culturii și coeziunii comunitare, doamnei Eudochia Duneașa Bolt îi adresăm întreaga noastră apreciere și recunoștință.

Orient Românesc

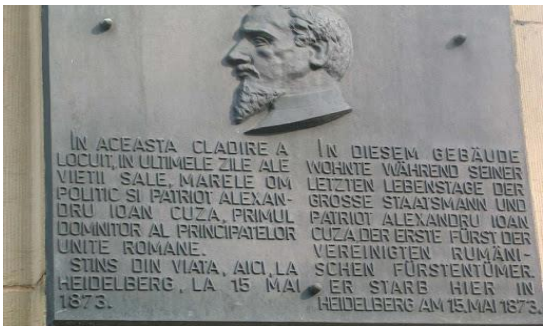

Prof. Iosef Herlo – preşedintele Asociaţiei Al. I. Cuza din Heidelberg

Prof. Iosif Herlo, a înfiinţat în inima Germaniei, la Heidelberg, asociaţia culturală germano-română care *poartă numele domnitorului Alexandru Ioan Cuza.* Heidelberg este ultimul popas al domnitorului Alexandru Ioan Cuza,este locul unde s-a stins din viaţă marele nostru domnitor, *în 15 mai 1873.*

Scopul principal al acestei asociaţii este cultivarea relaţiilor culturale germano-române, transmiterea către Germania a unei părţi din cultura, spiritualitatea românească şi cultivarea în diaspora românească aflată în acest spaţiu cultural şi geografic a limbii şi culturii române, a legăturilor sufleteşti cu patria.

În acest context, Prof. Iosif Herlo se impune ca un autentic om de cultură, animator neobosit al vieţii spirituale româneşti din diaspora germană. Prin activitatea sa, el nu doar că onorează memoria domnitorului Alexandru Ioan Cuza – artizanul primei Uniri a românilor şi simbol al modernităţii statului român – ci reuşeşte să transforme acest reper istoric într-un nucleu viu de reflecţie, dialog şi creaţie culturală contemporană. Evenimentele pe care le organizează la Heidelberg sunt concepute ca acte de cinstire a marelui domnitor, dar şi ca prilejuri de recuperare şi revalorizare a tradiţiilor, culturii şi literaturii româneşti în spaţiul european.

Marele merit al profesorului Herlo constă în capacitatea sa de a înţelege cultura nu ca pe un patrimoniu static, ci ca pe un organism viu, care trebuie permanent transmis, reinterpretat şi împărtăşit. Iubitor rafinat al literaturii române, el cultivă cu consecvenţă dialogul dintre generaţii şi dintre spaţii culturale, menţinând legături constante cu români de pretutindeni şi cu scriitori români din diaspora. Prin aceste conexiuni, literatura română depăşeşte graniţele geografice ale ţării şi se afirmă ca parte integrantă a patrimoniului cultural european.

Un rol esenţial în această misiune îl au întâlnirile literare trimestriale pe care le organizează, adevărate punţi simbolice între România şi românii răspândiţi pe mapamond. Aceste reuniuni facilitează dialogul între autori, cititori şi cercetători, creează spaţii de afirmare pentru literatura română contemporană şi consolidează sentimentul de apartenenţă culturală. Prin poezie, proză şi eseu, românii din diaspora îşi regăsesc vocea comună, iar limba română îşi păstrează funcţia sa

identitară şi formativă. În cadrul acestor întâlniri, literatura română este abordată atât din perspectivă estetică, cât şi din perspectivă identitară, fiind analizată în raport cu experienţa exilului, a migraţiei şi a dialogului intercultural. Textele prezentate şi dezbaterile generate pun în lumină temele majore ale literaturii române din diaspora: memoria, dorul, adaptarea, hibriditatea culturală şi nevoia de continuitate spirituală. Astfel, aceste reuniuni devin adevărate laboratoare de reflecţie critică, în care creaţia literară este contextualizată şi integrată în dinamica mai largă a culturii europene contemporane.

Totodată, prin consecvenţa şi rigoarea organizării lor, întâlnirile literare trimestriale contribuie la instituţionalizarea unui spaţiu cultural românesc în diaspora, cu valenţe educative şi formative. Ele stimulează lectura, încurajează debutul literar şi creează reţele de solidaritate intelectuală între scriitori şi oameni de cultură. În acest fel, literatura română nu doar că este conservată, ci este activ valorizată şi transmisă mai departe, devenind un factor de coeziune şi de afirmare identitară pentru comunităţile româneşti din afara graniţelor ţării.

Dintr-o perspectivă academică, activitatea profesorului Iosif Herlo poate fi interpretată ca un model de bună practică în propagarea literaturii naţionale în diaspora. Demersul său demonstrează că literatura este un instrument privilegiat de coeziune culturală, capabil să menţină legături afective şi intelectuale durabile cu patria. Prin eleganţă intelectuală, rigoare şi pasiune autentică, el confirmă faptul că diaspora nu este un spaţiu al rupturii, ci unul al continuităţii şi al fertilităţii culturale. În acelaşi timp, acest model de acţiune culturală relevă importanţa iniţiativei individuale în conservarea şi promovarea patrimoniului literar naţional în afara graniţelor ţării. Activitatea profesorului Iosif Herlo ilustrează modul în care un intelectual angajat poate deveni un vector de transmitere a valorilor culturale, asumându-şi rolul de mediator între cultura de origine şi spaţiul de adopţie. Printr-o viziune coerentă şi printr-o practică susţinută, el reuşeşte să creeze structuri durabile de dialog cultural, care depăşesc caracterul episodic al manifestărilor şi se înscriu într-un proiect pe termen lung de afirmare a literaturii române.

Mai mult decât atât, demersul său are o dimensiune formativă profundă, contribuind la educarea gustului literar şi la consolidarea conştiinţei identitare în rândul românilor din diaspora, inclusiv al noilor generaţii. Prin contactul direct cu literatura română vie, prin întâlnirea cu autori şi prin dezbaterea ideilor, se construieşte un cadru favorabil perpetuării limbii şi culturii române. În acest sens, activitatea profesorului Iosif Herlo poate fi considerată nu doar un act de promovare culturală, ci şi un exerciţiu de responsabilitate intelectuală şi civică, cu impact semnificativ asupra păstrării identităţii culturale româneşti în context global.

Astfel, Prof. Iosif Herlo se afirmă ca o personalitate de o aleasă fineţe culturală, un mediator între culturi şi un promotor devotat al literaturii române, contribuind decisiv la păstrarea şi afirmarea identităţii româneşti în contextul globalizării contemporane.

Anca Cheaito

Sensul autenticității în era digitală: reflecții pentru un timp mediatic

Trăim într-o eră în care identitatea nu mai este doar ceea ce suntem, ci și ceea ce alegem să arătăm lumii prin filtre, avataruri și platforme digitale. În această lume în care existența virtuală devine aproape la fel de concretă ca viața fizică, întrebarea fundamentală „Ce înseamnă să fii autentic?” dobândește nu doar relevanță, ci și complexitate. Este o întrebare care ne provoacă să ne regândim însăși natura identității, a sincerității și a relațiilor sociale.

Autenticitatea, în sens filosofic, a fost mereu despre congruența între sinele interior și manifestarea exterioară, despre responsabilitatea față de propria existență. Heidegger, în celebra sa lucrare *Sein und Zeit*, vorbește despre ființa autentică ca despre asumarea propriei libertăți și recunoașterea limitei inevitabile a vieții, în contrast cu existența inautentică, dominată de convenții și presiunea socială. Kierkegaard vedea autenticitatea ca un dialog permanent între individ și sinele său, dar și între individ și divin, o asumare profundă a propriului destin.

Dar ce se întâmplă atunci când „sinele” nu mai este doar interior, ci și virtual, multiplicat în nenumărate profile, povești și feed-uri sociale? În era digitală, ființa autentică este pusă într-un spațiu ambivalent: pe de o parte, libertatea de a modela propria imagine; pe de altă parte, presiunea constantă a performativității și a judecății externe. Identitatea digitală devine astfel fragmentată, iar autenticitatea, aparent simplă în teoria tradițională, devine un teren de negociere și reflecție continuă.

Rețelele sociale funcționează ca un teatru global. Goffman ne amintește că viața socială este o scenă în care fiecare joacă roluri diferite. În mediul digital, aceste roluri devin și mai complexe: Instagram, TikTok sau LinkedIn nu sunt doar platforme de comunicare, ci spații de construcție și prezentare a identității. Fiecare postare, fiecare fotografie, fiecare reacție poate fi interpretată ca o performanță, uneori conștientă, alteori inconștientă. Astfel, autenticitatea nu mai înseamnă transparență absolută, ci coerență reflexivă: abilitatea de a-ți asuma alegerile identitare și de a integra rolurile pe care le joci într-o viziune coerentă asupra propriei ființe.

Într-o perspectivă interculturală, fenomenul devine și mai interesant. În tradițiile orientale, precum în taoism sau budism, identitatea este văzută ca fluidă și interdependentă. Tao Te Ching ne învață că adaptabilitatea și armonia cu fluxul lumii nu sunt opuse autenticității, ci chiar o expresie a ei. În același timp, în cultura românească, autenticitatea a fost deseori asociată cu legătura cu

pământul, cu tradițiile și cu comunitatea, un soi de „radicală sinceritate” față de sine și față de ceilalți. Între aceste două perspective, mediul digital pare să fie un spațiu în care identitatea se reconstruiește permanent, într-un dialog continuu între sinele interior, mediul social și universul virtual. Problemele etice și psihologice generate de această fragmentare sunt evidente. Crearea unui „eu ideal” online poate conduce la alienare, anxietate și disonanță între viața reală și cea virtuală. Algoritmii platformelor, care prioritizează vizibilitatea, transformă performanța socială într-un imperativ economic și simbolic. În acest context, autenticitatea devine un act de conștientizare: a recunoaște limitele, a naviga între multiplele roluri și a-ți menține integritatea personală.

Autenticitatea digitală nu mai poate fi definită ca transparență absolută. Ea devine un proces dinamic, în care individul se află într-un echilibru delicat între trei dimensiuni: autocunoașterea – înțelegerea valorilor, dorințelor și limitelor proprii; coerența relațională – exprimarea acestor valori într-o manieră consistentă chiar și în contexte variate; și reflecția critică asupra performativității – asumarea rolurilor și măștilor, fără a le confunda cu sinele profund.

Editorialul nostru, în contextul revistei *Orient Românesc*, urmărește să deschidă acest dialog între tradițional și contemporan, între Orient și Occident, între viața reală și cea digitală. Întrebarea „Ce mai înseamnă să fii autentic?” nu este doar o reflecție personală, ci o întrebare socială și interculturală: cum putem să trăim o viață coerentă, echilibrată și responsabilă într-o lume care ne cere simultan să fim „noi înșine” și să performăm în fața unei audiențe globale?

Autenticitatea în era digitală nu mai este doar un atribut al individului, ci o artă, un exercițiu continuu de reflecție și discernământ. Este capacitatea de a fi prezent în viața noastră și în viețile celorlalți, de a integra experiențele multiple într-o unitate coerentă, și de a naviga între măști, avataruri și identități fragmentate fără a pierde legătura cu sinele profund. A fi autentic astăzi înseamnă să fii conștient, să alegi și să asumi – și, în același timp, să găsești armonia între sinele interior, lumea reală și universul digital în care ne redefinim continuu.

Maria Fayad

Filosofia vulnerabilității: puterea fragilității în era performanței

Trăim într-o epocă în care succesul se măsoară prin rezultate, vizibilitate și capacitatea de a controla fiecare detaliu al vieții. În acest context, fragilitatea și vulnerabilitatea par, la prima vedere, defecte. Dar dacă vulnerabilitatea nu ar fi slăbiciune, ci surse de putere și conexiune umană? Filosofia vulnerabilității ne învață că deschiderea către lume și recunoașterea limitelor proprii sunt nu doar acceptabile, ci indispensabile pentru o viață autentică. Într-o societate care laudă perfecțiunea și performanța constantă, a fi vulnerabil devine un act de curaj și o strategie de supraviețuire emoțională.

Vulnerabilitatea este expunerea la risc, la durere, la incertitudine. Judith Butler, teoretician contemporan, definește vulnerabilitatea ca o condiție esențială a existenței umane, derivată din interdependența noastră. Suntem vulnerabili pentru că trăim în relație cu ceilalți, pentru că depindem unii de alții, și pentru că corpul nostru este loc de expunere continuă. Fragilitatea nu este pasivitate. Ea presupune conștiență și asumare: recunoaștem limitele, dar ne expunem voluntar, creând astfel un spațiu de autenticitate și transformare. În era digitală și a performanței, această asumare devine o formă de inteligență existențială.

Existențialismul tratează vulnerabilitatea ca pe o parte integrantă a autenticității. Heidegger vorbește despre finitudinea ființei și despre libertatea de a trăi conștient cu propria mortalitate. Sartre accentuează responsabilitatea alegerilor: asumarea vulnerabilității este inseparabilă de libertatea de a fi. În filosofia orientală, fragilitatea este văzută nu ca obstacol, ci ca o cale către armonie și înțelepciune. Budismul subliniază impermanența și suferința ca inevitabile, iar acceptarea lor conduce la compasiune. Taoismul celebrează adaptarea la fluxul vieții și deschiderea către necunoscut, făcând din fragilitate o sursă de putere subtilă. Societatea contemporană promovează invulnerabilitatea: corpuri perfecte, cariere impecabile, performanță constantă. Vulnerabilitatea este stigmatizată, iar manifestarea ei poate fi percepută ca slăbiciune. Această cultură generează anxietate, stres și alienare. Individul este împins să construiască o fațadă de control, ignorând fragilitatea care, paradoxal, este sursa autentică a relațiilor profunde și a creativității. Negarea vulnerabilității reduce capacitatea de empatie și de conexiune umană.

Vulnerabilitatea posedă o forță paradoxală:

1. **Empatie și conexiune** – recunoașterea propriei fragilități facilitează relațiile autentice și înțelegerea suferinței altora.

2. **Creativitate și inovație** – asumarea riscului și eșecul sunt motorul creației artistice și științifice.
3. **Reziliență și creștere** – confruntarea cu limitele proprii permite adaptarea și transformarea personală.

Brené Brown vorbește despre vulnerabilitate ca despre „nucleul curajului”: a te deschide, a risca și a trăi autentic, chiar în fața criticilor sau a eșecurilor. În literatura română, vulnerabilitatea este adesea asociată cu sensibilitatea și legătura cu comunitatea. Lucian Blaga, Nichita Stănescu sau George Bacovia explorează limitele umane, suferința și delicatețea existenței. Expunerea emoțională devine astfel un act estetic și filosofic. În tradițiile orientale, fragilitatea este celebrată ca parte integrantă a frumuseții și a vieții. Conceptul japonez wabi-sabi apreciază imperfecțiunea și efemeritatea, iar haiku-urile transmit fragilitatea lumii și a emoțiilor umane într-un spațiu restrâns, dar profund. În Orient, vulnerabilitatea este sinonimă cu autenticitatea și cu acceptarea fluxului vieții. În viața contemporană, asumarea vulnerabilității devine o strategie conștientă: liderii, educatorii sau artiștii care își recunosc limitele și eșecurile câștigă respect și autoritate autentică. În plan personal, recunoașterea fragilității ajută la construirea relațiilor sănătoase, la dezvoltarea empatiei și la prevenirea alienării produse de cultura performanței absolute. Filosofia vulnerabilității ne învață că fragilitatea nu este o slăbiciune, ci o sursă de putere și autenticitate. Într-o societate dominată de performanță, vulnerabilitatea devine curajul de a fi deschis, de a recunoaște limitele și de a transforma fragilitatea în forță creativă și relațională.

A fi vulnerabil astăzi înseamnă a trăi autentic, a te conecta cu ceilalți și a-ți asuma responsabilitatea existenței proprii. Vulnerabilitatea devine astfel o strategie etică, emoțională și existențială, esențială pentru a naviga în lumea complexă și exigentă a secolului XXI.

Irina Palade

Libertatea interioară în epoca suprainformației: lecții stoice pentru viața modernă

Trăim într-o epocă în care informația ne învăluie la fiecare pas: știri, postări sociale, notificări, videoclipuri și opinii care se succed fără răgaz. Suntem conectați permanent, dar oare suntem și liberi? Libertatea interioară, așa cum o propuneau stoicii, nu depinde de circumstanțele externe sau de avalanșa de informații, ci de capacitatea fiecăruia de a-și ordona gândurile, emoțiile și reacțiile. Într-o lume în care atenția este cea mai disputată resursă, stoicismul devine un ghid esențial pentru a rămâne stăpâni pe propria minte și a naviga cu calm prin haosul digital. În era digitală, mintea noastră este constant solicitată. Fluxul nesfârșit de știri și notificări generează anxietate, grabă și senzația că nu putem ține pasul cu realitatea. În această situație, libertatea interioară nu mai este un lux filosofic, ci o necesitate existențială.

Stoicii, precum Epictet sau Marcus Aurelius, ne învață că nu lucrurile în sine ne deranjează, ci judecățile noastre despre ele. Astfel, nu putem controla volumul de informații care ne inundă, dar putem controla modul în care reacționăm și ce alegem să absorbim. Această disciplină mentală este esența libertății interioare. Stoicismul oferă instrumente practice pentru a ne păstra libertatea interioară:

1. Distingerea între ce depinde și ce nu depinde de noi – Nu putem controla știrile sau opiniile altora, dar putem decide ce gândim și ce simțim.
2. Autonomia judecății – Rațiunea trebuie să filtreze informațiile, protejând mintea de manipulare sau emoții inutile.
3. Viața conform naturii – Acceptarea realității, în ciuda zgomotului informațional, ne aduce seninătate.

Aplicarea acestor principii astăzi poate include exerciții simple: verificarea surselor de informație, pauze deliberate de la rețele sociale și meditație zilnică asupra valorilor proprii. Așa cum spune Marcus Aurelius: „Stăpânirea minții înseamnă adevărata libertate.” În era suprainformației,

aceasta se traduce prin controlul atenției. Putem alege ce știri să citim, ce opinii să integrăm și ce distrageri să ignorăm. În tradiția orientală, tehnici similare sunt prezente în meditația budistă sau practica zen: cultivarea atenției conștiente și detașarea de fluxul haotic al gândurilor. Libertatea interioară devine astfel o abilitate de a ne păstra centrul, chiar în mijlocul furtunii informaționale. Stoicii considerau că virtutea – înțelepciunea, curajul, dreptatea și cumpătarea – este sursa libertății interioare. În contextul modern:

- Înțelepciunea – evaluarea critică a informațiilor și discernământul în alegerea surselor.
- Curajul – rezistența la manipulare și la presiunea opiniilor dominante.
- Dreptatea – responsabilitate în partajarea și consumul de informații.
- Cumpătarea – limitarea expunerii la stimuli digitali și menținerea echilibrului emoțional.

Așa, libertatea interioară nu este doar un ideal, ci un proces practic, aplicabil zilnic.Exerciţii practice :

1. Jurnalul stoic digital – notați zilnic cum ați reacționat la informații și ce gânduri au fost constructive.
2. Pauze deliberate de la tehnologie – chiar și 30 de minute fără telefoane sau notificări ajută la refacerea atenției.
3. Filtrarea fluxului de informații – alegeți surse de încredere și evitați consumul compulsiv de știri.
4. Reflecția asupra impermanenței – amintește-ți că fluxul informațional este trecător; reacția ta este sub controlul tău.

Aceste practici nu doar protejează libertatea interioară, ci sporesc claritatea mentală și capacitatea de a acționa etic. Libertatea interioară nu înseamnă izolarea de lume sau ignorarea realității. Înseamnă a fi stăpân pe propriile gânduri și emoții, a naviga prin avalanșa informațională cu discernământ și echilibru, și a trăi conform valorilor personale. Stoicismul, completat de înțelepciunea orientală privind atenția și detașarea, ne arată că libertatea interioară este un act de curaj, disciplină și înțelepciune. În epoca suprainformației, ea devine nu doar o virtute filosofică, ci o abilitate esențială pentru viața cotidiană.

Lamis Attalah

Sculptorii – arhitecţii memoriei

Sculptorul nu modelează doar materie; el modelează timp, memorie și percepție. Fiecare lovitură de dalta, fiecare contur trasat în marmură sau bronz, devine un martor tăcut al efemerității umane. În esență, sculptorul este un constructor de memorie, un alchimist care transformă materia în simbol și experiență.

Filosofic, această funcție transcende esteticul: arta sculpturală devine un instrument prin care cultura și istoria, individuală sau colectivă, se perpetuează dincolo de moartea corporală. Sculptorul devine astfel un gardian al timpului, o punte între prezent și trecut, între trecător și etern.

Sculptura și memoria: metafora materiei - Materia în sculptură – piatră, bronz, lemn sau chiar materiale contemporane – nu este doar suportul pasiv al expresiei artistice, ci un recipient al memoriei. Fiecare bucată de marmură sau bloc de lemn poartă în sine timpul: adună istorii, vibrații, imperfecțiuni și cicatrici ale trecutului. Când sculptorul se apropie de această materie, el nu face decât să scoată la lumină o poveste latentă, deja ascunsă în structura sa, transpunând-o în formă și sens. În acest fel, materia devine metafora memoriei umane: aparent inertă, dar purtătoare de amintiri și emoții care așteaptă să fie trezite la viață.

Fiecare lovitură de dalta, fiecare modelare atentă, este un act de transcriere a memoriei. Sculptorul nu inventează doar forme; el descoperă și organizează experiența, selectând ce va rămâne vizibil și ce va fi ascuns în profunzimea materiei. A sculpta înseamnă, astfel, a transforma absența în prezență, golul în semnificație. În marmura brută, fiecare urmă de dalta devine un semn al trecerii timpului, un martor al deciziilor și gândurilor artistului, dar și al societății din care acesta provine.

Materia, în esența sa, funcționează și ca cod al memoriei colective. Sculpturile monumentale, busturile sau reliefurile nu reflectă doar individul, ci întreaga comunitate, valorile și traumele acesteia. Ele devin astfel instrumente prin care trecutul este păstrat și transmis, un dialog între generații: fiecare privitor care trece pe lângă statuie participă, conștient sau nu, la perpetuarea unei experiențe colective. Dintr-o perspectivă metaforică, materia sculpturală este asemenea minții umane: aparent rigidă și concretă, dar capabilă să păstreze și să exprime profunzimi invizibile. Marmura devine pagină de jurnal, lemnul devine memorie tactilă, bronzul devine martor al

timpului și al rezistenței. Sculptorul, asemenea unui alchimist, transformă materia într-un vessel al memoriei, făcând-o să vorbească despre ceea ce altfel s-ar pierde în uitare.

Într-un sens mai filosofic, materia sculpturală reprezintă tranziția între efemer și etern. Trecerea timpului va altera inevitabil forma, va șterge detalii, dar ceea ce contează rămâne: structura, mesajul, impactul emoțional. Sculptura, ca materie purtătoare de memorie, devine astfel un pod între trecător și permanent, între prezentul în care lucrăm și trecutul pe care îl păstrăm. În fiecare operă sculpturală există un efort conștient de a organiza, de a ordona memoria și de a face vizibil ceea ce este invizibil: traumele, experiențele, aspirațiile și valorile care definesc condiția umană.

Sculptorul ca filosof și cronicar – Sculptorul este înainte de toate, un filosof al materiei și al timpului. Prin fiecare statuie, fiecare relieful sau bust, sculptorul meditează asupra condiției umane, asupra fragilității vieții și asupra permanenței memoriei. El nu reproduce simplu realitatea, ci o interpretează, o întreabă și o transfigurează, transformând materia brută într-un text tăcut despre existență.

În acest sens, sculptorul funcționează asemenea unui cronicar al timpului, un observator atent care notează subtilitățile epocii sale: gesturi, trăsături, emoții și atitudini care altfel s-ar pierde în fluxul uitării. Fiecare operație de modelare sau cioplire este, în esență, o înregistrare tridimensională a memoriei – un act de arhivare vizuală a experienței umane. Monumentele, busturile și figurile sculpturale devin astfel documente nemuritoare, capabile să vorbească generațiilor viitoare despre valorile, fricile și aspirațiile celor care le-au creat și despre comunitatea care le-a inspirat.

Filosofia sculptorului se exprimă și prin filtrul alegoric al formei: ceea ce alege să păstreze și ceea ce decide să elimine din material reflectă un act de gândire critică și morală. În fiecare detaliu, în fiecare curbă sau umbră sculptată, se ascunde o reflecție asupra vieții și a timpului: o întrebare despre efemeritate și eternitate, despre suferință și frumusețe, despre individual și colectiv. Astfel, sculptorul devine un fel de filozof practic: nu scrie în pagini, ci modelează în spațiu și timp.

Mai mult, sculptorul are rolul de mediator între trecut și prezent. El recuperează memoria ancestrală, tradițiile și simbolurile culturale, dar le reinterpretează într-o formă care poate fi accesibilă și contemporanilor săi. În felul acesta, sculptorul nu doar păstrează amintirea, ci o actualizează și îi oferă sens, transformând-o într-o experiență vie pentru fiecare privitor. Sculptura devine un limbaj universal, iar sculptorul, un cronicar al lumii vizibile și invizibile, al experiențelor colective și individuale, al valorilor care traversează generațiile. Dintr-o perspectivă metaforică, sculptorul este asemenea unui gardian al timpului: cioplește și modelează nu doar materia, ci și modul în care oamenii percep memoria și experiența. Într-o lume care uită rapid și care consumă totul într-un ritm accelerat, sculptorul rămâne un observator răbdător, capabil să dea consistență și continuitate experiențelor trecătoare. El învață privitorul să contemple, să rețină și să reflecteze, transformând opera de artă într-un act de învățare filozofică și culturală.

În concluzie, sculptorul ca filosof și cronicar nu creează doar forme, ci construiește punți între timp, între individ și comunitate, între efemeritate și eternitate. Opera sa este o meditație tridimensională asupra condiției umane, iar el, prin actul artistic, devine un custode al memoriei, un arhitect al experienței și un interpret al eternității. Prin sculptură, filosofia și memoria se împletesc, iar sculptorul devine mai mult decât artist: devine martor și păstrător al trecerii timpului.

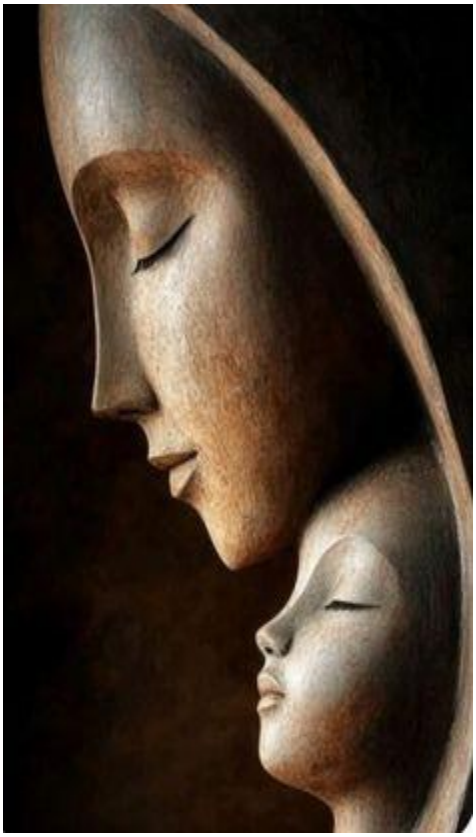

Metafora vieții și a formei - Sculptura este, metaforic, o reconciliere între lipsa și prezență. Marmura albă, de pildă, nu devine operă decât prin eliminarea a ceea ce nu este necesar: fiecare surplus este o decizie între uitare și memorie. Astfel, sculptorul practică o filozofie a tăierii, a selecției și a atenției, transformând lipsa în prezență, golul în sens. Viața însăși poate fi privită ca un bloc de marmură: experiențele, amintirile și pierderile modelează ceea ce rămâne. Sculptorul devine un avatar al memoriei universale, iar opera sa un testimoniu al luptei dintre efemer și etern.

Sculptura poate fi privită ca o metaforă a vieții însăși: fiecare formă sculptată reflectă nu doar o alegere estetică, ci și un proces existențial, o deliberare între ceea ce rămâne și ceea ce se pierde. Blocul brut de marmură, lemn sau piatră seamănă cu realitatea inițială a vieții – densă, compactă, aparent lipsită de contur. Sculptorul, prin gestul său, extrage esența din materie, dezvăluind ceea ce este viu în interiorul ei, la fel cum experiențele și alegerile umane scot la lumină aspectele definitorii ale existenței.

Fiecare tăietură, fiecare contur și fiecare modelare reprezintă un act de selecție și de atenție – un proces prin care sculptorul distinge între ceea ce este superficial și ceea ce este esențial. Această alegere seamănă cu procesul prin care omul învață să dea sens vieții sale: trăirile, amintirile și experiențele sunt cioplite, modelate și organizate, astfel încât ceea ce rămâne devine vizibil, comprehensibil și memorabil. Sculptura devine, astfel, un simbol al transformării continue, un testament al modului în care viața se structurează prin decizie și reflecție. Materia sculpturală devine și un recipient al contrastelor inerente vieții: lumina și umbra, solidul și golul, permanența și efemeritatea. Spațiile negative din sculptură, golurile și cavitățile, sunt la fel de semnificative ca formele pline: ele amintesc de absențele și pierderile care definesc condiția umană. La fel cum în viață pierdem oameni, ocazii sau vise, în sculptură lipsa devine prezență, golul devine semnificație, iar materialul însuși își dezvăluie adevărata natură. În acest sens, sculptura

funcționează ca un model tridimensional al experienței existențiale, în care tot ceea ce este efemer poate fi transformat în simbol și memorie.

Mai mult, procesul sculptural este un act de reconciliere între ordinea interioară și haosul exterior, între intenția artistului și natura imprevizibilă a materiei. La fel și viața: ea nu este niciodată complet controlabilă, dar prin reflecție, acțiune și discernământ, individul poate da formă experienței sale. Sculptorul devine astfel un avatar al experienței umane, modelând realitatea cu răbdare și atenție, transformând incertitudinea și fragilitatea în ordine vizibilă și expresivă.

Dintr-o perspectivă filozofică și metaforică, sculptura reflectă și continuitatea dintre viață și memorie. Forma sculptată este ca o amintire fixată în timp: ceea ce altfel s-ar pierde în uitare devine vizibil, palpabil și comunicabil. Viața, asemenea materiei, se degradează și se schimbă, dar esența, forma și semnificația rămân. În fiecare lucrare sculpturală se ascunde o meditație asupra trecerii timpului, asupra modului în care experiențele noastre – personale și colective – pot fi conservate și transmise. Metafora vieții și a formei arată că sculptura nu este doar un act artistic, ci și unul existențial. Ea reprezintă procesul de modelare a experienței, selecție a esenței și reconciliere cu efemeritatea. Fiecare statuie, fiecare relieful sau bust devine o meditație tridimensională asupra condiției umane, un dialog între ceea ce este temporar și ceea ce poate fi conservat, între materie și spirit, între trecere și permanență.

Fiecare statuie, fiecare bust sau relief, poartă o dublă dimensiune: temporală și eternă. Timpul o degradează fizic, dar ideea, forma și impactul său emoțional se perpetuează. Filosofii fenomenologi vorbesc despre obiecte ca medii ale experienței: sculptura devine un instrument prin care memoria devine experiență pentru alții. Astfel, sculptorul nu creează doar frumosul; el construiește un pod între trecut și viitor, între individ și colectivitate, între viața care se scurge și memorie care persistă.

Sculptura trăiește într-un spațiu ambivalent între efemer și etern, între prezentul concret al materialului și durata simbolică a memoriei pe care o păstrează. Marmura, bronzul sau lemnul pot fi supuse degradării, intemperiilor și trecerii timpului, dar ceea ce sculptorul imprimă în formă – sensul, gestul, emoția – transcende aceste limite fizice. Astfel, fiecare statuie, fiecare relieful sau bust devine un punct de legătură între temporalitate și eternitate, un martor al trecerii timpului care, paradoxal, pare să-l oprească. Din perspectiva filosofiei artei, sculptura este o meditație asupra finitudinii: materia poate putrezi sau se poate fisura, dar forma și mesajul persistă în conștiința colectivă. Monumentele, busturile eroilor sau statuile simbolice funcționează ca registre ale memoriei colective, păstrând în materialul lor impresia și importanța unor trăiri, evenimente sau valori. În acest fel, sculptura devine un instrument de eternizare, o încercare de a conferi durabilitate efemerului, de a transforma experiența trecătoare în reper cultural și spiritual.

Sculptorul, conștient de această tensiune, devine un mediator între fragilitate și permanență. Fiecare detaliu este lucrat cu atenție, fiecare proporție este gândită nu doar estetic, ci și simbolic, ca o încercare de a conserva în timp ceea ce contează cu adevărat. Într-o lume marcată de uitare și transformare rapidă, sculptura devine astfel un act de rezistență împotriva uitării, un mod de a inscripționa valorile, emoțiile și memoria într-un registru palpabil, vizibil și durabil. Timpul se reflectă și în interacțiunea privitorului cu opera. Sculptura nu trăiește doar în material; ea trăiește în relația cu oamenii care o privesc, o ating, o interpretează. Astfel, eternitatea operei nu este doar fizică, ci și experiențială: forma sculpturală devine purtătoare de sens în fiecare generație care o descoperă. Opera de artă devine un dialog între trecut și prezent, între ceea ce a fost intenționat de artist și modul în care este recepționat și reinterpretat de privitor.

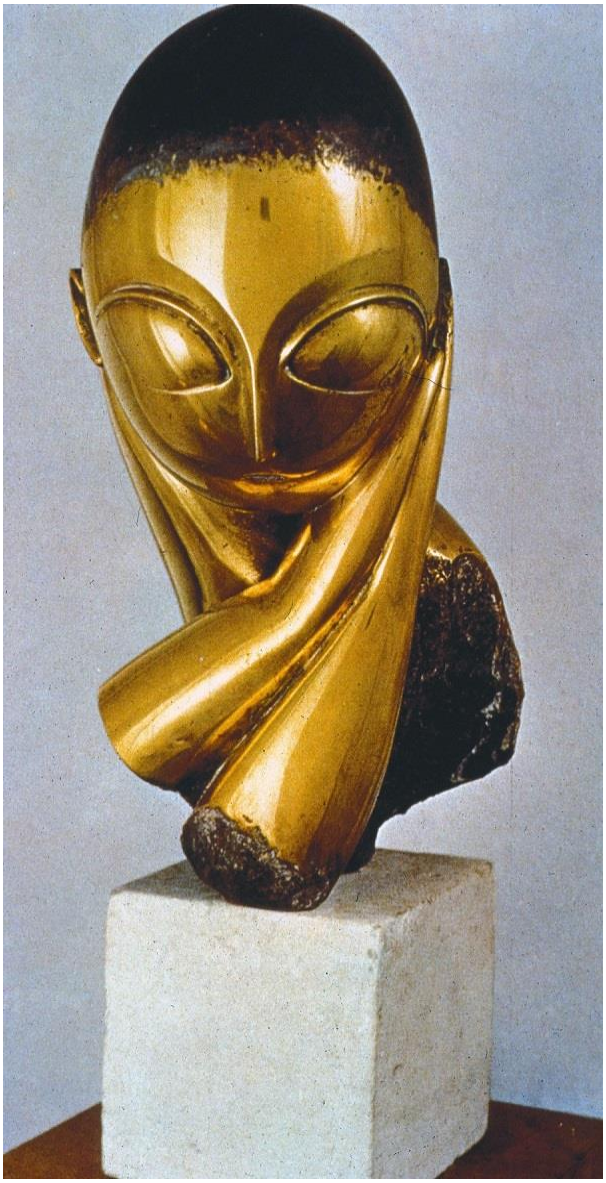

Metaforic, sculptura este un pod între temporalitate și infinitate, un simbol al încercării umane de a da formă experienței și memoriei, de a transforma efemerul în durabil, fragmentarul în integral. Ea ne învață că, deși timpul poate afecta materia, semnificația și emoția care transced materialitatea pot rămâne – căci adevărata sculptură nu există doar în marmură sau bronz, ci în memoria colectivă și în conștiința celor care o privesc. Sculptura ne arată că arta nu este doar formă, ci și poezie a memoriei și a durabilității, un mijloc prin care fragilitatea umană poate fi transformată în prezență perpetuă. Sculptorul devine astfel nu doar creator, ci și custode al eternității, iar opera sa rămâne ca un martor al experienței umane, un punct de întâlnire între efemer și etern, între viață și memorie, între material și spirit.

Sculptura ca dialog intercultural - Într-un context intercultural, sculptorul devine un mediator al memoriei. Inspirându-se din simboluri, mituri și tehnici din diverse tradiții, el creează opere care transcend granițele culturale și spațiale. Fiecare statuie poate fi citită ca un mesaj către generațiile viitoare, un tratament estetic și filosofic al memoriei universale, un testament al interconectivității umane.

Sculptura, prin natura sa tridimensională și tactilă, depășește granițele limbajului și ale culturii, devenind un mediu universal de comunicare. Forma, textura, proporțiile și simbolurile pe care le conține pot fi recunoscute și resimțite chiar și de privitorii care provin din contexte culturale diferite. Astfel, sculptura funcționează ca un vehicul al dialogului intercultural, un spațiu în care experiențele, valorile și memoriile diferitelor comunități se întâlnesc, se interpretează reciproc și se completează.

Fiecare cultură modelează forma în funcție de simboluri, mituri și tradiții specifice. Marmura orientală, lemnul african sau bronzul european nu sunt doar materiale diferite, ci limbi diferite ale memoriei colective. Sculptorul devine, în acest context, un mediator între lumi, capabil să transforme simbolurile locale în semne universale, să creeze punți între experiențe aparent incompatibile și să faciliteze o înțelegere mai profundă a diversității umane. Prin opera sa,

sculptorul traduce experiența unei culturi în limbajul vizual al alteia, permițând astfel un schimb subtil de valori și perspective. Dialogul intercultural prin sculptură nu este doar intelectual, ci și emoțional și senzorial. Forma și textura operează la nivelul percepției și al sentimentului, generând empatie și reflecție, chiar și atunci când limbile vorbite nu corespund. O statuie care surprinde durerea, speranța sau reverența poate fi înțeleasă și resimțită de oameni din medii culturale diferite, pentru că emoția și experiența umană au un limbaj universal. Astfel, sculptura devine un instrument de apropiere interculturală, un spațiu unde diferențele devin surse de înțelegere și nu de separare.

Mai mult, sculptura permite reinterpretarea simbolurilor culturale în contexte noi. O formă tradițională orientală poate fi reimaginată prin perspectiva unei estetici europene sau africane, creând opere care încorporează mai multe tradiții într-un singur limbaj vizual. Acest proces de sinteză este esențial pentru dialogul intercultural: arta devine un teren comun unde culturile se întâlnesc, se reflectă și se influențează reciproc, generând sensuri noi și neașteptate. Dintr-o perspectivă filosofică, sculptura ca dialog intercultural reflectă ideea că umanitatea este mai mult decât suma tradițiilor sale individuale. Ea arată că memoria, experiența și frumusețea nu sunt proprietăți exclusive ale unei singure culturi, ci valori care pot fi împărtășite, reinterpretate și integrate. Sculptura devine astfel un spațiu de reconciliere și înțelegere, un instrument prin care diversitatea culturală se transformă în coeziune simbolică și estetică. Sculptura ne arată că arta poate depăși barierele limbajului și geografiei, oferind un spațiu în care experiențele, valorile și simbolurile culturale se întâlnesc. Sculptorul devine un ambasador al memoriei și frumuseții universale, iar opera sa – o punte între lumi, un testament al capacității umane de a comunica dincolo de diferențe și de a transforma diversitatea într-un limbaj comun al spiritului și al simțirii.

Sculptorii nu sunt doar artizani; ei sunt filosofi, cronicari și arhitecți ai memoriei. Prin formă, material și proporție, ei captură experiența umană și o transformă în prezență eternă. În fiecare dalta lovită, în fiecare linie conturată, se află un act de curaj și reflecție: voința de a înfrunta efemeritatea și de a construi punți între trecut și viitor.Astfel, sculptorul devine custodele memoriei, păstrător al poveștilor colective și al experiențelor individuale, demonstrând că adevărata artă este o metaforă a existenței și a timpului. În lumea care uită repede și consumă totul rapid, sculptorii rămân cei care construiesc poduri între prezent și eternitate, între uitare și memorie, între materie și spirit.

Ana-Maria Negară

Sculptura ca formă a memoriei și a transcendenței

Materia ca meditație - Într-o epocă în care imaginea se volatilizează în fluxul digital, sculptura Anei-Maria Negară readuce privitorul în contact cu greutatea, densitatea și sacralitatea materiei. Opera ei nu este doar o prezență fizică, ci un spațiu de meditație asupra timpului, identității și raportului dintre efemer și durabil. Sculptura devine, în viziunea sa, actul prin care spiritul se înscrie în materie, un gest de reconciliere între vizibil și invizibil, între temporalitate și eternitate.

Ana Maria Negară abordează materialul, piatra, ca pe un organism viu, cu o respirație și o memorie proprie. În mâinile ei, materia încetează să mai fie simplu suport al formei; devine partener de dialog, entitate cu care artista stabilește o relație etică, aproape ritualică. Ceea ce rezultă din acest dialog nu este o reprezentare, ci o revelație: o formă care se naște lent, din ascultare, nu din dominație.

Tăcerea pietrei şi cuvântul interior - Lucrările Anei-Maria Negară se constituie într-un limbaj sculptural recognoscibil, construit din volume clare, structuri geometrice, spirale, labirinturi și forme arhetipale. Acestea nu trimit către o narațiune exterioară, ci către o gramatică a interiorității. Sculptura devine, astfel, un text metafizic: fiecare formă este un cuvânt, fiecare tăcere un spațiu de reflecție. Geometria, fie ea un cerc, o coloană, o spirală, nu reprezintă la Ana Maria Negară un exercițiu de raționalizare a materiei, ci o căutare a echilibrului dintre haos și ordine. Spirala, de exemplu, apare adesea ca simbol al devenirii: un traseu care pornește din adâncul pietrei și se deschide către lumină. În această mișcare ascensională, se regăsește dinamica ființei – drumul interior al omului între contingent și absolut.

Una dintre temele centrale ale creației Anei-Maria Negară este memoria, nu ca simplă evocare a trecutului, ci ca energie vie care modelează prezentul. Sculpturile ei, mai ales cele monumentale, sunt locuri ale memoriei, spații unde timpul se condensează și devine palpabil. În piatra tăiată se ascunde ecoul mâinii care a atins-o, al gândului care a orientat-o, al istoriei care o precedă. Fiecare lucrare se poate citi ca un monument al amintirii – nu al eroilor sau al evenimentelor, ci al

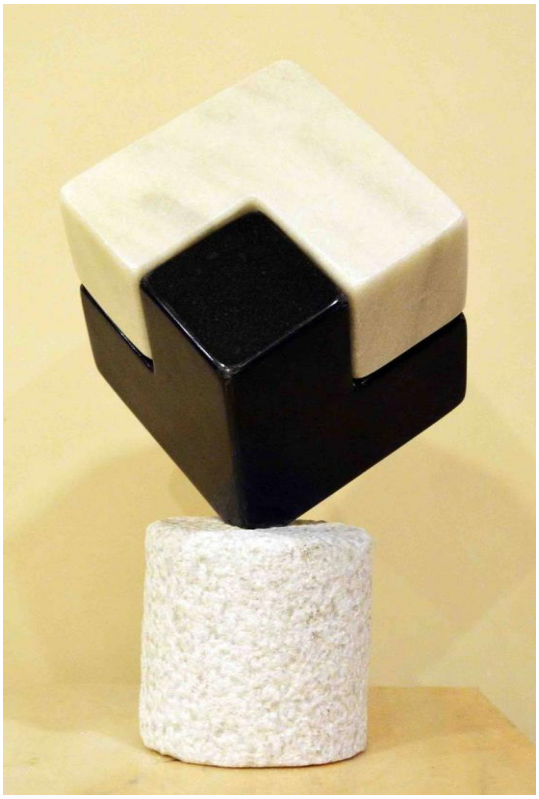

conștiinței umane în fața timpului. În acest sens, sculptura ei nu comemorează, ci contemplă: materia nu poartă povara trecutului, ci promisiunea continuității.

Spre deosebire de tradițiile figurative, Ana Maria Negară nu urmărește reproducerea realului, ci revelarea esenței. Piatra devine memorie a luminii, lemnul devine amintire a rădăcinii, bronzul devine ecou al focului primordial. Fiecare material își amintește originea, iar artista doar o aduce la suprafață, ca un arheolog al spiritului.

Ana-Maria Negară aparține unei generații de sculptori care refuză izolarea estetică. Opera sa, deși născută din solul cultural românesc, respiră într-un orizont transcultural. Fiecare lucrare este o întâlnire între tradiție și modernitate, între simbolurile Orientului spiritual și raționalitatea Occidentului.

În acest sens, sculptura ei poate fi privită ca o formă de mediere interculturală, o punte între arhetipurile comune ale umanității. De aici derivă și dimensiunea dialogică a operei sale: sculptura nu se adresează doar privirii, ci și gândului, memoriei, tăcerii. În fața unei lucrări semnate Ana-Maria Negară, privitorul nu este un spectator pasiv, ci un participant la o conversație fără cuvinte, în care forma devine limbaj și timpul devine respirație comună. Dincolo de dimensiunea estetică, Negară practică sculptura ca o disciplină spirituală. A lucra piatra sau lemnul nu este, pentru ea, un act tehnic, ci o formă de ascetism: un exercițiu de răbdare, atenție și smerenie. Fiecare lucrare cere timp, efort și ascultare. În acest sens, sculptorul devine un filosof al materiei, cel care meditează, prin gest și formă, asupra limitelor umanului. Într-o lume care privilegiază viteza și virtualul, Ana-Maria Negară redescoperă valorea încetinirii: ritmul natural al creației, coerența dintre trup și gând, armonia dintre mâini și materie. Sculptura devine astfel o formă de rezistență în fața efemerului – un mod de a rămâne în timp fără a-l înfrunta, de a-l asculta fără a-l nega.

Opera Anei-Maria Negară se definește printr-o tensiune fertilă între materialitate și spirit, între ordine și intuiție, între rădăcină și zbor. Ea nu modelează doar forme, ci creează spații de reflecție, locuri în care privitorul poate experimenta tăcerea ca formă de înțelegere. Sculptura ei vorbește despre echilibru, despre continuitate, despre fragilitatea frumosului într-o lume fragmentată. Ana-Maria Negară este, în acest sens, o sculptoriță-filosof: fiecare lucrare a ei este o meditație asupra vieții ca proces al formării, un efort constant de a transforma materia în sens și timpul în memorie. Prin gestul său artistic, ea reînnoiește credința că arta nu este un lux, ci o necesitate ontologică, un mod de a da formă luminii interioare a lumii.

Trei ipostaze ale formei:

analiza simbolică a sculpturii Anei-Maria Negară

I. „Poarta luminii” – fenomenologia trecerii - „Poarta luminii” poate fi citită ca o meditație despre limita dintre vizibil și invizibil, dintre ceea ce este și ceea ce devine. Forma lucrării evocă o structură arhetipală – poarta, arcul, pragul – care, în toate culturile, marchează momentul trecerii: dintr-un spațiu profan într-unul sacru, din timp în atemporalitate, din exterior în interiorul conștiinței. Fenomenologic vorbind, privitorul trăiește această lucrare ca pe o experiență a transformării. Lumina care pătrunde prin deschiderea sculpturală devine element activ, parte a compoziției. Piatra, aparent grea și imobilă, este străbătută de fasciculele de lumină care îi dizolvă conturul și o transformă într-un corp permeabil, viu, respirând. Privitorul nu este în fața lucrării, ci în interiorul ei – într-un spațiu de trecere în care lumina funcționează ca forță purificatoare.

Hermeneutic, „Poarta luminii” este un simbol al inițierii. Este pragul conștiinței, locul în care ființa se deschide către transcendență. Nu întâmplător, forma verticală, curbată, sugerează ascensiunea: o mișcare din densitate spre claritate, din materie spre spirit. Aici se vede clar intenția filosofică a Anei-Maria Negară, aceea de a transforma sculptura într-un instrument al revelației.

Estetic, lucrarea vorbește despre echilibrul dintre masă și lumină, dintre greutate și diafan. Ea propune o reconciliere între forța pietrei și transparența spirituală, între concret și abstract. „Poarta luminii” nu este doar o sculptură, ci o metaforă a conștiinței care se deschide spre sine.

II. Câmpul de energie - „Energia ancestrală” – hermeneutica rădăcinii

Lucrarea „Câmpul de energie” se înscrie în seria operelor care explorează relația dintre materie, pământ și memorie. Compoziția este adesea compactă, construită din forme spiralice sau labirintice, care trimit la mișcarea organică a naturii – creșterea, încolăcirea, reînnoirea. În centrul sculpturii pare să pulseze o energie tăcută, o vibrație primordială care face legătura între om și cosmos. Hermeneutic, titlul trimite la ideea de rădăcină spirituală. „Energie ancestrală” nu vorbește despre trecut ca istorie, ci ca forță care continuă să modeleze prezentul. În forma compactă, în gestul concentrat al volumului, Negară redă tensiunea dintre interior și exterior, dintre ceea ce este ascuns și ceea ce se manifestă. Sculptura pare să respire din interior, ca și cum o viață latentă ar fi prinsă în materia pietrei.

Această operă exprimă o concepție profund arhaică și cosmologică asupra lumii: piatra nu este inertă, ci plină de memorie, de amintiri ale Pământului. În mâinile artistei, piatra devine arhivă energetică, depozitar al ființei, loc al reîntoarcerii. Estetic, „Câmpul de energie” se remarcă prin economia gestului, un minimalism care nu simplifică, ci condensează. Fiecare linie, fiecare muchie este o formă de concentrare a semnificației. Sculptura pare o rugăciune în piatră, o tăcere activă care emană forță. Filosofic, lucrarea exprimă ideea că arta nu creează realitatea, ci o descoperă: ea scoate la suprafață energia care exista deja în lume, aducând-o în lumină prin actul artistic. În acest sens, Ana-Maria Negară reia o intuiție veche, aproape heideggeriană: sculptura este adăpostirea adevărului în formă.

III. „Labirintul interior” – estetica căutării

„Labirintul interior” este una dintre lucrările care definesc cel mai bine dimensiunea spirituală și reflexivă a creației Anei-Maria Negară. Forma – canale de trecere – evocă structura unei conștiințe aflate în căutarea centrului. Labirintul, simbol universal al căutării și al rătăcirii, este reinterpretat aici nu ca spațiu al pierderii, ci ca itinerar al regăsirii. Fenomenologic, experiența acestei lucrări este una de aprofundare. Privirea urmează curbele, intră și iese, se rătăcește și se regăsește. Sculptura nu oferă un punct fix de contemplare, ci obligă privitorul la mișcare, la participare. Astfel, „Labirintul interior” devine o metaforă a cunoașterii – un proces dinamic, circular, în care adevărul nu se află la final, ci în însăși mișcarea de căutare.

Hermeneutic, lucrarea trimite la ideea de unitate a contrariilor: interiorul și exteriorul, lumina și umbra, materia și spiritul nu sunt opuse, ci interdependente. Labirintul nu are pereți, ci limite permeabile: tot ce pare închis conține deja posibilitatea deschiderii. Estetic, sculptura îmbină rigoarea geometrică cu o organicitate subtilă. Liniile precise coexistă cu suprafețe neregulate, iar contrastul dintre ordonat și natural creează o tensiune poetică. Privitorul nu mai contemplă doar forma, ci simte că forma îl reflectă – ca într-o oglindă de piatră. În plan filosofic, „Labirintul interior” este o alegorie a ființei care caută sensul propriei existențe. Ana Maria Negară ne arată că drumul spre centru nu este o întoarcere la origini, ci o reintegrare a contrariilor – o reconciliere între rațiune și intuiție, între concret și vis. Astfel, sculptura devine un model ontologic al devenirii.

Floarea Vieții: Geometria eternității și dialogul cu transcendența

Sculptura „Floarea Vieții” de Ana-Maria Negară reprezintă un exemplu elocvent al modului în care arta contemporană românească dialoghează cu simbolurile universale ale spiritualității și geometriei sacre. Realizată în marmură, cu dimensiuni monumentale (2,70 m × 2,20 m × 1,20 m), lucrarea transcende simpla materialitate și se înscrie în sfera unui „text tridimensional” ce poate fi citit și reinterpretat de privitor. Ea constituie un punct de convergență între tradiția orientală a simbolurilor geometrice și preocupările filosofice contemporane privind sensul existenței, energia vitală și conexiunea cu cosmosul.

Marmura este un material cu o încărcătură simbolică puternică. În cultura occidentală, ea este asociată cu durabilitatea, frumusețea clasică și sacralitatea; în Orient, piatra este adesea un suport al meditației și al contopirii cu eternul. În „Floarea Vieții”, marmura nu servește doar ca suport fizic, ci devine un canal prin care energia invizibilă devine vizibilă. Prin textura sa fină, marmura captează lumina și umbrele, creând un efect dinamic care sugerează vibrația vieții însăși. Forma geometrică repetitivă, aparent statică, devine un instrument de contemplare și un model al ordinii universale.

Simbolismul geometriei sacre - „Floarea Vieții” este un simbol universal regăsit în numeroase culturi: în templele egiptene, în mandalele orientale, în arhitectura bizantină sau în arta renascentistă europeană. Forma circulară, interconectată, simbolizează armonia cosmică, ciclicitatea existenței și interconectarea tuturor ființelor. Prin această geometrie, sculptura se transformă într-un labirint vizual și spiritual: privitorul este invitat să se piardă în structura sa și, implicit, să se regăsească în interiorul propriei experiențe existențiale.

Hermeneutic, „Floarea Vieții” poate fi citită ca o meditație asupra relației dintre individ și cosmos. Spiralele și cercurile care se intersectează sugerează că viața nu este liniară, ci un continuum al energiilor care se suprapun, se influențează reciproc și dau naștere unei armonii mai mari. Realizarea lucrării în Israel nu este întâmplătoare. Ana-Maria Negară, prin această operă, realizează un dialog subtil între cultura românească contemporană și tradițiile milenare ale Orientului. Simbolul *Floarea Vieții* traversează frontierele geografice și culturale, oferind un punct de reflecție universal asupra valorilor spirituale și estetice. Prin preluarea acestui simbol universal, sculptura devine un pod între culturi, demonstrând cum arta poate fi un instrument de înțelegere interculturală și de armonizare a valorilor diferite. În același timp, lucrarea vorbește despre experiența personală a artistei, despre căutarea sensului existențial și despre necesitatea reconectării omului modern cu energia ancestrală a lumii.

Din perspectivă filosofică, „Floarea Vieții” poate fi interpretată prin prisma conceptelor stoice ale ordinii universale și ale libertății interioare. Forma repetitivă a cercurilor și intersecțiile lor simbolizează legile universului, legi care există dincolo de voința umană, dar cu care individul poate intra în armonie prin contemplare. Privitorul contemporan, prins în fluxul accelerat al informației și al tehnologiei, este invitat să încetinească și să participe la un exercițiu de introspecție. Sculptura devine astfel un instrument de reconectare la sine, un punct de întâlnire între materie și spirit, între vizibil și invizibil. Această dimensiune filosofică conferă lucrării o valoare de meditație, transformând-o într-o experiență care transcende simpla percepție vizuală.

„Floarea Vieții” funcționează și ca o metaforă a existenței însăși: fiecare cerc interconectat reprezintă o ființă, un moment, un gând sau o experiență; împreună, ele creează un tot coerent, o rețea energetică și spirituală care ne depășește. Sculptura ne amintește că viața nu poate fi trăită izolat și că fiecare acțiune, gând sau emoție reverberează în rețeaua mai largă a existenței. Această perspectivă este profund humanistă și, totodată, spirituală: „Floarea Vieții” nu este doar o lucrare de artă, ci un ghid vizual către înțelegerea interconexiunii și a armoniei universale. Sculptura „Floarea Vieții” de Ana-Maria Negară este o operă monumentală care combină estetica cu spiritualitatea, materialitatea cu energia invizibilă și cultura românească contemporană cu tradițiile orientale. Prin geometria sa sacră, lucrarea devine un spațiu de meditație, un text tridimensional și un dialog intercultural care invită la reflecție asupra eternității, interconexiunii și sensului existenței. Într-o lume accelerată și saturată de informație, „Floarea Vieții” ne reamintește de necesitatea reconectării la ritmurile fundamentale ale universului și la energia care pulsează în fiecare dintre noi.

Sculptura ca formă a cunoașterii - Cele patru lucrări – *„Poarta luminii”, „Câmpul de energie”, „Labirintul interior” ”, „Floarea vieţii* – pot fi privite ca etape ale unui parcurs spiritual: trecerea, înrădăcinarea, regăsirea.Ele configurează un traseu simbolic al ființei: de la exterior la interior, de la materie la spirit, de la formă la sens. Ana-Maria Negară reușește să transforme sculptura într-un discurs filosofic vizual, în care fiecare volum este o propoziție despre condiția umană.
Prin rafinament formal, profunzime simbolică și coerență spirituală, creația sa se înscrie într-o tradiție a sculpturii meditative – de la Brâncuși până la contemporaneitatea globală.Sculptura ei nu caută să impresioneze, ci să trezească. Într-o lume grăbită, ea reamintește că forma are încă puterea de a tăcea, că materia poate încă să rostească sensul, iar memoria, să devină energie vie.

Opera Anei-Maria Negară propune o reîntemeiere a sculpturii ca act de gândire materială. Într-o lume dominată de imagine digitală, lucrările sale redau artei o dimensiune tactilă, grea, concretă, dar paradoxal deschisă spre transcendent. Piatra, bronzul, materiale tradiționale, grevate de istorie, devin la Ana Maria Negară limbaje ale memoriei: fiecare lucrare este un palimpsest în care timpul natural și timpul uman se suprapun. Această raportare la materie nu este una tehnică, ci ontologică: artista nu modelează piatra pentru a o domina, ci o ascultă pentru a-i dezvălui sensul ascuns. Prin aceasta, sculptura se transformă într-un act de hermeneutică a lumii materiale, un mod de a citi în textura pietrei urmele existenței. Astfel, estetica ei se situează la confluența dintre fenomenologie și sacralitate: forma devine evenimentul prin care ființa se manifestă în lume.

La Ana-Maria Negară, sculptura nu este doar un obiect, ci un spațiu al revelației. Fiecare lucrare conține o dublă mișcare: de înrădăcinare în tradiție și de deschidere către universal. Această dublă tensiune, între stabilitate și dinamism, între tăcere și lumină, constituie nucleul filosofic al creației sale. În termenii unei estetici fenomenologice, sculptura sa poate fi descrisă ca o întâlnire a privirii și a materiei. Privitorul nu mai este spectator, ci participant la o experiență de prezență. Lucrarea se revelează treptat, prin mișcare, prin tăcere, prin percepție. Astfel, sculptura nu mai este doar obiect estetic, ci mod de cunoaștere: o formă în care ființa se înțelege pe sine prin intermediul materiei. În acest sens, Ana Maria Negară continuă un demers brâncușian în sens profund, nu prin imitație formală, ci prin aceeași căutare a esenței. Așa cum Brâncuși căuta forma pură a zborului, Negară caută forma pură a memoriei, acea structură interioară care unește omul cu lumea, timpul cu eternitatea.

Un element definitoriu al operei sale este deschiderea interculturală. Fie că lucrează în spațiul românesc, oriental sau mediteranean, artista construiește o gramatică vizuală universală: spirala, poarta, labirintul, coloana, sfera, toate sunt semne arhetipale, recognoscibile în toate culturile. Prin ele, Negară articulează un discurs transnațional al sculpturii: o artă care nu aparține unui loc, ci unei stări de conștiință. Această dimensiune interculturală nu este un eclectism formal, ci o căutare a unității prin diferență. Fiecare lucrare dialoghează cu spațiul în care este amplasată, absorbând tradițiile locale, dar păstrând un limbaj al universalului. Astfel, sculptura Anei-Maria Negară devine o formă de traducere simbolică între culturi – o punte între Orientul interiorității și

Occidentul rațiunii. Privită dintr-o perspectivă ontologică, sculptura ei afirmă o filosofie a prezenței. Materia nu este un obstacol al spiritului, ci condiția sa de manifestare. Forma nu ascunde sensul, ci îl dezvăluie lent, prin apropiere, prin gest, prin contemplație. Ana Maria Negară reabilitează un adevăr esențial: a sculpta înseamnă a fi prezent, a atinge timpul prin materie, a înscrie conștiința în durată. Această prezență nu e doar fizică, ci și metafizică: sculptura este o formă de meditație vizuală, un exercițiu de atenție și tăcere. Într-o lume în care totul se consumă rapid, sculptura ei ne invită la permanență – la redescoperirea ritmului natural al ființei.

Sculptura ca mod de a înțelege lumea - Întreaga creație a Anei-Maria Negară poate fi interpretată ca o filosofie sculpturală a ființei. Ea nu caută să reproducă realitatea, ci să o dezvăluie. Nu oferă răspunsuri, ci spații de întrebare. Fiecare lucrare a ei este o invitație la introspecție, o încercare de a reda ființei umane conștiința propriei adâncimi. Prin dialogul subtil dintre materie și idee, prin echilibrul dintre local și universal, sculptura Anei-Maria Negară restituie artei contemporane sensul pierdut al sacralității. În mâinile ei, piatra nu mai este simplă substanță: devine timp densificat, memorie palpabilă, formă vie a gândirii. Astfel, între rațional și mister, între geometrie și poezie, între tăcere și lumină, Ana-Maria Negară redescoperă ceea ce filosofia antică numea aletheia — adevărul ca dezvăluire.

Opera ei ne reamintește că sculptura, atunci când este autentică, nu se adresează doar ochiului, ci ființei întregi, trupului, memoriei, tăcerii. În această tăcere, piatra vorbește. Iar în vibrația ei, lumea capătă din nou formă.

Anca Cheaito

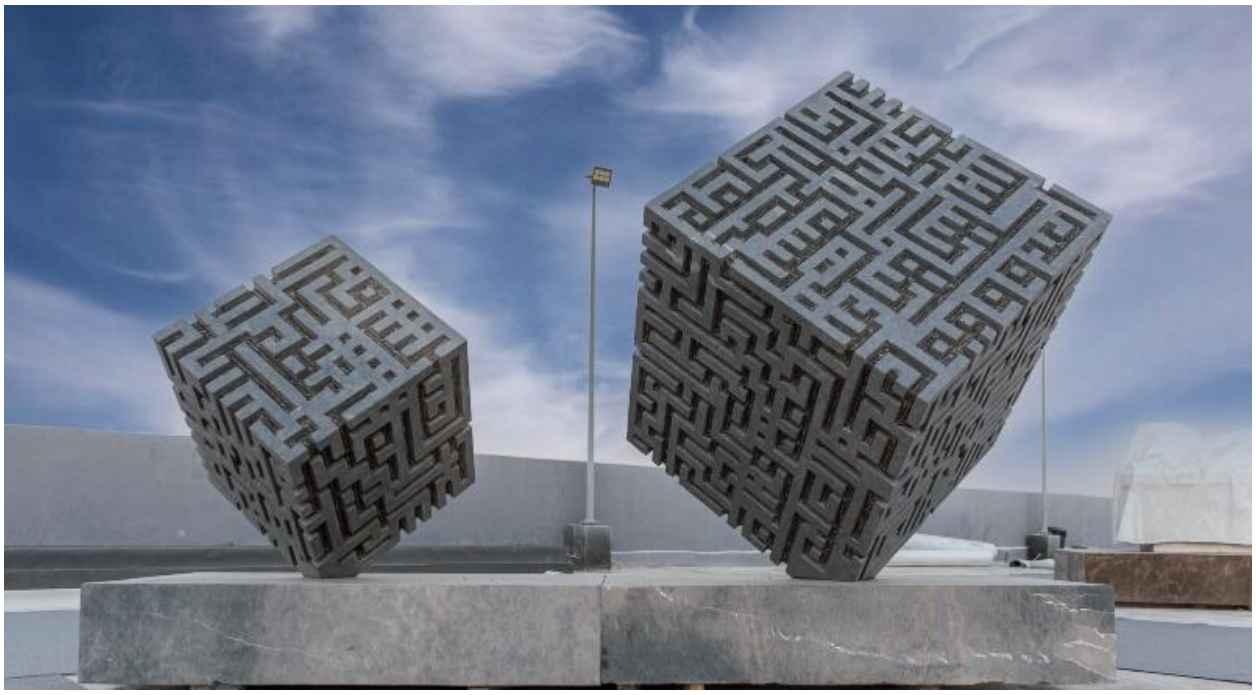

Arta ca formă de vindecare Estetica traumei și terapia prin creație

De la începuturile sale, arta a fost mai mult decât un simplu act estetic; ea a constituit un mijloc de comunicare a suferinței, de transfigurare a durerii și de reîntregire a ființei umane. Într-o epocă marcată de anxietate, alienare și suprasolicitare psihică, ideea artei ca formă de vindecare devine nu doar o temă estetică, ci și una etică și ontologică.

Arta nu mai este doar „pentru frumos”, ci pentru întreg, pentru recuperarea unei umanități fragmentate. În acest sens, estetica traumei și terapia prin creație deschid un câmp nou al reflecției filosofice: cum poate actul artistic să transforme suferința în sens, rana în expresie și durerea în cunoaștere? Experiența traumei rupe continuitatea conștiinței, produce fisuri în structura identității și fragmentează narațiunea vieții personale. În plan artistic, aceste rupturi se traduc prin nevoia de a reconfigura lumea, de a reinventa limbajul și forma. Pentru artist, trauma nu este doar o sursă de inspirație, ci o materie primă existențială. Prin actul creației, suferința este transmutată într-un spațiu simbolic unde poate fi contemplată, reinterpretată și înțeleasă. Așa cum observa Nietzsche, „numai ca fenomen estetic existența și lumea sunt justificate”. Arta, în acest sens, nu anulează durerea, ci o metabolizează, transformând-o într-o experiență a sensului.

În estetica modernă, frumosul nu mai este doar armonie, ci și ruptură, fisură, dezechilibru. În arta contemporană, trauma devine subiect, formă și metodă.De la expresionismul plin de angoasă al secolului XX până la arta postmodernă a corporalității, reprezentarea durerii a devenit o formă de cunoaștere. Hermeneutic vorbind, estetica traumei nu urmărește idealul clasic al frumuseții, ci caută adevărul trăirii. Frumosul este reconfigurat ca autenticitate a durerii, ca expresie a unei vulnerabilități radicale. Astfel, în loc să ascundă rana, arta o aduce în lumină, invitând privitorul să participe la un act de recunoaștere și empatie.

Creația ca act terapeutic – de la catharsis la reconfigurare identitară

Conceptul de catharsis, introdus de Aristotel, indică deja o funcție terapeutică a artei: prin tragedie, spectatorul experimentează purificarea emoțională. În secolul XX, această intuiție este preluată de psihanaliză și transformată în conceptul de art-terapie: procesul prin care actul artistic permite exprimarea inconștientului și reîntregirea sinelui. Filosofic, putem spune că în artă are loc o

alchimie a durerii: materia grea a suferinței se transformă, prin simbolizare, în lumină. Artistul nu scapă de traumă, dar o integrează – o transformă în limbaj, imagine, gest. Arta devine astfel un spațiu al reconcilierii dintre fragilitate și forță, dintre vulnerabilitate și creație.

Trauma ca început al creației

Există o dimensiune paradoxală în raportul dintre traumă și artă: suferința distruge, dar și naște. Ea rupe echilibrul existențial, dar tot ea deschide un spațiu al posibilului, un gol fertil. După cum arată filosoful Maurice Blanchot, „arta apare acolo unde viața este în pericol". Din această perspectivă, trauma este o poartă către creație, o experiență-limită care obligă ființa să-și caute un nou limbaj. În actul artistic, trauma nu este negată, ci tradusă. Această traducere nu este doar o transformare estetică, ci și una ontologică – o rescriere a ființei. Artistul se vindecă nu prin uitare, ci prin înțelegerea simbolică a durerii sale.

Vindecarea prin artă nu are doar o dimensiune individuală, ci și una comunitară. Într-o lume fragmentată de conflicte, alienare și neliniște, arta devine un spațiu de reconectare. Proiectele de artă comunitară, performance-urile, instalațiile interactive sau practicile participative transformă publicul în co-autor al vindecării. Din această perspectivă, estetica traumei se extinde spre o etică a compasiunii. Arta devine un limbaj comun prin care societățile își pot procesa durerea istorică, politică sau existențială. În fața unei lumi traumatizate de violență și pierdere, creația artistică oferă o formă de solidaritate, un spațiu de reflecție și regenerare spirituală.

În contextul filosofiei contemporane, autori precum Byung-Chul Han sau Julia Kristeva au vorbit despre „puterea fragilității" și despre „estetica vulnerabilului". Artistul este, în această viziune, un vindecător simbolic al lumii: el dă formă haosului, creează ordine acolo unde există doar durere, conferă sens acolo unde pare să fie doar absurd. Arta ca vindecare nu înseamnă evadare din realitate, ci asumarea ei în plenitudinea luminii și umbrei. Vindecarea autentică este o formă de luciditate, o conștientizare a suferinței ca parte integrantă a existenței.

Arta ca formă de vindecare reprezintă una dintre cele mai profunde manifestări ale capacității umane de a transforma rana în revelație. Prin estetica traumei, ființa umană își recuperează puterea de a da sens propriei fragilități și de a o integra într-o nouă ordine simbolică. Creația devine astfel o formă de rezistență metafizică: acolo unde durerea amenință cu tăcerea, arta răspunde cu expresie; acolo unde trauma fragmentază, arta reconstruiește; acolo unde viața pare imposibilă, arta îi redă forma. În ultimă instanță, arta nu vindecă doar rănile individului, ci și pe cele ale lumii prin frumusețea ei dureroasă, prin adevărul ei fragil și prin tăcerea care vorbește dincolo de cuvinte.

Psih. Alexandru Irimia

Culoarea ca limbaj al emoției – O estetică a sinesteziei

Culoarea, deși adesea percepută ca o simplă proprietate vizuală a lumii, este în esență un limbaj al emoției, o punte între percepție și afect, între materie și spirit. În artă, culoarea nu descrie, ci trăiește; ea nu se limitează la reprezentarea lumii, ci o reînnoiește, conferindu-i vibrația unei stări interioare. În istoria esteticii, culoarea a fost interpretată pe rând ca ornament, iluzie, simbol, energie, vibrație spirituală. În epoca modernă, ea devine o formă de gândire senzorială – o expresie a ceea ce nu poate fi spus în cuvinte. Prin intermediul sinesteziei – acel amestec de simțuri, o convergență între sunet, mișcare, lumină și emoție – culoarea se dezvăluie ca un limbaj al totalității: o gramatică subtilă a trăirii. Încă din Antichitate, culoarea a fost subiect de reflecție metafizică. Pentru Platon, culorile erau umbre ale ideilor pure, reflexe imperfecte ale luminii divine. Aristotel, dimpotrivă, le considera rezultate ale întâlnirii dintre lumină și întuneric, între formă și absență. În gândirea creștină medievală, culoarea capătă o dimensiune teologică – lumina fiind manifestarea directă a divinității.

Goethe, în *Teoria culorilor*, inversează paradigma științifică a lui Newton: el nu caută să explice fizic culoarea, ci să o înțeleagă fenomenologic, ca expresie a stărilor sufletului. În acest sens, roșul nu este doar o lungime de undă, ci o vibrație a vitalității; albastrul, o respirație a infinitului; verdele, echilibrul dintre dorință și liniște. Pentru Goethe și mai târziu pentru Kandinsky, culoarea este spirit pur – o energie care acționează direct asupra sufletului, o formă de cunoaștere intuitivă. Privirea nu este un act neutru. Ea este impregnată de memorie, de afect, de ritm interior. Când percepem culoarea, nu vedem doar un obiect, ci un ton afectiv. Culoarea, în acest sens, nu este o proprietate a lumii exterioare, ci o rezonanță între lume și conștiință. Fenomenologii (Merleau-Ponty, Mikel Dufrenne) arată că experiența estetică a culorii nu se reduce la percepție,

ci implică trăire corporală, respirație, ritm interior. Albastrul nu este doar văzut, el este simțit ca depărtare, melancolie, aspirație. Roșul pulsează, arde, cere prezență. Verdele respiră, liniștește. Astfel, culoarea devine un vocabular al afectelor, o limbă universală a emoției care precede orice discurs rațional.

Sinestezia este experiența prin care granițele dintre simțuri se dizolvă. Culoarea devine sunet, forma devine mișcare, iar lumina devine emoție. În artă, această unitate a simțurilor generează o experiență totală a sensibilității. Kandinsky, pionier al abstracționismului, spunea că „sunetul culorii este atât de precis, încât ar fi imposibil să îl confunzi". Pentru el, fiecare nuanță are o „voce interioară" – galbenul strigă, roșul cântă, albastrul tace. În același spirit, muzicienii simboliști precum Scriabin sau compozitori moderni ca Messiaen au asociat tonalitățile sonore cu spectrul cromatic, creând o muzică vizuală. Sinestezia nu este doar un fenomen neurologic rar, ci și un ideal estetic: unitatea originară a simțurilor, starea de totalitate pierdută a ființei. Ea readuce în conștiință ideea unei arte totale în care sunetul, culoarea și mișcarea se unesc într-o vibrație unică a spiritului. Dincolo de fizica luminii, culoarea este energie afectivă. Ea acționează direct asupra ființei, provocând reacții intime, aproape arhetipale. În tradițiile orientale, culorile sunt asociate cu chakrele, centrele energetice ale corpului subtil: roșul – forța vitală; portocaliul – creativitatea; galbenul – voința; verdele – compasiunea; albastrul – comunicarea; indigo – intuiția; violetul – transcendența. Această corespondență arată că percepția culorii este o formă de vibrație spirituală. Privirea devine o formă de meditație, iar arta cromatică, un act de rearmonizare interioară.

În pictura contemporană, artiști precum Mark Rothko sau Yves Klein au explorat această dimensiune mistică a culorii. Suprafețele lor monocrome nu reprezintă nimic, dar absorb privirea, invitând la contemplare pură. În fața unui albastru intens de Klein, privitorul nu mai este spectator, ci participant la un proces de interiorizare. A interpreta o culoare înseamnă a-i simți tensiunea, ritmul, respirația. Hermeneutica culorii presupune o formă de ascultare sensibilă a lumii vizuale. Când spunem că un tablou „vorbește", nu folosim o metaforă gratuită: el comunică într-un limbaj

pre-verbal, direct emoțional. Culoarea este o matrice a sensului trăit. Ea nu transmite un mesaj univoc, ci deschide un câmp de posibilități interpretative. În funcție de context, roșul poate însemna pasiune, violență, viață sau moarte; albastrul – serenitate sau melancolie. Astfel, culoarea este un limbaj polisemic, o gramatică fluidă a emoției care nu se lasă redusă la un cod fix.

Culoarea este, în fond, proiecția sensibilă a inconștientului. Ea exprimă ceea ce nu poate fi rostit, dând vizibilitate nevăzutului. În artă, actul de a picta sau de a contempla devine o formă de autoterapie spirituală: privitorul își regăsește ritmul interior, iar artistul își materializează emoțiile în forme cromatice. Culoarea este un instrument de cunoaștere afectivă. Ea nu descrie lumea, ci o creează din nou în fiecare privire. De aceea, putem spune că arta culorii nu aparține doar văzului, ci întregii ființe.

Culoarea este limbajul originar al emoției, expresia sinestezică a unei lumi în care percepția și afectul se întrepătrund. Ea vorbește direct sufletului, ocolind rațiunea, unind ceea ce viața modernă a separat: corpul, spiritul, simțurile. Într-o epocă dominată de abstracție și tehnologie, reînvățarea limbajului culorii echivalează cu redescoperirea unei forme de sensibilitate pierdute. Culoarea nu este doar lumină vizibilă – este respirația invizibilului, vibrația unei emoții care ne unește cu tot ceea ce există. Astfel, estetica sinesteziei nu este doar o teorie a percepției, ci o filosofie a unității: acolo unde vedem culoare, trăim, de fapt, armonia tuturor simțurilor, memoria unui univers în care totul vibrează împreună.

Bianca Rym Naana

RYM BIANCA NAANA

Consultant financiar

Rym Bianca Naana este o tânără consultant financiar în vârstă de 23 de ani, provenind dintr-o familie mixtă româno-siriană, context multicultural care i-a influențat semnificativ parcursul personal și profesional. Studiile le-a urmat în România, unde și-a format o bază solidă de cunoștințe academice și un interes profund pentru domeniul economic și financiar. Pe lângă pregătirea profesională, Rym Bianca Naana manifestă o înclinație deosebită pentru limbile străine, poezie și pictură, domenii care contribuie la dezvoltarea unei perspective analitice și creative asupra realității.

Implicarea sa activă în profesia de consultant financiar reflectă nu doar competență tehnică, ci și o preocupare constantă pentru educarea și sprijinirea persoanelor în procesul de luare a deciziilor financiare. Prin activitatea sa, Bianca Rym Naana promovează importanța educației financiare ca element esențial al dezvoltării personale și sociale, considerând că informarea corectă și responsabilitatea financiară reprezintă piloni fundamentali ai stabilității economice pe termen lung.

Orient Românesc: - Cum definiți conceptul de educație financiară dintr-o perspectivă academică?

Rym Bianca Naana: - Din perspectivă academică, educația financiară poate fi definită ca un proces complex și continuu de formare a cunoștințelor, competențelor și atitudinilor necesare pentru gestionarea eficientă a resurselor financiare personale și colective. Este un ansamblul de cunoștințe și competențe care permit unei persoane să înțeleagă și să aplice principii financiare de bază. Aceasta include gestionarea veniturilor, planificarea cheltuielilor, înțelegerea taxelor, economisirea, investițiile și modul de funcționare al piețelor financiare, atât la nivel național, cât și global. Integrarea acestor noțiuni în sistemul educațional este esențială pentru formarea unor tineri capabili să ia decizii economice informate și responsabile. Aceasta presupune nu doar acumularea de informații teoretice privind noțiuni precum economisirea, investițiile, creditarea sau gestionarea riscurilor, ci și capacitatea de a aplica aceste cunoștințe în contexte reale, dinamice și adesea incerte. Educația financiară este strâns legată de dezvoltarea gândirii critice, deoarece individul trebuie să evalueze opțiuni, să anticipeze consecințe și să ia decizii raționale în funcție de obiectivele sale pe termen scurt, mediu și lung.

Orient Românesc: - De ce considerați că educația financiară este esențială pentru tineri?

Rym Bianca Naana: - Suntem noua generație care are, pentru prima dată, libertatea și accesul la informație necesare pentru a construi un spațiu socio-politic și cultural mai dezvoltat, mai educat și cu un potențial real de creștere. Fără educație financiară, însă, riscăm să repetăm greșelile trecutului și să intrăm într-un declin ca societate. Educația financiară le oferă tinerilor instrumentele prin care pot lua decizii conștiente, pot deveni independenți și pot contribui activ la dezvoltarea unei economii sănătoase.

Educația financiară este esențială pentru tineri deoarece această etapă a vieții marchează începutul independenței economice și al asumării responsabilității financiare. Tinerii se confruntă cu decizii importante precum administrarea primului salariu, contractarea unor credite, utilizarea produselor bancare sau planificarea studiilor și a carierei. Lipsa competențelor financiare poate conduce la îndatorare excesivă, instabilitate financiară și stres economic. Prin urmare, educația financiară le oferă tinerilor instrumentele necesare pentru a-și construi o bază solidă, pentru a preveni erori costisitoare și pentru a-și dezvolta autonomia și siguranța financiară.

Orient Românesc: - Care sunt principalele lacune în educația financiară a populației tinere din România?

Rym Bianca Naana : - Principalele lacune identificate în rândul populației tinere din România sunt legate, în primul rând, de absența unei educații financiare sistematice în cadrul învățământului formal. Mulți tineri nu au cunoștințe de bază despre bugetare, dobânzi, inflație sau investiții. De asemenea, există o înțelegere limitată a diferenței dintre consum responsabil și consum impulsiv, accentuată de influența mediului digital și a publicității. O altă lacună majoră este lipsa culturii economisirii și a planificării pe termen lung, ceea ce conduce la vulnerabilitate financiară în fața evenimentelor neprevăzute. Deci lacunele țin de lipsa unor cunoștințe de bază privind gestionarea și planificarea unui credit, înțelegerea taxelor, modul de funcționare al sistemului de pensii și al investițiilor. La un nivel foarte concret, mulți tineri nu sunt învățați să își gestioneze corect cheltuielile lunare, ceea ce îi face vulnerabili la supraîndatorare și instabilitate financiară.

Orient Românesc: - Ce rol ar trebui să aibă instituțiile educaționale în formarea competențelor financiare?

Rym Bianca Naana: - Instituțiile educaționale ar trebui să joace un rol fundamental în formarea competențelor financiare, prin integrarea educației financiare ca disciplină obligatorie și interdisciplinară. Școala nu ar trebui să se limiteze la transmiterea de informații teoretice, ci să încurajeze aplicarea practică a cunoștințelor prin studii de caz, simulări și proiecte. În plus, instituțiile educaționale pot contribui la formarea unei mentalități responsabile față de bani, dezvoltând valori precum responsabilitatea, planificarea și echilibrul între nevoi și dorințe.

Orient Românesc: - Cum poate educația financiară contribui la dezvoltarea economică a societății?

Rym Bianca Naana: - Educația financiară contribuie semnificativ la dezvoltarea economică a societății prin crearea unei populații capabile să gestioneze eficient resursele financiare. Persoanele educate financiar sunt mai predispuse să economisească, să investească și să participe activ la viața economică. Acest comportament favorizează stabilitatea sistemului financiar, reduce nivelul îndatorării excesive și sprijină creșterea economică durabilă. În plus, o societate educată financiar este mai rezilientă în fața crizelor economice și mai deschisă către inovație și antreprenoriat. Trebuie să fie clar, educația financiară contribuie direct la dezvoltarea economică a societății prin formarea unor cetățeni care iau decizii financiare responsabile. Un popor educat financiar economisește și investește inteligent, ceea ce duce la creșterea capitalului în economie, la stabilitate financiară și la reducerea comportamentelor care alimentează inflația. În timp, acest lucru se reflectă în venituri mai mari la bugetul de stat, o mai bună colectare a taxelor și o economie mai sănătoasă, bazată pe investiții și planificare, nu pe supraviețuire de la o lună la alta.

Orient Românesc: - Ce recomandări aveți pentru tinerii care doresc să își îmbunătățească educația financiară?

Rym Bianca Naana: - Tinerilor le recomand să înceapă prin a-și dezvolta obiceiul de a-și planifica bugetul personal și de a-și monitoriza cheltuielile. De asemenea, este esențial să se informeze din surse credibile, precum cursuri de specialitate, publicații academice sau seminare de educație financiară. Practica economisirii regulate, chiar și în sume mici, reprezintă un pas important către stabilitatea financiară. Totodată, tinerii ar trebui să își formeze o gândire pe termen lung și să înțeleagă importanța investițiilor și a gestionării riscurilor. Pentru tineri, primul pas este studiul individual, internetul oferă acces la foarte multe informații, însă este esențial ca acestea să fie selectate din surse sigure și relevante. Educația financiară de bază începe cu documentare, disciplină și dorința de a înțelege cum funcționează banii. Totuși, pentru rezultate reale și pe termen lung, colaborarea cu un consultant financiar este esențială, deoarece un expert poate adapta informația la situația personală a fiecăruia și poate oferi strategii concrete, nu doar teorie

Orient Românesc: - În ce măsură considerați că digitalizarea serviciilor financiare influențează nivelul de educație financiară al tinerilor?

Rym Bianca Naana: - Digitalizarea serviciilor financiare are un impact semnificativ asupra nivelului de educație financiară al tinerilor, oferind acces rapid și facil la produse și informații financiare. Pe de o parte, aceasta poate stimula interesul pentru gestionarea banilor și investiții. Pe de altă parte, fără o educație financiară adecvată, digitalizarea poate conduce la decizii impulsive și la subestimarea riscurilor. Prin urmare, este necesar ca dezvoltarea tehnologică să fie însoțită de programe educaționale care să ajute tinerii să utilizeze aceste instrumente în mod responsabil. Digitalizarea tuturor serviciilor financiare face informația și instrumentele financiare mult mai

accesibile și mai ușor de utilizat. Aplicațiile, platformele online și soluțiile digitale simplifică procesele financiare și le permit tinerilor să înțeleagă mai rapid cum funcționează banii în practică. Susțin digitalizarea tocmai pentru că economisește timp, iar în contextul actual timpul este una dintre cele mai valoroase resurse. În plus, digitalizarea crește autonomia financiară, oferind posibilitatea de a lua decizii informate, rapide și adaptate stilului de viață modern.

Orient Românesc: - Care este rolul consultantului financiar în procesul de educare a clienților?

Rym Bianca Naana: - Consultantul financiar joacă un rol esențial în procesul de educare a clienților, acționând ca un intermediar între informația financiară complexă și nevoile individuale ale acestora. Rolul său nu se limitează la oferirea de soluții financiare, ci include și explicarea mecanismelor economice, a riscurilor și a beneficiilor asociate fiecărei decizii. Prin consiliere personalizată, consultantul contribuie la creșterea nivelului de conștientizare financiară și la dezvoltarea autonomiei clienților. Consultantul financiar face legătura dintre informația teoretică și aplicarea ei corectă în viața reală. Dincolo de recomandări sau produse, consultantul financiar îndeplinește un rol de lider și mentor, oferind direcție, claritate și viziune pe termen lung, ajută pentru luarea de decizii asumate și construirea stabilităţii și prosperităţii în timp. Astfel, relația nu este una tranzacțională, ci un parteneriat bazat pe încredere, responsabilitate și dezvoltare pe termen lung.

Orient Românesc: - Cum poate fi evaluat nivelul de educație financiară al unei persoane din punct de vedere academic?

Rym Bianca Naana: - Din punct de vedere academic, nivelul de educație financiară poate fi evaluat printr-o combinație de metode cantitative și calitative, prin capacitatea unei persoane de a înțelege concepte de bază precum economisirea, investițiile, riscul, inflația sau creditarea, dar și prin modul în care aplică aceste cunoștințe în situații concrete.Acestea includ chestionare standardizate, teste de cunoștințe, analiza comportamentului financiar și studii de caz. Evaluarea trebuie să vizeze nu doar nivelul de informare, ci și capacitatea de aplicare a cunoștințelor în situații concrete. Astfel, se poate obține o imagine completă asupra competențelor financiare ale individului. Evaluarea nu ar trebui să se limiteze la teste teoretice, ci să includă studii de caz și scenarii practice care reflectă deciziile financiare reale din viața de zi cu zi

Orient Românesc: - Considerați că educația financiară ar trebui să fie o responsabilitate individuală sau instituțională?

Rym Bianca Naana: - Educația financiară ar trebui să fie o responsabilitate comună, atât individuală, cât și instituțională. Instituțiile statului și sistemul educațional au datoria de a oferi cadrul și resursele necesare pentru formarea competențelor financiare. În același timp, individul trebuie să manifeste interes și responsabilitate în aplicarea și aprofundarea cunoștințelor dobândite,

întrucât deciziile financiare au un impact direct asupra vieții personale. Responsabilitatea finală rămâne la individ, care trebuie să își asume deciziile și să își dezvolte constant cunoștințele. Cele două nu se exclud, ci se completează.

Orient Românesc: - Care considerați că sunt perspectivele educației financiare în următorii ani, în special în rândul tinerilor?

Rym Bianca Naana: - Perspectivele educației financiare sunt favorabile, având în vedere interesul crescut pentru independența financiară și pentru utilizarea instrumentelor digitale. În următorii ani, este de așteptat ca educația financiară să devină mai accesibilă și mai integrată în sistemul educațional, prin programe moderne și interactive. Tinerii vor avea un rol activ în promovarea acestor competențe, contribuind la schimbarea mentalității colective. Astăzi tinerii sunt mult mai deschiși la informație, digitalizare și soluții moderne. Observăm un interes crescut pentru investiții, planificare financiară și independență financiară, iar în următorii ani educația financiară va deveni tot mai practică, personalizată și integrată în viața de zi cu zi, nu doar un subiect teoretic.

Orient Românesc: - Ce mesaj final ați transmite tinerilor care își formează acum primele obiceiuri financiare?

Rym Bianca Naana: - Mesajul meu pentru tineri este să privească educația financiară ca pe o investiție în propria lor stabilitate și libertate. Obiceiurile financiare formate la început de drum au un impact major asupra viitorului. Prin informare, disciplină și responsabilitate, tinerii pot construi o relație sănătoasă cu banii și pot evita dificultățile financiare pe termen lung. Toţi tinerii trebuie să înțeleagă că obiceiurile financiare formate la început au un impact major pe termen lung. Nu este nevoie de sume mari, ci de disciplină, consecvență și decizii asumate. Să investească în educația lor financiară, să ceară sprijin atunci când au nevoie și să privească banii ca pe un instrument care le poate oferi libertate, nu stres.

Orient Românesc: - În încheiere, dorim să îţi adresăm mulțumiri sincere Bianca pentru deschiderea și disponibilitatea de a împărtăși perspectivele tale profesionale privind importanța educației financiare. Prin experiența, implicarea și viziunea ta, aceasta evidențiază rolul esențial pe care îl are informarea financiară în formarea unei societăți responsabile și echilibrate din punct de vedere economic. Îţi urăm mult succes în parcursul tău profesional și personal, precum și în continuarea activității tale dedicate promovării educației financiare. Suntem convinși că pasiunea, competența și perseverența de care dai dovadă vor contribui în mod semnificativ la dezvoltarea acestui domeniu și la impactul pozitiv asupra generațiilor viitoare.

Izzat Joe Halawi

Primii paşi spre excelenţă

Într-un context global marcat de intensificarea mobilității culturale, a circulației ideilor și a transformărilor identitare, studiul experiențelor multiculturale ale tinerilor devine o resursă importantă pentru înțelegerea dinamicilor sociale contemporane. Interviul de față îl are ca protagonist pe **Izzat Joe Halawi**, elev în clasa a XII-a la Liceul Teoretic „***Ioan Petruş***” din Otopeni - Bucureşti, un tânăr a cărui traiectorie educațională și personală ilustrează exemplar procesul de articulare a unei identități hibride în sensul teoriilor moderne din antropologia culturală și sociologia educației. Având origini libaneze și fiind integrat în spațiul românesc, Joe Halawi reprezintă un caz revelator pentru studiul interculturalității și al modului în care capitalul cultural divers influențează performanța școlară și implicarea civică. Distins cu Premiul I la etapa județeană a concursului „Istorie și societate în dimensiune virtuală” și calificat la etapa națională, autor al unui proiect digital dedicat istoriei Uniunii Europene, precum și „Elevul anului”, Joe demonstrează că educația, tehnologia și deschiderea culturală se pot îmbina într-o formulă inovatoare și relevantă pentru generația actuală.

Interviul cu Joe Halawi urmărește să exploreze, printr-o serie de întrebări cu fundament teoretic, modul în care se construiește identitatea culturală în contextul globalizării, rolul educației în procesul de formare interculturală și viziunea unui tânăr asupra Europei contemporane și a societății aflate în transformare.

*****

Orient Românesc : - Cum se configurează identitatea ta culturală la intersecția dintre spațiul românesc și cel libanez, având în vedere teoriile contemporane despre identitatea hibridă?

Izzat Joe Halawi: - Identitatea mea este produsul intersectării a două lumi. Am crescut în România, însă stilul de viață pe care părinții mei l-au avut acasă m-a ancorat foarte mult într-o

cultură libaneză. Așa că mă simt „între” ele în cel mai bun mod posibil. Am învățat să privesc lumea din mai multe unghiuri și să iau ce e mai bun de la ambele părți. Identitatea este o poveste, nu o etichetă.

Orient Românesc : - În ce măsură consideri că bilingvismul și experiența interculturală influențează procesele cognitive și capacitatea de adaptare la contexte sociale diverse?

Izzat Joe Halawi: - Faptul că vorbesc două limbi și trăiesc între două culturi mi-a făcut mintea mai flexibilă. Mă adaptez foarte repede și înțeleg mai ușor oamenii și contextul în care se află. Când te miști între două lumi, înveți să fii atent la nuanțe, să gândești critic și să gestionezi diferite situații fără a te pierde.

Orient Românesc : - Cum ai defini conceptul de „memorie culturală”, iar în ce mod o astfel de memorie modelată de două tradiții diferite îți influențează perspectivele personale?

Izzat Joe Halawi: - Memoria culturală este ceea ce iei cu tine din familia ta: povești, obiceiuri, sărbători, gusturi și valori. Eu am două astfel de „bagaje” și cred că acest lucru m-a făcut să fiu mai deschis către diversitate. De mic copil, m-am familiarizat cu faptul că lumea nu este monocromatică, iar diferențele dintre oameni nu sunt motiv de îngrijorare sau respingere.

Orient Românesc : - Având în vedere dezbaterile actuale privind globalizarea și pluralismul cultural, cum apreciezi rolul educației în cultivarea unui ethos al toleranței?

Izzat Joe Halawi: - Educația poate face enorm. În mod logic, dacă învățăm despre diferențele dintre oameni și modul în care s-au format culturile, putem înțelege mai bine acest aspect. Nu mai vezi diversitatea ca pe un lucru „de afară”, ci ca pe o normalitate a vieții.

Orient Românesc : - Consideri că societățile contemporane se îndreaptă către o formă de identitate europeană comună? Cum se reflectă acest lucru în proiectul tău dedicat Uniunii Europene?

Izzat Joe Halawi: - Da, consider că se conturează o identitate europeană bazată pe valori comune și interconectare. Proiectul meu a dorit sa arate tocmai faptul ca, indiferent de istorii si religii diferite, exista un set de valori care ne fac sa ne simtim parte din acelasi grup.

Orient Românesc : - În analiza ta, care sunt determinantele istorice și socio-politice care au contribuit la formarea Uniunii Europene, iar cum ai integrat aceste elemente în proiectul tău digital?

Izzat Joe Halawi: - Am subliniat motivele pentru care Europa a decis să se unească: dorința de pace, colaborarea economică și nevoia de stabilitate după război. Am integrat aceste momente într-o prezentare interactiva pentru elevi in asa mod ca ei sa inteleaga logica si sensul unor cifre.

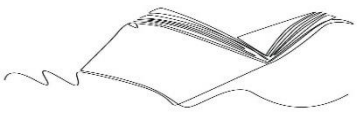

Orient Românesc : - Cum ai evalua potențialul instrumentelor digitale în predarea și popularizarea istoriei într-o lume dominată de tehnologie?

Izzat Joe Halawi: - Cred că pot transforma complet modul în care învățăm. Istoria nu trebuie să fie un text lung și plictisitor. Modelele 3D, animațiile, hărțile și prezentările interactive fac ca informațiile să prindă viață. Te atrage și te face să înțelegi mult mai bine conexiunile.

Orient Românesc : - În ce fel crezi că proiectele educaționale transdisciplinare – precum cel la care ai participat – contribuie la formarea unei gândiri critice la elevi?

Izzat Joe Halawi: - Când combini două domenii total diferite, cum am făcut eu (istoria și tehnologia), ești forțat să analizezi, compari și decizi. Dezvoltă gândirea critică. Să extragi esențialul și să construiești ceva propriu, nu doar să redai mecanic ceea ce ai citit.

Orient Românesc : - Cum se manifestă dialogul intercultural la nivelul comunității școlare și care sunt mecanismele prin care acesta poate fi consolidat?

Izzat Joe Halawi: - Dialogul intercultural se referă la situația în care elevii sunt capabili să vorbească despre cine sunt, prin ce trec și despre tradițiile lor. În școală, acesta se manifestă prin colaborare și activități comune, dar și prin respectul reciproc atunci când ne ascultăm. Poate fi consolidat prin proiecte comune, evenimente multiculturale și prin implementarea unei politici de respect și acceptare a diversității în școli.

Orient Românesc : - Care este, în opinia ta, relația dintre identitatea individuală și identitatea comunitară într-un context multicultural?

Izzat Joe Halawi: - Identitatea individuală și cea colectivă se formează împreună. Comunitatea îți oferă respect și valori iar identitatea ta se bazează pe alegerile tale. Ai mai multe modele de urmat și, deci, te poți simți mai confortabil în pielea ta și în locul tău de apartenență.

Orient Românesc : - Cum interpretezi conceptul de „cetățenie activă” și ce responsabilități consideri că implică pentru generația tânără?

Izzat Joe Halawi: - Cetățenia activă pentru mine înseamnă să nu fii indiferent. Să participi, să fii informat și să contribui la comunitatea ta. Pentru tineri, aceasta presupune responsabilitatea de a se implica și a-și face vocile auzite.

Orient Românesc : - Cum vezi rolul tinerilor în configurarea discursului european despre unitate, diversitate și coeziune socială?

Izzat Joe Halawi: - Tinerii, pentru că sunt mai obișnuiți cu diversitatea și dialogul. Pot îmbogăți Europa prin proiectele și inovațiile pe care le sprijină. Cred cu tărie că vocea tinerilor va modela viitorul discurs european.

Orient Românesc : - În ce măsură experiențele tale personale pot fi considerate un studiu de caz pentru integrarea multiculturală într-o societate majoritar monoetnică?

Izzat Joe Halawi: - Experiențele mele arată că integrarea este posibilă atunci când există deschidere, respect și curiozitate. Am păstrat tradițiile familiei dar m-am format prin valorile românești. Cred că această experiență demonstrează că două identități pot coexista pașnic într-o țară monoetnică fără a se anula reciproc.

Orient Românesc : - Ce implicații are faptul că ai fost desemnat „Elevul anului" asupra modului în care te raportezi la propria dezvoltare academică și civică?

Izzat Joe Halawi: - Acest titlu m-a responsabilizat si motivat. A fost o recunoaștere a ceea ce fac, dar și un imbold de a evolua mai departe. M-a făcut să înțeleg că dezvoltarea mea academică și civică este o datorie față de comunitatea din care fac parte.

Orient Românesc : - Cum ai proiecta, teoretic, o strategie educațională pentru promovarea multiculturalismului într-un liceu românesc contemporan?

Izzat Joe Halawi: - Aș structura strategia în trei direcții clare:
- Educația pentru diversitate în cadrul orelor și al activităților tematice.
- Proiectele comune în care elevii din diverse medii colaborează și învață direct unii de la alții.
- Deschidere către comunitate (invitați, parteneriate cu organizații culturale).
Cred că multiculturalismul trebuie „trăit" în școală, nu doar „vorbit".

Interviul nostru cu **Izzat Joe Halawi** confirmă ipoteza conform căreia experiențele multiculturale ale tinerilor reprezintă nu doar un potențial individual, ci și un vector esențial pentru reconfigurarea paradigmelor educaționale în societatea actuală. În cazul său, identitatea hibridă devine un spațiu de convergență între tradiție și modernitate, între local și global, oferind un cadru reflexiv complex în raport cu istoria, istoriografia europeană și procesele socio-politice contemporane. Prin rezultatele sale academice și prin implicarea în proiecte transdisciplinare, Joe demonstrează relevanța formării unei competențe multiculturale autentice, în acord cu modelele educației europene orientate spre dialog, incluziune și gândire critică. Studiul unui asemenea parcurs biografic nu are doar valoare ilustrativă, ci constituie un argument pentru necesitatea dezvoltării unor politici educaționale capabile să valorifice diversitatea ca resursă epistemică și socială.

În concluzie, experiența și perspectiva lui Joe Halawi se constituie într-un exemplu semnificativ pentru înțelegerea modului în care tinerii pot deveni agenți ai unei societăți democratice, participative și profund conectate la realitățile europene. Este, fără îndoială, un profil care anticipează un parcurs intelectual și civic remarcabil.

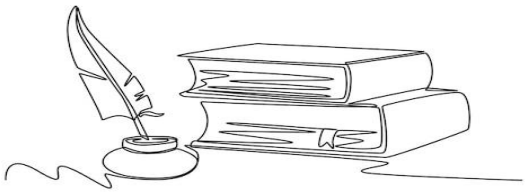

Prof. Felicia Nehme

Educația ca proces cultural, nu ca produs de consum

În societatea contemporană, educația riscă tot mai des să fie redusă la statutul unui produs de consum: cuantificabil, standardizat, evaluat prin indicatori de performanță și livrat rapid pentru a răspunde cerințelor pieței. Această tendință, alimentată de logica economică și de presiunile globalizării, diminuează dimensiunea profund culturală a educației și o transformă într-un serviciu tranzacționabil. O asemenea abordare ignoră faptul că educația nu este un bun finit, ci un proces complex, de durată, care implică formarea caracterului, a gândirii critice și a identității culturale a individului. Privită ca proces cultural, educația depășește simpla transmitere de informații sau competențe utilitare. Ea devine un spațiu al interiorizării valorilor, al dialogului dintre generații și al continuității tradițiilor intelectuale. În acest sens, educația este inseparabilă de limbaj, memorie și patrimoniu cultural. Prin actul educațional, individul nu doar acumulează cunoștințe, ci se integrează într-o comunitate de sens, învață să interpreteze lumea și să se raporteze critic la ea. Reducerea educației la un „produs" măsurabil în diplome și certificări anulează tocmai această dimensiune formativă, esențială pentru dezvoltarea unei societăți democratice și responsabile.

Mai mult, logica pieței aplicată educației favorizează o relație instrumentală între elev și cunoaștere, în care învățarea este motivată exclusiv de utilitate imediată și randament economic. Într-un asemenea cadru, disciplinele umaniste, artele și reflecția filosofică sunt marginalizate, fiind considerate neproductive sau neesențiale. Or, tocmai aceste domenii sunt cele care formează capacitatea de gândire critică, sensibilitatea culturală și conștiința etică. Educația ca proces cultural presupune timp, reflecție și dialog, elemente incompatibile cu ritmul accelerat și cu logica eficienței de tip consumist. Din perspectivă academică, este esențial să revalorizăm rolul educației ca act de formare integrală a ființei umane. Profesorul nu este un simplu furnizor de conținut, iar studentul nu este un client; relația educațională este una de co-construcție a sensului, bazată pe încredere, autoritate intelectuală și responsabilitate reciprocă. În acest cadru, educația devine un act cultural profund, în care cunoașterea este transmisă, interpretată și recreată, contribuind la dezvoltarea spiritului critic și a autonomiei intelectuale. În concluzie, a înțelege educația ca proces cultural înseamnă a o elibera de reducționismul economic și a o restabili în rolul său fundamental: acela de a forma oameni, nu doar competențe. Educația nu poate fi consumată, ci trăită; nu poate fi epuizată, ci continuată de-a lungul întregii vieți. Numai prin recunoașterea acestei dimensiuni culturale putem construi sisteme educaționale care să răspundă nu doar nevoilor pieței, ci și nevoilor profunde ale societății și ale ființei umane.

Familia ca prim spațiu intercultural al copilului

Familia reprezintă primul cadru educațional al copilului și, totodată, primul spațiu intercultural în care acesta își construiește reperele identitare. Înainte de orice contact instituțional cu școala sau societatea largă, copilul interiorizează în familie limbajul, valorile, credințele și modelele comportamentale care îi vor structura raportarea la lume. Din perspectivă pedagogică, familia nu este doar un mediu de protecție și afecțiune, ci un adevărat laborator cultural, în care copilul învață să interpreteze diferența, alteritatea și pluralitatea sensurilor. Interculturalitatea nu apare exclusiv în contexte multiculturale explicite, ci se manifestă subtil în dinamica vieții familiale. Diferențele de generație, de gen, de experiență de viață sau de tradiție constituie primele forme de alteritate cu care copilul intră în contact. Prin dialogul cu părinții și bunicii, prin ritualurile cotidiene, prin poveștile de familie și prin raportarea la trecut, copilul învață că identitatea este construită din straturi multiple. Astfel, familia devine un spațiu în care copilul deprinde respectul față de diferență și capacitatea de a conviețui cu perspective diverse, competențe esențiale într-o societate globalizată.

Din punct de vedere educațional, rolul familiei în formarea competențelor interculturale este fundamental. Atitudinile față de limbă, tradiții, religie și apartenență culturală sunt transmise implicit, prin exemplu și comportament. Un mediu familial deschis, bazat pe dialog și respect reciproc, favorizează dezvoltarea empatiei și a gândirii critice. Copilul învață nu doar să își afirme propria identitate culturală, ci și să o relaționeze cu alte identități, fără teamă sau prejudecăți. În acest sens, educația interculturală începe mult înainte de curricula școlară, fiind ancorată în practicile zilnice ale vieții de familie. În contextul migrației și al mobilității contemporane, familia capătă o dimensiune interculturală accentuată. Copiii crescuți în familii aflate în diaspora trăiesc simultan între culturi, limbi și sisteme de valori diferite. Familia devine spațiul de mediere între cultura de origine și cultura societății de adopție, având rolul de a preveni ruptura identitară și de a sprijini integrarea armonioasă. Din perspectivă pedagogică, acest proces necesită conștientizare și responsabilitate din partea adulților, care trebuie să ofere copilului repere stabile și să valorizeze pluralitatea culturală ca resursă educațională, nu ca sursă de conflict. În concluzie, familia este primul și cel mai influent spațiu intercultural al copilului, un cadru în care se formează nu doar identitatea personală, ci și competențele sociale și culturale fundamentale. Recunoașterea rolului educativ al familiei implică o abordare integrată a educației, în care școala și comunitatea să colaboreze cu mediul familial. Numai astfel copilul poate deveni un individ capabil să înțeleagă diversitatea, să respecte alteritatea și să se construiască pe sine ca cetățean responsabil într-o lume plurală.

Prof. Felicia Nehme

Ziua Internațională a Poeziei – între expresie artistică și conștiință culturală

Ziua Internațională a Poeziei, celebrată anual la data de 21 martie, reprezintă un moment de reflecție asupra rolului fundamental pe care poezia îl ocupă în cultura universală. Instituită de UNESCO în anul 1999, această sărbătoare are ca scop promovarea lecturii, scrierii și publicării poeziei, precum și recunoașterea valorii sale ca formă esențială de expresie a spiritului uman. Poezia nu este doar un gen literar, ci o modalitate privilegiată de a surprinde complexitatea existenței, de a da glas emoțiilor și de a interoga sensurile profunde ale lumii.

Din perspectivă academică, poezia se distinge prin capacitatea sa de a condensa experiența umană într-un limbaj simbolic și sugestiv. Spre deosebire de discursul rațional sau științific, poezia operează prin imagini, ritm și metaforă, deschizând un spațiu al ambiguității semnificative. Această ambiguitate nu constituie o limită, ci o sursă de bogăție interpretativă, permițând fiecărui cititor să stabilească o relație personală cu textul. În acest sens, poezia devine un act de comunicare profund subiectiv, dar cu valențe universale.

În această paradigmă, actul poetic presupune o participare activă a receptorului, care nu se limitează la decodarea unui mesaj, ci este chemat să co-creeze sensul textului. Interpretarea devine, astfel, un proces dinamic, influențat de experiența, sensibilitatea și orizontul cultural al cititorului. Poezia își dezvăluie semnificațiile în mod gradual, prin reluare și reflecție, consolidând o relație de profunzime între text și conștiința receptoare.

Totodată, universalitatea poeziei nu derivă din uniformitatea mesajului, ci din capacitatea acesteia de a exprima particularul într-o formă esențializată. Emoțiile și trăirile individuale, transfigurate artistic, capătă o valoare exemplară, devenind recognoscibile pentru o pluralitate de subiecte. Prin această transfigurare, poezia depășește limitele contextului imediat al creației și se afirmă ca un discurs fundamental despre condiția umană, situat la intersecția dintre sensibilitate, reflecție și expresie estetică.

Ziua Internațională a Poeziei subliniază, totodată, rolul poeziei în păstrarea identităților culturale și lingvistice. Prin diversitatea formelor sale de expresie, poezia contribuie la menținerea limbilor minoritare și la valorizarea tradițiilor locale, oferind o platformă de dialog intercultural. Într-o lume marcată de globalizare și uniformizare, poezia rămâne un spațiu al autenticității, în care specificul cultural este nu doar conservat, ci și reinterpretat creativ. În același timp, poezia îndeplinește o funcție etică și reflexivă, invitând la introspecție și la o mai bună înțelegere a condiției umane. Temele abordate - iubirea, suferința, moartea, timpul, libertatea - sunt universale și atemporale, iar tratarea lor poetică favorizează empatia și conștiința critică. Astfel, poezia nu oferă răspunsuri definitive, ci formulează întrebări esențiale, stimulând gândirea și sensibilitatea cititorului. Prin această capacitate de problematizare, poezia se constituie într-un spațiu al reflecției morale, în care

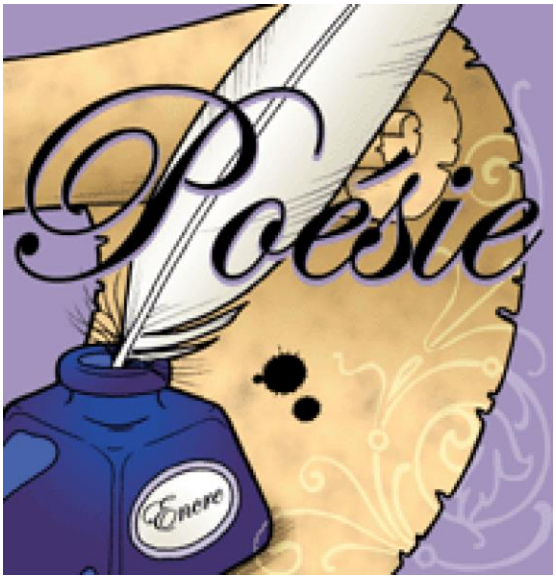

valorile nu sunt impuse, ci supuse interogării. Experiențele lirice prezentate provoacă cititorul să își confrunte propriile convingeri, să își examineze raportarea la sine și la ceilalți și să își asume complexitatea alegerilor existențiale. În acest mod, poezia contribuie la formarea unei conștiințe etice deschise, capabile să accepte ambiguitatea și pluralitatea sensurilor.

În plus, dimensiunea reflexivă a poeziei se manifestă prin relația sa privilegiată cu limbajul, care devine nu doar un instrument de exprimare, ci și un obiect al meditației. Prin densitatea și sugestivitatea sa, limbajul poetic invită la o lectură atentă, încetinită, favorizând distanțarea față de discursurile utilitare ale cotidianului. Această suspendare a ritmului obișnuit al gândirii permite accesul la o înțelegere mai profundă a experienței umane, consolidând rolul poeziei ca formă esențială de cunoaștere reflexivă și sensibilă.

Celebrarea Zilei Internaționale a Poeziei la 21 martie reafirmă importanța poeziei ca formă de cunoaștere, expresie și comunicare umană. Dincolo de valoarea sa estetică, poezia se impune ca un instrument al reflecției culturale și existențiale, capabil să conecteze indivizi, epoci și civilizații. Prin promovarea poeziei, această zi nu celebrează doar un gen literar, ci însăși capacitatea omului de a transforma experiența în sens și emoție durabilă.

Prof. Daniela Cernat Saloum

Poezia e sufletul intim al omului, e cugetarea divină, e puntea pe care poţi trece în lumea visului. (Vasile Conta)

Poezia este aproape la fel de importantă ca şi istoria. (Platon)

Poezia este cea mai antică artă a spiritului omenesc. (Grigore Alexandrescu

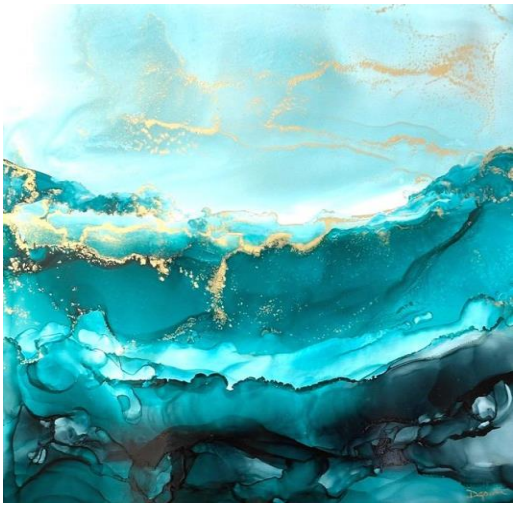

POEZIA - UN VEHICUL PENTRU IMAGINAȚIE ȘI MOTIVAȚIE

În istoria culturii umane, poezia ocupă un loc privilegiat, nu doar ca formă estetică a limbajului, ci ca modalitate fundamentală de a gândi, simți și motiva existența. Dincolo de ornamentul expresiv, poezia este un vehicul al imaginației și al motivației, un spațiu de mediere între interioritatea individului și orizontul colectiv al valorilor, ideilor și aspirațiilor. Într-o epocă dominată de pragmatism, tehnologie și discurs utilitar, poezia își afirmă, paradoxal, o funcție esențială: aceea de a reumaniza experiența, de a stimula creativitatea și de a orienta sensul vieții.

Din perspectivă filosofică, poezia precede adesea discursul rațional. Platon, deși ambivalent în raport cu poeții, recunoștea puterea lor de a influența sufletul, iar Aristotel considera poezia superioară istoriei, deoarece vorbește despre universal, nu doar despre particular. Imaginația poetică nu este o evadare din real, ci o modalitate de a-l reconfigura, de a-l face inteligibil și locuibil. Prin metaforă, simbol și ritm, poezia creează punți între ceea ce este și ceea ce ar putea fi, între realitate și posibilitate.

Imaginația, în acest context, nu trebuie înțeleasă ca simplă fantezie, ci ca o facultate cognitivă profundă, capabilă să genereze sens. Kant vedea imaginația ca o punte între sensibilitate și intelect, iar poezia valorifică tocmai această funcție mediatoare. Versul poetic nu descrie lumea, ci o re-naște, oferind cititorului șansa de a o percepe altfel. Astfel, poezia devine un exercițiu de libertate interioară, o practică a gândirii neîngrădite, care încurajează explorarea necunoscutului și asumarea complexității existenței.

Imaginația poetică funcționează, astfel, ca un laborator al sensului, în care experiențele fragmentare ale realului sunt reorganizate într-o formă semnificativă. Prin

intermediul limbajului figurat, poezia nu doar reflectă realitatea, ci o supune unui proces de transfigurare simbolică. Metafora, ca instrument privilegiat al imaginației, nu este o simplă substituție lexicală, ci un act de cunoaștere: ea revelează relații ascunse între lucruri, creează analogii neașteptate și deschide câmpuri interpretative multiple. În acest mod, poezia cultivă o gândire analogică, diferită de logica discursivă, dar complementară acesteia, oferind acces la adevăruri care nu pot fi formulate în limbaj conceptual strict.

Mai mult, această funcție cognitivă a imaginației poetice are implicații profunde asupra modului în care individul se raportează la sine și la lume. Prin experiența lecturii, cititorul este invitat să participe activ la construcția sensului, devenind co-creator al universului poetic. Această participare stimulează autonomia gândirii și responsabilitatea interpretării, transformând poezia într-un exercițiu de formare a conștiinței. În fața ambiguității și a pluralității de sensuri, subiectul învață să accepte incertitudinea ca valoare și să își asume complexitatea propriei existențe, regăsind în imaginație nu un refugiu iluzoriu, ci o resursă esențială pentru înțelegerea și locuirea lumii.

În același timp, poezia este un instrument subtil, dar profund, de motivație. Nu în sensul discursului motivațional explicit, ci prin capacitatea ei de a trezi conștiința, de a provoca emoția și de a stimula voința. Poezia nu oferă soluții, ci deschide întrebări; nu impune direcții, ci inspiră mișcare. Un poem autentic poate funcționa ca un catalizator al transformării interioare, deoarece atinge zonele cele mai sensibile ale ființei: dorința de sens, nevoia de autenticitate, aspirația spre transcendență. Această dimensiune motivațională a poeziei se manifestă printr-un tip de influență care nu constrânge, ci seduce intelectual și afectiv. Prin ritm, imagine și tensiune semantică, poezia creează o stare de receptivitate profundă, în care cititorul devine disponibil pentru interogație și auto-reflecție. Emoția poetică nu este una pasivă, ci activatoare: ea tulbură echilibrul interior, destabilizează certitudinile comode și provoacă o reconfigurare a raportului dintre individ și propriile sale limite. În acest sens, poezia motivează nu prin promisiunea succesului sau a împlinirii imediate, ci prin trezirea unei neliniști fertile, care împinge conștiința spre devenire. Din

perspectivă etică și existențială, poezia poate fi înțeleasă ca o formă de chemare interioară. Ea invită subiectul să își asume responsabilitatea propriei vieți, să își confrunte fragilitatea și să transforme vulnerabilitatea în forță creatoare. Prin contactul cu experiența poetică, individul descoperă că sensul nu este un dat exterior, ci un proces continuu de construcție. Astfel, motivația generată de poezie nu este una conjuncturală, ci una profundă și durabilă, orientată spre autenticitate, luciditate și deschidere către transcendență, ca orizont al depășirii de sine.

Din punct de vedere existențialist, poezia poate fi privită ca un răspuns la absurd. La Camus limbajul poetic apare ca o formă de locuire a lumii, ca un mod de a da sens finitudinii. În fața angoasei, a alienării sau a vidului de sens, poezia oferă nu un refugiu, ci o confruntare lucidă, dar fertilă. Ea motivează nu prin promisiuni facile, ci prin asumarea fragilității umane și transformarea acesteia în forță creatoare. În această cheie de lectură, poezia devine un act de luciditate existențială, o formă de revoltă tăcută împotriva nonsensului. La Camus, revolta nu presupune negarea absurdului, ci recunoașterea lui și trăirea consecventă în interiorul acestei tensiuni. Limbajul poetic se înscrie în această etică a revoltei, deoarece refuză atât consolările metafizice facile, cât și resemnarea. Prin densitatea sa simbolică și prin ambiguitatea asumată, poezia exprimă condiția umană ca dramă deschisă, în care sensul nu este garantat, ci mereu de construit.

Astfel, poemul devine un spațiu al rezistenței interioare, în care fragilitatea este privită nu ca o limită definitivă, ci ca punct de plecare al creației.

Mai mult, poezia existențialistă poate fi interpretată ca o formă de „locuire” a finitudinii, în sensul în care individul învață să trăiască în orizontul morții fără a fi paralizat de aceasta. Prin intensificarea clipei și valorizarea experienței imediate, poezia conferă densitate prezentului, transformând efemerul în semnificație. În acest mod, ea motivează printr-o etică a prezenței și a responsabilității: a trăi devine un act conștient, iar creația poetică – o modalitate de a afirma demnitatea umană în fața inevitabilului. Poezia nu anulează absurdul, dar îl traversează, oferind ființei umane curajul de a-și asuma existența ca operă deschisă.

În plan educațional și social, poezia joacă un rol esențial în formarea imaginației morale. Prin contactul cu alteritatea – fie ea voce lirică, perspectivă culturală sau experiență istorică – cititorul este invitat să empatizeze, să reflecteze și să-și reconfigureze propriile valori. Această dimensiune etică a poeziei contribuie la motivarea individului de a participa activ la viața comunității, de a-și asuma responsabilitatea pentru sine și pentru ceilalți.

Imaginația morală, stimulată prin experiența poetică, nu se limitează la internalizarea unor norme sau valori prestabilite, ci presupune capacitatea de a judeca situații complexe din perspective multiple. Poezia expune cititorul la dileme existențiale, conflicte interioare și tensiuni sociale care nu admit soluții simple. În acest sens, ea funcționează ca un spațiu formativ al discernământului etic, în care sensibilitatea și reflecția critică se completează reciproc. Prin ambiguitatea sa constitutivă, poezia educă toleranța față de diferență și cultivă o etică a responsabilității, bazată pe înțelegerea profundă a condiției umane.

La nivel social, poezia poate deveni un instrument de coeziune și de memorie colectivă. Ea conservă experiențe istorice, traume și aspirații comune, oferindu-le o formă simbolică accesibilă și durabilă. În acest fel, poezia contribuie la construirea unei conștiințe comunitare, capabile să recunoască atât suferința, cât și demnitatea celuilalt. Prin vocea poetică, marginalul, vulnerabilul

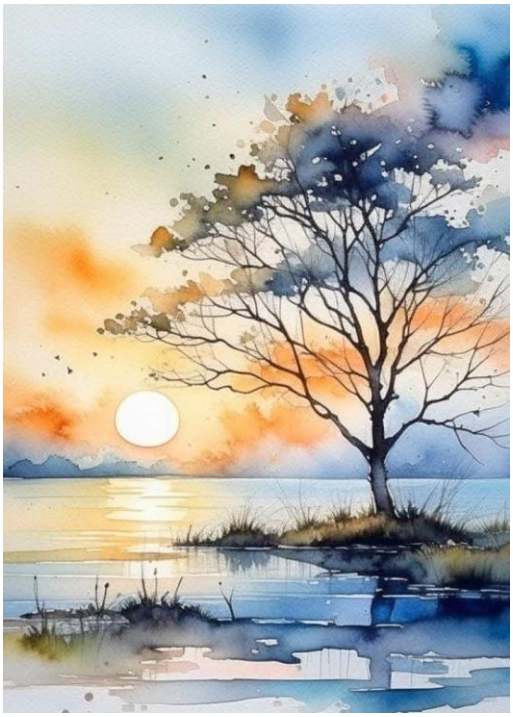

sau uitatul dobândesc vizibilitate, iar cititorul este motivat să își asume un rol activ în dinamica socială. Astfel, poezia nu doar reflectă societatea, ci participă la transformarea ei, stimulând solidaritatea, dialogul și angajamentul etic.

În literatura contemporană, poezia continuă să fie un spațiu de rezistență simbolică. Chiar și atunci când renunță la formele clasice sau la lirismul tradițional, ea păstrează funcția de interogare și de mobilizare a conștiinței. Poezia devine astfel un act de curaj intelectual și emoțional, o afirmare a imaginației ca resursă vitală într-o lume saturată de informație, dar săracă în sens.

Această rezistență simbolică se manifestă adesea prin fragmentare, discontinuitate și hibridizare a discursului poetic, reflectând fidel tensiunile lumii contemporane. Poezia actuală nu mai caută neapărat armonia sau frumusețea canonică, ci adevărul experienței trăite, chiar și atunci când acesta este inconfortabil sau contradictoriu. Prin asumarea unor forme experimentale, poezia contestă limbajele standardizate ale puterii, ale consumului și ale clișeului mediatic, recuperând autenticitatea expresiei. În acest sens, actul poetic devine un gest de eliberare a limbajului, o reînsuflețire a cuvântului într-un context în care acesta riscă să fie golit de semnificație.

În același timp, poezia contemporană își asumă rolul de spațiu al vulnerabilității asumate, în care experiențele intime se intersectează cu traumele colective. Această deschidere spre fragilitate nu este un semn de slăbiciune, ci o formă de forță etică și estetică, capabilă să creeze legături autentice între indivizi. Prin vocea poetică, cititorul este invitat să încetinească ritmul accelerat al existenței cotidiene și să reflecteze asupra sensului, identității și responsabilității. Astfel, poezia își reafirmă funcția sa fundamentală: aceea de a menține vie capacitatea umană de a gândi critic, de a simți profund și de a imagina alternative într-o lume aflată într-o permanentă criză de sens.

În concluzie, poezia este mai mult decât un gen literar: este un mod de a fi în lume. Ca vehicul al imaginației, ea extinde limitele percepției și ale gândirii; ca sursă de motivație, ea activează energiile profunde ale ființei umane. Într-o societate care tinde să instrumentalizeze totul, poezia rămâne un spațiu al gratuității semnificative, al libertății creatoare și al devenirii interioare. Tocmai de aceea, rolul ei este nu doar estetic, ci ontologic și etic: poezia ne învață să imaginăm, să simțim și, în cele din urmă, să trăim cu sens.

Din această perspectivă, poezia poate fi înțeleasă ca o formă de cunoaștere integratoare, care refuză separarea rigidă dintre rațiune și sensibilitate, dintre gândire și emoție. Ea propune o epistemologie a trăirii, în care adevărul nu este redus la demonstrație, ci este revelat prin intensitate, rezonanță și experiență interioară. Într-o lume dominată de discursuri fragmentate și de explicații funcționale, poezia recuperează unitatea ființei, oferind un spațiu în care omul se poate regăsi ca întreg, nu ca sumă de roluri sau competențe. Astfel, actul poetic devine o practică a sensului, o formă de meditație activă asupra condiției umane.

În cele din urmă, valoarea poeziei rezidă în capacitatea ei de a menține deschis orizontul posibilului. Ea nu închide sensul, ci îl multiplică, nu fixează identități, ci le problematizează, invitând la devenire. Prin această deschidere radicală, poezia rămâne un act de speranță lucidă, o afirmare a demnității umane în fața incertitudinii și a finitudinii. A scrie și a citi poezie înseamnă, astfel, a participa la un exercițiu de umanizare continuă, în care imaginația, responsabilitatea și libertatea se întâlnesc pentru a da formă unei vieți trăite cu sens și conștiință.

Luana Angelescu Rizk

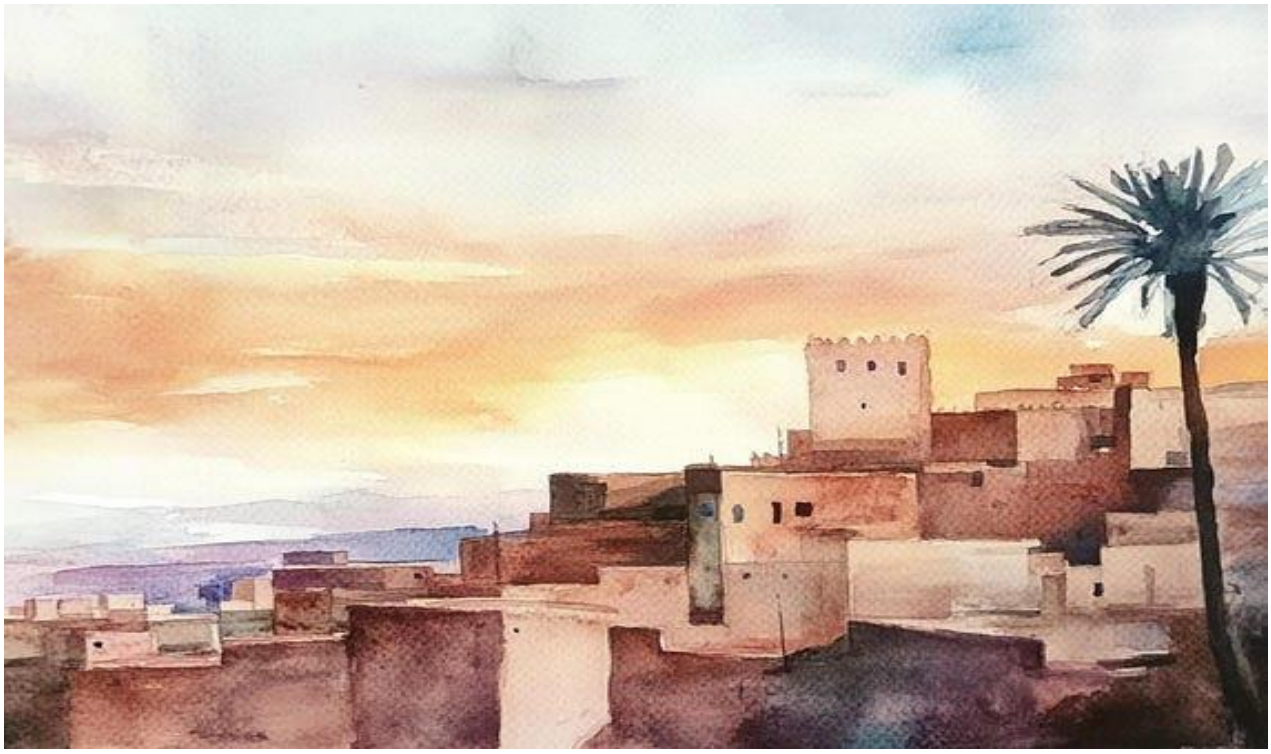

Pictura mută și poezia oarbă: medii, limite și cunoaștere în reflecția lui Leonardo da Vinci

Citatul lui Leonardo da Vinci – *„Dacă numești pictura poezie mută, pictorul poate spune despre poet că arta lui este pictură oarbă”* – surprinde esența reflecției renascentiste asupra analogiei dintre arte și a limitelor fiecărui mediu expresiv. Leonardo stabilește un dialog între pictură și literatură, evidențiind o tensiune constitutivă: fiecare artă, deși aspiră la comunicarea emoției și a adevărului, operează prin mijloace specifice, care implică atât posibilități, cât și constrângeri. Pictura este percepută ca un limbaj vizual, capabil să transmită senzații, mișcare și compoziție direct prin imagini, dar „mută” în ceea ce privește discursul verbal; poezia, în schimb, este „oarbă” față de dimensiunea vizuală, fiind limitată la sugestia imaginativă a formelor și culorilor prin cuvânt.

Din această perspectivă, Leonardo da Vinci ne provoacă să reflectăm asupra specificității și complementarității limbajelor artistice. Fiecare mediu – vizual sau verbal – oferă un mod unic de a accesa realitatea și de a transmite experiența umană, iar limitele sale nu sunt slăbiciuni, ci condiții ale posibilității expresive. Pictura surprinde simultaneitatea și armonia formelor, captând prezența imediată a lumii, în timp ce poezia dezvoltă temporalitatea și profunzimea afectivă, traducând impresiile vizuale și senzoriale în semnificații simbolice. Astfel, citatul devine un comentariu filosofic asupra naturii artelor: adevărata cunoaștere estetică derivă nu din compararea sau echivalarea mediilor, ci din aprecierea fiecăruia pentru ceea ce poate revela și pentru modul în care extinde percepția și sensibilitatea umană. Din perspectivă filosofică, observația lui da Vinci poate fi interpretată prin prisma relației dintre mediu și percepție, între mijlocul expresiv și experiența sensibilă. Pictura rezonează cu percepția imediată a ochiului, iar poeziile cu intelectul și memoria afectivă, astfel încât fiecare artă construiește o formă distinctă de cunoaștere. Prin această analogie, Leonardo sugerează că limitele unui mediu nu trebuie privite ca defecte, ci ca oportunități

epistemice: pictura explorează direct vizibilul și proporția, iar poezia transformă invizibilul în sens și emoție. Există, totodată, o dimensiune etică și estetică: recunoașterea diferenței între arte impune respectul față de singularitatea fiecărui limbaj artistic și evitarea confuziei care ar diminua atât puterea picturii, cât și subtilitatea poeziei. Mai profund, observația lui Leonardo poate fi interpretată ca o reflecție asupra condiției cunoașterii umane în general. Limitele fiecărui mediu artistic reflectă, de fapt, limitele percepției și ale intelectului, subliniind că adevărul nu este accesibil într-un singur mod sau printr-un singur canal senzorial. Arta devine astfel un laborator epistemic, în care diversele forme de expresie – vizuală, verbală sau muzicală – experimentează moduri alternative de a întâlni realitatea. Filosofic, aceasta sugerează o pluralitate ontologică a lumii: ceea ce este accesibil ochiului poate fi inaccesibil memoriei afective, iar ceea ce este intuit prin cuvânt poate rămâne invizibil formei. În acest cadru, pictura și poezia nu sunt doar mijloace de exprimare, ci și instrumente prin care ființa umană explorează și reconstruiește complexitatea realității, fiecare artă aducând la lumină aspecte ale existenței pe care cealaltă le poate doar sugera.

Citatul anticipează o concepție modernă despre intermedialitate: artele se influențează reciproc, dar nu se substituie una alteia. La nivel fenomenologic, arta devine o experiență în care simțurile și intelectul interacționează, dar nu sunt niciodată complet echivalente. Pictura poate inspira poezie, la fel cum cuvântul poate evoca imagini, însă fiecare mediu își păstrează specificul: ceea ce ochiul vede direct, cuvântul poate doar să sugereze; ceea ce cuvântul poate exprima în memorie și afect, imaginea vizuală nu poate reda în aceeași manieră. În această tensiune între complementaritate și limită, Leonardo propune o filosofie a artei care recunoaște valoarea și singularitatea fiecărui mod de a crea și a cunoaște lumea.

Aura Manole

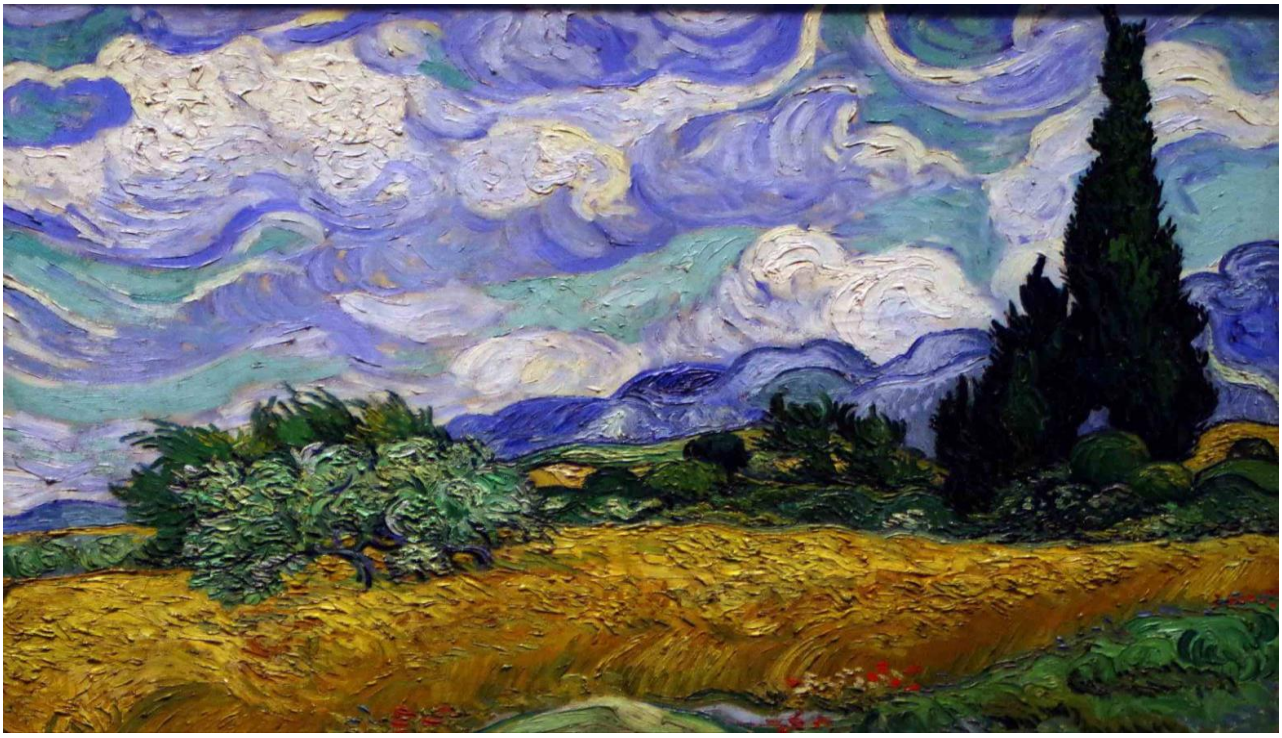

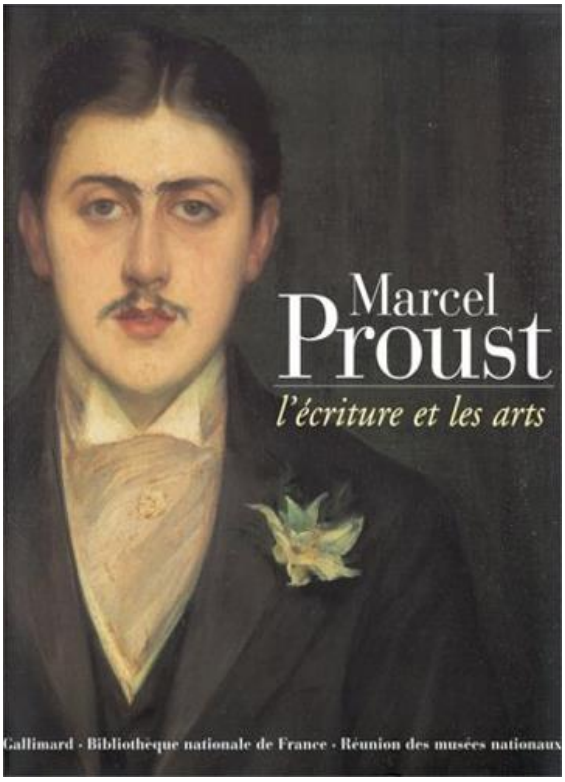

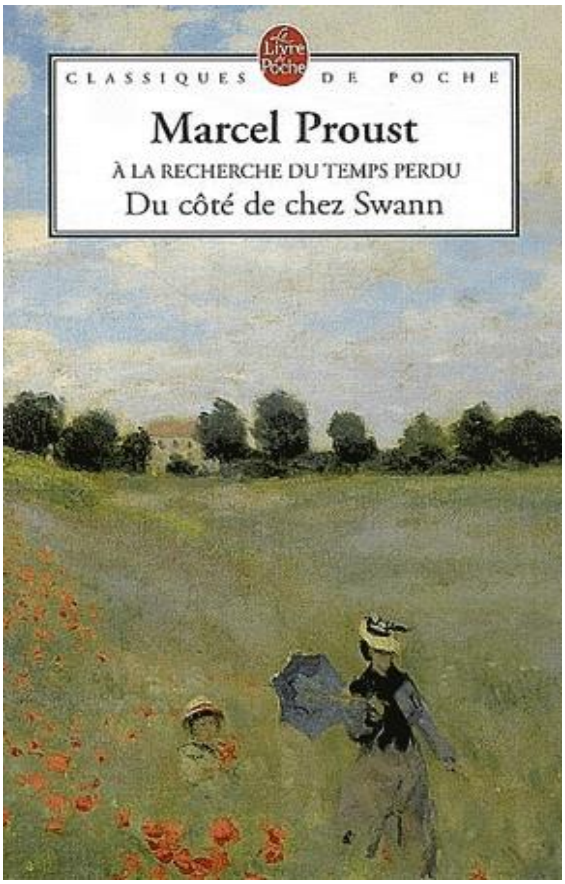

Marcel Proust - Pictură şi literatură

Arta ca transfigurare și cunoaștere a experienței

În romanul său *În căutarea timpului pierdut*, Marcel Proust scoate la iveală relația tulburătoare dintre pictură și scris, două arte care se influențează reciproc, nu prin simpla analogie formală, ci printr-o comunitate profundă de intenție cognitivă și existențială. Pentru Proust, arta nu este un ornament al realului, ci un instrument privilegiat de cunoaștere, capabil să reveleze esențe inaccesibile percepției obișnuite. În acest context, pictura și literatura devin două modalități complementare de a interoga timpul, memoria și identitatea, fiecare traducând în propriul limbaj ceea ce cealaltă sugerează în mod implicit.

Un exemplu paradigmatic al acestei relații este personajul pictorului Elstir, a cărui viziune artistică funcționează ca un model epistemologic pentru narator. Proust l-a modelat pe Elstir după mai mulți artiști, dar în special după pictorul impresionist Claude Monet. Elstir nu reproduce lumea așa cum este ea percepută convențional, ci o reconfigurează printr-un proces de dezvățare a privirii. Această „dezautomatizare" a percepției, care obligă subiectul să vadă lucrurile ca și cum le-ar întâlni pentru prima dată, este esențială și pentru demersul scriiturii proustiene. Așa cum pictorul descompune și recompune formele, scriitorul desface experiența trăită în fragmente de memorie, senzație și afect, pentru a le restitui sub forma unei structuri narative revelatoare. În acest sens, Elstir devine mai mult decât un personaj al romanului, transformându-se într-o figură teoretică implicită, prin intermediul căreia Proust își formulează propria concepție

despre cunoașterea artistică. Viziunea pictorului ilustrează ideea că adevărul nu se află în fidelitatea mimetică față de aparențe, ci în capacitatea de a surprinde relațiile invizibile dintre lucruri, acele structuri sensibile care scapă percepției obișnuite. Scriitura proustiană adoptă același principiu, operând o distanțare față de experiența imediată pentru a o reconstrui într-o formă inteligibilă și semnificativă. Astfel, arta devine un act de revelație lentă, în care sensul nu este dat dinainte, ci se naște dintr-un proces de atenție, reflecție și reconfigurare a realului, conferind literaturii statutul unei veritabile forme de cunoaștere.

Din perspectivă filosofică, această convergență între pictură și scris poate fi interpretată prin prisma fenomenologiei. Deși Proust precede sistematizarea fenomenologică a lui Husserl, demersul său literar anticipează ideea întoarcerii „la lucrurile însele”. Atât pictura lui Elstir, cât și scrisul naratorului urmăresc să surprindă esența experienței, dincolo de convențiile sociale și de clișeele percepției. Arta devine astfel o formă de reducție fenomenologică, un act de suspendare a evidențelor comune pentru a accede la structurile profunde ale trăirii.

În această cheie interpretativă, actul artistic proustian poate fi înțeles ca o exercițiu al conștiinței intenționale, orientate spre relevarea sensului latent al experienței. Prin suspendarea judecăților uzuale și a percepțiilor stereotipe, subiectul artistic accede la o lume reconstituită, în care obiectele nu mai sunt simple date empirice, ci noduri de semnificație afectivă și temporală. Scrisul și pictura devin, astfel, practici ale atenției radicale, în care conștiința se regăsește pe sine în actul de a percepe. În acest mod, Proust propune implicit o ontologie a experienței trăite, în care arta nu reflectă realitatea, ci o constituie ca sens, transformând percepția într-un act creator și cunoașterea într-o formă de devenire interioară.

Relația dintre pictură și literatură este strâns legată, la Proust, de problema timpului. Pictura fixează un moment, îl extrage din fluxul temporal și îl transformă într-o prezență durabilă, în timp ce scrisul, aparent supus succesiunii narative, caută să recupereze simultaneitatea experienței interioare. Prin descrieri ample, sinestezice, Proust conferă limbajului o densitate vizuală, apropiindu-l de pictural. Textul devine o suprafață pe care se suprapun straturi de timp, asemenea unei pânze în care fiecare culoare păstrează urmele gesturilor anterioare.

Această tehnică a stratificării temporale transformă lectura într-un act de explorare simultană a trecutului și prezentului, punând cititorul față în față cu complexitatea experienței umane. Scrisul proustian, asemenea picturii, nu se limitează la redarea lineară a evenimentelor, ci creează o continuitate fluidă între memorie și percepție imediată, între senzație și reflecție. Fiecare detaliu aparent minor devine astfel un punct de intersecție între timp și conștiință, iar textul însuși capătă calitatea unui spațiu meditativ, unde timpul se dilată și se comprimă simultan. În acest fel, arta literară nu doar imită realitatea, ci o reconstruiește în mod activ, permițând cititorului să experimenteze simultaneitatea și interconexiunea evenimentelor și trăirilor, la fel cum o pânză picturală revelează simultan strat după strat din gestul creator al artistului.

În acest sens, memoria involuntară ocupă un loc central. Așa cum o pictură poate reactiva o stare afectivă latentă, scrisul proustian se naște dintr-un șoc senzorial care declanșează recuperarea timpului pierdut. Celebra experiență a madlenei funcționează ca o imagine interioară, o „viziune" care trebuie tradusă în limbaj. Scrisul devine, astfel, echivalentul verbal al actului pictural: o încercare de a fixa efemerul, de a salva fragmentele de viață de la dispariție.

Din perspectivă estetică și ontologică, Proust sugerează că adevărata artă nu imită realitatea, ci o revelează. Atât pictorul, cât și scriitorul sunt chemați să descopere legile secrete ale lumii sensibile, acele relații invizibile care dau coerență experienței. Arta devine, în acest fel, un mod de acces la adevăr, diferit de cunoașterea științifică sau conceptuală, dar nu mai puțin riguros. Ea presupune o disciplină a atenției și o etică a sincerității față de propria percepție.

Astfel, arta, fie picturală, fie literară, devine un exercițiu de penetrabilitate a realului, în care creatorul se angajează într-un dialog profund cu lumea și cu sine însuși. Prin această interacțiune, artistul nu doar descoperă, ci și construiește sens, iar opera rezultată devine un martor al acestei experiențe transformatoare. În scrisul proustian, fiecare detaliu, fiecare nuanță afectivă sau senzorială funcționează ca o cheie de acces către structurile invizibile ale experienței umane, invitând cititorul să participe activ la procesul de revelație. În acest fel, arta transcende funcția ei decorativă sau narativă și se constituie ca o practică filosofică, prin care individul învață să observe, să simtă și să înțeleagă lumea în toată complexitatea și subtilitatea ei.

Relația dintre pictură și scris în *În căutarea timpului pierdut* nu este una decorativă, ci structurală. Proust construiește o viziune unitară asupra artei ca formă de cunoaștere și mântuire laică, în care

diferitele medii expresive converg spre același scop: recuperarea sensului existenței prin transfigurarea experienței trăite. Prin dialogul dintre imagine și cuvânt, Proust ne oferă nu doar un roman al memoriei, ci o filosofie a artei, în care creația devine actul suprem de rezistență împotriva timpului și uitării. Mai mult decât atât, această convergență dintre pictură și scris reflectă și o concepție profundă asupra condiției umane: existența este percepută ca fragmentară, efemeră și supusă uitării, dar prin actul artistic devine accesibilă unei forme de eternitate simbolică. Proust sugerează că sensibilitatea și atenția la detaliu, cultivată prin artă, nu doar că îmbogățesc experiența estetică, ci oferă individului mijloace de a-și înțelege propria viață și de a-i conferi sens. Astfel, romanul devine un spațiu de educație estetică și existențială, în care cititorul este invitat să recupereze frumusețea ascunsă în cotidian și să transforme memoria și percepția în instrumente de reflecție și cunoaștere, demonstrând că arta, în toate formele ei, rămâne un ghid esențial în căutarea sensului vieții.

Prof. Maria Teodorescu

Pictura ca poezie vizuală: sensibilitate și cunoaștere în arta lui Alexandru Darida

Alexandru Darida, artist de origine română stabilit în Statele Unite ale Americii, este cunoscut pentru o pictură care transcende simpla reprezentare vizuală și se angajează într-un discurs profund despre condiția umană, natura și relația ființei cu energiile universale. Printr-o tehnică personală dezvoltată pe baza tradiției *chiaroscuro*[1] și a expresionismului coloristic, Darida construiește imagini în care lumina și umbra nu sunt doar mijloace de reliefare formală, ci vectori ai unei poezii vizuale ce caută să dezvăluie sensuri ascunse ale realității. Această poezie nu se limitează la esteticul cromatic, ci rezonează cu o filosofie a percepției și a transformării interioare, în care privitorul este invitat să descopere ecouri ale lumii interioare în forma și pulsul culorilor.

Pictura artistului Alexandru Darida poate fi înțeleasă ca o „poezie a vizualului" - un limbaj în care detaliul cromatic, textura stratificată și ritmul compozițional funcționează precum figuri retorice într-un poem liric. Pe pânzele sale, formele par să vibreze cu o energie imaterială, sugerând nu doar obiectul reprezentat, ci întreaga rețea de relații afective, cosmogonice și simbolice din care acesta face parte. Astfel, culoarea nu devine doar un element descriptiv, ci o forță semnificativă ce comunică intensități afective și filosofice, apropiind pictura de o tipologie lirică ce depășește granițele tradiționale ale artei vizuale. În multe dintre lucrările sale, Alexandru Darida explorează teme majore ale contemporaneității, de la relația omului cu natura, la schimbările climatice și la forțele cosmice ce transcende condiția individuală transformând astfel tabloul într-un spațiu de reflecție metafizică. Prin această abordare, opera sa recuperează rolul clasic al artei ca mediu de meditație asupra sensului existenței: pictura nu doar evocă obiecte, ci invită privitorul la o întâlnire cu propriile sale întrebări fundamentale. Întocmai așa cum un poem poetic interoghează conștiința și memoria afectivă, pictura lui Darida devine un catalizator al sensibilității universale, capabil să trezească în privitor conștientizarea unei realități mai profunde și mai articulate dincolo de aparențele vizuale.

[1]Termenul de *chiaroscuro* descrie contrastul proeminent dintre lumină și umbră (Douglas Harper) și măiestria artistului de a se juca cu acestea pentru a crea iluzia unor forme tridimensionale. Totul pleacă de la ideea că forma este detectabilă numai în prezența luminii. Prima folosire a umbrelor tridimensionale în stil clar-obscur – cunoscută sub numele de „*skiagraphia*" în Grecia antică – este atribuită în mod tradițional lui Apollodor, pictor celebru din Atena secolului al V-lea.

ALEXANDRU DARIDA - "Intregul ocean într-o picătură - oil on canvas 40"x30"

Darida Fine Art Gallery Chicago

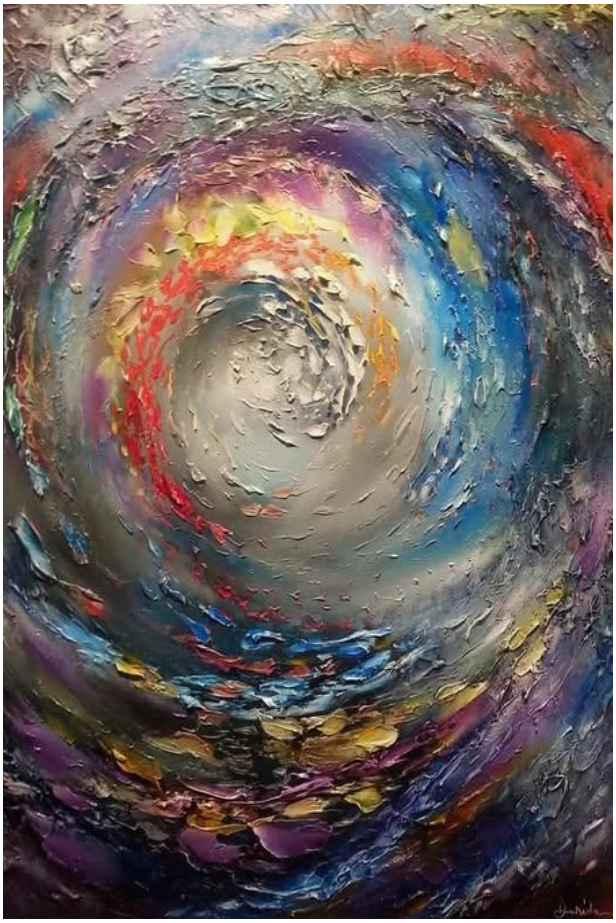

Mai mult decât atât, pictura lui Alexandru Darida funcționează ca un spațiu al întâlnirii între percepția senzorială și experiența contemplativă, între vizibil și invizibil, între concret și simbolic. Prin modul în care compoziția, lumina și textura interacționează, fiecare lucrare devine un teren în care emoțiile, ideile și forțele cosmice se întretaie, creând o „poezie vizuală" care nu poate fi tradusă integral în cuvinte, dar care solicită atenția și introspecția privitorului. Această poezie imaterială, prezentă în vibrația culorilor și în dinamica formelor, invită la o experiență fenomenologică: privitorul nu se limitează la a vedea, ci este chemat să perceapă relațiile subtile dintre elemente, să simtă pulsul unei ordini invizibile care traversează întreaga creație. În același timp, temele cosmice și ecologice, recurente în opera sa, conferă picturii o dimensiune etică: privitorul nu doar contemplă, ci este provocat să reflecteze asupra locului său în lume, asupra responsabilității față de natură și față de energia universală ce îl include. Astfel, tabloul devine nu doar o experiență estetică, ci și un laborator al conștiinței, în care sensibilitatea și rațiunea se întâlnesc pentru a genera o cunoaștere holistică, integrând emoția, reflecția filosofică și intuiția poetică într-un mod unic, capabil să transforme modul în care înțelegem și trăim realitatea.

Din perspectivă filosofică, această poezie vizuală se înscrie într-o tradiție de gândire în care arta este concepută ca formă de cunoaștere - o cunoaștere ce nu se reduce la reprezentarea obiectivă, ci presupune o întâlnire meditativă între subiect și lume. Darida urmărește astfel o ontologie a imaginii care depășește simțurile externe și devine o introspecție asupra percepției însăși. În această cheie, picturile sale sunt locuri de întâlnire între lumina exterioară și lumina

interioară, între sensul imediat și semnificațiile invizibile care se revelează în ochiul meditativ al privitorului. Această ontologie vizuală propusă de Darida poate fi interpretată prin prisma unei filozofii a experienței estetice, în care imaginea nu este doar un obiect de contemplat, ci un catalizator al conștiinței. În fața fiecărei lucrări, privitorul este chemat să participe activ la reconstruirea sensului, să se transforme prin simpla întâlnire cu forma și culoarea. Pictura devine astfel un proces dialogic: nu există un mesaj unidirecțional transmis de artist, ci o interacțiune subtilă între intenția creatorului și sensibilitatea celui care privește. Prin această dinamică, Darida reafirmă ideea că arta nu se limitează la frumosul imediat sau la impresionarea senzorială, ci funcționează ca o formă de cunoaștere meditativă, capabilă să aprofundeze înțelegerea existenței și să dezvăluie structuri ascunse ale realității.

Mai mult, această „poezie vizuală” sugerează că experiența estetică este inseparabil legată de o dimensiune etică și existențială. În măsura în care pictura lui Darida invită privitorul la introspecție și contemplare, ea devine un mijloc de cultivare a sensibilității și a responsabilității față de lume. Lumina și forma, culoarea și ritmul vizual nu sunt simple instrumente stilistice, ci vectori ai unei inteligențe afective care conectează individul la armonia universală. Privind aceste lucrări, conștiința este stimulată să recunoască interdependențele subtile dintre om, natură și cosmos, transformând actul contemplativ într-o experiență holistică, în care rațiunea, intuiția și afectul se întâlnesc într-un dialog continuu, deschizând calea către o înțelegere mai profundă a lumii și a locului nostru în ea. În pictura lui Alexandru Darida se degajă o poezie vizuală care nu este doar ornament estetic, ci o filosofie a lumii trăite, un discurs

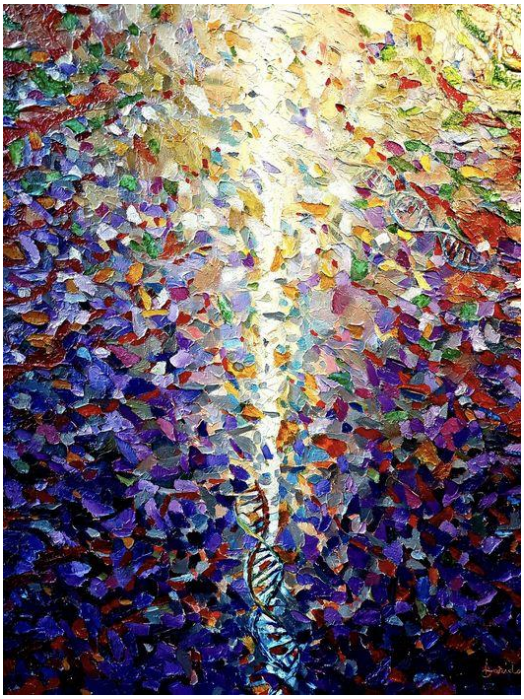

despre energie, simbol și sens. Prin dialogul său cu formele fundamental umane - culoarea, lumina, figura și abstractul - Darida reînvie ideea potrivit căreia arta este un limbaj al spiritului, capabil să transforme percepția imediată în reflecție existențială și emoțională. Această poezie vizuală devine astfel un mediu prin care privitorul este invitat să participe la un proces de cunoaștere experiențială și afectivă. Fiecare lucrare acționează ca un spațiu meditativ, în care formele și culorile nu sunt doar percepute, ci resimțite, evocând coerențe ascunse între universul interior al subiectului și structurile vizibile sau simbolice ale lumii exterioare. În această întâlnire, tabloul devine un teren al introspecției, unde sensibilitatea privitorului este stimulată să recunoască legături invizibile între energie, memorie și semnificație. Astfel, arta lui Darida depășește funcția decorativă sau narativă și devine o experiență filosofică, în care percepția este transformată într-un act de înțelegere și reflecție asupra condiției umane.

Mai mult, pictura sa sugerează că esteticul și eticul se intersectează în mod indisolubil. Prin modul în care energia vizuală și simbolurile abstracte interacționează, privitorul este chemat să recunoască nu doar frumusețea formală, ci și responsabilitatea față de viață, natură și cosmos. Arta, în acest sens, devine un ghid pentru sensibilitatea universală, un mijloc prin care omul își poate recalibra percepțiile și valorile, înțelegând că realitatea nu este doar un obiect de observat, ci un spațiu de relație și co-creație. Pictura lui Darida, asemenea unui poem vizual, funcționează ca un catalizator al conștiinței, capabil să transforme experiența estetică într-o formă de iluminare interioară și de dialog continuu între individ și lumea sa. În acest fel, arta lui Alexandru Darida devine nu doar un exercițiu de frumusețe și simbol, ci un adevărat laborator al spiritului, în care fiecare culoare, fiecare formă și fiecare joc de lumină invită privitorul să experimenteze simultan contemplația, introspecția și revelația, transformând actul de a privi într-un proces continuu de înțelegere a sinelui și a lumii în întreaga sa complexitate.

Anca Cheaito

Figura feminină ca poezie vizuală: sensibilitate și intuiție în pictura lui Alexandru Darida

Figura feminină ocupă un loc central în universul vizual al lui Alexandru Darida, fiind mai mult decât un subiect estetic: ea devine simbolul sensibilității, al intuiției și al forței subtile care structurează experiența umană. În picturile sale, femeia nu este doar reprezentată ca formă, ci ca energie vie, pulsând între concret și abstract, între materialitate și spirit. Privind aceste lucrări, se percepe o atenție aproape ritualică față de detalii – contururi delicate, lumini calde și texturi stratificate – care sugerează nu doar frumusețea exterioară, ci și complexitatea lumii interioare, invizibile ochiului grăbit. Femeia lui Darida devine astfel un portal către introspecție, un teren de întâlnire între sensibilitatea privitorului și sensibilitatea intrinsecă a subiectului, în care emoția și gândul se contopesc într-o experiență estetică profundă.

Mai mult, în pictura lui Darida, figura feminină pare să fie un fel de puls cosmic, o vibrație subtilă care reverberează dincolo de limitele pânzei și se insinuează în conștiința privitorului. Ea nu stă pur și simplu pe suprafața picturii, ci pare să respire, să pulseze cu ritmul ascuns al lumii, ca o muzică tăcută a formelor și culorilor. Lumina care mângâie contururile corpului și curgerea nuanțelor devin metafore vizuale ale intuiției, ale sensibilității care vede ceea ce ochiul obișnuit nu poate percepe. Femeia devine astfel un simbol al legăturii invizibile dintre materie și spirit,

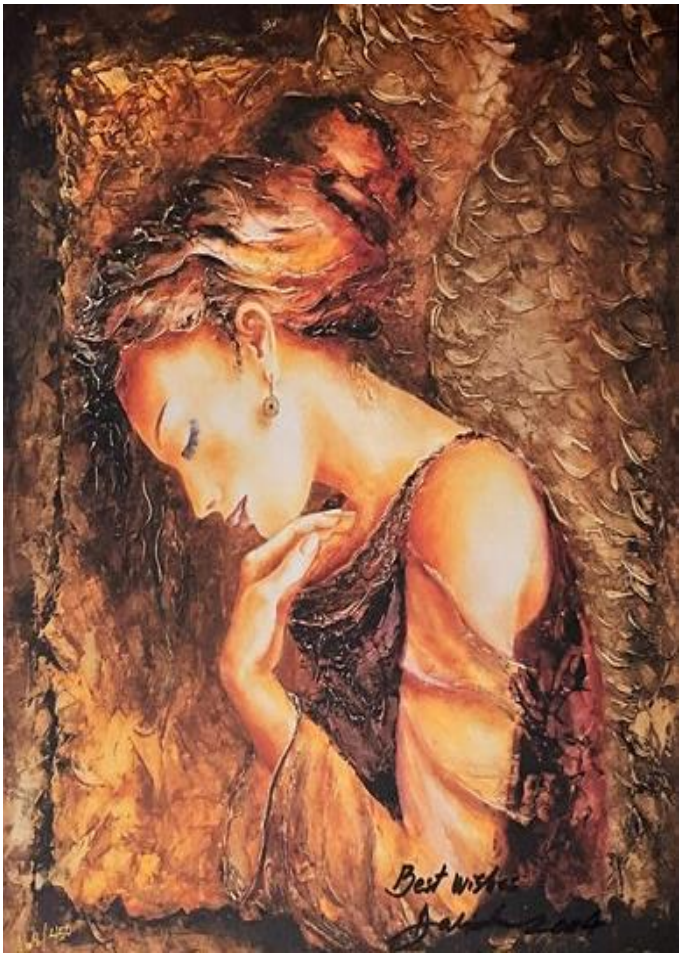

între energia interioară a ființei și cosmosul care o cuprinde, iar fiecare privire asupra acestei prezențe pulsante transformă contemplarea într-un dans între emoție, reflecție și revelație.

Din perspectivă filosofică, prezența feminină în pictura sa poate fi înțeleasă ca o celebrare a principiului receptiv, al acelei facultăți de a simți și de a intui legăturile invizibile ale lumii. Figura feminină nu se limitează la un rol de model sau la o expresie a frumuseții ideale; ea reflectă capacitatea profund umană de a percepe nu doar formele și culorile, ci și energiile subtile care le leagă. În acest sens, femeia devine o metaforă a sensibilității universale, a acelei forțe creative care, asemenea luminii în pictură, transformă percepția imediată într-o experiență meditativă, unde semnificațiile și emoțiile se suprapun într-un ritm poetic.

Mai mult, figura feminină în pictura lui Darida poate fi văzută ca un punct de convergență între vizibil și invizibil, între concret și imaginar, un fel de punte prin care privitorul este invitat să traverseze spațiul lumii interioare. Ea nu doar că se arată, ci invită la contemplare: fiecare contur, fiecare joc de lumină devine un simbol al intuiției, al capacității de a descoperi ordini ascunse și relații nevăzute. În această cheie, femeia devine un fel de aură vizuală, o vibrație a spiritului care transformă pânza într-un teren al meditației și al reflecției asupra naturii subtile a realității. Privind-o, conștiința nu se limitează la a recepționa forme și culori, ci este chemată să perceapă pulsul invizibil

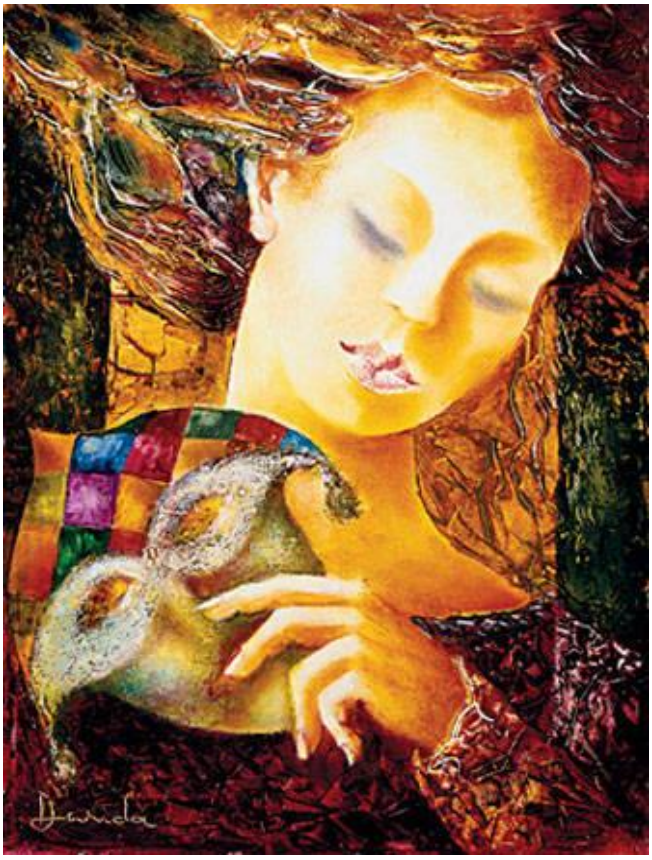

al vieții, energia care le leagă și le dă coerență, asemenea unui ritm cosmic ce trece prin ochiul meditativ al privitorului.

În același timp, sensibilitatea feminină surprinsă de Darida poate fi interpretată ca o metaforă a dialogului dintre om și univers. Femeia sa nu este doar un portret sau un ideal estetic, ci un simbol al acelei capacități de a primi, de a simți și de a transforma impresiile în cunoaștere și emoție. În fiecare gest, în fiecare unduire a culorii, se regăsește ideea că intuiția și receptivitatea sunt forme de înțelepciune, iar contemplarea figurii feminine devine un exercițiu al conștiinței, în care emoția și rațiunea se întâlnesc. Astfel, tabloul nu este doar un obiect de privit, ci un spațiu al meditației poetice, un loc în care percepția imediată se împletește cu reflecția filosofică și în care sensibilitatea devine limbaj universal, capabil să conecteze experiența individuală cu ordinea subtilă a cosmosului.

Sensibilitatea feminină în lucrările lui Darida se manifestă printr-o poetică a luminii și a gestului, prin modul în care culorile se întrepătrund și formele par să respire, ca și cum fiecare pânză ar fi un organism viu, capabil să comunice afectiv și simbolic. Această abordare transformă tabloul într-un spațiu contemplativ, în care privitorul nu doar vede, ci simte și participă la pulsul vieții reprezentate. Femeia, în viziunea lui Darida, devine astfel un simbol al armoniei interioare și al legăturii dintre sensibilitatea personală și energia universală, un testament vizual al capacității artei de a traduce subtilitățile ființei în formă, culoare și lumină. Figura feminină în pictura lui Alexandru Darida nu este doar o prezență vizuală, ci un limbaj al

sensibilității și al intuiției, o poezie mută a spiritului care reamintește privitorului că percepția și emoția nu sunt simple reacții estetice, ci forme de cunoaștere și experiență existențială, prin care omul poate accesa profunzimi ascunse ale lumii și ale propriei ființe. Femeia din universul vizual al lui Darida se prezintă ca o formă de meditație vizuală, un punct de intersecție între sensibilitatea privitorului și energia subtilă care animă pânza. Ea pulsează cu o vibrație invizibilă, asemenea unei melodii interioare care se simte mai mult decât se vede, și transformă actul contemplativ într-o experiență holistică. Privind-o, ochiul nu se limitează la formele exterioare, ci este chemat să descopere rețelele invizibile de emoție, memorie și simboluri care se întrepătrund în fiecare nuanță, în fiecare reflexie a luminii. Astfel, figura feminină devine un teren al introspecției, în care privitorul este invitat să resimtă universul ca pe un tot unitar, în care fiecare detaliu vizual poartă un ecou existențial.

În aceeași cheie, sensibilitatea feminină surprinsă de Darida este o expresie a receptivității și a intuiției universale, acea capacitate de a simți și de a percepe legături nevăzute între oameni, natură și cosmos. Pictura devine astfel o poezie a formelor și a culorilor, un limbaj al spiritului în care fiecare gest artistic transmite nu doar frumusețe, ci și cunoaștere meditativă. Lumina și umbra, curgerea cromatică și gestul pictural se transformă în metafore vizuale ale experienței interioare, în care emoția și gândul se întâlnesc și se completează reciproc. Privind aceste lucrări, conștiința este stimulată să recunoască ordinea subtilă a realității, armonia invizibilă care susține viața și sensul, și să participe activ la crearea unei înțelegeri mai profunde a existenței.

Figura feminină în pictura lui Alexandru Darida nu este doar o prezență statică sau un obiect de contemplat, ci un adevărat dialog între vizual și invizibil, între simț și spirit. Ea ne amintește că percepția și emoția sunt forme de cunoaștere și că arta, în forma sa cea mai autentică, devine un instrument al iluminării interioare. Prin prezența sa, femeia devine simbolul acelei sensibilități capabile să transforme experiența estetică într-un proces de reflecție existențială, în care omul învață să vadă, să simtă și să înțeleagă lumea nu doar prin ochi, ci prin inimă și spirit.

Anca Cheaito

Feminitatea văzută prin ochii unui medic: între biologie, sensibilitate și semnificație

Feminitatea, privită din perspectiva unui medic ginecolog, transcende simpla anatomie și fiziologie. Ea nu se reduce la organele reproducătoare, la cicluri hormonale sau la date statistice, ci se dezvăluie ca o experiență complexă, în care biologia întâlnește emoția, intuiția și cultura. În cabinetul medical, privirea specialistului se intersectează cu viața intimă a pacientelor, cu temerile, speranțele și bucuriile lor. Astfel, feminitatea devine un câmp de studiu care nu poate fi redus la măsurători sau diagrame; ea implică înțelegerea trăirii umane în ansamblu, a modului în care corpul, psihicul și contextul social se contopesc pentru a defini experiența de a fi femeie.

Dintr-o perspectivă filosofică, rolul medicului ginecolog devine unul de observator și martor al complexității existențiale. În fiecare consultație, în fiecare gest delicat, se revelează echilibrul fragil între vulnerabilitate și putere, între corporalitate și identitate. Feminitatea se arată aici ca o metaforă a capacității de regenerare și transformare, a modului în care viața se exprimă prin corp și prin relațiile intime cu ceilalți. Medicina nu doar tratează sau previne; ea devine un mijloc de cunoaștere profundă, un dialog între știință și sensibilitate, între rațiune și empatie.

Mai mult, prin experiența zilnică a consultațiilor, medicul ginecolog descoperă feminitatea ca un spațiu al temporalității și al ciclicității, unde corpul spune povești despre trecut, prezent și posibilități viitoare. Fiecare semn, fiecare gest sau reacție reflectă nu doar funcții biologice, ci și istorii de viață, experiențe emoționale și traume sau bucurii interioare. În acest sens, feminitatea devine o arhivă vie a existenței, un teren în care biologia se împletește cu psihologia, memoria și simbolismul personal, iar actul medical devine o formă de lectură și înțelegere a acestor straturi multiple ale ființei umane.

În egală măsură, sensibilitatea medicului joacă un rol esențial în perceperea acestei dimensiuni complexe. Capacitatea de a asculta, de a observa cu atenție și de a răspunde cu empatie transformă consultația într-o experiență care transcende simpla intervenție clinică. În această relație, corpul feminin devine un limbaj, iar feminitatea, o metaforă a echilibrului dintre vulnerabilitate și putere,

dintre fragilitate și reziliență. Astfel, medicina, atunci când este practicată cu conștientizare și respect, devine un dialog filosofic între materie și spirit, între știință și sensibilitate, oferind o perspectivă profundă asupra condiției umane și asupra forței subtile care definește feminitatea.

Privind feminitatea prin lentila unui medic, se descoperă o frumusețe subtilă și o forță invizibilă: corpul feminin este atât un mecanism biologic sofisticat, cât și un simbol al continuității, al intuiției și al rezilienței. Experiența ginecologică aduce în prim-plan interconexiunea dintre fiziologie și psihologie, dintre materie și semnificație. În acest sens, feminitatea este un teren de reflecție asupra condiției umane: ea arată cum corpul poate fi înțeles nu doar ca obiect medical, ci ca purtător al memoriei, al emoției și al identității, transformând actul clinic într-o întâlnire cu ceea ce este profund uman. Această perspectivă relevă că feminitatea nu poate fi redusă la funcțiile reproductive sau la aspectul biologic imediat, ci trebuie înțeleasă ca un fenomen multidimensional, care implică experiența subiectivă, memoria afectivă și relațiile sociale și culturale în care se conturează identitatea femeii. Medicii ginecologi, prin contactul lor direct cu corpul și povestea pacientelor, devin martori ai acestei interconexiuni subtile între biologie și experiență umană, între fiziologie și psihologie, între obiectiv și simbolic. Astfel, practica medicală se transformă într-o formă de cunoaștere integrativă, care nu doar tratează sau previne, ci și interpretează, înțelege și respectă complexitatea feminității ca dimensiune existențială, demonstrând că știința și sensibilitatea nu sunt forțe opuse, ci complementare în înțelegerea profundă a ființei umane.

Astfel, feminitatea văzută prin ochii unui ginecolog nu este doar un subiect de studiu, ci un spațiu al înțelegerii, în care empatia, observația atentă și respectul față de complexitatea ființei feminine se contopesc cu cunoașterea medicală. Această perspectivă ne amintește că medicina, în esența ei, nu se limitează la intervenția tehnică, ci este și un act de contemplare, un dialog între corp, spirit și experiența existențială, care revelează frumusețea, sensibilitatea și puterea inerentă a feminității.

Dr. Ali Cheaito

Călător prin „Târgul Ieșilor”

Am auzit multe despre moldoveni, și bune și rele, dar pe cele rele nu le-am luat în seamă! De ce? Pentru că sunt dintr-o zonă care cândva a fost un puternic centru hidroenergetic, din Țara Loviștei, mai precis de pe minunata vale a Lotrului.

Aici, pe timpul construcției barajelor de la Vidra, Balindru, Galbenu, Petrimanu, Brădișor, Gura Lotrului, Cornet etc. și a centralelor hidroelecrice, au lucrat mulți muncitori din zona Moldovei, mulți dintre ei stabilindu-se definitiv pe Valea Lotrului. Ei conviețuiesc în relații foarte bune cu localnicii! Mi-au plăcut plaiurile românești din orice colț al țării, printre acestea enumerând Țara Moților, Maramureșul, Bucovina etc.

Am fost de câteva ori în zona Bucovinei să vizitez mănăstirile, cetățile, iar de acolo nu am ratat Iașul, Târgu Neamț, Piatra Neamț etc.

Într-unul din pelerinaje, prin nordul țării, am ajuns și la Iași, unde am poposit trei zile!

Prea puțin pentru a afla totul, pe viu, despre această „Metropolă Culturală!”

Chiar dacă eram din colțul opus al țării, Oltenia, moldovenii mi-au făcut o impresie deosebită! Iași se distinge drept unul dintre cele mai reprezentative centre urbane ale țării din punct de vedere cultural și istoric. Ospitalitatea locuitorilor, manifestată prin deschidere, bunăvoință și căldură sufletească, contribuie în mod semnificativ la consolidarea imaginii sale de oraș primitor și profund ancorat în valorile tradiționale. Am fost primiți cu brațele deschise de localnici, cu bunătate și căldură sufletească. Nu era niciun semn de discriminare, ne-au tratat ca și cum eram de acolo, de-ai lor! Ne-au oferit indicațiile pe care le-am cerut și... nu erau scumpi la vorbă! Erau încântați că interersați de obiceiurile, tardițiile, etnografia și folclorul din acea zonă istorică.

Dar ce să vizitezi mai întâi? Cu mașina în niciun caz. Așa că am luat Iașul la picior, în limita posibilităților.

Am avut norocul că ne-am cazat la un hotel din centru. De acolo am pornit spre „investigarea” vestitului „Târg al Ieșilor”, un oraș modern, dar care nu și-a uitat trecutul și valorile istorice și culturale, și nici arhitectura!

Am vizitat Bojdeuca din Țicău (atunci nu era „modernizată”), Casa Memorială George Topârceanu, zona cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Fundația Universitară „Regele Ferdinand I”, Parcul Copou unde se află emblematicul Tei al lui Eminescu și muzeul dedicat memoriei poetului național, experiență ce a evidențiat bogăția culturală și valoarea patrimonială a acestui spațiu.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” numită la început „Universitatea din Iași”, fondată în 1860, la scurt timp după formarea Principatelor Unite, este prima universitate modernă din România.

Am vizitat apoi Catedtrala Mitropolitană „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, unde am intrat la moaștele sfintei, vestita Mănăstire Sfinții Trei Ierarhi (Vasile cel Mare, Grigore Teologul, Ioan Gură de Aur) ridicată de voievodul Vasile Lupu, veche vatră a culturii şi spiritualităţii din Moldova, situată în centrul tradiţional al Iaşului, pe bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfânt - fosta Uliţă Domnească - foarte aproape de Palatul Culturii.

Centrul orașului reprezinta un spațiu deosebit de agreabil, unde serile erau dedicate plimbărilor tihnite. Localnici și turiști, aparținând tuturor categoriilor de vârstă, străbăteau bulevardul dintr-un capăt în altul, oprindu-se la diverse tonete, angajându-se în conversații și bucurându-se de atmosfera destinsă. Întreaga ambianță sugera o stare de armonie colectivă, ca și cum grijile cotidiene ar fi fost suspendate, iar ritmul alert al vieții urbane, caracterizat de fluxul continuu al

trecătorilor grăbiți, ar fi fost temporar înlocuit de un timp al contemplării, al socializării și al delectării.

În pelerinajul nostru am văzut și vestitul Palatul Culturii din Iași! Edificiul este înscris în Lista monumentelor istorice. Deși de-a lungul anilor a avut diverse întrebuințări printre care și de Palat Administrativ și de Justiție, în 1955 acest edificiu a devenit unul cultural. Aici, până la începerea renovării pe aripa de nord-est, se afla și sediul Bibliotecii Județene „Gheorghe Asachi".

Palatul Culturii din Iași este un complex muzeal de excepție, „Complexul Muzeal Național Moldova"! Acest complex cuprinde: *Muzeul de Istorie a Moldovei, Muzeul Etnografic al Moldovei, Muzeul de Artă, Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu" precum și Centrul de Conservare-Restaurare a Patrimoniului Cultural* .

Noaptea acest edificiu, invadat de lumini, îți creează impresia unui „palat din basme" , fapt pentru care atrage anual mii de turiști din țară și de pe toate meridianele lumii, devenind pe locul III, *într-un top al celor mai frumoase clădiri ce trebuie văzute pe timp de noapte,* alături de palate de renume din Spania, Franța și Austria.

Dar câte nu sunt de vizitat în municipiul Iași!

Pe viitor doresc să revin în acest minunat oraș măcar pentru o săptâmână. Numai așa voi reuși să-i cunosc adevăratele valori culturale!

Recomand tuturor celor care își iubesc patria și dornici de călătorii prin România să treacă în agenda lor și acest minunat areal: zona Bucovina, a Iașilor, a Neamțului etc.

Cristina Nălbitoru – membru UZPR și LSR

Echilibristică

într-o vineri cu tine, am crezut că se poate iubi
într-o altă vineri, tot de la tine, am învățat
că se moare
între cele două vineri însă, deși am dovezi
că am existat prin viața ta
m-ai anulat
astfel că, am învățat că între două vineri se poate iubi,
se poate muri, se poate trăi o viață
cât o viață
și am învățat ceva! că într-o altă vineri trebuie să te ridici
să înveți din nou echilibristica până la echilibru
și să îți vezi de viața ta
cea de restul tuturor celorlalte zile pentru că mai sunt:
luni, marți, miercuri, joi, sâmbătă și duminică
în care nu bag mâna în foc că istoria nu se poate repeta
totul este însă, să te ții de echilibristică!

Ramona Sandrina Ilie

Stăm de multe ori în același loc. Captăm aceleași locuri. Aceleași imagini. Privim înspre aceleași lucruri. Și totuși...vedem și simțim atât de diferit. Pentru că totul legat de oameni e relativ. E relativ, deoarece e subiectiv. Când privim către ceva, îl luăm în noi, îl lăsăm să ne locuiască, să ne alcătuiască și îl dăruim prin prisma propriilor emoții. Dar e frumos! Asta ne face unici. Asta ne diferențiază. Și tot asta ar trebui să ne adune împreună. Diversitatea! Emoțiile! Trăirile! Dar cum spuneam, oamenii sunt relativi. De aceea, pentru unii, ce nu e ca ei, devine dușman. Pentru alții, devine prieten. Pentru mine, devine învățător. Și stau aici, pe terasa Clubul Grec, la White&Blue și nu văd nimic decât o imensă emoție. O emoție plină de culori. Când smarald crud care parcă te ia de mână ademenitor și te duce departe, în lumea aceea în care oamenii ridicau piramide, iar zeii le suflau peste umăr. Când azur căzut ca un trăsnet din cer în apele mării care aruncă picături înspumate către țărmuri. Sirenă! Asta e Mediterana mea. O sirenă frumoasă care te poartă în alte timpuri. Te cheamă. Te ia la ea, îți mângâie încheieturile și îți urcă pe sub piele, până în suflet. De acolo, vălurește. Mereu. Oriunde ai fi. Dar eu îi voi fi mereu. Aici. A ei. Pentru că suntem legate ombilical printr-o dragoste din alte veacuri. Noi două, ne-am cunsocut în altă viață. Departe. Și chiar dacă am aparținut altor pământuri, munți și mări, am regăsit drumul către casă. Pentru că valurile din suflet, mă aduceau mereu aici.

De vorbă cu Egiptul, Talking to Egypt - Până în Yunu (part 1), Ramona Sandrina
Photo Credit: Ramona-Sandrina Ilie

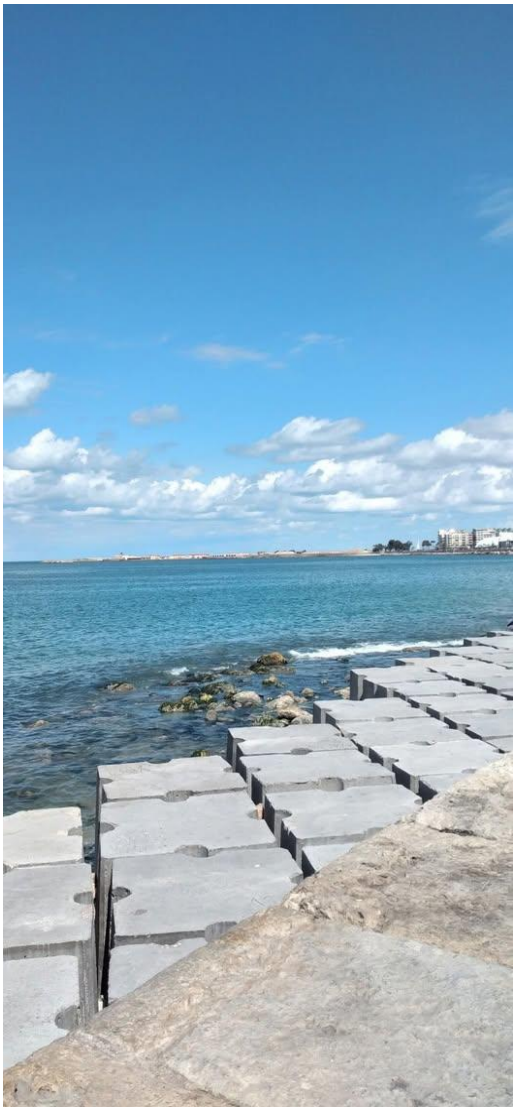

Sunt un om căruia nu îi plac plecările, schimbările. Iubesc ca totul să rămână neschimbat în jurul meu, de aceea nu iubesc Revelionul si nici nu îl celebrez în mod special. Nu știu să îmi iau rămas bun de la ani, oameni, locuri, dar nici să mă despart de lucruri sau prieteni vechi. Sunt un colecționar de amintiri și statornicie. Nu mi se pare nimic greșit în neschimbare. Nici în lipsa modernismului. De aceea iubesc orașele mici. Acolo, aproape totul rămâne la fel. Toți oamenii se cunosc unii pe alții. Se duc pe umeri sau își sunt aripi. Se adună în sărbători și se strâng în brațe la tristeți. Își pun flori pe morminte și își povestesc și dincolo de timp. Locurile și oamenii aceștia sunt un fel de oaze, stânci peste care timpul trece, dar nu schimbă. Iubesc rămânerile!

Alexandria este cea mai frumoasă poveste. Povestea mea de viață și de maturitate. Este o poveste care se scrie în fiecare zi și nu se vrea deloc lăsată. Îți intră în suflet și se închide acolo. Te fascinează, te emoționează, te rescrie și se pierde prin toate cotloanele ființei tale, până la negăsire, la contopire. Descoperi fără să vrei că ești mai mult, mai frumos, mai altfel!

Alexandria este ca o zeiță învelită în mătăsuri și voaluri pline de culoare, de miresme, de frumusețe firească. Când nu e bosumflată, se transformă într-un cer de vată de zahăr ca acesta, te învăluie și te lasă mut de uimire. Dintre toate locurile pe care le-am vizitat, Alexandria mea are cel mai frumos cer, o paletă de la cel mai crud azur, până la cel mai romantic roz, portocaliu, alb, mov, galben...cu aripi de nori fluturatici ce îl străbat ca niște corăbii de gânduri răsfirate.

Alexandria este o lume între un infinit de lumi. Uneori, am impresia că sunt Alice în ţara Minunilor şi mă tot strecor printr-o intrare. În fiecare zi, mai găsesc o lume, mai dau peste o mirare şi mă bucur ca un copil că pot să o bat cu piciorul în lung şi în lat. Aştept ziua, când voi putea vorbi limba egipteană bine, ca să pot fi întreagă, aici.

Până atunci, exersez mareza Mediteranei, vânteza brizelor şi uneori, îmi permit să bat mingea cu copiii. Cu ei, vorbeşti în inimicească...nu e nevoie de cuvinte! Doar de iubire! Iar când adorm copilăria, iubesc să privesc pescarii bătrâni aranjându-și plasele mari și largi, pline de ochiuri vii, de parcă ar vrea să o cuprindă toată pe Baherty a mea, Mediterana faraonilor. Nici cu ei nu e nevoie de cuvinte. Doar de zâmbet, mâini fluturate și mirare!

De vorbă cu Egiptul - **Ramona Sandrina Ilie**

De vorbă cu Egiptul - Niciodată să nu condamni un popor până nu îi mănânci pâinea, până nu îi guști lacrimile și nu îi citești istoria. Până nu îi simți vântul, până nu guști apa sau asprimea locurilor și a vieții de acolo. Iar unora, până nu le simți furtunile și nisipul umplându-ți ochii, răsuflarea, intrându-ți în gură până în inimă. Numai așa, poți inspira adânc în suflet un popor, cu tot ce înseamnă el: bun și rău, sărac și bogat, frumos și trist.

Popor urât în esența lui, nu există. În toate popoarele este o bucată de Dumnezeire! Trebuie doar să știi să o găsești. Iar pe Dumnezeu nu îl putem găsi decât cu inima, cu sufletul, cu credința și cu iubirea! Pe Dumnezeu nu îl găsim în culoarea pielii, nici în haine, nici măcar în religia unui popor. Pe Dumnezeu îl găsim doar în sufletul și credința unui popor! În bunătatea lui. Iar Dumnezeu, este în tot și în toate. Mai ales acolo unde credem că ar fi cel mai puțin! Să nu condamni un om numai după cum arată și după cum e îmbrăcat, dacă nu îl cunoști! Inima unui popor sau a unui om o poți cunoaște cu adevărat, doar la schimb cu a ta. Ascultând, adâncindu-te în suflete și dăruind încredere, poți învăța adevărul nefardat despre tot și toate! Nimic din ce este valoros nu ai să poți găsi la suprafață, decât acolo, în profunzimile și abisurile sufletului! Apa cea mai rece și mai cristalină, o găsim în izvoare și fântâni adânci nu în bălți stătute sau în lacuri! Așa găsim și adevărul și purutatea. În suflete! Așa este și Egiptul cel scufundat în nisipuri și mări! Așa sunt și beduinii și creștinii lui. Oameni simpli. Frumoși ca pâinea caldă. Cu mâini și uneori cu chipuri aspre, crăpate de soare și vânturi, cu fețe acoperite în văluri de mătase și bumbac, de sub care li se văd ochii adânci, luminoși, calzi, privindu-te parcă din alte vremuri, din alte timpuri. Tu? Un călător între două timpuri, între două lumi, care adună în suflet picături de istorie veche de peste 10.000 de ani, înainte de Hristos!

Vechii egipteni aveau o credinţă frumoasă despre moarte. Când sufletele lor ajungeau la intrarea în Rai, paznicii le puneau două întrebări, ca să hotărască dacă le permit sau nu intrarea. Acestea sunt: "Ai găsit bucurie în viaţă?" şi "Viaţa ta a dus bucurie altora?".

De vorbă cu Egiptul,- **Ramona Sandrina Ilie**

Nu știu cum ne-am întâmplat eu și Alexandria mea, dar este una din cele mai frumoase experiențe și întâmplări ale mele. Îmi amintesc cu drag prima noastră întâlnire. Eu! Eu pe tărâmul lui Alexandru cel Mare, al Bibliotecii și Farului din Antichitate. Eu, pe urmele pașilor Cleopatrei care s-a născut și a domnit aici. Alexandria cea cântată de greci și de oamenii care și-au lăsat inima, dorurile și iubirea eternă, aici. Și e multă frumusețe în Alex. Dacă știi pune pasul inimii cu înțelepciune într-un loc, dincolo de forfota zilei, a problemelor cu care se confruntă o societate care încă trece prin schimbări majore, poți descoperi minuni aproape la tot pasul. Un spectacol fără egal în Alexandria , ni-l oferă gratuit și frumos, Mediterana.

Mediterana care are zeci de culori, zeci de stări, care dansează înspumat peste gândurile și sufletul nostru. Care azi poate fi bosumflată, cernită, iar mâine poate străluci a azur, topaz, smarald și turcoaz fără seamăn. Bărcile sunt perlele de pe rochia sa frumoasă pe care le plimbă în sus și în jos, ca pe refrenul nesfârșit al unui cântec. Mi-e dragă Alexandria și îmi amintesc că era noapte când noi două ne-am întâlnit. Și am plâns de emoție când i-am văzut luminile în depărtare. Un joc de lumini pline de culoare. Când am intrat în Alexandria, pe șoseaua înspre casa care avea să devină ani de zile deja, casa mea, am oprit puțin. Am ieșit din mașină, am inspirat adânc și am știut că așa cum duc România în mine ca pe o rugăciune, așa voi purta în mine Alexandria și oamenii ei. Simt mereu gustul ei sărat nisipos, dar dulce, iar chemările vânzătorilor ambulanți, glausirle oamenilor, sunt clopotele de pe Biserica inimii mele. Un loc unde acum aud rugăciunile din moschee, care par uneori a fi cânt de îngeri, ca mai apoi, să aud clopotele Bisericilor și rugăciunile pe care le ridică toți credincioșii către Hristos.

Și e frumos să vezi oamenii ieșind din lăcașe de cult, zâmbindu-și și mergând să își discute tristețile sau bucuriile la un ceai. Nu e urmă de dispreț a unuia faă de altul. E doar prietenie și un legământ care între ei s-a sudat de sute de ani, de când indiferent de rasă, culoare, religie, ei știu că trebuie să fie uniți, precum degetele de la o mână, deoarece doar așa, pot învinge și ridica o țară și pe ei înșiși. Dumnezeu e tare frumos aici…deoarece îl simți în aer, pe gene, în inimă, pe buze și îl rostești mereu: Ya Rab! Te iubesc, Alexandria mea…

Island of Miami Area, Alexandria

De vorbă cu Egiptul - **Ramona Sandrina Ilie**

Citadela Qaitbay

se află chiar pe locul unde se înălța celebrul Far al Alexandriei

Situată strategic la intrarea în portul estic al Alexandriei, pe insula Pharos, cetatea se află chiar pe locul unde odinioară se înălța celebrul Far al Alexandriei — una dintre cele șapte minuni ale lumii antice, construit în 279 î.Hr. și distrus de cutremure între secolele XI și XIV d.Hr. Construită în 1477 d.Hr. (Hegira 884) la ordinul sultanului mameluc Al-Ashraf Sayf al-Din Qaitbay, această fortăreață a fost gândită ca un scut împotriva amenințării crescânde a Imperiului Otoman. Peste 70 de edificii risipite prin cetati de la Mecca şi Medina şi până la Ierusalim sau Alexandria sunt legate de numele acestui conducător. Arhitectul Qagmas Al-Eshaqy a finalizat construcția în doar doi ani, dând naștere unei cetăți care avea să devină un bastion defensiv de primă mână pe coasta mediteraneană. De-a lungul secolelor, cetatea a jucat un rol crucial, nu doar în timpul domniei mamelucilor, ci și în perioada otomană. Cetatea a fost restaurată în 1501 de Sultanul Qansuh al-Ghuri și a continuat să fie un punct strategic important sub dominația otomană, fiind folosită pentru a apăra Alexandria și găzduind trupe și artilerie. În secolul al XIX-lea, Muhammad Ali Pașa a renovat cetatea, adăugând armament modern și refăcând zidurile. Ulterior, sub domnia regelui Farouk, complexul a fost transformat în reședință princiară, iar după 1952 a trecut în custodia

Muzeului Marinei. Istoria cetății a fost una zbuciumată: în 1882, în timpul Revoltei Orabi, Marina Regală Britanică a bombardat Alexandria, provocând pagube semnificative cetății. Restaurările majore au avut loc în 1982 și apoi în 2005, când Consiliul Superior pentru Antichități a refăcut integral monumentul, păstrându-l pentru generațiile viitoare.

Structura și caracteristicile arhitecturale - Citadela este o fortificație mare, impunătoare, cu ziduri înalte și numeroase turnuri. Este una dintre cele mai importante cetăți ridicate la Marea Mediterană, cu o suprafață de aproximativ 2 hectare și o istorie lungă și plină de evenimente. A fost descrisă drept „una dintre cele mai impresionante fortificații medievale din lume", fiind implicată în mai multe bătălii și asedii de-a lungul secolelor. Cetatea are o formă pătrată, cu o clădire principală în trei niveluri, înconjurată de mare pe trei părți. Este înconjurată de două ziduri masive: un zid exterior, cu grosimea de 2 metri și înălțimea de 8 metri, care înconjoară cetatea pe patru laturi, și un zid interior care înconjoară curtea pe trei laturi, aflat la o distanță de 5 până la 10 metri de zidul exterior. Zidul exterior nordic, care dă spre mare, are la baza sa un pasaj acoperit împărțit în camere pătrate destinate depozitării și poziționării tunurilor. Aceste camere au fost construite în perioade succesive, fiecare având o deschidere arcuită. Partea superioară a zidului nordic are de asemenea un pasaj, care este însă în mare parte distrus. Zidul interior adăpostește mai multe camere mici folosite drept cazărmi pentru soldați, depozite de arme și provizii.

Punctul central al cetății este turnul principal (burgul), o construcție pătrată cu latura de 30 metri și înălțimea de 17 metri, cu turnuri circulare la colțuri și balcoane defensive prevăzute cu deschideri pentru tir cu săgeți. Intrarea sa principală este decorată cu blazonul sultanului Qaytbay, iar în interior se află o moschee impresionantă care ocupă mai mult de jumătate din parter.

Turnul are trei etaje: parterul este ocupat în proporție de peste jumătate de moscheea cetății, al doilea etaj este format din camere mici legate prin pasaje, probabil destinate depozitării armelor și proviziilor, iar al treilea etaj găzduiește o sală mare (tronul) destinată sultanului pentru a supraveghea portul. La etajele superioare, camerele mici serveau probabil pentru depozitarea armelor și proviziilor, iar în sala mare din ultimul etaj sultanul putea supraveghea cu atenție traficul naval din port. Zidurile turnului conțin balcoane proiectate, fiecare cu o deschidere îngustă pentru tir cu săgeți, asemănătoare cu Burg al-Haddad din Cetatea Salah al-Din al-Ayyubi din Cairo (construit în AH 579 / 1184 d.Hr.). Zidurile turnului sunt coronate de creneluri arcuite.

Ramona Sandrina Ilie

Muntele Nebo – spațiu al memoriei sacre și al întâlnirii dintre istorie, credință și simbol

Muntele Nebo, situat în vestul Iordaniei, ocupă un loc deosebit în istoria culturală și spirituală a umanității, fiind recunoscut atât ca reper geografic, cât și ca simbol religios de mare profunzime. Asociat tradițional cu momentul în care Moise contemplă Țara Făgăduinței înainte de moarte, Muntele Nebo transcende dimensiunea sa fizică, devenind un spațiu al revelației, al limitei și al speranței neîmplinite. Importanța sa derivă din capacitatea de a reuni geografia reală cu geografia simbolică a credinței. Din perspectivă istorică și biblică, Muntele Nebo este menționat în Vechiul Testament ca locul de unde Moise vede ținutul Canaanului, fără a păși în el. Acest episod conferă muntelui o semnificație profund morală și existențială: el devine simbolul destinului uman marcat de efort, sacrificiu și acceptarea limitelor. În acest sens, Nebo nu este doar un loc al finalului, ci și al transmiterii unei misiuni, întrucât Moise își încheie drumul, dar poporul își continuă istoria.

Arheologic și cultural, Muntele Nebo este un spațiu al continuității spirituale. Vestigiile bizantine, în special mozaicurile bine conservate ale bisericii memoriale, atestă importanța muntelui ca loc de pelerinaj și reflecție încă din Antichitatea târzie. Aceste mărturii materiale nu au doar valoare estetică, ci și documentară, ilustrând modul în care memoria sacră a fost integrată în arhitectură și artă. Muntele devine astfel un palimpsest cultural, în care straturi succesive de credință și istorie coexistă. Din punct de vedere simbolic, Muntele Nebo reprezintă un spațiu al privirii și al contemplației. De pe înălțimile sale se deschide o panoramă amplă asupra Văii Iordanului, Mării Moarte și, în zilele senine, asupra Ierusalimului.

Această deschidere vizuală susține dimensiunea meditativă a locului, transformând peisajul într-o metaforă a cunoașterii incomplete și a aspirației. Nebo devine, astfel, un prag între ceea ce este accesibil și ceea ce rămâne promis. În concluzie, Muntele Nebo din Iordania își afirmă importanța prin convergența dintre istorie, religie și simbolism. El nu este doar un reper geografic, ci un spațiu al memoriei colective, în care umanitatea își reflectă relația cu destinul, credința și sensul existenței. Prin încărcătura sa spirituală și culturală, Muntele Nebo continuă să fie un loc al reflecției profunde, păstrându-și relevanța în conștiința universală.

Cetatea Amman – martor al continuității istorice

Cetatea Amman, cunoscută și sub numele de Jabal al-Qalʿa, reprezintă unul dintre cele mai semnificative situri arheologice din Orientul Apropiat, ilustrând prin structura și vestigiile sale o istorie de locuire neîntreruptă de peste șapte milenii. Situată pe una dintre colinele dominante ale capitalei Iordaniei, cetatea nu este doar un punct strategic, ci și un spațiu al memoriei colective, în care se suprapun straturi succesive de civilizație, cultură și putere politică.

Din perspectivă istorică, Cetatea Amman reflectă evoluția orașului de la Rabbath-Ammon, capitala regatului amoniților, la Philadelphia elenistică și ulterior la important centru roman și bizantin. Fiecare epocă a lăsat urme materiale distincte, vizibile astăzi în ruinele monumentale ale templului lui Hercule, în rămășițele palatului omeiad și în structurile defensive. Această succesiune de civilizații conferă cetății caracterul unui palimpsest istoric, în care trecutul nu este șters, ci reinterpretat continuu. Arhitectura sitului ilustrează atât funcționalitatea militară, cât și dimensiunea simbolică a puterii. Poziția dominantă a cetății oferea control asupra rutelor comerciale și protecție împotriva invaziilor, consolidând rolul său strategic în regiune. Totodată, edificiile religioase și administrative indică funcția ceremonială și politică a cetății, transformând-o într-un centru al autorității și identității urbane. Astfel, Cetatea Amman nu poate fi redusă la o fortificație, ci trebuie înțeleasă ca nucleu al vieții publice și spirituale. Din perspectivă culturală, Cetatea Amman simbolizează continuitatea și adaptabilitatea societăților umane. Coexistența elementelor arhitecturale din perioade diferite reflectă capacitatea comunităților succesive de a integra moștenirea trecutului în noile forme de organizare socială și politică. Această continuitate conferă sitului o valoare universală, depășind cadrul național și situându-l în patrimoniul comun al umanității.

Cetatea Amman se impune ca un spațiu emblematic al istoriei și culturii din Orientul Mijlociu. Prin densitatea sa simbolică și complexitatea vestigiilor, ea oferă o perspectivă profundă asupra evoluției civilizațiilor care au modelat regiunea. Cetatea nu este doar un martor al trecutului, ci un instrument al înțelegerii prezentului, reafirmând importanța memoriei istorice în construirea identității culturale contemporane.

Cristina Nicolaidis

Valea Qadisha – Liban

spațiu al sacralității, rezistenței spirituale și memoriei culturale

Valea Qadisha, situată în nordul Libanului, reprezintă unul dintre cele mai semnificative peisaje culturale și spirituale ale Orientului Apropiat. Denumirea sa, derivată din termenul semitic *qadish* („sfânt”), indică încărcătura religioasă profundă a acestui spațiu, care a funcționat timp de secole ca loc de refugiu, contemplație și viață monastică. Prin îmbinarea dintre relief spectaculos și spiritualitate, Valea Qadisha transcende statutul de simplu cadru natural, devenind un simbol al rezistenței identitare și al continuității credinței. Din perspectivă istorică, Valea Qadisha a fost locuită încă din Antichitate, dar importanța sa majoră se conturează în perioada creștinismului timpuriu și medieval. Izolarea geografică a văii a favorizat retragerea comunităților monahale, în special a celor maronite, care au găsit aici un spațiu propice pentru viața ascetică și protecție împotriva persecuțiilor. Peșterile naturale și mănăstirile săpate în stâncă reflectă adaptarea omului la mediu și transformarea acestuia într-un sanctuar spiritual.

Din punct de vedere arhitectural și cultural, Valea Qadisha este marcată de numeroase mănăstiri, schituri și biserici, multe dintre ele decorate cu fresce medievale. Aceste edificii nu au doar o funcție religioasă, ci și una culturală, fiind centre de conservare a manuscriselor, limbii și tradițiilor creștine orientale. Astfel, valea devine un spațiu al memoriei colective, în care credința și cultura se susțin reciproc. Simbolic, Valea Qadisha poate fi interpretată ca un loc al retragerii din lume, dar nu al rupturii definitive de aceasta. Tăcerea, verticalitatea stâncilor și adâncimea văii sugerează o coborâre interioară, o căutare a sensului prin austeritate și reflecție. În acest context, peisajul natural devine parte integrantă a experienței spirituale, iar relația dintre om și natură capătă o dimensiune sacră. Valea Qadisha din Liban se impune ca un spațiu de convergență între natură, istorie și spiritualitate. Prin rolul său de refugiu al credinței și culturii, valea ilustrează capacitatea umană de a transforma adversitatea și izolarea în surse de identitate și continuitate. Recunoscută astăzi ca patrimoniu mondial, Valea Qadisha rămâne un reper esențial al memoriei culturale și spirituale a umanității.

Celia Fakhredin

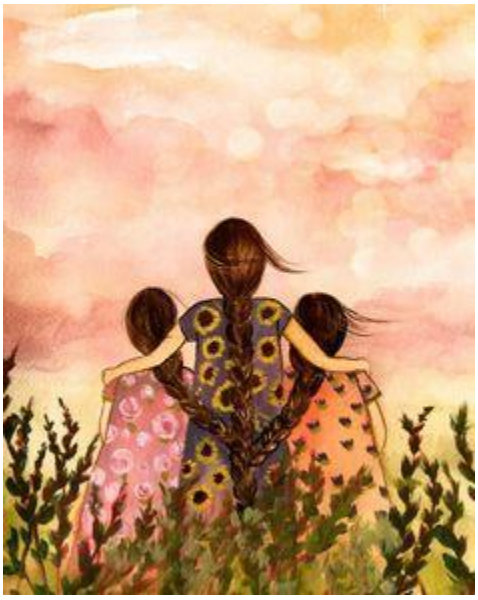

Generația a doua din diaspora: identitate mixtă și apartenență la două culturi

Există o generație care trăiește între lumi, cu sufletul împărțit între două limbi, două geografii, două moduri de a privi viața. Este generația a doua a diasporei — copiii născuți din părinți plecați „temporar", dar care au rămas „definitiv" undeva în Europa, America sau mai departe. Ei sunt crescuți între dorul părinților și libertatea noii patrii, între amintirile povestite și realitățile trăite, între „acasă" și „aici", două cuvinte care rareori înseamnă același lucru.

O limbă pentru vis și o alta pentru realitate - Pentru acești tineri, limba română e adesea prima voce din copilărie – vocea mamei, cântecul de leagăn, poveștile de seară. Dar școala, prietenii, media, toate vorbesc în altă limbă, cea a țării de adopție. Așa se naște o dublă apartenență lingvistică: limba română devine limba afectivă, limba emoțiilor și a amintirilor, în timp ce limba locală devine limba rațiunii și a viitorului. Mulți dintre acești tineri visează în două limbi. Se exprimă cu naturalețe în ambele, dar în niciuna nu se simt complet acasă. În română par uneori „străini", cu accent sau ezitări, iar în limba țării de adopție simt uneori că le lipsește rădăcina, contextul profund. Dar tocmai din această tensiune se naște o bogăție interioară – o gândire care nu aparține doar unui spațiu, ci unui orizont întreg.

Pentru părinții din diaspora, identitatea copiilor e o preocupare constantă: *„Să nu uite de unde au plecat", „Să știe cine sunt".* Dar pentru copii, întrebarea e mai complicată: *cine sunt*, de fapt? Sunt români, pentru că așa le spun părinții și rudele, sau sunt italieni, germani, canadieni, pentru că acolo s-au născut și trăiesc? Răspunsul nu este „*ori-ori*", ci *„și-și"*. Generația a doua este o generație de identități hibride, capabilă să navigheze între culturi fără a simți nevoia să aleagă. Ei știu că pot iubi sarmalele și pizza cu aceeași intensitate, că pot citi Eminescu și Kafka fără contradicție, că pot simți dorul fără să fi trăit vreodată „acasă". A fi „*între*" nu mai este o tragedie – este o formă nouă de a fi complet. Copiii diasporei poartă o moștenire subtilă: valorile, obiceiurile, felul de a simți românește. Chiar dacă nu sărbătoresc mereu Paștele „ca acasă", învață sensul comunității și al

solidarității. Chiar dacă nu știu toate proverbele, înțeleg ironia blândă a părinților. Chiar dacă nu au trăit niciodată în România, știu ce înseamnă *dorul* - pentru că l-au văzut pe chipul celor care i-au crescut. Această moștenire culturală devine un fir invizibil care le leagă identitatea de o lume pe care o cunosc mai mult prin povestiri, vacanțe scurte și fotografii îngălbenite. România, pentru mulți dintre ei, e o țară imaginară, dar vie, care există în memoria afectivă a familiei.

O generație de punți - Generația a doua are o misiune pe care poate nici nu o conștientizează: aceea de a fi punte între lumi. Ei pot traduce nu doar cuvinte, ci și mentalități, pot crea dialoguri între culturi, pot aduce România mai aproape de lumea largă și invers. Mulți dintre ei aleg cariere în domenii culturale, educaționale sau creative — acolo unde amestecul de perspective e o resursă. Ei nu mai trăiesc ruptura dintre „*aici*” *și „acasă*”, ci o transformă în combustibil artistic, social și spiritual.Pentru generația a doua, identitatea nu e un dat, ci un drum. Nu e ceva fix, ci o construcție continuă, o negociere între trecut și prezent. Într-o lume globalizată, această identitate fluidă devine chiar un avantaj: capacitatea de a înțelege diferența, de a o integra și de a o transforma în empatie. Poate că adevărata apartenență nu e legată de un loc, ci de o rețea de sensuri, amintiri și alegeri. Generația a doua ne arată că se poate trăi în două lumi fără a le trăda pe niciuna. Când un copil al diasporei se prezintă spunând „sunt român și…”, el nu exprimă confuzie, ci plenitudine. Este rezultatul unei lumi care nu mai are granițe rigide. În el se întâlnesc istoria și viitorul, rădăcina și zborul. Generația a doua nu este doar „urma” celor plecați, ci *prima* generație care aparține cu adevărat ambelor lumi.

Lucie Valdor

Scrisul ca formă de întoarcere: jurnalele diasporei

Pentru mulți români din diaspora, scrisul devine un drum de întoarcere, nu geografic, ci interior. Jurnalele, blogurile, scrisorile și paginile de internet scrise peste hotare nu sunt doar exerciții de memorie, ci forme de reconectare cu sine și cu „acasă". Într-o lume a plecărilor, cuvântul rămâne spațiul cel mai sigur de întoarcere.

„Uneori, drumul înapoi spre acasă trece printr-o pagină albă." Există plecări care nu se termină niciodată. Pentru mulți români din diaspora, distanța nu e doar geografică, e o stare a sufletului, o tăcere care caută să fie spusă. Așa apare nevoia de a scrie. În paginile unui jurnal, într-un blog anonim sau într-un mesaj trimis acasă, românul plecat încearcă să traducă ceea ce trăiește între două lumi. Scrisul devine o formă de respirație interioară, un spațiu în care dorul se ordonează și se înțelege. Exilul are nevoie de cuvinte ca să nu doară prea tare. Într-un jurnal de diaspora se amestecă limbi, stări și amintiri. Unele pagini sunt scrise în română, altele în limba țării adoptive, iar între ele se întinde spațiul fragil al identității hibride.

Românul care scrie din străinătate nu este nici turist, nici emigrant definitiv; este un traducător de sine. Prin scris, își reconstruiește biografia, își așază rădăcinile într-o lume nouă, își confirmă existența. În aceste pagini, „acasă" nu mai e un loc, ci o voce. O voce care cheamă, povestește, iartă. Diaspora trăiește între două tipuri de timp: cel al prezentului străin și cel al amintirii. Jurnalul le unește. Prin el, românul plecat recuperează bucăți dintr-o lume pierdută — ulița copilăriei, mirosul de iarbă udă, clopotul de duminică, chipul mamei tăcut la telefon.

Scrisul devine o formă de rezistență culturală, o modalitate de a nu se lăsa absorbit de uitare. Fiecare rând e o punte peste ani, o încercare de a salva sensul propriei povești.

În era internetului, jurnalele diasporei nu mai sunt caiete ascunse în sertar. Ele devin spații publice de confesiune: bloguri, pagini de Facebook, newslettere, platforme culturale. Aici, românii din întreaga lume se citesc unii pe alții și își descoperă asemănările. Scrisul individual devine un dialog colectiv. Ceea ce era cândva o solitudine se transformă în comunitate, una construită din cuvinte, dor și solidaritate. Uneori, în comentarii și mesaje, oamenii spun: „Parcă ai scris despre mine." Aceasta este victoria literaturii diasporei: recunoașterea de sine în celălalt. Scrisul nu aduce acasă fizic, dar creează o formă de întoarcere interioară. În fiecare frază, autorul reface drumul înapoi spre locurile natale, spre limba maternă, spre propriul sens. A scrie în română, departe de România, e un act de iubire. E felul cel mai curat de a spune: *nu am uitat*.

Prin jurnal, dorul capătă trup, iar distanța devine suportabilă. Cuvântul înlocuiește granița. Mulți români din diaspora scriu nu pentru a fi citiți, ci pentru a se regăsi. Într-o lume a adaptării continue, jurnalul devine o terapie a identității. Fiecare pagină e o încercare de a transforma absența în prezență.De aceea, scrisul diasporei are o frumusețe aparte — nu este literatură de orgoliu, ci de supraviețuire. Este fragil și autentic, precum dorul însuși.

Poate că nu ne mai putem întoarce cu toții în România. Dar ne putem întoarce prin scris. O propoziție simplă, o amintire, un vers pot deveni forme de reîntoarcere, moduri de a reface legătura cu ceea ce ne definește. În diaspora, scrisul e o casă portabilă – construită din cuvinte, dor și memorie. Și oricât de departe am fi, în fiecare frază se aprinde aceeași lumină caldă: lumină de acasă.

Norma Hachem

Memoria locurilor: cum se păstrează România în povești

„Un loc nu dispare atâta timp cât cineva încă îl povestește.”

România nu trăiește doar în hărți, ci și în memorie. Pentru cei plecați, țara devine un loc interior, alcătuit din imagini, mirosuri și povești. În diaspora, România se păstrează în felul în care povestim despre ea, în amintiri transmise copiilor, în ritualurile reconstituite la mii de kilometri distanță, în cuvintele care refac geografia afectivă a locurilor pierdute.

Pentru mulți români plecați, România nu mai este doar o țară, ci o stare de suflet. Ea trăiește în memoria afectivă, acolo unde ulițele, dealurile, mirosul de fân sau zgomotul toacei se amestecă într-o geografie invizibilă. Când locul fizic se pierde, el supraviețuiește prin poveste. O bunică povestind la telefon despre vremea din sat, o mamă care descrie cum „se făcea mămăliga adevărată”, un tată care amintește cum mirosea toamna la culesul viei – toate acestea nu sunt simple amintiri, ci fragmente de țară, salvate în cuvinte. România se păstrează în povești, așa cum o biserică se păstrează în piatră. În diaspora, oamenii reconstruiesc locurile natale prin narațiune: „Pe strada mea era un prun care făcea umbră până la poartă…”, „Acolo, la noi, în fiecare vară se auzea greierul și clopotul”. Aceste descrieri nu sunt simple nostalgii, ci forme de patrimoniu oral.

Ele dau naștere unei Românii simbolice, reconstituite prin voce. În fiecare poveste spusă copiilor născuți departe, România renaște, de data aceasta în imaginația lor.

Dorul e o forță creatoare. El obligă la rememorare, la povestire. În diaspora, povestea devine antidotul uitării. Când spui „la noi, iarna mirosea a lemn ars”, nu povestești doar un fapt, ci reconstitui o lume întreagă: casa, părinții, satul, frigul și căldura deopotrivă. Prin astfel de evocări, românii construiesc un „acasă” narativ - un spațiu pe care îl pot purta cu ei, oriunde s-ar afla. Fiecare frază rostită devine o cărămidă în zidul memoriei. Pentru copiii născuți peste hotare, România e adesea o poveste spusă de cei mari. Ei o cunosc prin cuvinte: „la bunica în sat”, „pe drumul spre școală”, „în grădina cu meri”. De aceea, povestirea are o funcție identitară: ea nu transmite doar informații, ci și un mod de a simți lumea. Atunci când un părinte povestește copilului despre copilăria sa din România, nu doar descrie, ci îi dăruiește o moștenire. În tăcerea dintre două limbi, memoria devine limbaj comun. Mulți români din diaspora simt nevoia să scrie, jurnale, povestiri, bloguri, poezii. Aceste texte sunt hărți afective. Fiecare paragraf marchează un loc: o uliță, o cameră, o fântână, un apus. Scrisul devine o cartografie interioară a memoriei. În aceste fragmente se păstrează o Românie subiectivă, poate idealizată, dar vie. Nu e țara din știri, ci cea din suflet, o Românie care nu se mai găsește pe Google Maps, ci doar în inimile celor plecați.

În absența locurilor reale, oamenii își fac casă din cuvinte. O fotografie, o rețetă, un cântec devin forme de întoarcere. Românii de peste hotare nu se întorc mereu fizic, dar se întorc simbolic: printr-un basm spus seara copiilor, printr-o poezie recitată de Paște, printr-o amintire împărtășită la o masă de duminică. Așa se păstrează România: nu doar în locuri, ci în felul în care continuăm să o povestim. Fiecare poveste spusă e un gest de a o ține în viață. Locurile dispar, se schimbă, se uită. Dar povestea despre ele le prelungește existența. România trăiește în diaspora prin limbă și prin amintire. Ea e o casă invizibilă, construită din vorbe, imagini și dor. Atâta timp cât cineva mai povestește cum mirosea ploaia în sat, România există acolo, în cuvânt.

Norma Hachem

Mărțișorul – bucuria de primăvară a copiilor

În fiecare an, la început de martie, o sfoară alb-roșie leagă trecutul de prezent și aduce zâmbete pe chipurile copiilor. Mărțișorul, simbol al renașterii și al speranței, rămâne una dintre cele mai vii tradiții românești – mai ales în diaspora, unde el devine o punte între generații și între lumi.

„O sfoară subțire, două culori și un gest mic, atât de puțin pentru atâta bucurie."

Într-o lume grăbită, mărțișorul rămâne o clipă de încetinire și tandrețe. În fiecare primă zi de martie, România întreagă pare să zâmbească: în piețe se deschid tarabe pline de culori, în școli se împart simboluri de noroc, iar copiii se bucură de primele raze de soare adevărat. Mărțișorul nu este doar un obiect, ci o emoție transmisă prin gest – o bucată de primăvară oferită din inimă. El adună în el o poveste veche, o credință în bine și o bucurie pură, asemenea copiilor care îl primesc. Tradiția spune că firul împletit alb cu roșu simbolizează viața și puritatea, iubirea și speranța, lumina și forța. În el se împletesc contrariile – iarna și primăvara, vechiul și noul, dorul și bucuria. Când un copil primește un mărțișor, primește de fapt o poveste despre echilibru și renaștere. E prima lecție despre ciclicitatea vieții: după frig vine căldura, după întuneric - lumina.

Pentru copii, mărțișorul e o sărbătoare a descoperirii și a bucuriei simple. Ei nu știu încă toate simbolurile, dar simt emoția momentului: brățara legată la încheietură, zâmbetul celui care o oferă, senzația de „ceva nou" care începe. În grădinițe și școli, micii români confecționează mărțișoare din hârtie colorată, ață, mărgele. În

aceste gesturi se ascunde actul cultural al continuității – copiii nu doar se joacă, ci duc mai departe un obicei străvechi. Ei devin, fără să știe, păstrătorii inocenți ai unei tradiții. În diaspora, mărțișorul capătă un sens și mai profund. Într-un context multicultural, el devine un semn de identitate – o amintire despre cine suntem și de unde venim. Părinții români leagă copiilor brățări roșii și albe la grădiniță, povestindu-le că „așa se face la noi acasă".Mărțișorul circulă apoi printre colegi de alte naționalități, trezind curiozitate și admirație. Astfel, gestul devine un mesaj de cultură și prietenie, un mod de a aduce o fărâmă de primăvară românească în lume. Sunt mii de mărțișoare care traversează granițe, purtate de copii, făcute din dor și lumină. Prin simplitatea sa, mărțișorul îi învață pe copii valori esențiale: generozitatea, bucuria de a dărui, recunoștința. Când îl oferă unui prieten sau unei educatoare, copilul învață că frumusețea nu e în lucrurile mari, ci în gesturile mici, sincere.

Într-o lume dominată de ecrane și obiecte, mărțișorul reamintește importanța lucrurilor făcute cu mâna și cu inima. Pentru copii, el e semnul că primăvara a sosit cu adevărat. Pentru părinți, e amintirea propriilor copilării. Pentru România din diaspora, e o sămânță de identitate care înflorește, an după an, oriunde ajunge. Cât timp există un copil care oferă un mărțișor cu zâmbetul pe buze, primăvara nu va înceta niciodată să vină.

Aura Manole

Podcasturi, reviste și platforme culturale create de români în diaspora

Acolo unde se termină granițele geografice, încep vocile culturale.

În ultimul deceniu, românii din diaspora nu mai trăiesc doar între două lumi, ci le conectează prin cultură. Podcasturile, revistele și platformele digitale create de ei au devenit punți vii între România și lumea largă. Prin voce, text și imagine, diaspora românească își redescoperă identitatea și o transformă în dialog global. Românii plecați nu mai sunt doar spectatori ai lumii în care trăiesc – au devenit creatori de conținut cultural, arhitecți ai unei noi forme de comunicare identitară. De la reviste online la podcasturi independente, de la platforme de artă la publicații bilingve, ei au început să spună povești care traversează continente. Aceste inițiative nu sunt simple proiecte media: sunt acte de continuitate culturală. În spatele fiecărui site, fiecărui episod audio, stă dorința de a menține viu dialogul cu limba, cu valorile, cu memoria locurilor de origine.

Podcasturile românești din diaspora s-au născut din dorința de a vorbi liber, sincer și profund. Ele adună povești de viață, interviuri cu artiști, reflecții despre identitate, exil și adaptare. Unele au un ton cald și confesiv, altele sunt jurnalistice sau educative. În aceste voci, se simte emoția depărtării, dar și forța reinventării. Fie că sunt realizate dintr-un apartament din Londra, dintr-un studio improvizat la Paris sau dintr-o cafenea din Berlin, podcasturile diasporei creează o comunitate de ascultători care se recunosc unii în alții. Ele devin, în același timp, arhive sonore ale unui moment istoric – documente vii ale modului în care românii își negociază identitatea între două culturi.

Revistele culturale din diaspora – memoria scrisă a prezentului - De-a lungul anilor, au apărut tot mai multe revistuțe, publicații și platforme culturale independente fondate de români din afara țării. Unele publică literatură, eseuri, traduceri, interviuri cu artiști români stabiliți peste hotare. Altele documentează viața comunităților, pun în lumină povești de succes, creează spații de reflecție. Aceste reviste funcționează ca laboratoare culturale mobile – locuri unde tradiția și

modernitatea se întâlnesc, unde limba română se păstrează vie prin scris și gândire critică. Într-o lume dominată de fluxul informațional, revistele diasporei oferă profundime și context. Ele nu doar informează, ci cultivă gustul pentru reflecție, pentru dialogul între lumi.

Internetul a devenit noua agora a diasporei. Pe rețele, bloguri și site-uri independente, românii creează platforme culturale digitale unde se întâlnesc muzicieni, artiști vizuali, profesori, scriitori și studenți. Aceste spații sunt România globală – o comunitate fără granițe, legată prin valori și prin limba comună. Fie că promovează evenimente românești în capitalele lumii, fie că traduc literatura română pentru publicul internațional, aceste platforme extind prezența culturală a României și o transformă într-un dialog transnațional.

Cultura devine astfel forma cea mai blândă a migrației – nu cea care pleacă, ci cea care se răspândește. Dacă generațiile anterioare trăiau exilul ca pe o ruptură, generația digitală a diasporei îl transformă în expresie. Scrisul, vorbitul, împărtășirea experiențelor devin acte de reconectare și solidaritate. Podcastul devine o confesiune colectivă, revista – o oglindă a comunității, platforma digitală – o punte între culturi. Românii din diaspora nu mai așteaptă să fie reprezentați; ei se reprezintă singuri, cu mijloacele lumii moderne. În aceste spații culturale, limba română rămâne acasă. Chiar dacă e amestecată uneori cu alte limbi, ea păstrează o căldură inconfundabilă. Podcasturile și revistele devin bastioane ale limbii vii, locuri unde româna respiră liber, departe de granițele țării. În diaspora, a scrie, a vorbi și a publica în română e un act de apartenență, o formă de rezistență culturală prin frumusețe.

Podcasturile, revistele și platformele culturale create de românii din diaspora nu sunt simple proiecte media. Ele sunt forme moderne ale dorului. Fiecare episod, fiecare articol, fiecare interviu e o încercare de a rămâne conectați la România – o Românie din memorie, din vis, din speranță. Și, paradoxal, în timp ce acești oameni trăiesc departe, ei aduc România mai aproape de lume. Prin voce, prin scris, prin dialog, diaspora românească nu se îndepărtează de cultură – o duce mai departe.

Laura Arghir

George ROCA – ORADEA, MON AMOUR!

Nu aş vrea să copiez sintagma „mon amour” adăugând-o la numele oraşului unde mi-am petrecut copilăria, dar, sincer, am iubit, şi voi iubi întotdeauna aceasta urbe de pe malul Crişului Repede. Aşa că, să mă ierte regizorul francez Alain Resnais, creatorul faimosului film „Hiroşima mon amour” dar îm asum toate consecinţele şi îi „plagiez” puţintel… doar la titlul acestui articol, desigur.

Anual vizitez Oradea, oraşul copilăriei mele. Îl găsesc pe zi ce trece mai curat, mai vesel şi mai emancipat. Oamenii locului se bucură în continuare de accesul la cultură, reprezentat prin aşezăminte de tradiţie, precum trei teatre, o filarmonică, nenumărate cinematografe, muzee, galerii de artă, biblioteci. Universitatea din Oradea este binecunoscută atât în ţară cât şi dincolo de hotarele perimetrului național, de unde mulţi tineri vin să studieze. Pe stradă se vorbeşte frecvent nu numai româna şi maghiara, ci şi germana, engleza şi franceza, subliniind tradiţionala imagine cosmoplită a vechiului târg. De asemenea în oraş funcţionează o mulțime de asociații literare, artistice și culturale care au o armată de membrii de valoare, literaţi, artişti, oameni de ştiinţă, dascăli universitari, personalităţi marcante… Pe parcursul istoriei, oraşul a fost cunoscut sub mai multe nume, precum Varadinum – denumire latină rămasă încă din 1584, care mai apoi s-a transformat ba în Oradea Mare, ba Grosswardein, ba Nagyvárad, ca apoi să se oprească la toponimul simplificat, Oradea.

Am ţinut să subliniez calităţile culturale acestei urbi deoarece încă din vechi timpuri în creuzetul acesteia s-a produs o cultură de calitate. Pe aici s-au perindat mulţi oameni de seamă, care şi-au însemnat trecerea cu urme de aur pe floasterul (caldarâmul) oraşului de pe malul Crişului Repede. Pe aici şi-a primblat paşii debutului Mihai Eminovoci, un tânăr poet de 16 ani care mai târziu a devenit luceafărul poeziei româneşti. Abia sub poezia „De-aş avea”, publicată în revista locală „Familia” (nr. 6, la 25 februarie 1866) semnătura acestuia devine „Mihai Eminescu”, primind astfel botezul literar al directorului revistei, orădeanul Iosif Vulcan, persoană cunoscută în epocă pentru actele de mecenat şi pentru ataşamentul la idealurile naţionale ale românilor din Austro-Ungaria.

Mulţi poeţii şi scriitori români au fost promovaţi şi ajutaţi de marele Vulcan, la rândul său un mare producător de literatură de calitate. Printre aceştia Vasile Alecsandri şi George Coşbuc. Revista „*Familia”* a fost mărturie a unor evenimente importante: războiul pentru independenţă şi mişcarea memorandistă. Pentru meritele sale, Iosif Vulcan, a rămas înscris în cartea de aur a oraşului Oradea, fiind cinstit precum se cuvine, cu o statuie, o stradă şi un muzeu care îi poartă numele. Revista Familia mai dăinuie și în zilele noastre în orașul de pe Crișul Repede, avându-i în colegiul de redacție pe distinșii oameni de litere: Mircea Pricăjan, Miron Beteg și Tamaș Mihok.

Plecând de la Sydney, Australia, după aproximativ 36 de ore pe drum ajung „acasă”, acasă la mine… în casa în care mi-am petrecut o parte din copilărie. Ieșind la plimbare nu mă pot abţine să nu admir clădirile din centrul oraşului – bine-cunoscute de mine de mulţi zeci de ani. Faţadele renovate scot în evidenţă valoarea stilului arhitectonic.

Admir oamenii – aceeaşi orădeni robuşti, sănătoşi şi veseli… apoi limbajul ardelenesc care mă încântă şi mă amuză desigur. Clădirile din Piaţa Regele Ferdinand îmi fac cu ochiul: Hotel Transilvania, Hotel Astoria, Casa Poynár şi alte palate-pălăţele… Stilul art nouveau de influenţa austriacă, numit şi secession, prevalează prin două mari perioade de execuţie, cea curbilinie şi florală şi cea geometrică cu forme epurate. Văd teatrul, numit acum „Regina Maria”, cu faţada să în stil neoclasic, magazinele moderne, pompoase, înfipte în clădirile vechi… ca o proteză de plastic în gura unei bătrâne. La intersecţia străzilor Republicii cu Roman Ciorogariu mă opresc şi fac o escală. O cunosc ca pe buzunarele mele. Strada Roman Ciorogariu, fostă Porțile de Fier, sau Iosif Attila pe vremea copilăriei mele, strada pe care mi-am plimbat de zeci de mii de ori pașii, îmi dă parcă bună ziua.

Văd în stânga Palatul Poştei, o clădire minunată care a fost odată casa mea… Acolo am locuit în primii ani de viață. Prin 1960 am părăsit clădirea Poștei și ne-am mutat la o aruncătură de băț, pe prima stradă paralelă, pe strada Mihai Eminescu. Alte amintiri, alte sentimente de dor… Închid ochii şi cad pentru câteva momente pe gânduri! Amintirile mă copleşesc. Consider că aparţin acestei urbe mai mult decât tuturor oraşelor prin care mi-am dus viaţa: Bucureşti, New York, Sydney… Deseori îmi aduc aminte drag și dor de acest oraș minunat, de strada unde mai dănuie casa părintească. Străzii copilăriei din minunata urbe orădeană i -am scris și o poezie numită „*Mi-e dor*”:

mi-e dor de anii copilăriei,/ de strada cu nume sonor, / de numărul 9, Mihai Eminescu, /de toate acestea mi-e dor…/ de curtea cu vișini, /de florile albe, / de clipele-acelea, / mi-e dor / mi-e dor de un zâmbet / mi-e dor de o poveste /mi-e dorul în suflet / mi-e dor…/ mi-e dor de Oradea/ De-mi vine să mor!

George ROCA, Oradea-Sydney, 8 noiembrie 2025

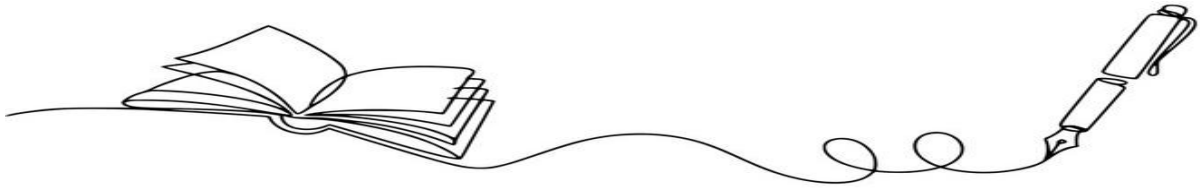

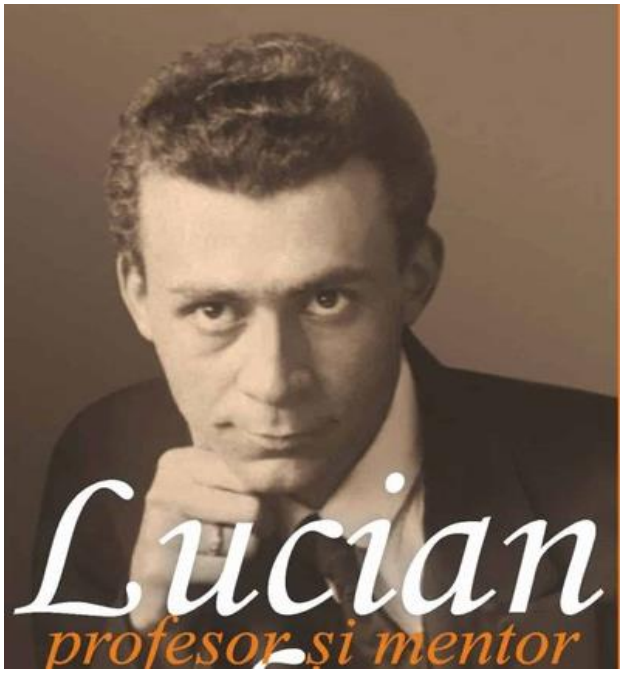

ANCA SÎRGHIE

UN REMARCABIL STUDIU DE ISTORIE LITERARĂ

„*Lucian Blaga – profesor și mentor*” este titlul unui admirabil volum apărut recent la Editura Junimea, semnat de universitara *Anca Sîrghie*, un op incluzând elemente inedite consemnate ca urmare a unei susținute investigații, privind un fragment controversat al activității creatoare a inegalabilului Lucian Blaga. Studiul completează în mod strălucit corpusul biografic al prolificului filosof prin cercetarea analitică a unui domeniu insuficient elucidat vizând activitatea didactică și cea de mentor.

Merită semnalat de la început că însuși startul demersului autoarei a fost neîndoielnic inedit: declanșarea originalului proces de recuperare a fost energic susținută de consultarea unui caiet de notițe al unei doamne apropiate profesorului, Felicia Ionașiu, caiet conținând 33 cursuri de Filosofia culturii, susținute de Lucian Blaga, notate cu un scris citeț și ordonat pe aproape 200 de pagini.

O sumară privire asupra conținutului cărții relevă o structură complexă: o bine închegată prefață semnată de Eugeniu Nistor, punctând succint momente din evoluția destinului creator al scriitorului și filosofului din Lancrăm, intitulată „Câteva tușe și caligrafieri despre profesorul Lucian Blaga”; Nota autoarei asupra ediției; 14 capitole, urmărind cu rigurozitate și evidentă pasiune parcursul universitarului în cele două ipostaze, respectiv, de profesor și de mentor; Anexe și Bibliografie selectivă.

Lucrarea oferă beneficiul unor interesante și benefice excursuri care dau lecturii posibilitatea parcurgerii cu ușurință a cuprinsului, asigurând o lectură agreabilă și chiar captivantă.

Motivată de constatarea că dintre toate domeniile în care Lucian Blaga s-a manifestat, activitatea sa didactică a fost cel mai puțin cercetată, fiind mai mult menționată decât analizată documentat, autoarea antamează examinarea prin scoaterea în evidență a „filonului profesoratului” observată în biografia scriitorului. Profesoratul a survenit în periplul biografic al lui Blaga atunci când acesta ajunsese la maturitate, atât ca poet și dramaturg, cât și ca filosof care își formula sistemul original de gândire. O observație pertinentă, demnă de luat în seamă, este faptul că în realitate, „rădăcina unui proiect profesoral trebuie căutată în copilăria petrecută într-o familie de preot luminat din Lancrăm, Isidor Blaga (1851-1908), familie în care dragostea de carte era legică” (p. 38).

Un rezumat al istoriei universității clujene conchide: „Universitatea din Cluj era cea mai importantă realizare după Marea Unire. Ea a luat în 1927 numele «Regele Ferdinand» păstrat până târziu, la schimbarea regimului politic în 1948, când i s-a schimbat denumirea în Universitatea «Victor Babeș», iar din 1959 a primit denumirea sa actuală, respectiv Universitatea «Babeș-Bolyai»" (p. 55-56).

O secțiune palpitantă a cărții dezvăluie incredibilele opreliști de care se izbește Lucian Blaga în dorința sa de a accede la un post la universitatea clujeană însemnând tergiversări, periculoase jocuri de culise, aranjamente nefaste. „În mod evident, obţinerea postului didactic de la Universitatea din Cluj se dovedea a fi pentru academicianul Blaga o funcție râvnită cu ardoare" (p. 81). După o anevoioasă procedură, candidatura lui Blaga a obținut aprobarea unanimă a Senatului universitar. La 9 aprilie 1938, a fost publicat Decretul Lege nr. 1945, purtând semnătura Regelui Carol al II-lea, prin care Blaga era numit „prin chemare, profesor titular" la catedra de Filosofia culturii de la Facultatea de Filosofie și Litere din Cluj, calitate pe care și-o va exercita cu începere de la 1 octombrie 1938. La 1 aprilie 1938, debuta activitatea diplomatică a lui Blaga la Lisabona, ministrul plenipotențiar fiind primit cu căldură chiar la ceremonia prezentării scrisorilor de acreditare. El își va îndeplini această misiune, deloc facilă din cauza lipsei de personal, până la 31 martie 1939, publicațiile portugheze întrecându-se în a-l lăuda. La 2 mai 1938, Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj expediază la Lisabona o copie a deciziei ministerului, însoțită de un formular pe care Blaga urma să-l completeze cu programa cursurilor și seminariilor ce urmau să fie susținute. Demersurile formale își continuau cursul.

Cu multă abilitate, autoarea lucrării sintetizează considerația de care se bucura Blaga în rândurile studențimii la începutul activității sale didactice, citând aprecierile emoționante ale unui student participant la cursul inaugural, Ovidiu Drimba (viitorul celebru profesor universitar): „Pentru noi, tinerii, Lucian Blaga era de mult un mit. Se născuse sub o zodie fericită. Premiul Academiei chiar de la primul său volum de versuri; atașat, secretar, consilier de presă, timp de 14 ani al ambasadelor noastre din Varșovia, Praga, Viena, Berna; la vârsta de 40 de ani ales membru al Academiei Române; locul pe care îl ocupa fusese creat special pentru Blaga; iar răspunsul la discursul său de recepție l-a citit chiar Regele. Apoi ministru plenipotențiar în Portugalia, apoi o catedră universitară creată special pentu el… Distincții pe măsura unei asemenea personalități!" (p. 108-109). Lucian Blaga a ținut la 17 noiembrie 1939 discursul inaugural „Despre plenitudinea istorică" într-o atmosferă de mare interes, emoția participanților la eveniment atingând cote maxime. Conferențiind, el s-a adresat publicului în cea mai simplă formă posibilă, citind liniștit textul prelegerii, decelând conceptele puse în discuție. Profesoratul lui Blaga începea și visul său de a exercita o activitate didactică la catedra mult dorită s-a împlinit.

Lucian Blaga și-a desfășurat activitatea profesorală de-a lungul unui deceniu: la Cluj între anii 1939-1940, la Sibiu între 1940-1945 și la Cluj între anii 1946-1948. Într-o secțiune bine informată din carte, se evocă perioada de refugiu a Universității „Regele Ferdinand" la Sibiu, după Dictatul de la Viena din 30 august 1940, autoarea prezentând posibilele criterii care au condus la alegerea ca gazdă a orașului de pe malurile Cibinului. În cei 5 ani cât a adăpostit universitatea clujeană, au

sosit la Sibiu profesori renumiți, unii chiar cunoscuți pe plan internațional: Lucian Blaga, Ioan Lupaș, Emil Racoviță, Sextil Pușcariu, Emil Hațieganu, Victor Papilian, Camil Negrea, Silviu Dragomir, Constantin Daicoviciu, Alexe Procopovici ș.a. Se relevă, de asemenea, ce a însemnat refugiul la Sibiu pentru Lucian Blaga, potrivit lui Gheorghe Pavelescu: „o muncă titanică, de mii și mii de pagini, de aproximativ 20 de volume, care au fost scrise, rescrise sau cel puțin revăzute pentru tipar". (p. 145).

Nu lipsită de interes este rememorarea „ritualurilor didactice și a performanțelor publicistice" din perioada profesoratului, în care Blaga se manifesta ca un adevărat inițiator spiritual. Având o mentalitate originală, el nu considera că responsabilitatea sa didactică lua sfârșit odată cu rostirea ultimului cuvânt din cursul predat studenților, ci profesorul răspundea cu răbdare fiecărei întrebări puse de cei care îi ascultau prelegerile. Chiar și dincolo de cursurile universitare predate studenților, Blaga nu pregeta să stabilească relații cu tinerele generații de filosofi, uneori chiar în situații conjuncturale.

Trecerea în revistă a conferințelor publice și prezența la cenacluri studențești ca forme ale mentoratului blagian sunt prezentate adecvat, remarcându-se că prezența publică a universitarului Blaga era întotdeauna așteptată cu viu interes atât în țară, cât și în străinătate. Este, de asemenea, subliniată implicarea filosofului în activitatea celebrului Cerc Literar de la Sibiu, fără îndoială, un excelent laborator literar.

„Atmosfera de emulație pe care profesorul Blaga a creat-o în jurul său în Facultatea de Litere și Filosofie s-a concretizat în plan imediat prin tinerii absolvenți care râvneau să devină asistenții magistrului" (p. 173) menționează Anca Sîrghie, între aceștia fiind „sclipitorul" Radu Stanca și I. D. Sîrbu, „inteligent și spiritual". Oportune sunt referirile mai detaliate, scurte biografii, ale asistenților Zevedei Barbu, Ovidiu Drimba și I. D. Sîrbu.

Partea cea mai tulburătoare din biografia marelui gânditor și filosof este readusă în conștiință în capitolul „*Lucian Blaga față în față cu ideologia marxistă*", autoarea subliniind fără echivoc: „Ceea ce se petrecea atunci nu era o «retragere din istorie», ci o eliminare violentă, fără drept de apel. Blaga era boicotat de comuniști, ca fenomen care trebuia să-l descumpănească, așa cum era obligat să treacă printre săbii caudine la o răscruce politică cum nu mai întâlnise" (p. 192). În acest context, consider nimerită redarea constatării elocvente a prefațatorului cărții, Eugeniu Nistor: „Înainte cu doar cinci ani de trecerea sa la cele veșnice, Lucian Blaga era, în mod oficial: filosof interzis, scriitor cu interdicție de semnătură, academician scos din Academie, profesor pus pe tușă, cercetător în filosofie repudiat și, pe deasupra, un om aflat sub cea mai cruntă prigoană, cu un dosar de urmărire deschis pe numele său de Direcția regională Cluj a Securității Statului!" (p. 24).

În ciuda condițiilor vitrege în care și-a desfășurat activitatea, mentoratul lui Lucian Blaga a dat roade târzii, dar durabile, amintind că s-au remarcat personalități complexe: Radu Stanca, Ion Negoițescu, Ovidiu Cotruș, Eugen Todoran, Cornel Regman, Nicolae Balotă, I. D. Sîrbu, Ioanichie Olteanu, Eta Boeriu, Wolf Aichelburg, Radu Enescu, Deliu Petroiu, Titus Mocanu. Activitatea de catedră a fost doar una dintre formele mentoratului, care s-a concretizat și prin îndrumarea

lucrărilor științifice de absolvire a studenților săi și prin temele de doctorat prelucrate cu doctoranzii săi.

Socotind importante filele unui curs de Filosofia culturii, exact așa cum a fost el recepționat de studenții lui Blaga de la Sibiu, Anca Sîrghie revine spre finalul volumului cu câteva precizări despre autoarea caietului de notițe: „Felicia Ionașiu nu era doar studenta așezată cuminte în sala de curs, unde sorbea cuvintele profesorului, notând uneori și gesturile sau modul cum își pronunța Blaga discursul universitar, ci și o apropiată din anturajul poetului, chiar una care realiza valoarea excepțională a marelui creator, căruia îi citea versurile, piesele de teatru și volumele de filosofie publicate de-a lungul anilor. Așadar, Felicia Ionașiu era un receptor complet al creației blagiene" (p. 230). Parcurgând notările, concluzia care se desprinde limpede este afirmată cu convingere: „Caietul de notițe învederat dovedește ineluctabil că Blaga își prezintă conceptele – axă ale cugetării sale în mod explicit studenților lui, mulțumit să le transmită ideile esențiale ale sistemului său filosofic, pivotând pe conceptul de stil, pe care îl ridică la rangul de element definitoriu al culturii înseși" (p. 237).

În fine, Anexele („*Cursul de Filosofia culturii susținut de Lucian Blaga", „De vorbă cu Ovidiu Drimba: Et in Italia ego", „Marginalii la o metodă a sintetizării", „O retrospectivă în imagini"*) și Bibliografia selectivă întregesc cum nu se poate mai potrivit un volum de istorie literară de o reală valoare documentară pe care universitara Anca Sîrghie, recunoscută ca o exegetă a marelui scriitor și filosof, o consacră printr-un admirabil demers academic dedicat ilustrei personalități a lui Lucian Blaga.

Dorin NĂDRĂU, Michigan, SUA

CUM PRIVIM RECUNOȘTINȚA

Cutez a întreba, adresându-mă cititorilor mei: Recunoștința face parte din viața noastră și pentru ce sunteți recunoscători? Îmi imaginez pauza făcută de unii cititori pentru a da răspunsul, fiecare pentru sine. Evident, răspunsurile sunt diferite, după felul cum a fost ticluit universul său interior. Nici nu se putea altfel, din moment ce fiecare om este un exemplar unic. Cu toate acestea, există și multe asemănări între cei ce se țin mai bine mergând pe magistrala vieții.

Cuvântul recunoștință a fost tradus din limba latină – gratitudine – redă mulțumirea omului pentru binefacerile pe care le conștientizează. Existența recunoştinţei ca sentiment, ca atribut moral, demonstrează că lumea poate avea un sens pozitiv, că pot fi îmbunătățite relațiile dintre oameni.

Întotdeauna putem fi recunoscători, indiferent de situație. Nu există nici un aspect al vieții atât de negativ, încât să nu găsim în el măcar un motiv pentru care să fim recunoscători. Este important să ne controlăm gândurile. Gândim pozitiv sau negativ? Răspunsul la această întrebare face toată diferența din lume.

Nimeni nu poate trăi doar prin el însuși. Întotdeauna avem nevoie de cei din jurul nostru. Albert Einstein spunea: „De o sută de ori pe zi îmi amintesc că viaţa mea interioară și exterioară depinde de efortul altor oameni, vii și morți, și că trebuie să fiu eu însumi pentru a da măsura a ceea ce am primit și încă primesc”. Ca atare, recunoştinţa este un act ce ţine de existenţă și neglijarea lui este un act reprobabil, o ruptură în comuniunea existenței noastre.

Referindu-ne la faptul că Universul este o imensă oglindă, știm că ceea ce trimitem în spre el ne vine înapoi. Dacă este iubire şi recunoştinţă, asta vom primi înapoi. S-a dovedit în timp că recunoștința atrage recunoștință, nerecunoștința atrage disprețul, iubirea atrage iubirea și neiubirea

atrage ură. Sentimentele pe care încercăm să le trăim astăzi atrag faptele noastre cugetate sau necugetate, pe care le vom experimenta mâine și care ne vor defini viața. Studiile medicale au descoperit că recunoştinţa este trăsătura emoţională a cărei prezenţă atrage după sine vindecarea fizică şi recuperarea.

Când suntem în deplină sănătate fizică, mai ales în perioada tinereții, este greu să ne imaginăm că am putea fi recunoscători pentru că suntem sănătoși. Abia atunci când suntem bolnavi cu adevărat devenim recunoscători. Este greu ca recunoștința să devină un obicei pe care trebuie să-l nutrim zilnic. Nu e tocmai ușor nici să vorbim despre recunoștință, fiindcă aceasta este o emoție subtilă și delicată, chiar dacă joacă un rol fundamental în starea de bine și în succesul unei persoane. Sunt persoane cu o structură emoțională mai redusă, au lipsuri mari în educație și de aceea acești oameni nu vor să facă aprecieri niciodată, nu vor exprima nicicând niciun cuvânt de apreciere sau pe cel al recunoștinței.

Forfotind prin ideile ce-mi trec prin minte, idei adesea nechemate, mi-a sărit înainte gândul că abundența și lipsa există simultan în viața noastră, ca realități paralele și reușita în viață depinde de ce alegem noi. Și ideile au prins glas din ce în ce mai stăruitor. E adevărat, cam stăm la distanță față de lipsuri și nu prea suntem recunoscători pentru abundența a ceea ce există în prezent: iubire, sănătate, familie, prieteni, muncă, frumusețile oferite de natură sau scopurile personale care ne aduc bucurie și împliniri.

Astăzi întâlnim multe persoane influențate de gândirea și mentalitatea acestui veac. Ei au substituit recunoștința cu setea de a agonisi în special prin mijloace neortodoxe, iar recunoștința parcă au șters-o de pe față pământului. Nu le pasă că prin lipsa de recunoștință se dă dovadă de orgoliu, nu de puține ori chiar de răutate, de egoism sau inconștiență care poate duce la distrugerea chiar și a propriei vieți.

Multe persoane consideră că acceptând recunoștința și recunoscându-și unele greșeli e o umilință peste care nu pot să treacă, chiar dacă este evidentă. Aceștia nu pot vedea că actul recunoştinţei este un act de iubire ce poartă în el un miracol care se naște în noi, este ca o energie vie care îți luminează calea. Recunoştinţa poartă în ea ceva din sfințenia unei ceremonii, ea este un moment magic care te surprinde în felul cum se naște sentimentul de liniște, de comuniune, de fraternitate. Persoana față de care se îndreaptă recunoștința își îmbunătățește autostima prin faptul că vede că faptele sale sunt apreciate. Marcus Tullius Cicero spunea: „Recunoștința nu este doar cea mai mare dintre toate calitățile, ci chiar părintele celorlalte!”

De-a lungul vieții mele am întâlnit persoane care au avut schimbări fundamentale prin șansa oferită de o persoană apropiată, dar orgoliul a făcut să creadă că acel miracol li s-a datorat numai lor și, mai mult chiar, au ridicat sabia amenințător asupra binefăcătorului lor. Urmărind firul evoluției lor,

am văzut că au plătit scump această lipsa de recunoștință. Viața lor a fost un șir dureros de nefericire, inclusiv viața copiilor lor. Personal, consider că fericirea este un efect al recunoștinței, și nu o cauză a acesteia și, de aceea, cred că oamenii nerecunoscători sunt nefericiți. Oamenii recunoscători sunt mai fericiți, mult mai puțin stresați, mult mai satisfăcuți de viața lor, de relațiile din viața lor. Recunoștința în viața oamenilor îi ajută să își crească nivelul de conștientizare a realității, să aibă o imagine de sine mai puternică, să aibă scopuri în viață mai bine definite. Oamenii recunoscători gândesc pozitiv și caută de fiecare dată partea bună în orice situație sau problemă care intervine.

Viaţa este făcută din mici detalii şi acele gesturi neînsemnate, cum ar fi un „mulţumesc”, o atenţie, un act de bunătate, o scuză, dovedesc cât de nobilă este fiinţa noastră și cred că sentimentul opus recunoștinței este invidia. Nu de puține ori mi-am pus întrebarea: „Chiar este atât de greu să spunem cuiva «mulţumesc» sau să fim recunoscători pentru un lucru? Este atât de greu să fim recunoscători unei persoane sau pentru ceva bun din viaţa noastră?”. Sigur că avem libertatea de a alege să fim recunoscători sau nerecunoscători, chiar provocatori. Alegerea se face în deplină libertate, dar urmează consecințele, se plătesc scump. Persoanele recunoscătoare sunt îndrăgite peste tot pe unde se duc, pentru că aduc cu ele liniște, calm, veselie şi bună dispoziţie în general. Fiind recunoscători pentru tot ceea ce avem și primim, atragem tot mai multe experiențe pozitive în viață noastră.

Subliniez că recunoștința înseamnă mult mai mult decât a spune automat, un simplu „mulțumesc”. Este vorba de acea recunoștință spusă din inimă, care este simțită atât de cel care o emite, cât și de cel care o primește. Recunoștința este cea care conduce către creșterea stării de fericire. Ea creează împlinire pe toate planurile vieții: personal, familial, fizic, mental, spiritual, carieră și financiar. Fiind recunoscători pentru tot ceea ce avem sau primim, atragem tot mai multe experiențe pozitive în viața noastră. Este important să ne trezim în fiecare dimineață cu sentimentul de mulțumire, cu o atitudine pozitivă de recunoștință pentru tot ceea ce suntem și alegem să fim, pentru ce avem și primim.

PS - Despre recunoştinţa mea, pot spune că e asemănătoare cu cea a lui Albert Einstein, decât că aş începe cu Pronia Cerească.

Elena BUICĂ, Pickering, Toronto, Canada

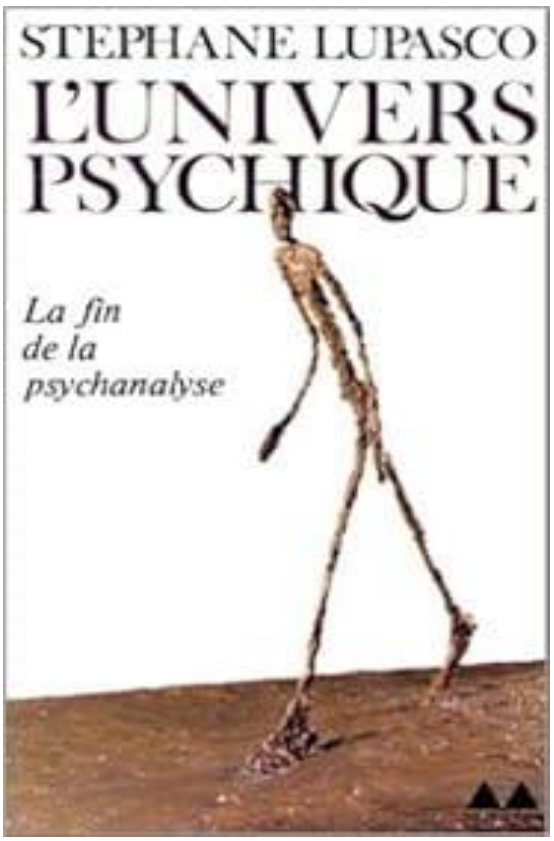

Ștefan Lupașcu

Filosoful logicii terțului inclus

Ștefan Lupașcu (11 august 1900, București – 7 octombrie 1988, Paris) a fost un filosof român de expresie franceză, ale cărui idei au avut un impact semnificativ asupra epistemologiei, logicii, fizicii teoretice și filosofiei științei. Originalitatea sa constă în elaborarea unei **„logici a contrariilor”** sau a **„logicii dinamice a contradictoriului”**, care se opune logicii aristotelice clasice bazate pe principiul non-contradicției și pe cel al terțului exclus.

Ștefan Lupașcu s-a născut într-o familie românească din București, unde a primit o educație solidă. După studii la București, a plecat în Franța, unde și-a continuat formarea intelectuală. Într-un context dominat de pozitivismul științific și de logica formală, Lupașcu a căutat să găsească o nouă paradigmă a gândirii, capabilă să explice nu doar realitatea statică, ci și procesualitatea, contradicția și dinamica fenomenelor. A fost influențat de dezvoltările din fizica modernă, în special de teoria cuantică, care demonstra că realitatea microfizică nu se conformează principiilor clasice ale logicii binare (adevărat/fals, A/non-A). De asemenea, Lupașcu a fost sensibil la problemele filosofice ale psihologiei, ale conștiinței și ale artei, încercând să găsească o viziune unificatoare asupra naturii și spiritului.

Centrul gândirii sale este **„*logica dinamică a contrariilor*”** (sau „a contradictoriului”). În logica tradițională, două propoziții contradictorii nu pot fi adevărate în același timp. Lupașcu, însă, consideră că această viziune este insuficientă pentru a descrie realitatea, care este vie, schimbătoare, contradictorie.

El introduce noțiunea de **„*terț inclus*”** (în franceză: *tiers inclus*), adică o stare sau o realitate care transcende opoziția dintre A și non-A. În universul lupascian, orice fenomen este guvernat de două tendințe opuse, una actualizantă și alta potențializantă, aflate într-o dinamică permanentă. Din interacțiunea acestor opoziții apare o a treia stare, care nu este nici A, nici non-A, ci un nivel superior de realitate în care contradicția este reconciliată. Această concepție a anticipat într-o

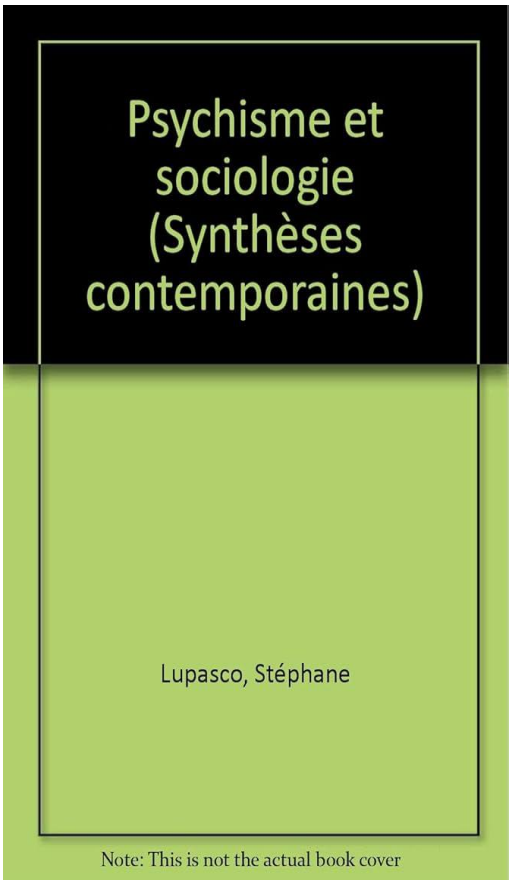

anumită măsură teoriile moderne despre complexitate, sisteme neliniare și gândire dialectică deschisă, fiind înrudită, deși distinctă, de dialectica hegeliană.

Printre cele mai importante lucrări ale lui Ștefan Lupașcu se numără:

- **„Le principe d'antagonisme et la logique de l'énergie”** (1947) – în care își formulează principiile fundamentale ale noii logici.
- **„Logique et contradiction”** (1947) – o expunere sistematică a logicii contradictoriului.
- **„Les trois matières”** (1960) – dezvoltă o metafizică a materiei și a energiilor antagonice.
- **„L'énergie et la matière vivante”** (1962) – aplică principiile sale la înțelegerea vieții și a conștiinței.
- **„L'homme et ses trois éthiques”** (1971) – o reflecție etică asupra celor trei niveluri de realitate.
- **„Le principe d’antagonisme et la logique de l’énergie”** (reed., 1987) – lucrare-sinteză asupra întregii sale gândiri.

Deși Lupașcu nu a fost întotdeauna pe deplin înțeles în mediile academice tradiționale, opera sa a influențat gânditori importanți, precum ***Basarab Nicolescu***, care va dezvolta pe baza ideilor lupasciene teoria transdisciplinarității și conceptul de niveluri de realitate. Ideile sale au fost, de asemenea, discutate în contextul filosofiei științei, psihologiei, logicii paraconsistente și fizicii cuantice, fiind apreciate pentru deschiderea lor către paradox și complexitate. În România, gândirea sa a fost redescoperită mai târziu, după 1990, prin lucrările unor filosofi și cercetători interesați de dialogul dintre știință și spiritualitate. Ștefan Lupașcu a fost un vizionar, un spirit de sinteză între știință și metafizică. A intuit ceea ce astăzi numim gândire complexă, recunoscând că logica binară nu mai este suficientă pentru a înțelege realitatea lumii vii, a conștiinței sau a universului cuantic. Prin filosofia sa, el a deschis o cale către o logică a devenirii, în care contradicția nu este un obstacol, ci motorul evoluției.

Logica devenirii – contradicția ca forță creatoare : În gândirea tradițională, influențată de logica aristotelică, contradicția este percepută ca un semn de eroare sau de incoerență a raționamentului. Principiul non-contradicției afirmă că „un lucru nu poate fi și A, și non-A în același timp și sub același raport”. În știință, acest principiu a funcționat ca un pilon de stabilitate: pentru a cunoaște realitatea, trebuia să eliminăm contradicțiile, să reducem ambiguitățile, să alegem între „adevărat” și „fals”. Ștefan Lupașcu a fost unul dintre primii filosofi ai secolului XX care a pus sub semnul întrebării valabilitatea universală a acestei logici. Inspirat de fizica cuantică,

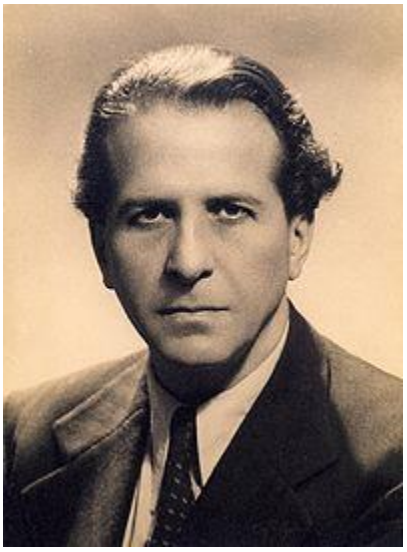

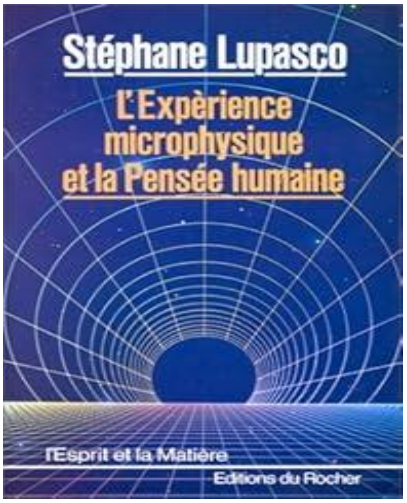

care arată că o particulă poate fi simultan undă și corpuscul, el a observat că realitatea nu se supune unei logici a excluderii, ci unei logici a coexistenței dinamice a contrariilor. Pentru Lupașcu, lumea nu este un sistem static, ci un proces de devenire continuă, în care contrariile (viață/moarte, energie/materie, actual/potențial, conștiință/inconștient) nu se anulează reciproc, ci se hrănesc una pe cealaltă. Fiecare fenomen conține în sine doi poli opuși:

- unul **actualizant**, care tinde să se manifeste, să se realizeze concret;
- altul **potențializant**, care tinde să se retragă, să păstreze posibilitatea, să devină rezervă de energie latentă.

Din tensiunea permanentă dintre acești doi poli se naște mișcarea, schimbarea, devenirea. În absența contradicției, nu ar exista nici transformare, nici evoluție — lumea ar fi inertă, fixă, moartă.

Contradicția – principiu de viață și cunoaștere : În concepția lui Lupașcu, contradicția nu este un eșec al rațiunii, ci chiar expresia vieții. Tot ceea ce trăiește implică opoziție: celula trăiește prin echilibrul instabil dintre forțele care o construiesc și cele care o distrug; gândirea se dezvoltă prin confruntarea ideilor; conștiința se trezește prin tensiunea dintre afirmare și negație. Astfel, logica lupasciană nu mai caută „adevărul absolut” al unei afirmații unilaterale, ci adevărul procesual al relației dintre contrarii. Cunoașterea nu mai este o fotografie statică a realului, ci un film al transformărilor sale.

Aceasta este ceea ce Lupașcu numește ***„logica devenirii”***: o logică în care totul este în mișcare, în care opozițiile nu se exclud, ci colaborează la generarea unei realități noi. În locul terțului exclus (A sau non-A), el propune ***terțul inclus*** (A și non-A, într-un alt nivel de realitate), care reprezintă o ***sinteză vie, mereu în transformare***.

Motorul evoluției: contradicția creatoare - Prin această concepție, Ștefan Lupașcu reabilitează contradicția ca motor al evoluției. Tot ce există, de la particulele subatomice până la gândirea umană, este supus unei dinamici antagonice. Evoluția nu înseamnă eliminarea unei părți opuse, ci **armonizarea temporară** a conflictului dintre contrarii. De exemplu:

- în natură, evoluția speciilor rezultă din lupta dintre adaptare și schimbare;

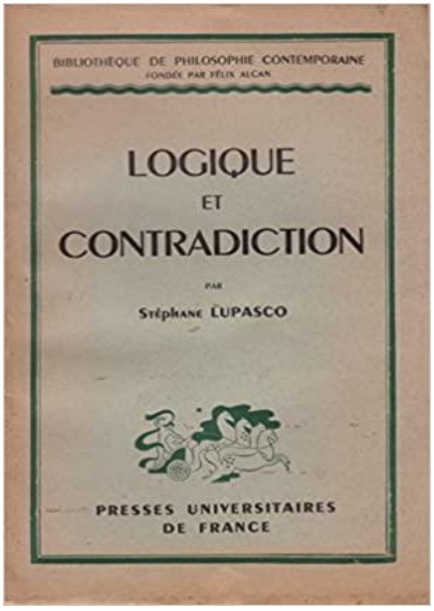

- în psihic, dezvoltarea personalității se produce prin confruntarea între dorință și rațiune, între inconștient și conștient;
- în societate, progresul apare din tensiunea dintre tradiție și inovație.

Așadar, contradicția nu blochează evoluția, ci o alimentează. Este sursa internă a mișcării, principiul vital care împinge realitatea să depășească mereu propriile limite.

De la static la dinamic: o nouă viziune asupra realității - Prin logica sa, Lupașcu propune o schimbare de paradigmă: trecerea de la o gândire statică, bazată pe identitate și excludere, la o gândire dinamică, bazată pe interacțiune și transformare. Aceasta este, de fapt, o ontologie a devenirii, în care realul nu mai este o sumă de obiecte fixe, ci un ansamblu de procese care coexistă într-o rețea de relații tensionate. În acest sens, filosofia lui Lupașcu anunță marile direcții ale gândirii contemporane – de la fizica cuantică și biologia complexității, până la filosofia procesului (Whitehead) și transdisciplinaritatea (Basarab Nicolescu). Când spunem că Ștefan Lupașcu „a deschis o cale către o logică a devenirii, în care contradicția nu este un obstacol, ci motorul evoluției", afirmăm de fapt că el a transformat însăși esența logicii: dintr-o disciplină a excluderii în una a coexistenței dinamice. El a arătat că viața, conștiința și universul se construiesc printr-un echilibru instabil între forțele opuse, și că adevărata cunoaștere nu constă în alegerea unei părți, ci în înțelegerea mișcării dintre ele. Prin această viziune, Ștefan Lupașcu devine un filosof al paradoxului fertil, un gânditor care a redat contradicției demnitatea sa originară: aceea de sursă a creației și a devenirii. Ștefan Lupașcu rămâne o figură majoră a gândirii contemporane, un filosof al dinamismului existenței, care a încercat să depășească limitele raționalismului clasic. Moștenirea sa invită la o nouă formă de cunoaștere, capabilă să includă diversitatea, ambiguitatea și paradoxul ca dimensiuni constitutive ale realului.

Robert Lascu

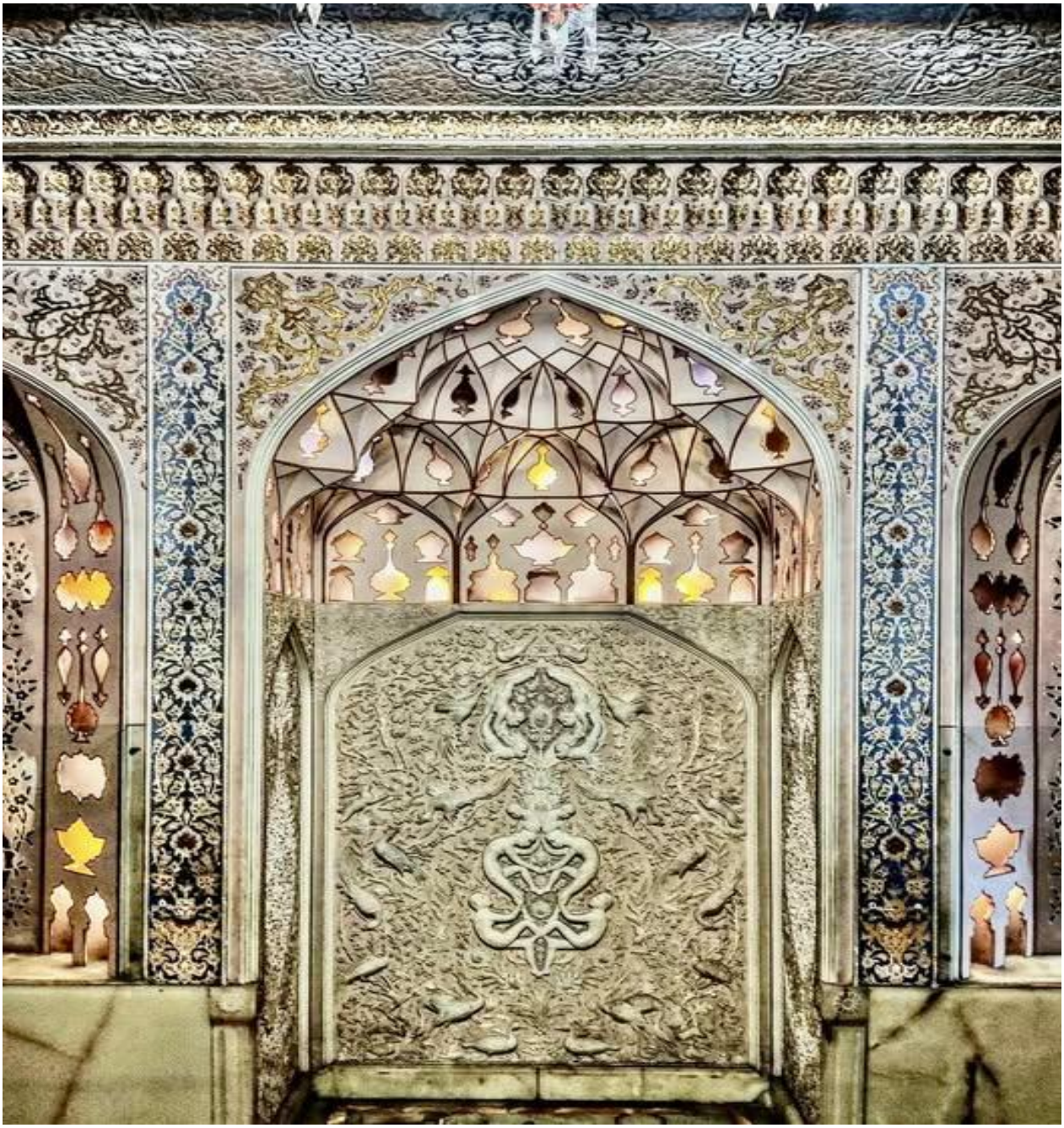

Arhitectura veche din Iran – frumusețe, eleganță și bogăție culturală universală

Arta și arhitectura sunt oglinzi ale sufletului unui popor. În cazul Iranului – fostă Persie –, această oglindă reflectă o civilizație străveche, născută la răscrucea dintre Orient și Occident, unde frumusețea, armonia și spiritualitatea s-au unit într-o expresie unică. Arhitectura veche iraniană nu este doar o formă de construcție, ci o filosofie a echilibrului și a eleganței, o mărturie vie a rafinamentului și a sensibilității estetice a unei culturi care a înțeles, cu mult înaintea modernității, că frumusețea nu este un lux, ci o formă de rugăciune.

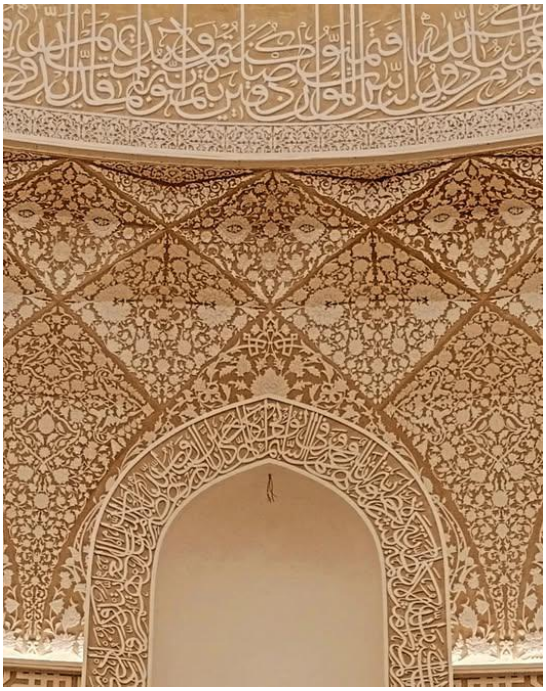

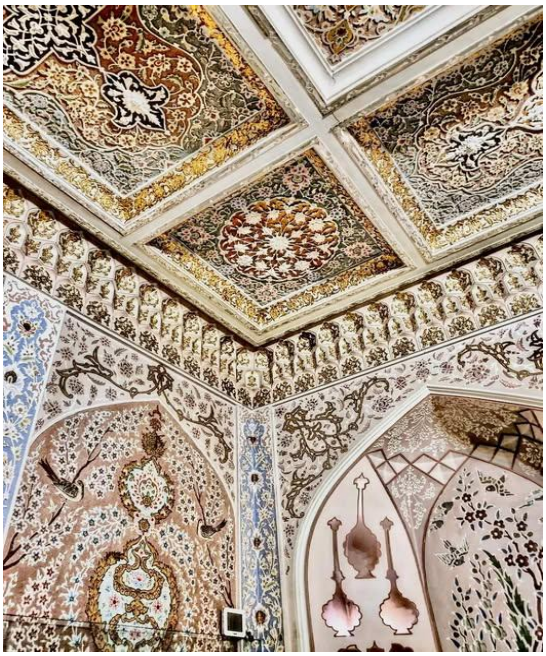

Rădăcinile unei civilizații - Arhitectura iraniană are o istorie milenară, care începe cu civilizațiile elamite și atinge apogeul în epocile ahemenidă, partă și sasanidă, pentru ca mai târziu să se reînnoiască sub influența islamului. De la Persepolis, capitala grandioasă a lui Darius cel Mare, până la moscheile din Isfahan, cu cupolele lor de faianță turcoaz, Iranul a lăsat lumii un tezaur arhitectural care îmbină măreția imperială cu delicatețea artistică.

Templele, palatele și moscheile sale nu erau simple spații funcționale, ci manifestări simbolice ale unei ordini cosmice. Fiecare detaliu avea o semnificație, fiecare culoare exprima o credință, fiecare proporție urmărea ideea perfecțiunii divine. Arhitectul iranian nu era doar un constructor, ci și un mistic al formei, un artist care vedea în materia inertă o cale spre transcendență.

Frumusețea proporției și eleganța detaliului

Ceea ce impresionează în arhitectura iraniană este echilibrul perfect între forță și finețe, între monumental și intim. Palatele regale din Persepolis, cu coloanele lor înalte și reliefurile fine, exprimă puterea imperială, dar și o atenție minuțioasă la detaliu – o combinație rară între grandios și subtil.

În perioada islamică, această artă se rafinează până la perfecțiune. Moscheile din Shiraz, Yazd sau Isfahan devin adevărate poeme în piatră și ceramică. Domurile lor, acoperite cu mii de plăci smălțuite, par ceruri răsturnate peste pământ. Motivele geometrice, arabescurile florale, caligrafia coranică – toate converg spre ideea unității divine. Fiecare arc, fiecare lumină filtrată prin vitralii colorate, creează o atmosferă de pace, meditație și sacralitate.

Această atenție la detalii nu era un simplu exercițiu decorativ, ci un act spiritual. Arhitectul iranian credea că frumusețea ordonează sufletul și că perfecțiunea formei apropie omul de Dumnezeu. În mod paradoxal, opulența ornamentului nu distruge simplitatea, ci o înnobilează. Este o eleganță fără ostentație, în care fiecare linie are un rost, fiecare culoare o vibrație interioară.

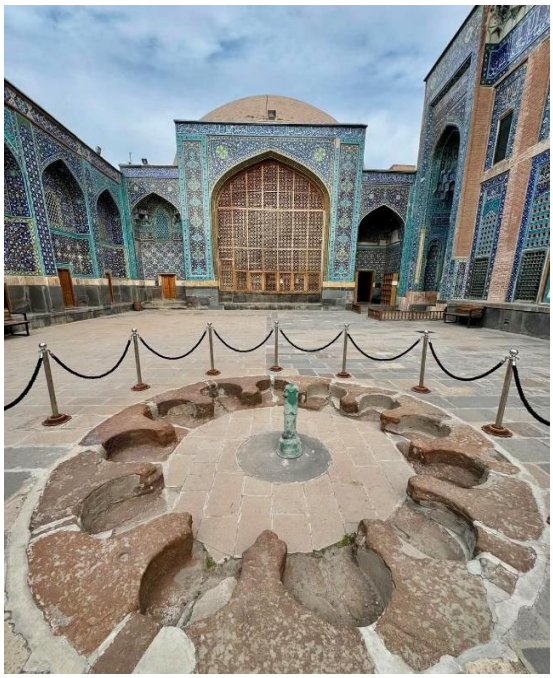

O altă trăsătură definitorie a arhitecturii iraniene este armonizarea construcției cu mediul natural. Într-un climat adesea arid, arhitecții au găsit soluții ingenioase pentru a transforma căldura în confort: turnurile de vânt (badgir), curțile interioare umbrite și grădinile persane cu bazine de apă reflectau o știință a echilibrului climatic și vizual.

Materialele locale – cărămida arsă, lutul, lemnul și ceramica – erau folosite cu măiestrie, fără a ascunde natura lor, ci evidențiindu-le textura și noblețea. Lumina, element esențial în spiritualitatea islamică, era tratată ca o materie vie: ea se filtrează, se sparge, se transformă în culoare și simbol. Astfel, spațiul arhitectural devine un joc între umbră și lumină, între vizibil și invizibil – o metaforă a căutării omului între lumea materială și cea divină. Arhitectura iraniană veche depășește granițele unei singure națiuni. Ea este parte din patrimoniul cultural universal, un limbaj estetic care a influențat India, Asia Centrală, Anatolia și chiar Europa. Stilurile persane au inspirat construcția Taj Mahalului, decorurile otomane și până și mozaicurile andaluze.

Dar mai presus de influență, arhitectura iraniană poartă un mesaj universal: acela că frumusețea este o formă de înțelepciune și că eleganța nu este un lux exterior, ci o expresie a armoniei interioare. Ea ne amintește că civilizațiile nu se definesc prin bogăția materială, ci prin capacitatea de a transforma piatra în poezie, spațiul în spirit și detaliul în eternitate.

Frumusețea ca punte între lumi - Într-o lume modernă în care viteza și utilitarismul tind să umbrească sensul estetic, arhitectura veche din Iran rămâne o lecție de echilibru și profunzime. Ea ne învață că frumusețea nu trebuie grăbită, că eleganța se naște din răbdare și că perfecțiunea detaliului este o formă de respect față de viață. Prin templele și moscheile sale, prin cupolele albastre și grădinile sale simetrice, Iranul antic a reușit să îmbine știința, arta și credința într-o sinteză care continuă să emoționeze și să inspire. Este o bogăție culturală universală, nu doar pentru că aparține patrimoniului umanității, ci pentru că vorbește limbajul universal al frumosului – acela care unește oamenii dincolo de timp, spațiu și religie.

Cetatea Bam – o perlă de lut în inima deșertului iranian

În inima deșertului iranian, acolo unde soarele arde necruțător și vânturile aduc nisipul de pe platourile aride ale provinciei Kerman, se ridică una dintre cele mai impresionante creații ale arhitecturii orientale: Cetatea Bam (Arg-e Bam). Construită integral din lut, paie și cărămizi crude (*adobe*), această fortăreață milenară este o capodoperă a arhitecturii vernaculare iraniene, o mărturie a ingeniozității umane și a capacității de a crea frumusețe chiar și în mijlocul deșertului.

Rădăcinile Cetății Bam se pierd în negura timpului. Primele sale construcții datează, potrivit arheologilor, din perioada imperiului Ahemenid (sec. VI î.Hr.), iar fortificația a fost dezvoltată și consolidată de-a lungul secolelor, atingând apogeul în perioada sasanidă (sec. III–VII d.Hr.). Poziția strategică a cetății, pe ruta comercială a Mătăsii, a făcut din Bam un centru comercial și militar de mare importanță. Aici se adunau caravanele care traversau Persia, India și Mesopotamia, iar zidurile cetății protejau atât locuitorii, cât și bogățiile negustorilor.

Arhitectura din lut – o artă a echilibrului : Ceea ce face Cetatea Bam unică în lume este materialul din care este construită: lutul crud amestecat cu paie și apă, modelat sub formă de cărămizi și uscat la soare. Această tehnică simplă, dar extrem de eficientă, era perfect adaptată mediului arid. Lutul păstra răcoarea în interior în timpul zilei și căldura în timpul nopții, iar grosimea zidurilor asigura o izolare naturală. Cetatea se întinde pe o suprafață de peste 180.000 de metri pătrați și era înconjurată de un zid masiv lung de aproximativ 7 kilometri, străjuit de 38 de turnuri de apărare. În interior, orașul fortificat includea palatul guvernatorului, cazarmele

soldaților, bazarele, moscheea, școlile și locuințele locuitorilor. Dispunerea spațială a construcțiilor nu era întâmplătoare: întregul oraș era organizat pe principiul ierarhiei sociale și spirituale, reflectând o viziune armonioasă a lumii. În vârf se afla reședința conducătorului – simbol al autorității și al ordinii –, iar la baza fortăreței, locuințele oamenilor de rând.

Eleganță, funcționalitate și symbolism - Deși construită din materiale modeste, Cetatea Bam impresionează prin eleganța proporțiilor și rafinamentul formelor. Arcurile în ogivă, curțile interioare, pasaje înguste și coridoare răcoroase creau un spațiu viu, respirabil și plin de farmec.

Arhitectura sa exprimă o estetică a simplității: frumusețea nu vine din opulență, ci din armonia dintre funcționalitate și formă. Fiecare colț, fiecare arcadă are o logică, un sens, o adaptare perfectă la condițiile de mediu. În același timp, cetatea are și o valoare simbolică profundă: ea reprezintă rezistența spiritului uman și capacitatea civilizației iraniene de a transforma materia cea mai modestă – pământul – într-o operă de artă durabilă. După invazia mongolă și declinul rutelor comerciale, cetatea a fost treptat părăsită, rămânând un loc pustiu, dar plin de mister. Timp de secole, zidurile sale de lut au înfruntat tăcerea deșertului, devenind un simbol al memoriei și al trecerii timpului.

Tragedia a venit în 26 decembrie 2003, când un cutremur devastator a lovit orașul Bam, distrugând aproape complet cetatea. Dintr-o clipă, una dintre cele mai mari construcții din lut ale lumii a fost transformată în ruine. Totuși, tragedia nu a însemnat sfârșitul. Cu sprijin internațional, UNESCO și guvernul iranian au început un vast proces de restaurare. Piatra cu piatră, cărămidă cu cărămidă, meșterii iranieni au reînviat spiritul vechii cetăți, folosind aceleași tehnici tradiționale, aceleași materiale, aceeași răbdare. Astfel, Arg-e Bam a renăscut, devenind un simbol al continuității culturale și al rezistenței umane în fața distrugerii.

Patrimoniu cultural universal: În 2004, Cetatea Bam și peisajul său cultural au fost înscrise pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, ca recunoaștere a valorii sale excepționale. Nu este doar o relicvă istorică, ci o lecție de arhitectură durabilă, o dovadă că oamenii pot construi frumos și inteligent chiar și în condiții vitrege. Bam nu este doar un monument, ci o poveste despre om și pământ, despre lupta dintre efemer și etern. În fiecare cărămidă de lut se ascunde o fărâmă din geniul unei civilizații care a știut să trăiască în armonie cu natura și să transforme deșertul într-un spațiu al spiritului.

Cetatea Bam nu este doar un vestigiu al trecutului, ci un simbol al frumuseții simple și al rezistenței creatoare. Ea ne amintește că adevărata artă nu depinde de bogăția materială, ci de înțelepciunea de a lucra cu ceea ce ai, de răbdarea de a da formă lutului și de credința că frumusețea poate învinge timpul. În tăcerea ei deșertică, Bam vorbește lumii întregi despre dăinuirea spiritului uman, despre eleganța care se naște din simplitate și despre bogăția culturală universală a Iranului, o țară unde piatra, cerul și sufletul s-au unit pentru a crea una dintre cele mai frumoase povești ale arhitecturii lumii.

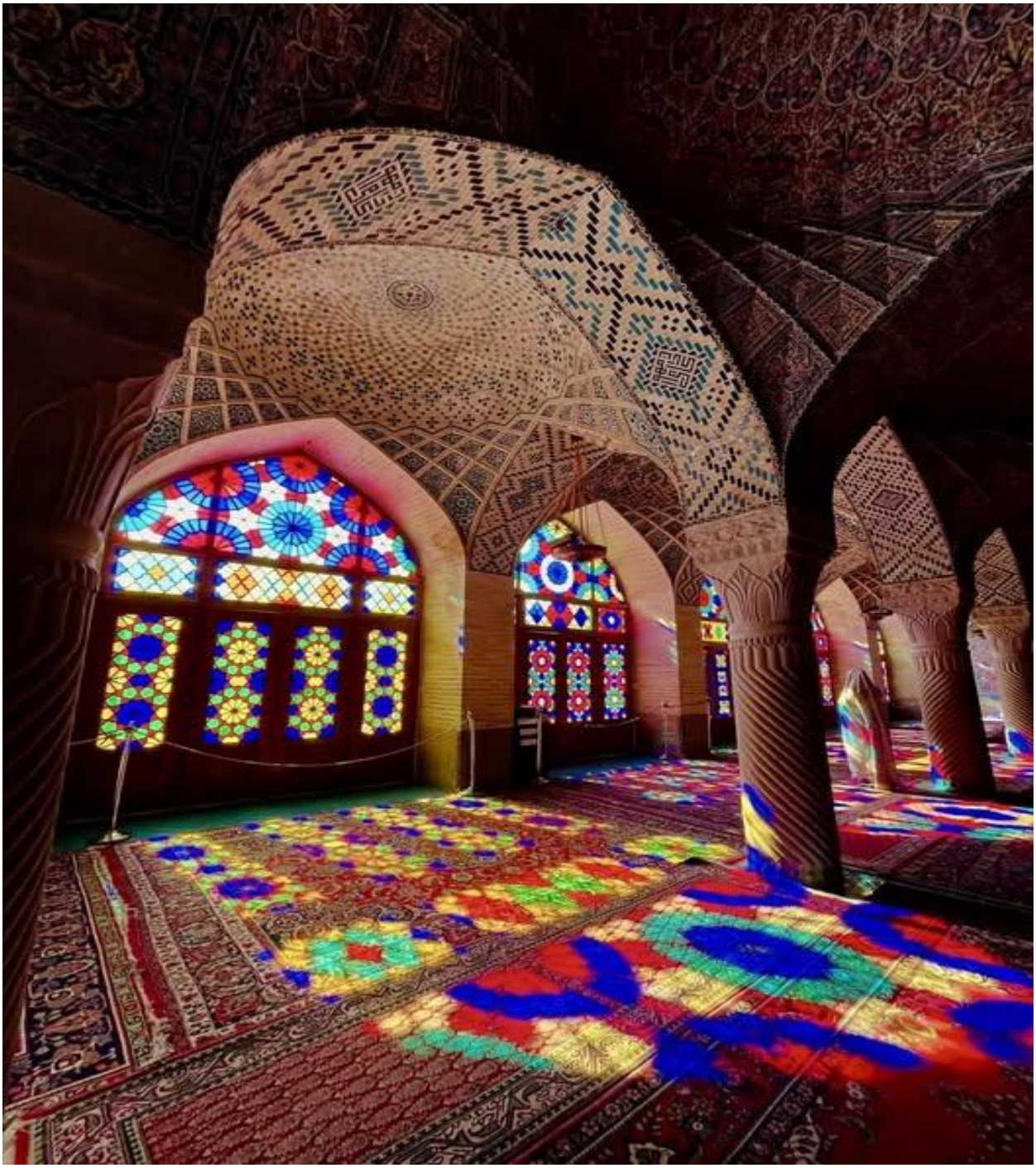

Moscheea Roz din Shiraz – poezia luminii și a culorii

În inima orașului Shiraz, leagăn al poeziei persane și al parfumului de trandafiri, se află una dintre cele mai încântătoare bijuterii ale artei islamice: Moscheea Roz (Nasir al-Mulk Mosque). Cunoscută în întreaga lume pentru vitraliile sale fermecătoare, arcadele delicate și cupolele acoperite de faianță colorată, Moscheea Roz nu este doar un loc de rugăciune, ci o simfonie de lumină, culoare și spiritualitate, o capodoperă care transcende timpul și granițele culturale.

Moscheea Nasir al-Mulk a fost construită în perioada dinastiei Qajar, între anii 1876 și 1888, la inițiativa unui nobil local, Mirza Hasan Ali Nasir al-Mulk. Arhitecții Mohammad Hasan și Mohammad Reza Kashi-Saz Shirazi au realizat o operă unică, care combină tradiția persană cu rafinamentul artistic al epocii Qajar. Moscheea a fost concepută nu doar ca un spațiu religios, ci și ca un manifest estetic, o expresie a credinței înfrumusețate de artă.Shirazul, orașul poeților Hafez și Saadi, era și este un centru spiritual și cultural major al Iranului. În acest context, Moscheea Roz a devenit simbolul delicateții și al frumuseții sufletului iranian, o întruchipare a ideii că rugăciunea și frumusețea sunt una și aceeași formă de apropiere de Dumnezeu.

Arhitectura și arta vitraliilor: Ceea ce face Moscheea Roz faimoasă în întreaga lume este jocul fascinant al luminii prin vitraliile sale colorate. Fațada principală și sala de rugăciune sunt decorate cu ferestre uriașe din sticlă colorată (șebeke), realizate manual. Când primele raze ale dimineții pătrund prin aceste vitralii, interiorul moscheii se transformă într-o explozie de culoare: pereții, podeaua și coloanele se umplu de modele luminoase în nuanțe de roz, albastru, verde, galben și violet. Spectacolul durează doar câteva ore, la răsărit, dar este de o frumusețe irepetabilă, o pictură vie a luminii în mișcare.

Moscheea este construită în stilul tradițional iranian, cu curte interioară, iwan-uri (verande arcuite) și o sală de rugăciune cu coloane sculptate. Cele 12 coloane masive, decorate cu motive florale și spirale fine, par să danseze în lumina vitraliilor, iar tavanul este acoperit de mozaicuri ceramice roz și albastre, care dau locului o atmosferă de vis.

Simbolismul culorilor și spiritualitatea luminii: În arhitectura islamică, lumina are o valoare sacră – este expresia prezenței divine, o formă de revelație vizibilă. Moscheea Roz duce acest simbolism la apogeu: lumina naturală nu este doar un element fizic, ci devine parte din experiența spirituală. Atunci când lumina trece prin vitralii, ea nu mai este simplă lumină, ci lumina transfigurată, care unește cerul și pământul într-un dans colorat. Culoarea roz, predominantă în decor, este rar întâlnită în moscheile tradiționale și simbolizează dragostea divină, pacea și delicatețea. Este o alegere îndrăzneață, dar profund persană, reflectând cultura Shirazului – orașul florilor și al poeților, unde frumusețea a fost mereu o formă de rugăciune.

Moscheea Roz impresionează nu prin mărime, ci prin perfecțiunea detaliilor. Fiecare plăcuță ceramică, fiecare arc, fiecare vitraliu este lucrat manual cu o răbdare aproape monahală. În epoca modernă, când construcțiile sunt adesea grăbite și impersonale, Nasir al-Mulk rămâne o lecție de artă și dăruire, o dovadă că frumusețea autentică cere timp, pasiune și credință. Armonia geometrică a spațiilor, proporțiile echilibrate și simetria perfectă creează o senzație de pace profundă. Vizitatorul simte că pătrunde într-un loc al liniștii, unde culorile, lumina și liniștea se împletesc într-o muzică tăcută a sufletului.

Patrimoniu cultural universal: Astăzi, Moscheea Roz este una dintre cele mai fotografiate și admirate moschei din lume. Ea atrage nu doar credincioși, ci și artiști, arhitecți, fotografi și oameni fascinați de frumusețea universală a luminii și culorii. Este inclusă în patrimoniul cultural al Iranului și considerată un simbol al artei islamice persane. Deși construită într-un colț al Orientului, mesajul ei depășește orice graniță: frumusețea este un limbaj universal al păcii și al divinității. În lumina care dansează pe pereții Moscheii Roz, se poate recunoaște aceeași sete de armonie care a inspirat marile opere ale umanității.

Moscheea Roz din Shiraz nu este doar o clădire, ci o poezie în piatră și lumină, un loc unde arta devine rugăciune și rugăciunea devine artă. Ea ne amintește că frumusețea poate fi o cale către divin, că lumina nu este doar un fenomen fizic, ci o experiență sufletească. Într-o lume grăbită și zgomotoasă, Moscheea Roz rămâne un spațiu al liniștii interioare, o invitație la contemplare, la iubire și la înțelegerea faptului că, uneori, Dumnezeu se arată în culori.

Casa Sukias din Isfahan – punte între culturi și epoci

În orașul Isfahan, inima artistică a Iranului, unde moscheile strălucesc în faianță turcoaz și podurile istorice traversează râul Zayandeh Rud, se află o clădire cu o poveste aparte: Casa Sukias. Această reședință, datând din secolul al XVII-lea, este un exemplu remarcabil al arhitecturii iraniano-armene, o expresie a dialogului dintre Orient și Occident, dintre tradiția persană și influențele europene ale epocii. Casa Sukias se află în cartierul New Julfa din Isfahan, o zonă fondată la începutul secolului al XVII-lea de șahul Abbas I cel Mare, care a relocat aici o comunitate armeană din orașul Julfa (din actualul Azerbaidjan). Scopul acestei relocări a fost atât economic, cât și cultural: armenii, comercianți pricepuți și artiști rafinați, au adus în Persia spiritul

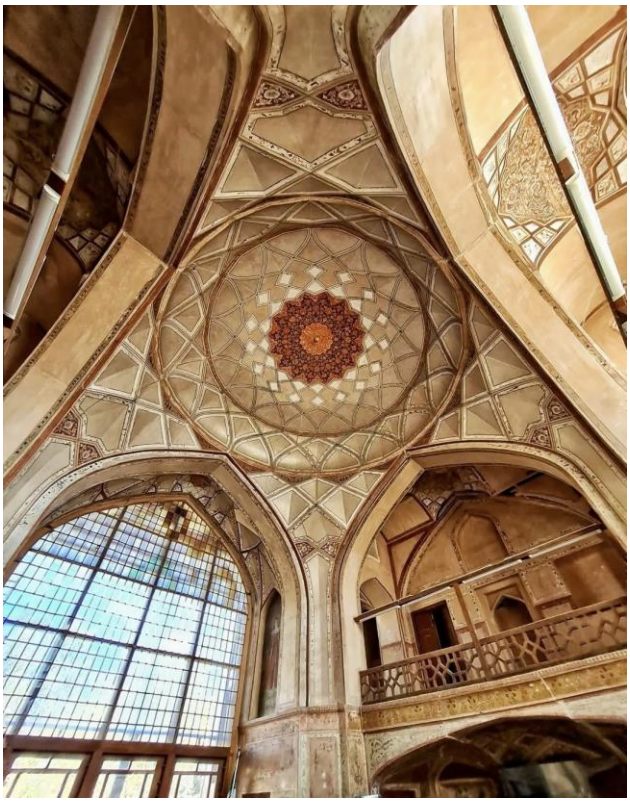

deschiderii și al schimbului cultural. În acest context, Casa Sukias s-a născut ca o reședință nobilă armeană, reflectând bogăția, rafinamentul și cosmopolitismul acestei comunități.

Armonie între stiluri: Construită în secolul al XVII-lea, în perioada dinastiei safavide, Casa Sukias îmbină tradiția arhitecturii persane – cu curți interioare, coloane, arcade și decorațiuni în stuc – cu elemente de inspirație europeană. Fațadele sale păstrează structura tipică a caselor iraniene: o curte centrală, înconjurată de camere și verande, o fântână și grădini mici care oferă răcoare și intimitate. Ceea ce o face însă unică sunt frescele interioare: picturi murale rafinate care înfățișează figuri persane și europene, o raritate pentru acea epocă. Într-o lume dominată de motive florale și geometrice islamice, aceste reprezentări umane exprimă influența culturii armene, creștine și a contactelor comerciale cu Europa. Frescele din Casa Sukias nu sunt doar decorații, ci documente vizuale ale unei lumi în schimbare. Ele ilustrează portrete de nobili, scene de viață cotidiană, costume și expresii care unesc Orientul mistic cu eleganța occidentală. În culori calde și linii fine, pictorii anonimi au reușit să surprindă o lume a toleranței și a dialogului cultural.

De-a lungul secolelor, casa a suferit degradări din cauza timpului și a condițiilor climatice, dar valoarea sa istorică și artistică a determinat autoritățile și specialiștii să o salveze. Astfel, Universitatea de Artă din Isfahan, prin Școala de Conservare și Restaurare, a inițiat un amplu proces de restaurare a Casei Sukias. Restauratorii au lucrat cu grijă pentru a reda frumusețea originală a frescelor, a stucaturilor și a lemnăriilor sculptate. Procesul nu a fost doar tehnic, ci și un act de respect față de memoria culturală a comunității armene și a dialogului intercultural care a înflorit în Isfahanul secolului XVII. Astăzi, Casa Sukias este redeschisă ca spațiu cultural și muzeal, un loc în care vizitatorii pot descoperi nu doar o clădire veche, ci o poveste despre conviețuire, artă și identitate.

O punte între civilizații: Casa Sukias reprezintă mai mult decât o relicvă arhitecturală; ea este simbolul întâlnirii dintre două lumi. În acele secole, Isfahan era o metropolă cosmopolită, iar armenii din New Julfa erau legătura Persiei cu Europa. În decorul acestei case se simte respirația acelor vremuri: o Persie deschisă, rafinată și tolerantă, care a știut să primească și să integreze diversitatea. Frescele cu personaje europene și persane stând alături reflectă o lume a dialogului, în care arta depășea barierele religiei și ale naționalității. Casa Sukias este, în acest sens, o lecție de umanism, o dovadă că frumusețea și respectul reciproc pot uni civilizațiile.

Astăzi, Casa Sukias din Isfahan rămâne un simbol al bogăției culturale a Iranului și al contribuției armenilor la patrimoniul universal. În zidurile sale din cărămidă și în picturile care au supraviețuit secolelor, se ascunde povestea unei lumi în care arta era limbajul comuniunii. Restaurată cu pasiune de Universitatea de Artă din Isfahan, Casa Sukias nu este doar un monument salvat, ci o renaștere a memoriei colective, o invitație de a privi trecutul nu ca pe o epocă închisă, ci ca pe o sursă de inspirație pentru un viitor al dialogului și al respectului între culturi.

Uși antice și nișe de rugăciune – comori ale Muzeului Național din Teheran

În inima capitalei iraniene, Teheran, se află un loc unde timpul pare să se oprească: Muzeul Național al Iranului. Printre exponatele sale impresionante – artefacte din Persepolis, ceramici, manuscrise și sculpturi – se disting două categorii de obiecte care poartă o încărcătură simbolică aparte: ușile antice și nișele de rugăciune, adevărate capodopere ale artei spirituale și decorative islamice.

Ușile antice – praguri între lumi: Ușa, în cultura iraniană, nu este doar un element arhitectural, ci un simbol al trecerii: între profan și sacru, între exterior și interior, între lumea vizibilă și cea a sufletului. În Muzeul Național al Iranului pot fi admirate uși de lemn sculptate, datând din perioadele selgiucidă, ilhanidă, safavidă și qajară, fiecare cu o identitate estetică proprie. Realizate din esențe nobile de lemn – nuc, dud sau cedru –, aceste uși erau decorate cu motive geometrice și florale, inscripții coranice, dar și simboluri mistice. Fiecare ornament avea o semnificație: floarea de lotus sugera puritatea, stelele cu șase sau opt colțuri exprimau perfecțiunea divină, iar caligrafiile, sculptate cu migală, transformau textul sfânt într-un act de artă. Unele uși provin din moschei, caravansaraiuri sau palate, altele din case nobiliare – fiecare poartă urmele mâinilor care

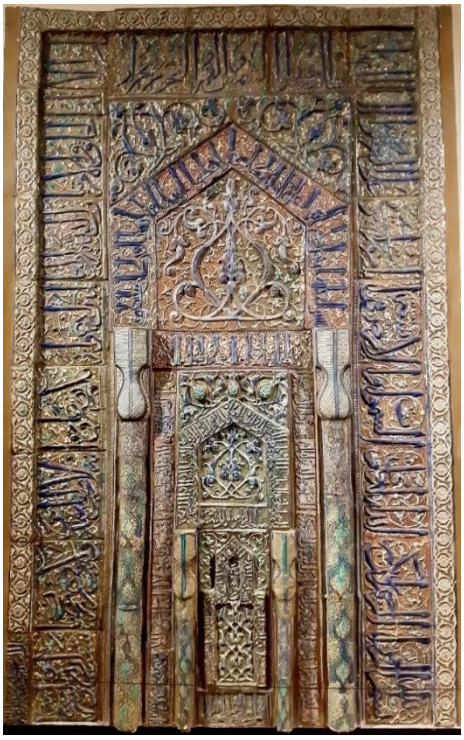

le-au atins și ale generațiilor care au trecut dincolo de ele. Privindu-le, ai impresia că fiecare crăpătură, fiecare arabesc sculptat, ascunde o poveste despre credință, răbdare și meșteșug.

Nișele de rugăciune – ecouri ale divinității: În tradiția islamică, nișa de rugăciune (*mihrab*) indică direcția către Mecca, fiind centrul simbolic al oricărei moschei. În Muzeul Național din Teheran se află unele dintre cele mai frumoase mihraburi antice din Iran, aparținând diferitelor epoci istorice, în special celei selgiucide (sec. XI–XIII) și safavide (sec. XVI–XVII). Aceste nișe nu sunt doar elemente arhitecturale, ci opere de artă spirituală. Ele sunt decorate cu plăci de ceramică smălțuită, stucaturi fine, arabescuri și inscripții coranice, toate organizate într-o simetrie perfectă, menită să sugereze ordinea divină a cosmosului. Culorile predominante – albastru cobalt, turcoaz, alb și auriu – simbolizează cerul, lumina și perfecțiunea. Formele curbilinii ale mihraburilor invită privirea către centru, către acel punct unde materia se întâlnește cu spiritul, iar arhitectura devine meditație. Privind aceste nișe, vizitatorul nu vede doar o operă decorativă, ci un spațiu de tăcere și comuniune, un loc în care frumusețea artistică devine un drum către divin.

Atât ușile cât și mihraburile expuse la Teheran sunt rodul măiestriei meșterilor anonimi care au lucrat în atelierele Iranului medieval. Acești artiști combinau știința proporțiilor, geometria sacră și tehnicile tradiționale ale lemnului și ceramicii pentru a da viață unor forme perfecte. Ei lucrau cu răbdare și devoțiune, considerând arta lor o formă de rugăciune. Astfel, fiecare mihrab, fiecare ușă sculptată, este o mărturie a spiritualității materiale – o dovadă că pentru civilizația persană, frumosul și sacrul au fost întotdeauna inseparabile.

O moștenire culturală universal: Ușile și nișele de rugăciune din Muzeul Național al Iranului nu sunt doar artefacte istorice, ci punte între generații. Ele vorbesc despre o cultură care a știut să transforme materia în simbol, meșteșugul în poezie și religia în artă. Prin rafinamentul lor, aceste piese demonstrează unitatea dintre funcțional și estetic, dintre credință și creativitate. Ele

fac parte din patrimoniul universal al umanității, fiind apreciate de cercetători, artiști și vizitatori din întreaga lume pentru echilibrul perfect între geometrie, lumină și spiritualitate.

Frumusețea care unește cerul și pământul: Privind ușile antice și mihraburile din Muzeul Național al Teheranului, ai sentimentul că timpul însuși s-a oprit pentru a contempla frumusețea. Aceste opere nu sunt doar relicve ale trecutului, ci ecouri ale unei culturi care a știut să transforme credința în artă și arta în rugăciune. În liniștea muzeului, printre reflexe de lumină și lemn învechit, se simte un adevăr profund: adevărata frumusețe este aceea care unește cerul și pământul, omul și divinitatea, trecutul și prezentul.

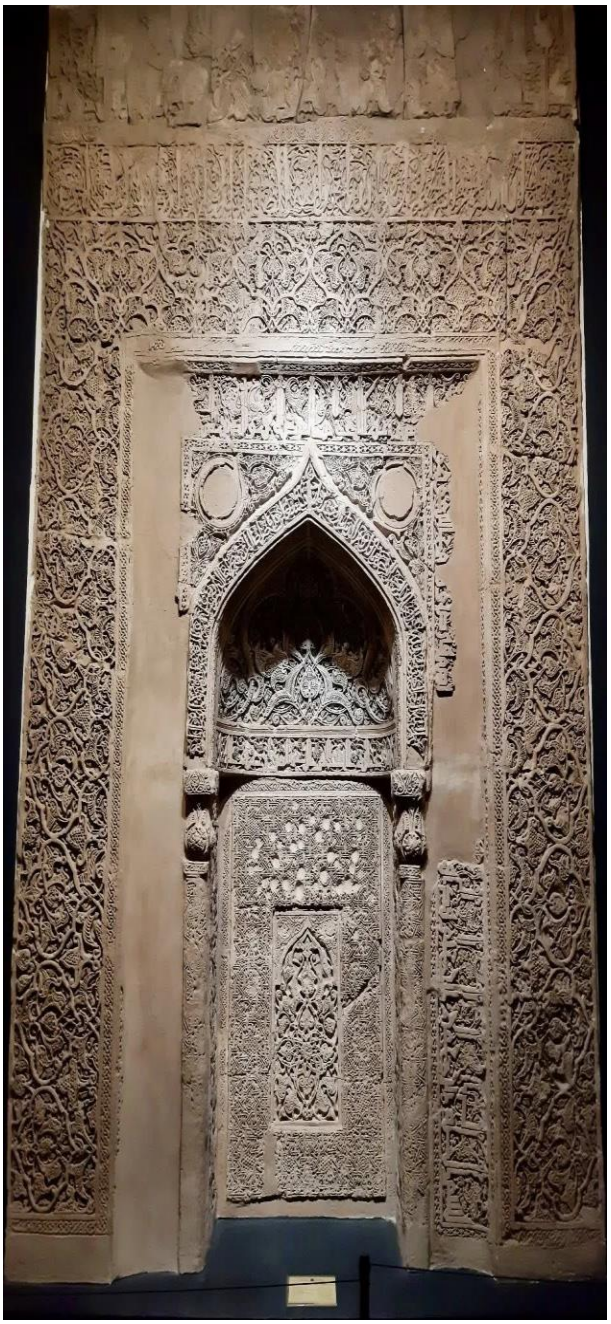

Muzeul Apei din Yazd – înțelepciunea apei în deșertul Persiei

În mijlocul deșertului iranian, acolo unde soarele arde nemilos și pământul pare însetat de veacuri, se ridică un monument al ingeniozității și al spiritului uman: Muzeul Apei din Yazd (Water Museum). Amenajat într-un conac istoric din secolul al XIX-lea, muzeul spune povestea unei civilizații care a învățat să înfrunte deșertul nu prin forță, ci prin inteligență și respect față de natură.

Istoria conacului – o bijuterie a arhitecturii persane - Clădirea care găzduiește muzeul datează din anul 1880, din perioada Qajară, și a aparținut unui bogat comerciant local, Haj Ali Akbar Kolahduz. Conacul, construit în stil tradițional iranian, reflectă eleganța și rafinamentul caselor din Yazd: curți interioare umbrite, fântâni, turnuri de vânt (badgir) și decorațiuni fine din lemn și stuc. Arhitectura sa nu era doar estetică, ci și funcțională: concepută pentru a menține răcoarea în timpul verilor toride, casa era conectată la un qanat, un canal subteran de apă, fapt care o transformă astăzi într-un exemplu viu al tehnologiei hidraulice tradiționale persane.

Călătorie prin istoria apei - Muzeul Apei din Yazd adăpostește o impresionantă colecție de artefacte, instrumente și planuri legate de istoria gestionării apei în Iran, o țară în care fiecare picătură a fost mereu prețuită. Vizitatorii pot descoperi modele de qanaturi (canale subterane de aducțiune), unelte de măsurare a debitului, cărți de înregistrare a drepturilor de apă, amfore și recipiente ceramice pentru transportul lichidului vital. Totodată, muzeul ilustrează rolul „mirab”-ului, adică al paznicului apei, persoana responsabilă pentru distribuirea corectă și echitabilă a apei între locuitorii oazei. Prin documente autentice și machete explicative, vizitatorul poate înțelege complexitatea unui sistem de irigații care, deși vechi de peste 2000 de ani, funcționează și astăzi în multe regiuni iraniene.

Qanat – minunea tehnicii hidraulice persane - Punctul central al muzeului este prezentarea sistemului de qanat, una dintre cele mai mari invenții inginerești din istoria lumii. Un qanat este un tunel subteran săpat manual, care aduce apa din zonele montane până la așezările din

deșert, folosind doar gravitația – fără pompe sau energie externă. Acest sistem a permis dezvoltarea orașelor precum Yazd, Kerman sau Kashan, transformând pământul arid într-un spațiu locuibil și fertil. Prin machete, secțiuni de tuneluri și fotografii istorice, muzeul oferă o viziune fascinantă asupra modului în care oamenii au reușit să trăiască în armonie cu mediul, folosind rațiunea și respectul față de apă.

Simbolismul apei în cultura iraniană - În civilizația persană, apa nu este doar o resursă, ci un element sacru. Ea simbolizează viața, puritatea, echilibrul și binecuvântarea divină. Grădinile persane (numite *paradiz* – de unde provine cuvântul „paradis") au fost concepute în jurul fântânilor și canalelor de apă, pentru a recrea pe pământ imaginea Edenului. Muzeul Apei din Yazd nu vorbește doar despre tehnică, ci și despre spiritualitatea apei: despre felul în care iranienii au transformat gestionarea acesteia într-o artă a echilibrului și a respectului pentru natură.

Astăzi, Muzeul Apei din Yazd este unul dintre cele mai vizitate obiective culturale din Iran și face parte dintr-un ansamblu mai larg de monumente istorice care au determinat includerea orașului Yazd în Patrimoniul Mondial UNESCO. Este un loc unde știința, istoria și poezia se întâlnesc, oferind o lecție actuală despre sustenabilitate și înțelepciune tradițională.

Lecția persană a apei - Muzeul Apei din Yazd nu este doar o expoziție despre trecut, ci o meditație despre viață. Într-o lume care se confruntă cu crize ecologice și lipsa resurselor, el ne amintește că adevărata civilizație înseamnă să trăiești în armonie cu natura, nu împotriva ei. În tăcerea conacului de lut, printre vase vechi și planuri de qanat, se aude parcă un mesaj vechi de milenii: *„Apa este darul vieții. Respect-o, păstreaz-o, și ea te va însoți veșnic."*

Yasmin Bazyani

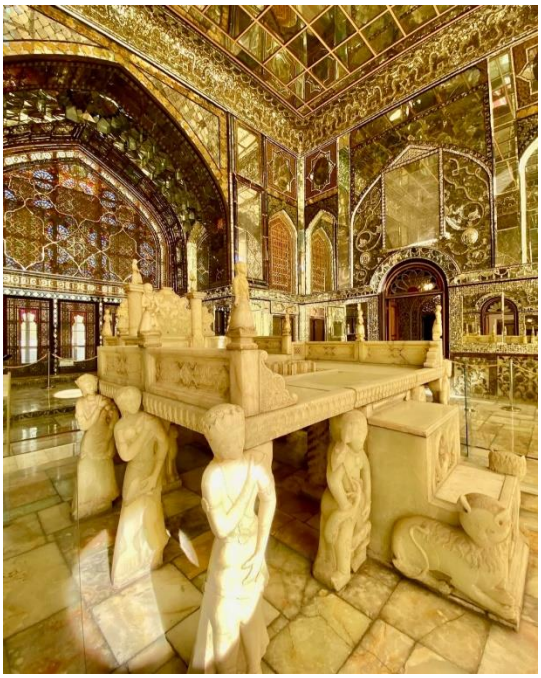

Istoria lumii – frumusețea și importanța mărturiilor ei

Istoria lumii este ca un ocean imens de amintiri, fapte și destine. Este povestea tuturor oamenilor care au trăit pe acest pământ, a civilizațiilor care s-au ridicat și au pierit, a marilor idei și descoperiri care au schimbat cursul umanității. Ea nu este doar o înșiruire de date și evenimente, ci o oglindă a spiritului uman, o mărturie despre ceea ce am fost, ceea ce suntem și ceea ce putem deveni.

O simfonie a diversității - Frumusețea istoriei nu stă doar în faptele măreațe sau în monumentele care au supraviețuit secolelor, ci în diversitatea umană pe care o cuprinde. De la templele din Egipt și piramidele mayașe, până la catedralele gotice din Europa sau palatele din Orient, fiecare piatră, fiecare scriere, fiecare tradiție păstrează urmele visului omenesc de a dăinui. Istoria este ca o țesătură uriașă, brodată cu fire de aur și de umbră. Fiecare popor și fiecare epocă a adăugat o nuanță proprie acestei tapiserii: arta Greciei antice, filosofia Indiei, știința islamică din Evul Mediu, umanismul Renașterii sau idealurile moderne ale libertății. În diversitatea ei, istoria lumii este o dovadă a creativității fără margini a omului și a puterii sale de a construi sens, chiar și din suferință.

Rădăcinile viitorului - Fără istorie, omul ar fi asemenea unui copac fără rădăcini. Cunoașterea trecutului ne oferă identitate, direcție și înțelepciune. Ea ne învață despre greșelile comise, despre curajul celor care au schimbat lumea, despre idealurile care au inspirat generații. Istoria este, în fond, memoria colectivă a umanității – un tezaur de experiență acumulată, pe care fiecare epocă îl moștenește și îl modelează. Într-o lume dominată de tehnologie și de informație, istoria rămâne busola morală care ne amintește cine suntem. Prin ea învățăm că libertatea nu a fost niciodată un dar, ci o luptă; că progresul nu este liniar, ci fragil; că pacea nu se câștigă prin uitare, ci prin înțelegere. A privi istoria înseamnă a privi în adâncul propriei noastre conștiințe.

Istoria lumii vorbește prin mărturiile sale: prin ruine, manuscrise, artefacte, picturi, cântece, mituri și amintiri. Un papirus egiptean, o piatră sculptată din Mesopotamia sau o monedă romană nu sunt simple obiecte – ele sunt voci care vin din adâncul timpului. Muzeele lumii, bibliotecile, siturile

arheologice și monumentele istorice sunt temple ale memoriei, locuri unde trecutul continuă să trăiască. Fiecare frescă, fiecare relicvă ne spune o poveste despre oameni care au iubit, au luptat, au sperat, au creat. Prin aceste mărturii, înțelegem că istoria nu aparține doar regilor și eroilor, ci fiecărui om care a contribuit la mersul lumii – fie el meșteșugar, poet, soldat sau gânditor.

Istoria nu este doar un muzeu al trecutului, ci o școală a viitorului. Ea ne învață că fiecare epocă a avut provocările ei, dar și soluțiile ei. Din înțelepciunea Antichității, din curajul celor care au descoperit lumea, din sacrificiul celor care au apărat dreptatea, putem învăța cum să ne construim propriul drum. Cei care uită istoria riscă să repete greșelile ei. Dar cei care o înțeleg o pot transforma în izvor de inspirație, în motivație de a crea o lume mai dreaptă, mai echilibrată, mai umană.

Frumusețea morală a istoriei – între suferință și speranță - Istoria lumii este plină de conflicte, războaie, prăbușiri și renașteri. Și totuși, dincolo de suferință, ea poartă o frumusețe morală profundă: aceea a puterii de a o lua mereu de la capăt. De fiecare dată când un imperiu s-a prăbușit, altul s-a ridicat; de fiecare dată când întunericul a acoperit lumea, o flacără a cunoașterii a renăscut. În acest sens, istoria este povestea rezistenței umane – a spiritului care refuză să dispară, care caută sensul chiar și în ruine. De aceea, frumusețea ei nu este una perfectă, ci tristă, profundă și reală, ca viața însăși.

Istoria ca suflet al lumii - Istoria lumii este sufletul colectiv al umanității. Prin ea, toate generațiile sunt legate într-un lanț invizibil de experiență și speranță. Frumusețea ei constă în diversitatea și în forța de a uni trecutul cu prezentul, iar importanța ei stă în faptul că ne oferă sens și continuitate într-o lume mereu schimbătoare. A cunoaște istoria înseamnă a iubi viața în toate formele ei – glorioase sau tragice. Iar a o păstra vie, prin memorie și educație, înseamnă a asigura că viitorul nu va fi o rătăcire, ci o continuare conștientă a drumului început de înaintași. În final, istoria lumii nu este doar trecutul nostru. Ea este mărturia iubirii omului pentru creație, pentru cunoaștere și pentru eternitate.

Yalda Ramin

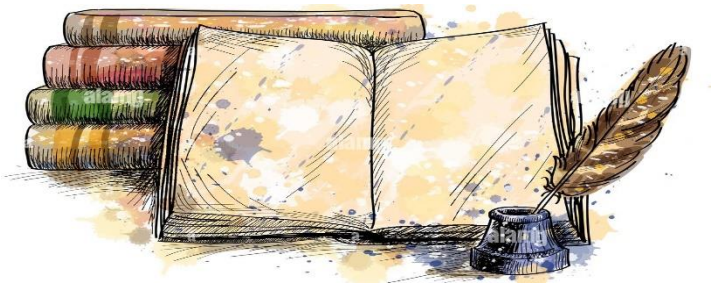

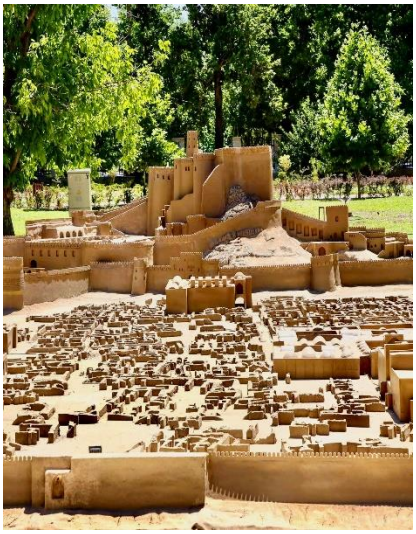

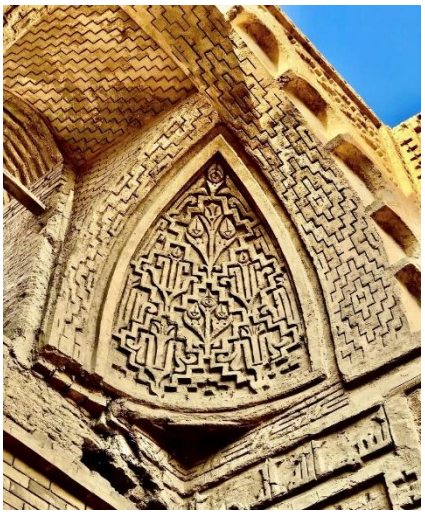

Istoria – legătura vie dintre copil și identitatea națională

Istoria nu este doar o materie din manuale, ci inima unei națiuni, oglinda în care se reflectă trecutul, valorile și sufletul unui popor. Pentru un copil, a învăța istoria țării sale înseamnă a-și descoperi rădăcinile, a înțelege de unde vine și ce înseamnă să aparțină unei comunități cu o moștenire bogată. Un copil care învață istoria țării sale află cine sunt eroii care au luptat pentru libertate, ce idealuri au avut, ce sacrificii au făcut și cum s-a născut patria în care trăiește. Prin aceste povești adevărate, elevul descoperă valorile care dau sens unei națiuni: curajul, dreptatea, solidaritatea, iubirea de țară. Istoria nu este doar o succesiune de date, ci un fir roșu al memoriei colective.

Fără cunoașterea ei, un copil ar fi asemenea unui arbore fără rădăcini – ar crește, dar fără stabilitate și fără conștiința propriei identități. Aprofundarea istoriei îi învață pe copii să respecte trecutul și să prețuiască prezentul. Când înțeleg cât de mult au luptat strămoșii pentru libertate, unitate și demnitate, copiii privesc altfel realitatea de azi: învață să fie recunoscători, să aprecieze pacea și să nu ia nimic ca pe un fapt banal. Cunoașterea istoriei naționale dezvoltă respectul față de valorile, tradițiile și simbolurile poporului – steagul, limba, credința, cultura. Astfel, tinerii devin nu doar cetățeni, ci purtători ai memoriei neamului lor. Studiul istoriei îi ajută pe copii să înțeleagă cum se formează și cum se schimbă lumea. Prin exemplele trecutului, ei pot învăța să gândească critic, să analizeze cauze și consecințe, să evite greșelile care s-au făcut cândva. În plus, istoria oferă modele de conduită morală. Din faptele eroilor, din curajul oamenilor simpli care au apărat dreptatea, copilul învață ce înseamnă onoarea, răspunderea, solidaritatea. Astfel, istoria nu este doar o lecție despre trecut, ci și o școală pentru viitor.

Istoria nu este doar o simplă enumerare de date și evenimente; ea este, înainte de toate, o școală a gândirii critice. Prin studiul trecutului, copiii învață să analizeze cauze și consecințe, să observe legături între fapte și să înțeleagă complexitatea deciziilor umane. De exemplu, conflictele istorice nu apar dintr-o cauză singulară, ci dintr-o combinație de factori sociali, politici, economici și culturali. Înțelegând aceste nuanțe, elevii dezvoltă capacitatea de a gândi logic și independent, aptitudini esențiale nu doar în școală, ci și în viața de zi cu zi. Mai mult, istoria îi învață pe copii să fie responsabili moral și civic. Lecțiile despre eroi care au luptat pentru libertate, despre oameni simpli care și-au apărat comunitatea sau despre greșelile trecutului care au dus la războaie și

suferință, îi ajută să conștientizeze importanța alegerilor personale și colective. Astfel, cunoașterea istoriei transformă elevul într-un cetățean informat, capabil să contribuie responsabil la viața comunității și la păstrarea valorilor morale.

Când copiii aprofundează istoria, ei nu o fac doar pentru școală, ci pentru a păstra vie legătura dintre generații. Poveștile spuse de bunici, monumentele, tradițiile, sărbătorile naționale devin mai ușor de înțeles și mai pline de sens. În felul acesta, trecutul nu se pierde, ci continuă să trăiască în sufletele celor tineri. Cunoașterea istoriei creează sentimentul apartenenței la o familie mai mare, națiunea. Iar un popor care își învață copiii să-și iubească istoria este un popor care nu va fi niciodată învins de uitare.

Aprofundarea istoriei creează o legătură vie între trecut și prezent, între generațiile care au trăit înaintea noastră și tinerii de azi. Când copiii învață despre tradițiile, obiceiurile și experiențele înaintașilor lor, ei nu doar înregistrează fapte, ci simt emoțional și intelectual continuitatea comunității din care fac parte**.** Povestirile bunicilor despre momente istorice, sărbători sau schimbări majore devin mai clare și mai relevante atunci când copilul a studiat deja contextul istoric. Această conexiune între generații este esențială pentru păstrarea memoriei colective. Ea oferă tinerilor sentimentul apartenenței la o familii extinse – națiunea, îi învață să respecte trecutul și să-l aprecieze. Monumentele, muzeele, documentele și tradițiile culturale nu mai sunt simple obiecte sau informații seci, ci mărturii vii care continuă să trăiască prin cunoașterea și interesul copiilor. În acest fel, fiecare generație devine custodele valorilor istorice, pregătind terenul pentru ca viitoarele generații să înțeleagă, la rândul lor, cine sunt și de ce este important să păstreze vie memoria colectivă.

Copiii trebuie să învețe și să aprofundeze istoria țării lor pentru că în ea se află rădăcinile identității și demnității lor. Istoria ne arată nu doar de unde venim, ci și ce putem deveni. Ea ne învață să fim recunoscători, responsabili și curajoși, să prețuim libertatea și să păstrăm vie flacăra valorilor naționale. A învăța istoria înseamnă a-ți cunoaște sufletul. Iar un copil care își cunoaște istoria va ști întotdeauna să-și iubească patria și să o ducă mai departe, cu mândrie și înțelepciune.

Prof. Felicia Nehme

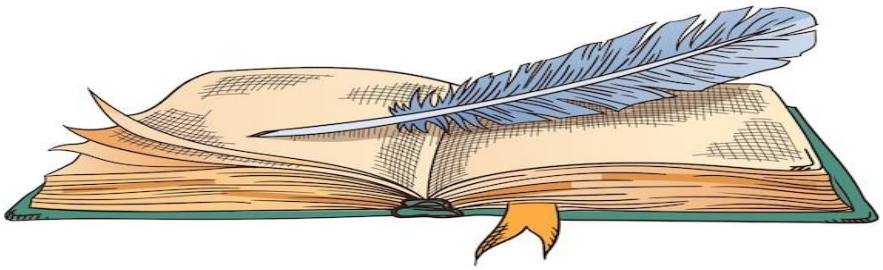

Valentina Teclici
Mamă, ştii ceva?

„*Un trandafir pentru buzunarul tău*” (*A rose for your pocket)* este un capitol al cărții „Învățături despre iubire” (Teachings on love, Parallax Press, Berkeley, California, 1997) scrisă de călugărul budist Thich Naht Hanh (1926-2022), în care povestește cum și unde a aflat despre „Ziua mamei” ca sărbătoare națională. Prin reflecțiile sale, cât și prin sfaturile date celor care încă au mamele în viață a plantat semințele iubirii filiale în mințile celor care au avut norocul să citească lucrarea amintită.

Thich Nhat Hanh, numit și the „Father of Mindfulness” (Tatăl/Părintele vieţii conştiente) se afla într-o vizită în Japonia, în districtul Ginza din Tokio împreună cu călugărul Thien An și s-au întâlnit cu câțiva studenți japonezi în fața unei librării. Una dintre studente, i-a pus discret o întrebare călugărului Thien An, apoi a scos din geantă o garoafă albă pe care a prins-o cu un bold pe roba călugărului Thich Nhat Hanh. Acesta a fost surprins și puțin jenat, dar nu a întrebat nimic, deși habar nu avea ce însemna acest gest. A încercat să se comporte natural, gândindu-se că era vorba de o tradiţie locală. Thich Nhat Hanh a vorbit fluent în limbile sanscrită, pali, franceză, engleză, chineză, dar nu vorbea japoneza. După ce studenții au plecat, cei doi călugări au intrat în librărie și Thien An i-a spus că în acea zi, în Japonia, sărbătoreau „Ziua Mamei”. Thich Nhat Hanh care crescuse în mediul rural, în centrul Vietnamului, nu auzise niciodată despre existența acestei sărbători. Călugărul Thien An a continuat cu explicațiile spunându-i că în Japonia, dacă mama ta este încă în viață, prinzi o floare roșie la buzunarul sau reverul hainei, fiind mândru și bucuros că încă ai o mamă. Dacă mama ta nu mai este în viață, porți o floare albă. Aflând aceste amănunte, călugărul Thich Nhat Hanh și-a spus în gând: „M-am uitat la floarea albă de pe roba mea și dintr-o dată m-am simțit atât de nefericit. Eram la fel de orfan ca oricare alt orfan nefericit și noi, orfanii, nu mai puteam purta cu mândrie flori roșii la butoniere. Cei care poartă flori albe suferă, iar gândurile lor se întorc la mamele lor. Nu pot uita că mama nu mai este acolo. Cei care poartă flori roșii sunt atât de fericiți, știind că mamele lor sunt încă în viață. Pot încerca să-i facă pe plac înainte ca ea să plece și să fie prea târziu. Mi se pare un obicei frumos. Propun să-l adoptăm în Vietnam și în Occident.”

Desigur această experiență l-a mișcat profund pe Zen Master Thich Nhat Hanh pentru că i-a acordat un capitol aparte în „Învățăturile despre iubire”, în care și-a continuat reflecțiile: „Mama este o sursă nemărginită de iubire, o comoară inepuizabilă. Dar, din păcate, uneori uităm. O mamă este cel mai frumos cadou care ni s-a oferit. Cei care încă mai aveți mama aproape, vă rog să nu așteptați moartea ei pentru a spune: Doamne, am trăit alături de mama mea în toți acești ani fără să mă uit atent la ea. Doar scurte priviri, câteva cuvinte schimbate - cerând niște bani de buzunar sau un lucru ori altul. Te ghemuiești lângă ea ca să te încălzești, ești ursuz, te superi pe ea. Îi

complici viața, făcând-o să se îngrijoreze, să-și submineze sănătatea, făcând-o să adoarmă târziu și să se trezească devreme. Multe mame mor tinere din cauza copiilor lor.

De-a lungul vieții așteptăm de la ea să gătească, să spele și să facă ordine după noi, în timp ce noi ne gândim doar la studiile și carierele noastre. Mamele noastre nu mai au timp să se uite adânc la noi, iar noi suntem prea ocupați să le privim îndeaproape. Abia atunci când ea nu mai este acolo, ne dăm seama că nu am fost niciodată conștienți că avem o mamă". Desigur că mulți dintre noi, în calitate de fii și fiice ori de mame, putem fi în rezonanță cu aceste gânduri.

Iată ce sugerează Thich Nhat Hanh celor care încă poartă de Ziua Mamei o floare roșie la rever: „În această seară, când te întorci de la școală sau de la serviciu sau, dacă nu locuiești cu mama ta, data viitoare când o vizitezi, poate vrei să intri în camera ei și, cu un zâmbet calm și tăcut, să te așezi lângă ea. Fără să spui nimic, atrage-i atenția. Apoi, uită-te la ea îndelung, privește-o profund. Fă asta pentru a o vedea cu adevărat, pentru a-ți da seama că este acolo, în viață, lângă tine. Ia-o de mână și pune-i o întrebare pentru a-i capta atenția: Mamă, știi ceva? Ea va fi surprinsă și probabil că va zâmbi când te va întreba: Ce anume, dragă? Continuă să te uiți în ochii ei și, zâmbind senin, spune-i: Știi că te iubesc? Pune-i această întrebare fără a aștepta un răspuns. Chiar dacă ai treizeci sau patruzeci de ani ori mai mult, întreab-o ca fiind copilul mamei tale. Mama ta şi tu veți fi fericiți, conștienți că trăiți în iubire veșnică. Apoi, mâine, când te va părăsi, nu vei avea nici un regret." Referindu-mă la mine, care port de mai bine de un sfert de veac o floare albă la reverul sufletului, mărturisesc că port și floarea regretului.

Când trăiam în România, primeam de 8 martie, flori, mici daruri de la fiicele mele și încă păstrez fotografiile lor făcute la școală, în învățământul primar. Acum, când ele încă poartă o floare roșie, primesc semnele lor de iubire nu doar de 8 martie, ori în prima și a doua duminică din mai, ci de câteva ori pe săptămână și mă consider cea mai fericită mamă din lume. Sigur, ele nu vor purta nici măcar o petală de regret când eu nu voi mai fi. „Ziua mamei" este sărbătorită în multe țări din lume, dar datele și tradițiile diferă în funcție de cultură. Majoritatea țărilor din întreaga lume sărbătoresc

„Ziua Mamei", inclusiv cea mai mare parte a Europei, Asia, Australia, Noua Zeelandă, India și Japonia în a doua zi de duminică a lunii mai. Multe țări arabe precum Egipt, Irak, Arabia Saudită și multe altele sărbătoresc „Ziua Mamei" pe 21 martie (echinocțiul de primăvară). Unele țări, precum Marea Britanie, Irlanda și altele sărbătoresc în a patra duminică din Postul Paștelui și o numesc Duminica Mamei. Multe țări euroasiatice din sudul și estul continentelor, inclusiv Rusia, sărbătoresc „Ziua Mamei" împreună cu Ziua Internațională a Femeii pe 8 martie. În anul 1914 președintele Statelor Unite, Woodrow Wilson (care a primit premiul Nobel pentru Pace în 1919) a promulgat legea de „Ziua Mamei", afirmând că Ziua va fi sărbătorită în a doua duminică a lunii mai și va fi o sărbătoare națională.

Valentina Teclici, Napier, Noua Zeelandă

Femeia ca muzică a vieții: o reflecție filosofică asupra armoniei existenței

De-a lungul istoriei culturii și gândirii filosofice, femeia a fost asociată nu doar cu originea vieții, ci și cu principiul armoniei care face viața inteligibilă și suportabilă. Dincolo de reprezentările simbolice sau literare, femeia poate fi înțeleasă, într-o cheie filosofică, drept „muzica vieții": un principiu ordonator, ritmic și generator de sens, care conferă existenței continuitate, profunzime și expresivitate. Această metaforă nu reduce femeia la o abstracție poetică, ci deschide un câmp de reflecție asupra rolului său ontologic, cultural și axiologic.

Muzica, în accepțiunea sa filosofică, nu este doar un ansamblu de sunete, ci o formă de ordine invizibilă, o structură care unește timpul, emoția și rațiunea. De la armonia sferelor la teoriile estetice moderne, muzica a fost considerată o expresie a echilibrului dintre contrarii. În mod similar, femeia întruchipează adesea această capacitate de a media: între rațiune și sensibilitate, stabilitate și devenire, interioritate și deschidere spre lume. Asemenea unei partituri care dă coerență sunetelor disparate, prezența feminină introduce ritm și sens în complexitatea existenței umane. Din perspectivă antropologică și filosofică, femeia nu este doar purtătoare de viață în sens

biologic, ci și creatoare de continuitate simbolică. Prin educație, limbaj, gest și memorie, ea participă la transmiterea valorilor care structurează o comunitate. Această funcție nu este una pasivă, ci profund activă și formativă, comparabilă cu rolul muzicii în modelarea sensibilității umane. Așa cum muzica educă auzul și spiritul, femeia contribuie la educarea relațiilor, a empatiei și a capacității de a conviețui.

Filosofia existenței a subliniat adesea fragilitatea condiției umane și nevoia de sens într-o lume marcată de incertitudine. În acest context, femeia poate fi interpretată ca un principiu al continuității și al rezilienței. Muzica nu anulează suferința, dar o face inteligibilă; nu elimină tensiunea, dar o transformă în expresie. În mod analog, prezența feminină în viața individuală și colectivă nu suprimă conflictul, ci îl integrează într-o formă de echilibru dinamic, în care viața rămâne posibilă și semnificativă.

Metafora femeii ca muzică a vieții capătă relevanță sporită în societatea contemporană, adesea dominată de fragmentare, accelerare și superficialitate. Într-un univers social în care eficiența și performanța riscă să devină valori exclusive, dimensiunea feminină reamintește importanța ritmului interior, a măsurii și a profunzimii. Muzica vieții nu este zgomot, ci structură; nu este exces, ci proporție. În acest sens, femeia simbolizează capacitatea de a umaniza lumea, de a tempera rigiditatea sistemelor și de a reintroduce sensul în existența cotidiană. Este esențial, totuși, ca această reflecție să evite idealizarea abstractă sau stereotipizarea. A considera femeia drept muzică a vieții nu înseamnă a o reduce la un rol estetic sau simbolic, ci a recunoaște complexitatea și pluralitatea formelor sale de manifestare. Muzica însăși este diversă, uneori armonioasă, alteori tensionată, uneori liniștitoare, alteori provocatoare. În această diversitate se regăsește autenticitatea atât a muzicii, cât și a feminității.

În concluzie, metafora femeii ca muzică a vieții oferă un cadru filosofic fertil pentru înțelegerea rolului său profund în structura existenței umane. Ea sugerează ideea că viața, asemenea unei compoziții, are nevoie de ritm, armonie și sens pentru a fi trăită pe deplin. Prin prezența, acțiunea și influența sa, femeia contribuie la această armonie fundamentală, nu ca ornament al existenței, ci ca principiu esențial al devenirii umane.

Prof. Sabrina Enache

Femeia: muză eternă a artelor

Femeia a fost, de la începuturile culturii occidentale, sursă de inspirație și catalizator al creativității. În mitologia greacă, muzele – divinități feminine patronând artele – simbolizau legătura dintre feminin și actul creator, arătând că frumusețea și misterul femeii nasc sens și armonie. Hesiod, în *Teogonia*, descria aceste fiice ale lui Zeus și Mnemosyne ca reprezentând poezie, muzică, tragedie, dans sau istorie, sugerând că expresia artistică nu se poate desprinde de energia feminină. În acest sens, femeia nu era doar obiect al privirii, ci participant activ la procesul de creație, purtând în sine puterea de a inspira și de a modela imaginația artistică.

Pe parcursul istoriei, femeia a continuat să fie un simbol al idealului estetic și moral, inspirând literatură, muzică și pictură. În Evul Mediu, literatura cortesiană și lirica cavalerească au transformat figura feminină într-un simbol al perfecțiunii, al misterului și al iubirii desăvârșite. Trubadurii și poeții lirici ai secolelor XII-XIV au idealizat femeia ca motor al creativității poetice, inspirând cântece, balade și ode dedicate „damei ideale”, imagine care combina frumusețea fizică cu virtuțile morale. Această viziune a consolidat ideea că prezența feminină este indispensabilă actului artistic, chiar dacă uneori a fost mediată prin convenții sociale și norme de comportament.

Renașterea a adus o reevaluare a imaginii femeii în artă, transformând-o într-un simbol al armoniei, al proporției și al idealului intelectual. Figuri precum Beatrice a lui Dante sau Laura lui Petrarca nu erau doar idealuri estetice, ci reprezentau inspirație spirituală, punând în lumină capacitatea femeii de a conecta creatorul cu dimensiuni superioare ale experienței umane. În pictura italiană, lucrări precum *Nașterea lui Venus* de Botticelli sau portretele lui Leonardo da Vinci reflectă această dualitate: femeia ca prezență vizuală captivantă

și ca simbol al ordinii și al frumuseții universale, un catalizator al reflecției estetice și al contemplării filosofice.

În perioada modernă, femeia a continuat să fie muză, dar rolul său s-a diversificat. În literatură, personaje ca Julieta a lui Shakespeare, eroinele romantice ale lui Byron și Hugo sau figurile simboliste din creația lui Gustave Moreau și Odilon Redon au ilustrat atât frumusețea și fragilitatea feminină, cât și complexitatea psihologică și spirituală a personajelor inspiratoare. În muzică, compozitori ca Chopin, Debussy sau Liszt au transpus sensibilitatea feminină în sonate, preludii și suite, demonstrând că femeia poate inspira nu doar prin aparența sa, ci și prin impactul emoțional și spiritual asupra artistului.

Filosofii au reflectat, de asemenea, asupra rolului femeii în artă și cultură. Platon considera frumusețea feminină ca o manifestare a idealului, capabilă să conducă sufletul către contemplarea binelui și adevărului. Plotin, în filosofia neoplatonică, vedea femeia ca expresie a armoniei universale și ca simbol al inspirației spirituale. În epoca modernă, Schopenhauer a accentuat rolul femeii în stimularea dorinței și a imaginației artistice, în timp ce Nietzsche sublinia forța creatoare a femininului, capabilă să provoace geniul și să stimuleze transformarea interioară. În secolul XX, Simone de Beauvoir a adus o perspectivă critică și emancipatoare, subliniind că femeia poate fi simultan muză și creator autonom, redefinind rolul său în istoria culturii.

În epoca contemporană, femeia continuă să inspire arta și filosofia, dar într-un mod mai complex și mai nuanțat. Figuri precum Frida Kahlo, Georgia O'Keeffe sau scriitoare ca Virginia Woolf ilustrează cum femeia poate fi subiect activ al creației, unindu-și experiența personală cu puterea de a influența sensibilitatea altora. În cinematografie, muzică contemporană și performance, femeia muză nu mai este doar obiect al contemplării, ci partener activ în dialogul artistic, generând sens și emoție prin prezența sa, gest, privire sau voce.

Dintr-o perspectivă filosofică și estetică, femeia ca muză reprezintă intersecția dintre sensibilitate, simbol și creație. Heidegger ar vedea în prezența feminină o deschidere a lumii și a ființei, care permite artistului să perceapă dimensiuni ascunse ale realității. Ricoeur ar sublinia rolul femeii în

narațiunea artistică și în construirea sensului, în timp ce Sartre ar observa că relația cu muza implică libertate, introspecție și responsabilitate creativă. Filosofi ca Aristotel sau Kant au accentuat de asemenea valoarea estetică și morală a frumuseții feminine, considerând că aceasta inspiră reflecție și înțelegere asupra armoniei universale.

Astfel, femeia nu este doar obiect de contemplare sau simbol estetic, ci prezență vie, sursă de creație și catalizator al sensului. De la muzele antice la figuri contemporane, femeia rămâne o muză eternă, conectând artistul cu profunzimea experienței umane, transformând emoția în artă și contemplarea în reflecție filosofică. Ea este atât oglinda sensibilității, cât și generatorul imaginilor, sunetelor și ideilor care dau naștere capodoperelor și transformă cultura într-un spațiu viu, al dialogului între geniul creator și eternitatea feminității.

În această lumină, femeia devine nu doar inspirație, ci și mediator al experienței umane, punte între trecut și prezent, între imaginativ și concret. Prezența ei în artă și filosofie ne amintește că creația nu este doar un act individual, ci o interacțiune subtilă între sensibilități, emoții și gânduri, în care energia feminină joacă un rol esențial. Fiecare operă artistică în care femeia se face simțită, fie ca muză, fie ca autoare, este un testament al puterii sale de a transforma experiența personală în universalitate, făcând posibil dialogul între om și lume.

În final, femeia ca muză rămâne simbolul complexității și al profunzimii existențiale. Ea ne învață că frumusețea nu este doar superficială, ci poartă cu sine întrebări despre sens, adevăr și emoție, provocând creatorul să pătrundă în straturile nevăzute ale ființei. Prin prezența sa constantă în artă și cultură, femeia afirmă că inspirația autentică nu poate fi separată de realitatea trăită, de sensibilitate și de contemplare, fiind astfel forța invizibilă care dă viață și profunzime creației umane.

Dr. Ali Cheaito

Două cuvinte despre dragoste …

Dragostea străbate și ne guvernează viața. Ne ghidează alegerile și ne schimbă cursul existenței. Unii îl caută, alții cedează în fața omnipotenței sale. Este în același timp o sursă de încântare, feerie, extaz și cauza celor mai rele chinuri. De la dragostea curtenească la iubirea romantică, inclusiv hedonismul amoros promovat de anumite discursuri contemporane, iubirea are codurile ei, convențiile, configurațiile ei. Iiubirea este atât trupească, cât și spirituală , o experiență de finitudine și contingență în același timp ca o deschidere către absolut, o dorință de apropiere, de fuziune și, toate odată, ceea ce ne amintește de alteritatea celuilalt. Un ocol prin mit și ficțiune este uneori necesar pentru a înțelege ce înseamnă să iubești și în ce constă cu adevărat obiectul iubirii. Din genealogia lui Eros, fiul lui Poros și Penia, Platon (Banchetul) evidențiază tensiunile imanente în dorința amoroasă care poartă sufletul spre contemplarea Frumuseții. Scena de teatru îi permite lui Shakespeare să înfățișeze trucurile, iluziile și mirajele iubirii care, ca un copil, se înșală adesea în alegerile sale (*Visul unei nopți de vară, Actul I, scena 1).* Dragostea pasională înfățișată în Chartosia din Parma ne oferă o imagine a ceea ce poate fi iubirea totală absolută , și a încercărilor la care îi supune pe oameni.

Dragostea este în același timp un sentiment foarte puternic, o nevoie, o idee, un vis. Dragostea îmbracă forme diferite: cu siguranță există dragoste pasională între două persoane, dar și dragoste între un părinte și copilul lor, între membrii unei familii de exemplu. Dicționarul Centrului Național de Resurse Textuale și Lexicale dă această definiție : Atracție, emoțională sau fizică, care, datorită unei anumite afinități, o ființă simte pentru o altă ființă, de care este unită sau pe care caută să se unească printr-o legătură în general strânsă. Dragostea, adesea percepută ca un sentiment înnăscut și intuitiv, merită să fie examinată din diferite fațete. Vă invit să descoperiți multiplele dimensiuni ale iubirii, evoluția ei și cum, la fel ca o floare, necesită atenție și grijă pentru a înflori.

Definirea exactă a iubirii este dificilă, deoarece este un sentiment unic și special între doi oameni. Dragostea se hrănește din diferențe și respect reciproc. Cu toate acestea, a experimenta dragostea pentru prima dată poate fi destabilizator: simți că nu mai ai controlul, ca și cum ți-ai pierde mințile. În același timp, te poate face să simți o întreagă gamă de sentimente intense (bucurie, fericire, melancolie, frică, tristețe etc.). Descoperi fantezia, vezi poezie acolo unde nu ai văzut-o înainte, simți că îți „cresc aripi" pentru a realiza proiecte etc. Împreună sunteți buni și vă faceți bine unul altuia. Uneori iubirea vine brusc, iar alteori vine încetul cu încetul, în timp.

Dragostea poate fi fuzională (căutând să devină una cu cealaltă), poate începe cu o prietenie sau poate fi mai întâi o mare atracție fizică. În orice caz, nu există o singură definiție a iubirii. Fiecare cuplu își creează propria dragoste, care evoluează în timp. Nu există nimic de căutat sau de copiat în această zonă. Pur și simplu a fi confortabil cu cealaltă persoană poate fi deja un semn de iubire. Dragostea este magie! Când iubim, ne simțim bine. Sentimentele romantice ajută la construirea încrederii în sine și la creșterea stimei de sine. Este plin de satisfacții pentru că poți vedea în ochii celeilalte persoane că ești atractiv sau seducător.

Descoperim că putem fi importanți și în afara cercului familiei și că alte persoane decât părinții ne pot încuraja și înțelege prin ce trecem.Creăm o legătură puternică, învăţăm să avem încredere într-o persoană nouă, ne dezvăluim puţin câte puţin şi vorbim despre lucruri intime pe care nu indrăzisem niciodată să le discutăm cu nimeni Diferite definiții ale iubirii, făcute de cei mai mari filozofi încă din Antichitate. Dragostea, în sens general, este un val al inimii care ne poartă către o ființă. Cuvântul dragoste provine din latinescul amor care înseamnă dorință, afecțiune. Filosofii și-au dat fiecare propria definiție a iubirii: ***Platon :*** Toată aspirația în general către lucruri bune și spre fericire, adică Dragostea . ***Tolstoi*** : Iubirea are întotdeauna ca bază renunțarea la binele individual . ***Descartes*** : Dragostea este o pasiune care poate apărea în noi fără ca noi să percepem în vreun fel dacă obiectul care este cauza ei este bun sau rău . ***Spinoza :*** Dragostea nu este altceva decât Bucurie însoțită de o cauză externă . ***Schopenhauer :*** Dragostea este o capcană pentru individ pentru a perpetua specia .

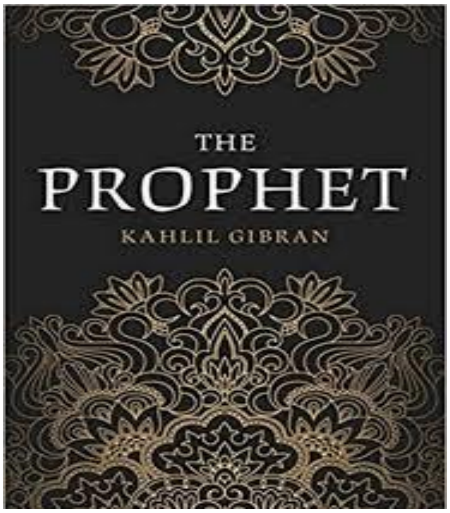

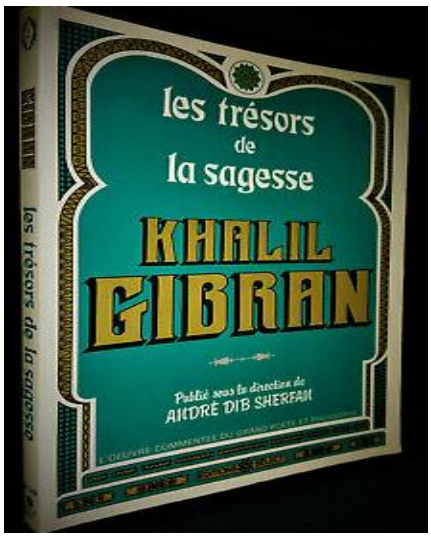

Nu te-îndrăgosti de cel care iubeşte cu jumătate de măsură.
Nu te mulţumi cu o jumătate de prieten.
Nu participa la acţiunile celor jumătate talentaţi.
Nu trăi jumătate de viaţă.
Dacă optezi pentru tăcere, atunci taci.
Dacă vorbeşti, continuă până termini ce ai de spus.
Nu alege tăcerea ca să spui ceva.
Nu vorbi ca să nu spui nimic.
Dacă accepţi ceva, atunci acceptă cu curaj, nu te eschiva.
Dacă refuzi, atunci acest fapt să fie evident….
Un refuz ambiguu echivalează cu o acceptare.
Nu admite jumătăţi de răspuns.
Nu te încrede'n jumătăţi de adevăr.
Nu visa jumătăţi de vis.
Nu te amăgi cu jumătăţi de speranţă.
Jumătate de-înghiţitură nu-ţi va stinge setea.
Jumătate de-îmbucătură nu-ţi va potoli foamea.
Jumătate de drum nu te va duce nicăieri.
Jumătate de idee nu-ţi va aduce rod.
Jumătatea cealaltă este partea de care te temi.
Eşti tot tu, în acelaşi loc, dar în alt timp.
Eşti tu, dar în lipsa ta.
Jumătatea aceea de viaţă este viaţa ta netrăită.
Un cuvânt pe care nu l-ai rostit,
Un zâmbet pe care l-ai amânat,
O dragoste pe care n-ai trăit-o,
O prietenie despre care n-ai ştiut.
A atinge, dar a nu ajunge.
Muncă şi, totodată, neparticipare,
participând doar pentru a fi absent.
Este ceea ce te face un străin celor de lângă tine, iar pe ei-străini ţie.
Jumătate este, spus simplu, un moment de incapacitate.
Dar tu nu eşti jumătate, eşti întreg şi capabil.
Eşti întregul făcut pentru a trăi o viaţă rotundă!...
nu jumătate de viaţă...

Khalil Gibran

DRAGOSTEA DE CARE SE ŞI MOARE...

Nimic nu mă mai poate vindeca,
Oricâte clinici o să mai cutreier,
Eu sunt bolnav de amintirea ta
Şi voi muri cu chipul tău în creier.
Nici nu mă scuz şi nici nu mă explic,
Dar fac proces-verbal, ca să se ştie,
Că n-am trădat şi n-am minţit nimic,
Dovada este această maladie.
Trăim în vremuri fără de eroi,
Ridicolă e orice fel de jale,
Dar vreau să vin, să mor, pentru un front în doi,
Sub salcia copilăriei tale.
Nu pot nici să-ţi impun, nici să te rog,
Luciditatea de la sine vine
Şi-ai să-nţelegi că parc-ai fost sub drog,
În toată răzbunarea ta pe mine.
Din câte ai pătimit în timpul tot,
Pe mine m-ai găsit să-mi dărui ura,
Eu salvatorul tău cel idiot,
Prin foc, de dragul tău, m-am dat de-a dura.
Şi sunt bolnav de gândul obsesiv
Că zilele de viaţă ni se curmă,
Şi sunt pierdut acum, fără motiv,

Un timp, zadarnic regretat la urmă.

Atunci când din coşmar ai să te scoli,

Îţi va fi foarte greu a înţelege

De ce dai tu un nume-acestei boli

De ce chiar tu te simţi fără de lege.

Dar ştiu şi altceva, îngrozitor,

Probabil cea mai tragică ispravă,

Că, dacă eu de drag de tine mor,

Nu-nseamnă că nu eşti şi tu bolnavă.

Cei care altora le fac un rău

Li-l fac ca să se simtă ei mai bine,

Dar eu observ, ucis de răul tău,

Că mă zdrobeşti, zdrobindu-te pe tine.

Nimic nu ne mai poate vindeca,

De maladia fără de scăpare,

Cădem, şi eu, şi tu, de boala ta,

În dragostea de care se şi moare.

Adrian Păunescu

Te iubesc nu doar pentru ce ești, ci și pentru ceea ce sunt când sunt în preajma ta
Roy Crof

Nu știu unde duce drumul meu, dar merg mai bine când te țin de mână

Alfred de Musset

Cea mai mare bucurie a vieții este să fii convins că ești iubit - ***Victor Hugo***

Doar pentru că cineva nu te iubește așa cum vrei tu, nu înseamnă că nu te iubește cu toată ființa sa – ***Gabriel Garcia Marquez***;

Iubirea nu este un târg: te iubesc pentru că mă iubești. Iubirea este o certitudine: te iubesc pentru că te iubesc – ***Liviu Rebreanu***

Când iubești profund, găsești întotdeauna ceva nou în persoana iubită

Blaise Pascal

Nu frumusețea ne face să iubim, ci iubirea ne face să vedem frumusețea

Lev Tolstoi

Trebuie să iubești pe oricine, orice, oricum, numai să iubești – ***Alexandre Dumas***

Când iubim, întotdeauna ne străduim să devenim mai buni. Când ne străduim să devenim mai buni decât suntem, totul în jurul nostru devine mai bun

Paulo Coelho

Nu este nevoie de motiv pentru a iubi – ***Paulo Coelho***.

Dragostea îi face pe oameni să se simtă egali – ***Fiodor Mihailovici Dostoievski***
Fericirea se naște din iubire, iar iubirea se naște chiar din inima omului

Don Miguel Ruiz

Te iubesc și te voi iubi toată viața, iar dacă și după moarte oamenii iubesc, atunci te voi iubi pentru totdeauna – ***Dante Alighieri***

Dragostea este frumoasă tocmai pentru că nu cunoaște nicio silnicie, e preferința sinceră – ***Camil Petrescu***

Adevărata iubire începe de acolo de unde tu nu mai aștepți nimic în schimb – ***Antoine de Saint-Exupery***

Dragostea: nebunie temporară ce poate fi vindecată prin căsătorie

Ambrose Bierce

Să iubim nebunește tot ce strălucește pe acest pământ, fiindcă altă viață nu ne este cunoscută – ***Euripide Rhesus***

Dragostea este zarea liberă și largă, unde sufletul poate să își întindă aripile

Charles Wagner

Poate că Dumnezeu va dori să cunoști multe persoane nepotrivite înainte de a cunoaște persoana potrivită, pentru că atunci când o vei cunoaște în sfârșit, să știi să fii recunoscător – ***Gabriel Jose Garcia Marquez***

Te vreau pe tine, pentru că-i mai simplu decât să îmbrățișez omenirea întreagă – de care aș avea nevoie ca să te înlocuiesc – ***Jacques Salomé***

Iubirea este cea mai mare forță a omenirii și, totuși, cea mai modestă pe care ne-am putea-o închipui – ***Mahatma Gandhi***

Să dăruiești totul, să sacrifici totul fără speranță de răsplată: asta înseamnă iubire ***Albert Camus***

Adevăratele povești de dragoste nu au final – ***Richard Bach***

Să fii iubit de cineva îți dă putere, iar să iubești pe cineva îți dă curaj – ***Lao Tzu***

A iubi nu înseamnă a ne privi unul pe celălalt, ci a privi amândoi în aceeași direcție – ***Antoine de Saint Exupery***

Iubirea este tot ce avem, este singura modalitate în care ne putem ajuta unul pe celălalt – ***Euripide***

În momentul în care vei avea în inima ta acest lucru extraordinar numit dragoste și vei simți adâncimea, încântarea și extazul ei, vei descoperi că lumea s-a transformat pentru tine – ***Jiddy Krishnamurti***

Vei realiza când vei privi înapoi asupra vieții tale că momentele în care ai trăit cu adevărat sunt acelea în care ai făcut lucruri în spiritul dragostei

Henry Drummond

A iubi înseamnă să fii fericit de ceva: fără condiții, fără judecăți, fără așteptări ***Barry Neil Kaufman***

Le-aș dovedi oamenilor cât greșesc gândind că încetează să iubească atunci când îmbătrânesc, fără să știe că îmbătrânesc numai când încetează să iubească

Gabriel Garcia Marquez

Dragostea învinge frica – ***Apostolul Ioan***

Adevărata iubire constă în nefericire. E precum lumina: cu cât mai mult strălucește ziua, cu atât mai întunecată pare noaptea – ***Leonardo da Vinci***

Dragostea este singurul joc de doi în care amândoi pot să câștige – ***Marcel Proust***

Stai calm, toți în iubire ne deșteptăm prea târziu – ***Mircea Eliade***

Adesea, oamenii uită că una dintre componentele importante ale dragostei este voința de a iubi – ***Pascal***

Din suferință s-au născut cele mai mari caractere. Cele mai puternice suflete sunt pline de cicatrici – ***Khail Gibran***

Învinge durerea, râzi cât se poate, căci tot la zi ajunge și cea mai lungă noapte ***William Shakespeare***

De la un anume punct al suferinței și nedreptății încolo, nimeni nu mai poate face nimic pentru nimeni – ***Albert Camus***

Oamenii nu știu să renunțe la suferință. De teama necunoscutului preferă suferinșam care le este deja familiară – ***Nhat Hanh***

Nu există durere mai nimicitoare pentru sufletul unei femei decât aceea de a se fi dăruit întreagă, trup și suflet, unui bărbat nedemn de iubirea ei – ***Stefan Zweig***

O iubire pe care ești nevoit să o păzești nu reprezintă nimic – Octavian Paler;

A iubi înseamnă a suferi și cum mulți fug de suferință, puțini știu să iubească – ***Emil Cioran***

Încercarea de a da sau de a primi ceea ce nu ai este inutilă. Ea poate sfârși numai în dezamăgire și suferință – ***Paul Ferriani***

Pe măsură ce creștem descoperim că până și persoana care nu trebuia să te dezamăgească vreodată, probabil o va face – ***Octavian Paler***

Întotdeauna când iubim, concepem dragostea ca fiind singura sursă de fericire şi fiind eternă iar persoana iubită fiind iubitul etern. Sunt frecvente expresiile „te iubesc până la moarte”, „te voi iubi mereu”… Dar trecerea timpului aduce cu sine o formă de cunoaştere care ne demonstrează că cele afirmate şi crezute odată cu tărie se spulberă încet – încet în vreme. Apare o altă „dragoste eternă”, un alt „iubit veşnic”. Iubirea rămâne aceeaşi, iubirile se schimbă. Moarte şi înviere. Şi din nou moarte. - **Mircea Eliade**

Text şi culegere citate: Amalia Adam